ELENA BUICĂ

LUMINIŞURI, LUMINIŞURI...

ELENA BUICĂ

LUMINIŞURI, LUMINIŞURI...

Editura ANAMAROL, 2011

Editura **ANAMAROL**
Bucureşti / România
Director:
Rodica Elena LUPU
Tel: 0723 339 331
www.rodicaelenalupu.piczo.com
E-mail: lupurodica@yahoo.com

Corectura:
Andaluza NAGY
Tehnoredactare:
Andaluza si Tibi NAGY
Coperta:
George Roca

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BUICĂ, Elena

LUMINIŞURI, LUMINIŞURI...
Elena BUICĂ

Editura ANAMAROL, Bucureşti, 2011

ISBN: 978-606-8049-74-8

Copyright Elena BUICĂ, 2011
© Toate drepturile rezervate

În memoria luminatului cărturar Artur Silvestri,

izvor de *luminișuri* în cultura neamului nostru,

în inima, în mintea și în viața celor care

l-au cunoscut,

i-au înțeles

și

i-au urmat sfaturile.

PREFAȚĂ

ELENA BUICĂ - O AMBASADOARE A SUFLETULUI ROMÂNESC

„Scriu din dragoste de oameni”
Elena Buică

Tumult de lumină ieşită din adâncurile ființei. Bijuterii din zestrea amintirilor, toate acestea alcătuiesc noua carte a bravei românce Elena Buică, trăitoare în Canada care dovedeşte, cu fiecare nouă carte că România a rămas pentru ea, nu numai țara natală, țara de baştină, dar şi matricea spirituală din care, aşa cum se poate constata, nu s-a rupt niciodată.

Mărturisirile scriitoarei românce aflată în Canada, scrise acum, când se află aproape de înserarea ființei, au toate, o trăsătură comună: sunt cât se poate de reale şi sincere, bazate pe experiența copleşitoare a unei vieți pline de neprevăzut care a purtat-o pe meleaguri îndepărtate, dar care nu a constituit o piedică pentru şuvoiul năvalnic al amintirilor care au curs nestăvilit, în chip tulburător, parcă mai vii ca oricând, cu cât anii au trecut şi ea s-a statornicit la atâtea mii de kilometri depărtare. Dovadă că departele poate deveni aproape şi chiar rămâne în adânc de ființă.

A cincea carte de amintiri, însemnări, dialoguri cu oameni dragi, eseuri, exegeze, portrete şi întâmplări de aici sau de acolo, pe scurt – scrieri, “un tumult de trăiri” - sunt dovada peremptorie că omul îşi poartă patria în buzunarul

de la piept, oriunde s-ar duce, ca pe o insignă. Încă din cuvântul preliminar Elena Buică îşi declară crezul artistic, considerând scrisul - ca mod de a exista, ceea ce nu mai are nevoie de nici un comentariu. Scrisul ca bunăstare sufletească, adevarata avere spirituală, singurul belşug şi casa în care locuieşte sufletul – ce frumoase definiții ale scrisului! Iată: *„Scrisul este casa în care locuieşte sufletul meu, este timpul şi spațiul în care călătoresc gândurile mele, este terenul pe care viețuiesc şi pe care lupt să ridic cât mai sus măreția sufletului şi împăcarea cu mine însămi. Este lupta de a da contur unor înțelesuri spirituale tainice pentru a le împărtăşi semenilor mei, pe scurt, este chiar rațiunea de a fi.”*

Elena Buică şi-a deschis porțile sufleteşti şi a poftit în el pe toată lumea. N-a pus nici un fel de zăvoare pentru că ea nu crede în hoți şi mişei care să-i fure averile sufleteşti. Acestea rămân tot acolo, ba sporesc, cu cât le împarți mai multor oameni. Temele spre care şi-a îndreptat atenția autoarea sunt, desigur: *„dragostea de frumos şi adevăr, înfrățirea omului cu natura, dorul şi jalea, setea de viață brăzdată uneori de trăznetele durerii, neliniştea trăirilor scurgerii ireversibile a timpului, contorsionatele trăiri ale adaptării la noul mod de viață pe pământul strămutării… Scriu despre frumusețea operelor scriitorilor noştri şi din vacanțele mele, despre frumusețile pământului, adevărate colțuri de Rai în care Bunul Dumnezeu a revărsat minunățiile Sale, iar mintea omenească s-a întrecut pe sine.”* Iată un univers cât se poate de generos în care accede folosind un fel de scară din cuvinte. *„Cuvintele sunt pentru mine un fel de scară pe care pot urca oricât de sus, sau în viitor, pot coborî până în adâncuri, chiar şi la acelea ale sufletului nostru”.*

Aşa cum am amintit, condiția esențială este sinceritatea, obiectivitatea, generozitatea cu care autoarea ştie să se apropie de oameni şi să le dăruiască ceea ce are mai bun

în ea. Un scris genuin smuls parcă din pământurile virgine ale sufletului. Un duh arhaic, un puternic suflu de autenticitate, o undă de romantism şi un car plin vârf de umanitate – nostalgie cât cuprinde, se degajă din toate scrierile ei, atât de minuțios alcătuite, care merg direct la inimă. Un fel de pâine spirituală, o mană inefabilă şi apă vie constituie scrisul pentru Elena Buică. Autenticitatea trăirilor sale sufleteşti un poate fi pusă la îndoială. Grație scrisului, viața a dobândit alt sens, alte dimensiuni şi, fără să-şi piardă din materialitate, a devenit esențială, inefabilă, şi-a schimbat şi traiectul, e chiar suportabilă. Textele sale, sunt, după propria mărturisire *„un labirint cu infinități ascunse”.*

Câte ceva din sensurile lui adânci se descifrează şi în cartea de față, lăsând însă misterul, inefabilul, să învăluie realitatea. O simbioză necesară care surprinde prin originalitate şi prin nota particulară care e – fără doar şi poate franchețea, sinceritatea, fără ascunzişuri, fără sincope. O anume uimire copilărească a cuiva care vrea să cerceteze cu de-amănuntul lumea pentru a putea participa la misterul ei, se desprinde din fiecare text, aproape la fiecare frază, domolită însă, de înțelepciunea şi iluminarea dobânită în timp şi stăpânirea de sine care o fac să nu se mai mire de nimic. Lumea există independent de voința noastră şi mai mult, merge înainte, indiferent de evenimente, de oameni, de fenomene. Doar Dumnezeu Măritul este singurul care poate dispune de mersul ei.

Un scris la lumina zilei, la lumina gândurilor, la flacăra inimii, la flacăra care nu se mistuie, a Cuvântului bun şi ziditor de suflete. Prozatoarea mărturiseşte însă că scrisul a însemnat, pe lângă dăruire şi o jertfă pe măsura reuşitei. Elena Buică este conştientă de locul ei în panoplia scrierilor lumii, dar vrea, cu toate acestea, să-l păstreze.
Bucuria pricinuită de zămislirea acestor pagini nu i-o poate lua însă nimeni. Fiindcă e bucuria dăruirii perfecte, a

dăruirii depline, fără rezerve şi fără ascunzişuri. Un *„spectacol al luminii, o bucurie rotundă”* – spune ea. În care ne primeşte şi pe noi, cititorii, cu generozitate, la care ne face părtaşi. *„Ştiu că scrierile mele nu vor ajunge în piscul literaturii, dar chiar numai un muşuroi de le-am socoti şi tot înseamnă mai mult decât platitudinea drumului de viață care vine de nicăieri şi merge niciunde”.*

Capitolul I – se referă, de bună seamă, la „Viața pe pământ Canadian” – pentru că e țara care i-a oferit ospitalitate, cetățenie, cămin, armonie, toate atributele unui cetățean. “Luminişuri canadiene” – primul text are ca punct de referință viața de emigrant şi autoarea relatează din experiența sa, unele întâmplări surprinzătoare, care au un tâlc, despre civilizația canadiană, comportamentul fără cusur al cetățenilor care sar în ajutorul celor care nu cunosc oraşul şi limba. O amabilitate care atinge sufletele şi care este nota caracteristică a canadienilor. Din fiecare întâmplare, Elena Buică face un eveniment, din care poți trage o învățătură, o pildă de viață, o morală.

„Zi de primăvară a sufletului” de Sărbătoarea Paştelui Blajinilor – este o proză pricinuită de întâlnirea organizată pentru basarabenii trăitori pe meleagurile canadiene, întâlnire la care a participat şi autoarea. Ea aduce informații despre tradiția creştină legată de această sărbătoare: *„Sărbătoarea acesta, numită Paştele Blajinilor, Prohoadele sau Paştele Morților, este răspândită mai cu seamă la slavii de răsărit şi în Moldova, unde se intersectează tradițiile româneşti cu cele slave, o sărbătoare care caracterizează bogăția tradițiilor creştine, un amestec de mituri străvechi şi datini creştine. Se prăznuieşte în prima zi de luni după Duminica Tomii, dar pentru trăitorii pe aceste meleaguri canadiene care lucrează în zi de luni, a fost amânată pentru următoarea duminică”.* Aceste momente îi prilejuiesc amintirea unei alte sărbători petrecute la Chişinău în urmă cu aproape

două decenii şi autoarea profită de ocazie ca să descrie ceremoniile creştinilor din Basarabia.

Totodată Elena Buică îi face un portret scriitorului roman din Canada, nonagenarul Ovidiu Creangă, „sfătosul şi hâtrul Moş Bodrângă” cum se autointitulează, seniorul Ovidiu Creangă, veghează ca totul să se desfăşoare bine şi frumos, mai ales că, tot astăzi, s-a pus la cale înființarea unui cenaclu literar care va purta numele mult iubitului poet Grigore Vieru şi înființarea unei societăți de intr-ajutorare a moldovenilor sosiți în Canada şi aflați în diferite nevoi”. Comuniuni de neam şi de limbă, comuniuni de spirite îi adună pe români în astfel de manifestări care devin sărbători sufleteşti.

Un alt text se referă la un „Accident feroviar” petrecut la ieşirea din stația gării Pickering. Este relevant cum autoarea pune mereu față în față cele două civilizații şi face comentarii pe marginea unor evenimente şi modul cum se reflectă ele în conştiința civică. Oricare om ar fi tentat să facă asemenea comparații. „Drumul spre universitate” – pune din nou în antiteză cele două sisteme de învățământ: cel canadian şi cel românesc. „Zile însemnate” – un text-pretext pentru o amintire scumpă: prima zi de şcoală a autoarei, în urmă cu foarte mulți ani, prilej de nostalgii şi de duioşie acum, după şase decenii, când nepoțica a pornit pe drumul facultății la Ottawa. Emoția inundă atmosfera şi ne este transmisă şi nouă. Scrierea e impregnată cu o notă de tristețe pentru timpul trecut ireversibil. În „Cea mai frumoasă zi a liceanului canadian” – autoarea descrie momentul festiv al sfârşitului de liceu la care a participat în calitate de… bunică, absolventa fiind nepoata ei, Mara-Elena care-şi îndreptă de acum paşii spre facultate. Cu adevărat emoționant este şi “Colindul românilor canadieni” şi autoarea ne asigură că tradiția românească şi obiceiul colindatului s-au păstrat şi

sunt practicate de toţi românii, aşa cum au învăţat acasă, din moşi-strămoşi.

Un text inedit este şi “Am întâmpinat flacăra olimpică” – eveniment care a avut loc în 17 decembrie 2010, când flacăra olimpică, unul din cele mai vechi simboluri ale jocurilor olimpice, a trecut prin apropierea casei scriitoarei. Surpriza şi emoţia sunt în aceeaşi măsură, copleşitoare pentru că reînvie: *„focul – simbolul sacru din timpurile antice ale Greciei, furat de Prometeu de la Zeus ca să îl ducă oamenilor. Atunci focul însemna simbolul renaşterii lumii şi lumina, iar astăzi simbolizează continuitatea între lumea antică şi lumea nouă”.* Autoarea apreciază faptul că populaţia Canadei ştie să pună preţ pe valorile sportive, pe simbolurile omenirii, pe efortul organizatorilor, dar mai ales sunt mândri că ţara lor, Canada, este gazda Jocurilor Olimpice de iarnă. *„Când Flacăra s-a apropiat de locul unde ne aflam, un fel de curent a trecut prin noi ca o înfiorare. Era o bucurie generală, totul era pozitiv, un entuziasm pentru care puteai să zici că viaţa merită să fie trăită”.*

Sub genericul „Frumuseţi canadiene” – „Măreţia portretelor” – Elena Buică îi face un portret renumitului artist fotograf Yousuf Karsh şi descrie expoziţia alcătuită din colecţia de portrete a artistului. Capitolul II– este unul mai special. El este intitulat: „Cu gând şi dor de ţară” – şi are ca subtitlu: „Din dragoste de oameni”. Şi într-adevăr, din aceste scrieri răzbate chiar şi prin 99 de ziduri şi mii de kilometri depărtare, gingăşia şi frumuseţea sufletului românesc. Autoarea evocă întâlnirile pe care le-a avut cu românii din satele teleormanene de unde a purces şi unde şi-a petrecut copilăria, adolescenţa şi mai apoi crampeie de viaţă, până la plecarea în Canada.

O particularitate a Elenei Buică este deschiderea spre oameni şi cu deosebire, spre conaţionalii săi din Ţigăneşti-

Teleorman, locuri pe care le vizitează o dată pe an intrând în contact nemijlocit cu figuri pitoreşti de țărani pe care-i zugrăveşte cu multă dragoste. Poveştile lor de viață devin subiecte pentru că, nu-i aşa, viața bate literatura. Un farmec deosebit o au conversațiile cu sătenii în graiul în care şi ea a crescut. Ea vede acum lumea cu ochii țăranilor acelora care se minunează încă de orice lucru nou şi pun mâna la gură în semn de exclamație. De un farmec deosebit sunt şi evocările din anii copilăriei. Idilicul şi nostalgia vremurilor copilăriei sunt reînviate astfel cu multă măiestrie, dar şi cu un dram de obiectivitate, făcând mereu observații pertinente despre cum a evoluat lumea în tot acest timp, de parcă autoarea face un salt de 6-7 decenii şi ar vrea ca totul să rămână cum a fost.

Uneori, bucuria revederii meleagurilor părăsite, dar nicicum uitate, este puțin umbrită de un simțământ de dezamăgire că nu totul corespunde aşteptărilor şi regăseşte o cu totul altă realitate decît şi-a închipuit după asemenea absență. Dar dezamăgirea se spulberă repede, învinsă de bucuria unică a păşirii pe aceleaşi ulițe ale copilăriei. Elena Buică face parte din acei oameni curați la suflet şi la minte, care văd partea frumoasă a lucrurilor. Bunătatea şi delicatețea ei nu îngăduie prea mult în imagine lucruri reprobabile. De aceea, cred că ar fi incapabilă să scrie despre lucruri negative, căci n-o lasă inima. Ea vrea ca oamenii să se bucure la citirea scrierilor ei şi nu să se întristeze, că destul sunt ei trişti.

Scrisul înseamnă pentru Elena Buică, o bucurie făcută în dar oamenilor. De aceea, spiritul critic nu îi este propriu: *„…pe măsură ce te apropii cu dragoste şi înțelegere de toți oamenii, dincolo de spectacolul de bâlci al politicienilor şi îmbogățiților vremii noastre, descoperi oameni care dau frumusețe țării, chiar dacă ei nu ies în față pe scena țării. Există o lume care îşi vede de rosturile ei, cu temeinicie, în linişte şi pace, ducând carul vieții înainte, după puterile*

fiecăruia. Sunt mulți oameni buni şi harnici, cu profundă credință în Dumnezeu, păstrători de tradiții şi de morală din străbuni care ajută la anularea efectelor unor mari prefaceri devastatoare de acum, care purifică aerul în preajma noastră, îl fac mai respirabil. Aceşti oameni mi-au hrănit sufletul cu faptele lor. Atingerea cu viața lor te face mai bogat sufleteşte. Sunt oameni buni care niciodată n-au ieşit din adâncul convingerilor lor, oameni cu puternic crez lăuntric, cu caractere puternice, care işi poartă valorile morale cu simplitate şi aleasă modestie".

Spre aceşti oameni şi aceste locuri se îndreaptă amintirile şi evocările autoarei şi în scrierea: "Vară învolburată" (Impresii din vacanța românească) – scriere prilejuită de lansarea celui de-al patrulea volum de proză, "Oglindiri" ce s-a petrecut sub egida Ligii Scriitorilor din România, filiala Bucureşti, dar şi vacanța petrecută la băile Olăneşti cu două doamne ale scrisului românesc: Elisabeta Iosif şi Elena Armenescu, vizitarea mănăstirilor Cozia şi Horezu, alături de o altă distinsă doamnă, Ligya Diaconescu, momente unice care au lăsat în suflet urme de neşters.

Altă scriere are ca subiect „Evocările unei profesoare" şi cu mult şarm autoarea istoriseşte pățanii din cariera ei didactică şi evocă figuri de elevi deosebiți care i-au amprentat sufletul cu nevinovăția şi gingăşia lor. Cea mai recentă vizită, în vara anului 2010 constituie un mănunchi de reflecții obiective despre starea actuală a României, cu bunătate, înțelegere şi mâhnire pentru tot ce nu s-a ridicat la înălțimea aşteptărilor. Sărbătorile primăverii, cu Ziua Mărțişorului şi Sfintele Paşte sunt privite paralel, din unchiul celor două civilizații, trecând în revistă tradițiile de aici şi de peste ocean, în scrierea „Zvon de primăvară". Autoarea descrie în culori şi miresme deosebite Mănăstirea „Sfântul Gheorghe" din comuna Țigăneşti, vizitarea ei constituind pentru Elena Buică, un fapt

deosebit care a avut darul să-i strecoare fiorii credinței în fiecare fibră, aşa cum mărturiseşte cu evlavie în glas..
Prin toate aceste proze evocatoare, autoarea doreşte nu numai să prindă între coperți de carte, fapte, locuri şi oameni, vii ori trecuți în lumea celor blajini, ci să le înscrie în veşnicie. Ea duce în țara de adopție crâmpeie, frânturi din fibra românească în tot ce are ea mai bun, mai cald, mai ospitalier, mai frumos. Aşa, ca să ne cunoască şi cei de acolo, ceea ce e admirabil pentru că prin acest gest, ea se face ambasadoarea sufletului românesc. Tot în aceeaşi linie se înscrie şi micro monografia "Parohia Schimbarea la Față, Parcul Ghencea II – Bucureşti" – de asemenea descrisă cu lux de amănunte.

Capitolul III al cărții, intitulat: "Din goanna vieții" cuprinde însemnări despre scrisul său, gânduri despre senectute, dar şi "Peripeții de Anul Nou" şi o scriere nostimă intitulată: "Nebuniile tinereții" – în toate descriind cu şarm întâmplări şi oameni întâlniți în călătoriile sale. Sunt de-o particularitate speciala şi profund rascolitoarele randurile adunate sub titlul "Gânduri despre senectute". Valorile acestei etape de viata sunt reliefate tulburator.

Capitolul IV este rezervat "Vecinilor noştri, americanii" şi descrie călătoriile autoarei în Arizona, apoi la Marele Canion, Chicago - Oraşul de sub nori, Iarna în Florida, note de călătorie şi amintiri bogat ilustrate cu fotografii color surprinse în aceste drumeții.

Capitolul V este rezervat scriitorilor români din țară şi diaspora şi începe cu scriitorul George Roca, *„ziarist cu har şi talent, personalitate marcantă în mass-media românească, în presa virtuală şi nu numai, de formație filolog şi om de teatru, cu pasiune pentru arta fotografică, poet şi prozator"* şi autoarea relatează aspecte de la lansarea volumului de publicistică a acestuia „De vorbă cu stelele". Un portret al doamnei Ligya Diaconescu, un

adevărat „star al presei” - aşa cum o prezintă Elena Buică, „Intelectualul de marcă, adevărat ambasador al culturii române, poetă, prozatoare, ziaristă, cunoscută realizatoare de emisiuni de televiziune, dar şi promotoare a culturii şi turismului din Romania, Ligya Diaconescu este proprietarul şi directorul general al Revistei Starpress”. Marin Voican Ghioroiu şi una din cărțile lui, „În grădina raiului folcloric“ ne sunt prezentate cu multă artă de Elena Buică. Din tezaurul său sufletesc nu lipseşte o altă personalitate, Octavian Curpaş care îi ia un interviu Elenei Buică despre “starea de frumusețe a sufletului”.

La capitolul “Evocări” – Elena Buică îl aminteşte pe „animatorul cultural de largă respirație internațională – Artur Silvestri” care i-a fost mentor, a descoperit-o şi promovat-o prin revistele Asociației Române pentru Patrimoniu, la fel cum a făcut cu numeroşi români din diaspora. Lui îi dedică Elena Buică trei medalioane pioase în care relatează ce a însemnat pentru ea acest Model al Omului Mare. Despre Adrian Păunescu – cel de curând plecat dintre noi, Elena Buică are cuvinte muiate în rugăciune şi lacrimi. În galeria personalităților amintite în această carte, cu modestia cuvenită, menționez că admirabila scriitoare Elena Buică, m-a înscris şi pe mine, cu una din cărțile pentru copii, recent apărută, faptă pentru care îi sunt recunoscătoare. Gabriela Căluțiu Sonnenberg româncă trăitoare în Spania este prezentă şi ea cu prefața la volumul „Andaluzia”. Este prezenata si scriitoarea Ioana Stuparu din Romania, iar din Canada scriitorul Ovidiu Creanga la aniversarea cu fast la implinirea celor 90 de ani.

În încheiere, sub titlul “În spiritul frăției”, Elena Buică evocă o întâlnire admirabilă în Canada cu basarabeanul Vasile Şoimaru, întâlnire rezumată astfel: „Frații noştri de peste Prut ne trimit mereu semne în spiritul frației. În ziua de 17

septembrie, 2009, domnul Ovidiu Creangă, impreuna cu colaboratorii revistei «Observatorul» şi cenaclul «Nicăpetre» au organizat întâlnirea cu remarcabilul om de cultură din Chişinău, doctorul în economie, omul politică, sociologul, maestrul al fotografiei artistice, autor a 10 volume în ultimul deceniu, Vasile Şoimaru, descendent al legendarilor Şoimăreşti din romanul lui Mihail Sadoveanu. Domnia sa ne-a adus cadou un splendid album-monografie care ne vorbeste despre nemurirea neamului românesc, cum spunea regretatul om ce cultură Andrei Vartic, album intitulat «Românii din jurul României în imagini». La întâlnirea aceasta în spiritul frăției au participat şi mulți basarabeni stabiliți în Canada."

Sub genericul "Puncte de vedere" – autoarea redă o convorbire cu distinsul scriitor Al. Florin Țene, preşedintele Ligii Scriitorilor din România şi o replica pe tema scrierilor seniorilor.

Prin scrierile din acest volum, Elena Buică a demonstrat necesitatea demersului său epic în lumea românească de aici şi din Canada, faptul că nu şi-a uitat neamul şi limba şi că poartă precum un stindard făclia culturii româneşti pretutindeni pe unde o călăuzesc paşii. Îi dorim multă putere de muncă, agerime de spirit, inspirație şi perseverență în împlinirea acestei meniri pe care Dumnezeu i-a dat-o în locul şi în timpul în care a aşezat-o cu bunătate şi milostivire.

Cezarina ADAMESCU

CUVÂNT ÎNAINTE

SCRISUL – CA MOD DE A EXISTA

În etapa mea de viață aflată acum pe înserat, mi-a izvorât scrisul ca o lumină ieşită din adâncuri ce-şi aştepta demult momentul să dea drumul tumultului de trăiri. Mulțumesc adânc întâmplării care mi-a scos în cale acest dar, căci la rândul lui, scrisul a dat naştere unei alte etape de viață cu trăiri în care zace ceva sacru şi teribil de frumos. Treptat, scrisul a devenit un mod de a exista, a devenit bunăstarea mea sufletească. Este singura avere pe care o am, este singurul meu belşug de care depinde existența mea. Scrisul este casa în care locuieşte sufletul meu, este timpul şi spațiul în care călătoresc gândurile mele, este terenul pe care viețuiesc şi pe care lupt să ridic cât mai sus măreția sufletului şi împăcarea cu mine însămi. Este lupta de a da contur unor înțelesuri spirituale tainice pentru a le împărtăşi semenilor mei, pe scurt, este chiar rațiunea de a fi. Prin scris ajut mintea să fie mai proaspătă, mai creatoare. Scrisul îmi activează imaginația, fantezia, zborul minții, declanşează procesul unor îndelungate meditații. Astfel, mi-am deschis sufletul şi lumea poate să umble slobodă prin el. Scrisul degajă o libertate a spiritului de a se orienta spre tot ce-l înconjoară şi face lumea mai frumoasă şi mai interesantă. Mă încântă puterea muzicală a cuvintelor şi a imaginilor create prin cuvinte. E un exercițiu al puterii de a mă transfera, de a crea armonie din cuvinte, de a le da viață şi culoare.

Mă transfer dincolo de cuvinte pentru a dezvălui ceva din universul existențial: dragostea de frumos şi adevăr, înfrățirea omului cu natura, dorul şi jalea, setea de viață brăzdată uneori de trăsnetele durerii, neliniştea trăirilor scurgerii ireversibile a timpului, contorsionatele trăiri ale adaptării la noul mod de viață pe pământul strămutării… Scriu despre frumusețea operelor scriitorilor noştri şi vacanțele mele, despre frumusețile pământului, colțuri de Rai în care Bunul Dumnezeu a revărsat minunățiile Sale, iar mintea omenească s-a întrecut pe sine.

Scriu având în minte prietenii cărora mă adresez, dar şi cititorilor care au răbdarea să se aplece asupra scrisului meu şi pe care îi socotesc tot prietenii mei, chiar şi atunci când au puncte de vedere diferite de ale mele, căci, într-un anume fel, şi ei mă stârnesc pe mine tot timpul şi mi-amintesc de tabloul larg al diversității umane.

Eu îi am în vedere chiar şi pe acei prieteni care s-au înălțat în lumea seninului deplin, fiindcă şi cu ei pot comunica într-un anume fel. Nu există nicio oprelişte a gândului de a se înalță până la ei şi gândurile trimise lor se întorc la mine cu un răspuns, ca un ecou, conform firii lor pământene de odinioară. Cuvintele sunt pentru mine un fel de scară pe care pot urca oricât de sus, sau în viitor, pot coborî până în adâncuri, chiar şi la acelea ale sufletului nostru.

Scriu proză scurtă. Mi se pare că oamenii nu mai au răgazul necesar să citească romane cu subiecte pe mai multe planuri, cu evenimente multe, care merg paralel, apoi se întretaie şi se unesc în finalul celui de al treilea volum. Oamenii înclină acum mai mult spre proza scurtă, dacă se poate din biblioteca de buzunar, să poată citi, eventual şi în tramvai, cu subiecte din viața lor şi care îşi păstrează savoarea autenticității. Puțini sunt cei care mai privesc literatura ca pe un act vital şi edificator.

Prin scrierile mele adie uneori, fie un duh arhaic, semn de prețuire al strămoşilor noştri, fie câte o pală de romantism, chiar dacă astăzi se scrie dupã alte rosturi. Trăim prea trepidant într-o lume a reclamelor ostentative, prea sufocați între zidurile betonului şi ale sticlei care sting treptat umanismul din noi, iar tehnologia comunicării mai mult ne însingurează şi ne sărăceşte trăirea interioară.

Dacă nu m-am scuturat total de romantism, este şi din convingerea că romantismul înnobileazã, umanizeazã, apropie mai mult oamenii între ei, dă aripi minții şi sufletului, dă speranțe, încântă, dă frumusețe înfloririi florilor, înfrunzirii frunzelor, şoptitului şoaptelor, sunetului cântecelor de care fiecare suntem însetați, ne dă vibrația caldă a nostalgiei, chiar dacă nu vrem să arătăm. În fiecare din noi stăruie peste timp urme de parfum, de cuvinte nerostite, de amintiri de spus în singurătate, de şoapte abia îngânate. Dumnezeu ne-a dat şi această mare minune, amintirea. Nimeni şi niciodatã nu-şi scoate din minte amintirile scumpe şi dragi, adevărate comori de trăiri care înseamnă frumosul, iubirea, ființa, viața, adică totul. Amintirile seamănă adesea cu ilustratele de demult, la care îți arunci ochii din când în când, atras de vraja închisă în ele şi te laşi rostogolit în starea de bucurie şi trăire profundã ca în momentul trăit atunci, dacă nu chiar şi mai profund. Te laşi sedus de amintirile cu parfum narcotic ce te îmbie sã-ți desluşeşti memoria îndepărtată. Au uneori calitãți terapeutice, un fel de pansament alinător peste răni usturătoare. Când întâmplările vieții mă împing în vreun unghi mort, când nu mai găsesc în mine ceea ce îmi dădea curaj şi forță, scrisul mi-a sărit în ajutor adunând într-un mănunchi firele nevăzute ale altor chemări spre viață. El a fost acela care m-a ajutat să-mi revin, să-mi regăsesc izvorul de viață şi de bucurie. Ajutată de scris, nu mă poate opri nimeni să trăiesc în dimensiunile pe care le doresc.

Scrisul nu poate să fie un strigăt în pustiu, trebuie să aibă un ecou şi cuvintele bune care-mi vin din partea cititorilor sunt bucurii de o esență specială. Comunicarea prin scris cu semenii mei nevăzuți, mai ales cu cei care îşi notează pe agenda zilnică împlinirea faptelor bune şi iubirea, a devenit pentru mine esențială.

Dacă n-ar fi fost o veche năzuință a mea, această îndeletnicire ar fi fost o cutezantă. Scrisul, ca şi viața, are căi întortocheate, greu de descifrat, e un labirint cu infinități ascunse în textul literar. Deşi stau singură la masa de scris, în spatele meu fojgăe o mulțime de alter ego care se iau la harță.

Scrisul impune, pe lângă inspirație şi un strop de îndrăzneală, efort continuu, chiar şi un strop de umilință care să îngăduie exigenței puterea de a anula multe rânduri în favoarea limpezimii şi luminii. Scrisul îți cere strădania continuă să dezlegi câte ceva din sensurile mai adânci, ori din imperfecțiile rânduielilor omeneşti, să descoperi mereu unghiuri noi din care să priveşti lumea, să găseşti sensuri noi, să surprinzi esența, nota particulară. Scrisul îți cere să proiectezi lumini în colțurile obscure ale sufletului, să surprinzi fapte de tot felul şi mai mari şi mai mici, nuanțele lor ascunse şi ignorate relevând multitudinea diversă a omenescului. Scrisul îți cere să ai puterea de a ocoli locurile bătătorite, stereotipiile verbale şi multe altele mai cere scrisul şi nu le poți avea întotdeauna gata să te slujească. Nu de puține ori simt cum se strecoară pe lângă mine acele trecătoare momente ale vieții pe care tocmai voiam să le prind în scris şi, după un timp, chiar să le văd strălucind în scrierile semnate de alți autori.

Conştientizarea propriei limite este de multe ori apăsătoare şi chiar dureroasă. Reuşita în scris se plăteşte în fel şi chip şi, nu de puține ori, propriile-mi slăbiciuni îmi

râd sub nas. Realizarile cer jertfă proporțional cu importanța lor.

Nu ştiu cât reuşesc din tot ce am îndrăznit să împlinesc, dar am în minte cuvintele lui Th. Roosvelt: "E greu să pierzi, dar este mult mai rău să nu fi încercat niciodată să reuşeşti" Oricât de puțin însemnate sunt scrierile mele, ele tot înseamnă mai mult decât o tăcere vâscoasă lăsând beznele să acopere ceea ce odată a însemnat viața. Nerostitul nu aduce decât întunericul şi viața ne oferă atâtea aspecte care nu trebuie să fie uitate. Ştiu că scrierile mele nu vor ajunge în piscul literaturii, dar chiar numai un muşuroi de le-am socoti şi tot înseamnă mai mult decât platitudinea drumului de viață care vine de nicăieri şi merge niciunde.

Indiferent cât loc vor ocupa în viitor scrierile mele, ştiu că acum ele îmi creează momente de bucurie deplină, o bucurie rotundă, a împlinirii, mă pun la întrecere cu mine însămi. Scrisul va rămâne pentru mine până când mă voi îmbrățişa cu zarea cea eternă o permanență, o stare de frumusețe a sufletului, un exercițiu spiritual în care adesea uit de toate şi chiar de mine, un spectacol al luminii în care încă exist, va rămâne cuprinderea gândurilor şi ritmul inimii cu bătăile aripilor spre frumusețile întâlnite în cale.

CAPITOLUL I

VIAȚA PE PĂMÂNT CANADIAN

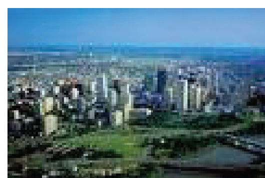 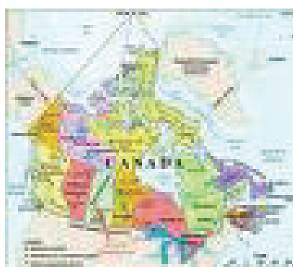

LUMINIŞURI CANADIENE

Alcătuită din momente mai luminoase sau mai întunecate, viața noastră de emigrant nu e uşoară. Din când în când, năduful ce ne apasă este luminat de momente care ne înviorează viața. Important este să dorim să le vedem şi să le gustăm, să le facem loc să pătrundă mai în adâncul nostru. Se zice că un necaz nu vine niciodată singur, dar uneori şi momentele astea luminoase pot să se lege ca într-un lanț într-o singura zi, aşa cum îmi vine acum în minte una din astfel de zile.

Pentru că Dumnezeu drăguțul, a uitat să aducă şi borcanul din care să îmi picure la facerea mea şi darul de a învăța limbi străine, am ajuns să trăiesc într-o țară străină fără nicio adiere a capacității de a-i însuşi limba. Şi mi-am zis – asta mi-e una din poverile pe care trebuie să le duc, n-am ce face, voi trăi acest grozav neajuns aşa cum se poate, slujindu-mă de mâini, de gesturi, de

interjecții, de intonație, de mimică… pe care să le adaug la câte un cuvânt, cine ştie cum rămas în mintea mea.

Într-una din zile trebuia să mă aventurez şi să merg singură din Pickering până în Oshawa, o distanță cam de 50 km, ca să învăț drumul pe care trebuia să-l fac deseori pentru tratament la fizioterapie. Fiica-mea mi-a pus în mână un bilet cu orele la care vin maşinile în stație pentru Oshawa. Am urcat în autobuzul care mă ducea la una din aceste stații şi m-am adresat şoferului folosind toate mijloacele de exprimare rudimentară spre a mă îndruma unde trebuie să întâlnesc celălalt autobuz. Privindu-mă cu înțelegere, încerca să mă scuze el mărturisindu-mi că şi el are probleme cu limba. Mi-a explicat şi el mai mult prin semne spre ce direcție trebuie s-o iau, făcând un T cu ambele mâini, semn că stația este la intersecție. Am coborât şi intenționam să intru mai întâi într-un magazin. Şoferul, care acum îşi continua drumul, a văzut că nu am urmat drumul spre stație, a tras autobuzul pe dreapta şi a luat-o la goană înapoi să-mi vină în ajutor, să nu mă rătăcesc. I-am zâmbit mulțumindu-i, şi ca să îi dau satisfacție, am renunțat la magazin şi i-am urmat sfatul. În preajma locului de unde trebuia să iau autobuzul de Oshawa, în graiul meu ca dintr-o dramă, am mai întrebat pe cineva unde este stația. Nu ştiu ce o fi citit şi acesta pe fața mea, ca a dat fuga la un grup de oameni, s-a informat pentru mine şi văzând că se opreşte autobuzul în stație, a rupt-o la fugă la autobuz, l-a rugat pe şofer să mă aştepte şi apoi mi-a făcut semne să fiu liniştită, fiindcă totul este bine. M-a ajutat să urc, mi-a zâmbit mulțumit că mi-a fost de folos şi a plecat pe jos. Şoferul m-a luat în stăpânirea lui purtându-mi de grijă. Eu doream să fac cunoştință doar cu traseul şi să mă înapoiez cu aceeaşi maşină fără să mai cobor din ea, dar şoferul nu a înțeles intenția mea. Spre ghinionul meu, din Oshawa, traseul lui se schimba şi când a văzut că e gata să iasă din localitate şi eu tot nu

coboram, a oprit maşina ca să se ocupe de mine. Cu chiu cu vai, am desluşit încurcătura. M-a condus pe jos până la o stație de unde trebuia să iau autobuzul pentru centru şi de acolo, alt autobuz care mergea înapoi spre Toronto trecând prin Pickering. Şoferul din acest autobuz, părând înduioşat de situația unei senioare aproape de 80 de ani, mi-a spus că îmi va spune unde trebuie să cobor şi că îmi îngăduie să nu iau un nou bilet de călătorie. Până să se încheie încurcata conversație, m-a anunțat că trebuie să cobor. În stradă m-am adresat unui tânăr, - s-a nimerit să fie un rus venit si el nu de multă vreme şi cu crezământ pentru cei aflați într-o situație ca a mea. El s-a interesat de la alții pentru mine şi pentru că trebuia să schimb strada, nu s-a îndurat să mă lase pradă încurcăturilor. A mers cu mine pe străzi cotite, am ajuns la gară, apoi iar s-a informat, m-a dus în stația de autobuz şi m-a predat şoferului. A plecat şi el zâmbind mulțumit că a putut fi de folos. Şoferul m-a luat in grija sa şi am ajuns acasă cu bine, meditând cu satisfacție asupra comportamentului canadienilor. Mi-am amintit de o prietena care venise din Romania la noi în vizită şi plecând din când în când în oraş singură, la întoarcere ne povestea impresii. Era foarte frecvent în expunerile ei: “am întâlnit o persoană foarte amabilă”. Aceasta amabilitate a canadienilor pusese stăpânire pe ea şi povestea şi la întoarcerea în țară fără oboseală ca pe ceva ce i-a atins sufletul.

Şi ca să mi se încheie ziua în acelaşi ton, înainte de a mă întinde în pat, deschid computerul şi văd că a sosit un nou e-mail. Era răspunsul unor cuvinte de apreciere adresate unei cunoştinte: “Mulțumesc, dar eu sunt o păcătoasă. În general, *omul vede în celălalt ceea ce este el însuşi.* Deci, dacă aşa mă vedeți, înseamnă că aşa sunteți.” Şi ce cuvinte frumoase îi spusesem eu, care acum se întorceau la mine!

Am putut să adorm şi legănată de atâta “amabilitate”, cum zicea prietena mea din Bucureşti, am păstrat pe buze un zâmbet dragilor canadieni.

Sigur ca nu toți oamenii sunt la fel şi nici toate zilele, căci tiparele vieții sunt diferite, dar această “amabilitate” este totuşi nota caracteristică pentru majoritatea canadienilor. Pe lângă greutățile fireşti ale adaptării, Canada ne oferă şi astfel de daruri, adevărate luminişuri în viața noastră de emigrant.

ZI DE PRIMĂVARĂ A SUFLETULUI

Am primit o invitație să merg duminică, 3 mai, 2009, începând cu ora 11, la Phylls Rawlinston Park, la o întâlnire organizată pentru moldovenii noştri, cei care poartă şi răstgnutul nume de basarabeni, care acum sunt trăitori pe aceste meleaguri canadiene, împreună cu cei care ii vizitează din țară. Am răspuns cu multă plăcere, fiindcă pe frații noştri prigoniți de peste Prut îi păstrez cu mult drag în suflet şi cu o asemenea durere ca pentru frații cei buni.

Această zi de duminică a fost o zi de adevărată sărbătoare – sărbătoare a naturii, cea mai frumoasă zi de prmăvară din acest an, dar şi o sărbătoare de suflet a celor de-un neam ce s-au întâlnit în locul anunțat şi mai mult decât atât, o sărbătoare a celor plecați întru Domnul, sărbătoarea numită Paştele Blajinilor. Lumina blândă a soarelui şi aerul călduț cu învăluiri mângâietoare ale vântului călător de primăvară au trezit la viață întreaga natură. De la o ora la alta, peisajul se schimba, tot mai multe flori râzând în soare, tot mai mult verde crud răspândind poftă de viață.

Sărbătoarea acesta, numită Paştele Blajinilor, Prohoadele sau Paştele Morților, este răspândită mai cu seamă la slavii de răsărit şi în Moldova, unde se intersectează tradițiile româneşti cu cele slave, o sărbătoare care caracterizează bogăția tradițiilor creştine, un amestec de mituri străvechi şi datini creştine. Se prăznuieşte în prima zi de luni după Duminica Tomii, dar pentru trăitorii pe aceste meleaguri canadiene care lucrează în zi de luni, a fost amânată pentru următoarea duminică.

Până la sosirea moldovenilor, am avut timp să retrăiesc frumoase amintiri de la o astfel de sarbatoare petrecută în

Chişinău cu 18 ani în urmă. Cimitirul era o adevarată grădină de flori. Flori în copaci şi flori pe toate mormintele, chiar şi a celora fără urmaşi şi chiar fără nume, flori pe iile femeilor îmbrăcate ca în zi de sărbătoare, flori pe ştergarele cu frumoase cusături pe care erau aşezate bunătăţile aduse pentru pomana morţilor, care după tradiţie, în această zi, sufletele lor sunt libere şi vin să mănânace din mâncarea ce le este dată pentru ei. Şi ce frumoase chipuri de oameni lumina atunci soarele! Erau oameni blajini, ca şi numele acestei sărbători, oameni carora li se citea pe faţă bunătatea ieşită la lumină chiar din izvorul bunatăţii profunde. Li se citea pe faţa smerenia, credinţa, pioşenia, dragostea pentru neam şi graiul sfânt, răbdarea cu care au îndurat amarnica prigoană. Pe feţele lor mai lumina speranţa în unirea cu ţara, căci atunci, încă nu se stinsese ecoul marilor prefaceri ale istoriei, o istorie pentru ei atât de nedreaptă. E o istorie care şi astăzi le-a rmas datoare întru profunde schimbări. Era acolo, la cimitir, pe langă frumuseţile ce-ţi îmbătau privirile şi-ţi înălţau gândurile spre ce poate fi mai frumos şi mai curat în lume, atat de multe păsări cântătoare, cuci care se aşezau pe lângă oameni şi le cântau dumnezeieşte, încât te trimiteau cu gândul că Cineva de Sus le trimite bunilor oameni şi frumuseţi de negrăit. Aceiaşi oameni i-am reîntanit acum, poate ca cei mai mulţi sunt fiii acelora întalniţi la Chişinău, dar care sigur fac parte din aceeaşi stirpe de oameni.

Sufletul acestei întâlniri a fost un interesat cuplu de basarabeni, alcătuit dintr-o tinereţe nu cu mult trecuta de 20 de ani, cea a Liei Popovici şi o senectute ce se apropie de 90 de ani, cea a cunoscutului inginer, acum scriitor, Ovidiu Creangă.

Lia, sosită cu întreaga familie, îmbrăcată cu un tricou cu stema şi numele ţării, cocoţata pe masă, a făcut să fluture şi steagul ţării, aşa, ca să se ştie cine se afla acolo. A

organizat totul ca să fie mulțumită toată lumea, de la mic la mare. Pentru cei mici a improvizat teatru de păpuşi ca sa vadă poveştile romaneşti şi să le asculte în graiul nostru străbun. Mai de pe margine, sfătosul şi hâtru "Moş Bodrângă" cum se autointitulează, seniorul Ovidiu Creangă, veghează ca totul să se desfăşoare bine şi frumos, mai ales că, tot astăzi, s-a pus la cale înființarea unui cenaclu literar care va purta numele mult iubitului poet Grigore Vieru şi înființarea unei societăți de intr-ajutorare a moldovenilor sosiți în Canada şi aflați în diferite nevoi. Mişcătoare faptă de aleasă omenie! Cred că primii scriitori, Lia Popovici, poeta in care vibreaza durerea pentru frații lăsați în suferință: "Au plecat mai toți prin țări străine,/ De-au lăsat şi vatră şi părinți,/ Părăsit-au gliile române./ Fraților, acasă când veniți?" si Ovidiu Creangă, narator, care are ce scoate din sacul în care păstrează cele mai calde sentimente "basarabenilor mei", cum ne aminteşte mereu, şi-au pregatit deja materialele cu care se vor prezenta la prima întâlnire a cenaclului.

Totul s-a desfăşurat dupa cum au plănuit ei. Uşor de imaginat cum stăteau mesele încărcate cu fel de fel de bunătăți. Mâncând, depănam amintirile trezite de marele nostru povestitor, Ion Creangă, de plăcinte, alivenci, poale-n brâu sau de gustoasele sarmale duse pe gâtlejul lacomului lup: ghiogâlț, ghioghâlț…

Pe drumul de întoarcere spre casă, nu mi-am putut opri gândul să nu fugă la ideea atat de dragă ce-mi umple sufletul şi-mi ține inima sus; dincolo cei care au construit atatea orori şi derapaje de la linia normalității, sunt mult mai multi oamenii care trăiesc şi făptuiesc în cinste şi dreptate, pe cuvântul cărora se poate pune chezăşie, care au puterea să răspândească în jurul lor devotament, fidelitate, onoare, încredere, bunatate şi iubire.

ACCIDENT FEROVIAR

Astăzi după amiază, a fost un accident feroviar imediat la ieşirea din staţia gării din localitatea Pickering. Pentru că locuim nu departe de gară, ne-am dus să vedem urmările la faţa locului. Până să aflăm, până să ajungem, s-a înserat. Cunosc bine zona, pe acolo mi s-au plimbat paşii câţiva ani la şcoala de limba engleză. Am ştiut pe unde să umblu ca să mă apropii de locul dezastrului.

La faţa locului, două aspecte m-au impresionat: învălmăşeala vagoanelor care îţi dădeau fiori pe şira spinării şi organizarea ieşirii dintr-o astfel de împrejurare. Am lăsat maşina la o oarecare distanţă şi am pornit pe jos până în imediata apropiere de punctul cel mai grav. Morţi n-au fost, dar îmi imaginez ce trebuie să fi simţit pasagerii când au auzit scrâşnetul fiarelor care îi puteau duce la moarte. Locul era luminat ca pe stadioane la jocurile nocturne. Totuşi o imagine mai buna am avut-o de la puţină distantă şi de sus, de pe podul din apropiere. N-am putut să-mi opresc gândul la ce s-ar fi putut întâmpla dacă acele vagoane deraiate, înghesuite unele în altele sau

aruncate la o oarecare distanță ar fi lovit podul aflat în imediată apropiere. Nu era îmbulzeală de oameni cum mă aşteptatam. Oamenii veneau, se uitau şi plecau, nu încurcau locul, nu comentau cu mana la gură ca pentru ceva ieşit din comun. N-am auzit nicio văicăreala. Parcă voiau să spună: se întâmplă în viață şi asemenea accidente feroviare, bine ca n-au fost pierderi de vieți omeneşti. Fiecare cred că îşi spunea: “oare cum s-o fi întâmplat? aflăm noi mâine de la ştiri”

M-a impresionat în mod deosebit calmul, stăpânirea de sine şi ordinea cu care se lucra. Era o atmosferă care transmitea siguranța ca totul se va termina cu bine. Stâteau orânduite câteva zeci de maşini cu platforme uriaşe pe care urma să pună vagoanele zdrobite, scoase din încleştare, să care lemnele răsturnate dintr-un vagon sau alte încarcaturi răspândite pe jos. Erau macarale si fel de fel de maşinării cu care să elibereze locul, toate orânduite cu chibzuință, în aşa fel ca să răspundă prompt când este nevoie de ele. Toate spațiile din preajma gării, inclusiv marele spațiu al parcării şi al împrejurimilor, erau pusă la dispoziția oamenilor care lucrau apărați de echipamentul de protecție. Maşinile parcate a căror proprietari nu s-au prezentat să şi le ridice au fost luate şi duse în altă parte pentru a elibera locul. Peste tot se lucra cu calm, după un plan, cu o anumită orânduire a desfăşurării acțiunilor. Încercam să desluşec din atitudinea celor care erau implicați, care sunt inginerii care coordonează totul şi asupra cărora cade marea responsabilitate a acestei acțiuni. Şi i-am văzut, sau aşa cred că i-am văzut, concentați, atenți, discutând liniştit, dând ordine, implicându-se. I-am privit şi le-am transmis un gând bun. Am văzut maşiniştii care mânuiau maşiării uriaşe şi grele de duduia pământul, lucrând cu “gingăşie” ca să nu strice nimic în jurul lor, niciun stâlp să nu fie atins, nicio bordură să nu fie zdrobită. Un politist mergea

atent cu câinele său dresat să controleze spațiile şi vagoanele răsturnate. Ziariştii sosiți la fața locului fotografiau, notau se informau. Macaraua, plimbându-se prin aer. îşi făcea şi ea datoria în linişte şi după o anumită chibzuință. Tehnicienii, în echipe de cate 5-10 oameni, lucrau în preajma vagoanelor. Oamenii însărcinați cu paza spațiului, ne dădeau informații cu tonul cel mai potrivit, fără să lase pe chipul lor urme ale şocului.

Dacă am motive să iubesc această țară de adopție, Canada, chiar şi când dorul de țara mea mă învinge uneori, este şi pentru motivul cum ştiu oamenii ei să facă față în împrejurări mai deosebite, să nu lase rănile să sape adânc în sufletele oamenilor. Mâine dimineață am să mă duc să văd ce a mai rămas de făcut, dar după cum ştiu că se lucrează, ştiu şi la ce să mă aştept.- 30 martie 2010

NB

Şi am văzut. A fost chiar mai mult decât am crezut că este posibil. Sunt mândră că şi eu fac parte din rândul acestor oameni deosebiți.

31 marie 2010

DRUMUL SPRE UNIVERSITATE

Multe mi-au mai trecut pe dinaintea ochilor în anii de şcoală ai nepoatei mele Mara-Elena. Ca om care am slujit învățământul românesc până la limita admisă, venind în Canada şi având contact cu şcoala prin fiica mea ca profesoară şi mai apoi directoare la un liceu, dar şi prin nepoata la dreapta căreia am stat de când a pus întâi piciorul în şcoală, era firesc să-mi treacă prin creanga minții diferențele ce se succedau înaintea mea. Multe sunt acestea între cele două sisteme de învățământ, chiar dacă în ultima vreme au fost schimbări şi în şcoala românească. Cele mai mari şi mai multe noutăți mi-au oferit şansele absolvenților de liceu de a urma cursurile universitare. Am luat distanță față de părerile preconcepute care îi stăpâneau pe mulți români – învățământul românesc este excelent, a dat olimpici şi etc, etc, iar învățământul din America şi Canada e la pământ – şi fiecare punând pe masă aspecte vehement argumentate.

Un aspect care face diferența între cele două sisteme de învățământ este acela că în Canada nu se intra la facultate pe baza de examen-concurs. Selecția este făcută de notele primite în timpul ultimului an de liceu. Sistemul de notare al elevilor este în aşa fel alcătuit, încât părinții şi elevii nu pot influența notarea pe care o face profesorul. Programa elevilor liceeni este alcatuită din cursuri obligatorii – cele de cultură generală şi cursuri la alegere, după aptitudini, preferințe şi intenție de viitor. Anul şcolar este compus din două semestre care se încheie cu examene şi elevii primesc credite care vor decide dacă vor fi accetați sau nu la facultate. Dacă creditele nu sunt suficiente pentru facultatea dorită sau notele sunt prea mici, absolventul poate să facă completare parțială în următorul an şcolar, continuând la liceu doar cursurile de care are nevoie.

Alegerea facultății este iaraşi un aspect mult deosebit față de ceea ce cunoşteam eu. După sistemul canadian, referitor la importanța pe care o are aici munca voluntară, şi elevii sunt cuprinşi în acest sistem. Mara-Elena a voluntariat în mai multe locuri, dar cel mai mare succes l-a avut voluntariind pentru pregătirea alegerilor. Aşa şi-a descoperit vocația de „diplomat" şi a luat hotărârea să urmeze cursurile de Ştiințe politice de pe când era încă în clasa a 10 de liceu. În anul următor, m-am alăturat părinților ei şi împreună cu ea am vizitat mai multe universități din provincia Ontario, inclusiv capitala țarii, Ottawa, cu atracție deosebită pentru Parlamentul care îi suradea ca o mare promisiune. Vizitele, apoi participarea la întâlniri cu profesorii diferitelor facultăți au fost deosebit de folositoare. Nepoata mea şi-a schimbat de cateva ori deciziile. Erau multe motive să încline balanța când spre o facultate când spre alta. În final s-a descis pentru Ottawa. Acolo era o secție de Conflict Studies (studii ale conflictului) care o interesa pe ea în mod deosebit. Avea

posibilitatea de coop. Asta înseamna că din anul 3 merge la şcoală 4 luni şi apoi lucrează 4 luni. Şi tot aşa se roteşte programul până la sfârşitul universităţii. Din cauza asta face mai mult cu aproape un an decât cei care fac doar studii teoretice, dar la sfârşitul universităţii are deja experienţă de muncă, ştie mai clar ce vrea, iar şansele să-şi găsească de lucru în domeniu cresc. Ca să nu mai vorbim că şi bănuţii făcuţi în acele 4 luni ajută. Acceptarea la această universitate cerea ridicarea stachetei notelor, concurenţa fiind foarte mare, selecţia foarte riguroasă, aşa că a avut o motivaţie foarte serioasă ca în ultimul an să renunţe la multe distracţii specifice vârstei ca să stea mai mult aplecată asupra studiului. Şi i-a fost de folos. Imediat după vacanţa de iarnă a clasei a 12-a, ca şi ceilalţi elevi, Mara-Elena a trimis aplicaţii (cereri) optând pentru trei universităţi, prima fiind cea din Ottawa. Până în luna februarie a stat cu inima cît un purice. Cam semăna cu starea pe care o aveam noi după ce dădeam examenul şi aşteptam afişarea rezultatelor. Aici răspunsul îţi vine oficial prin poştă.

Prima universitate, Brock, din St.Catherine i-a trimis un plic cu răspunsul afirmativ. Plicul greu de documente, cuprindea instrucţiunile pentru începerea anului universitar. I-am admirat pentru modul organizat de a lucra. La acestă admiraţie s-a adăugat şi un moment emoţionant stârnit de un frumos şi elegant gest de aleasă stimă şi curtoazie faţă de viitorul student. Plicul conţinea o frumoasă şi caldă felicitare fiindcă a fost acceptată, la care au adăugat mulţumiri că „ne-ai ales pe noi. Te aşteptăm cu bucurie” mai apoi au adăugat: „Citeşte instrucţiunile. Alături ai un plic cu confetti. Cheama-ţi prietenii, deschide-ţi punga şi aruncă-le în sus ca să sărbătoriţi acest însemnat eveniment din viaţa ta”. Mara-Elena a prins aripi, parcă zbura, dar mai avea într-un colţ al inimii nădejdea că ar putea fi acceptată la Ottawa. Şi nu mult după asta, ea a

primit un mesaj text pe telefonul celular. Era în ora de istorie a lumii şi nu avea voie să folosească telefonul. Profesorul a vazut că Mara-Elena s-a schimbat la faţă, şi pentru că şi profesorul participa la trăirile elevilor săi, i-a spus: „Îţi dau voie să mergi afară să primeşti răspunsul pe care il aştepţi". Cei de la Ottawa spuneau: "Ştim că eşti la ore, dar am vrut să îţi facem o bucurie imediat ce ne este în putinţă. Tocmai ai fost acceptată la facultatea noastră. Ţi-am trimis rezultatul şi prin email, ai să-l găseşti acasă, şi prin poştă, dar am vrut să te bucuri cât se poate de repede". Revenind în clasă, colegii şi profesorul au aplaudat-o şi au îmbrăţişat-o, căci pe faţa ei citiseră rezultatul. Apoi a urmat cu aceleaşi caldă culoare şi răspunsul pozitiv la cea de a treia facultate, cea din Toronto. Alături de Mara-Elena şi noi am trăit zile deosebit de frumoase care s-au înscris in şirul celor pe care le ducem cu noi toată viaţa, uneori cu cele mai mici detalii. Până la sfârşitul anului scolar, nepoata mea avea toate probleme aranjate pentru deschiderea anului universitar. Ştia chiar şi numărul camerei de la căminul din frumosul şi efervescentul campus universitar. Am fost cu toţii şi am văzut-o, am fotografiat-o, am participat la întocmirea formalităţilor necesare bunului mers, încât deschiderea anului universitar urma să se facă fără niciun impediment.

Vara care a urmat a fost una dintre cele mai fericite purtând în ea promisiunea zilelor studenţiei cu aura lor. Când s-a apropiat septembrie, Mara-Elena îşi avea bagajele făcute cu interes şi emoţie. Acum împarte un apartament de două camere, bucătărie şi baie cu Yvonne, prietena ei de acasă, studentă şi ea dar la artă. Părinţii lor le-au cumpărat câte un abonament de masă care le permite să mănânce la orice magazin, restaurant, bufet, cafenea din campus, dar îşi mai pregătesc şi ele în bucătăria lor ce le mai pofteşte inima când nu vor să iasă din casă. Au început cursurile şi merg sfârâindu-le

călcâiele. Noi, acasă suspinam simțind golul pe care l-au lăsat, dar ele, privesc înainte. Ne dăm telefoane, vorbim prin skype, ne trimitem emailuri.

Îmi vin în minte părinții mei, rămaşi în satul lor, cum ne priveau cu lacrimi în ochi când şi-au văzut copiii şi nepoții paşind pe acest drum murmurând: „Să vă ajute Dumnezeu!” Mai apoi m-am regăsit pe mine în locul lor, iar acum o văd pe fiica mea, la rândul ei străbătută de acelaşi fior atât de special în felul lui. Privirea aceea spre viitorul căruia nu-i poți zări celălat capăt îți crează o stare unică. Abia pe la 30 de ani omul începe să simtă gustul amar al limitelor omeneşti, dar până atunci el nu are decât aripi de zbor şi viitor nelimitat. Acum nu putem decât să-i urăm nepoatei dragi să aibă un zbor cât mai înalt tot cu aujtorul Celui Nețărmurit.

ZILE ÎNSEMNATE

Fără să fim superstițioşi, când cernem evenimentele care au rămas înscrise mai viu în memorie, constatăm că apar de-a lungul mai multor ani câteva date în care se succed întâmplări înrudite între ele şi dacă le punem cap la cap, dau o anume culoare vieții noastre. În afara zilelor de naştere şi a sărbătorile care se succed anual, se încheagă făptura unor date care ne privesc personal. Pentru toată lumea civilizată, ziua începerii anului şcolar este o zi care ne întoarce fața cu ani în urmă la lungul şir al începutului de an şcolar, cu precădere spre ziua de neuitat a clasei întâi, a primului contact cu şcoala, cu banca şi draga noastră învățătoare, DOAMNA, în cuvântul căreia credeam aşa cum credeam că ziua urmează după noapte.

Trăiesc şi eu ca oricare adierea primelor amintiri pentru pregătirea anului şcolar, cu uniforma nouă, cu ghiozdan în care, pe vremea mea, stătea la loc de cinste tăblița marcată cu liniuțe roşii pe o față şi cu pătrățele pe cealaltă, iar pe marginea de lemn, printr-o găurică, erau legate de două sforicele buretele de şters tăbița şi condeiul de care trebuia să avem grijă să nu se frângă şi să ne aducă vărsarea de lacrimi pentru o asemenea întâmplare. Lângă tăbliță, stăteau alături puse cu multă grijă, aritmetica şi abecedarul cu multe poze colorate şi cu primele litere şi cuvinte pe care le memorasem din zbor, dar simulam descifrarea cu o anume intonație care însoțea degetul arătător plimbându-se pe pagină: O-I…OI. În clasele următoare grija mare era pentru felul cum duceam în mână călimara cu cerneală, ținută drept, ca să nu se verse, în timp ce tocul cu penița stăteau în penar aranjate cu multă grijă. Penița era controlată atent să nu aibă vârful despicat, căci pe atunci caligrafia era la loc de mare preț. Mai apoi, un motiv de semeție era rostitirea

tablei înmulțirii fără răsuflare, pe o melodie lineară, dar ritmată. Simt şi acum fiorul necunoscutului acelor începuturi de an şcolar. Aveam unghiile tăiate, urechile şi gâtul curat, batista în buzunar era spălată şi călcată, dar eram îngrijorată de ce-o zice DOAMNA de degetele mele de culoarea maronie a cojilor de nuci care nu voia să se ducă oricât îmi frecam mâinile cu nisip, căci săpunul nu ajuta la nimic.

În anii următori, acestor zile de început de septembrie, li s-au adăugat regretele că s-a terminat vacanța, suspinul despărțirilor, dar şi bucuria reîntâlnirilor sau speranța sosirii următoarelor vacanțe, pe atunci, neapărat – cu trenul din Franța!

Toate aceste amintiri comune cu ale tuturor şcolarilor, au început pentru mine să se individualizeze la 18 ani când am fost nevoită să întrerup şirul anilor de studii din tumultosul Bucureşti şi să iau viața pe cont propriu, într-un colț de lume îndepărtat, undeva sub un deal, de parcă era uitat de Domnul, o vatră a vieții arhaice, deşi nu era departe de Oradea, în comuna Ineu de Criş. Atunci, in 1952, pentru mine ca invățătoare-profesoară suplinitoare, iar acum pentru nepoata mea, Mara-Elena, la cei 18 ani, care a plecat la Ottawa pentru studii universitare, începutul lui sptembrie a marcat hotarul unor noi destine. Pentru fiecare a însemnat prima despărțire mai îndelungată de familie, dar mai ales, aducătoare de schimbări majore. Acum am condus-o cu gândul şi cu sufletul privind cu ochii ca prin ceață deasă spe drumul ei de viitor şi întorcându-mi ochii minții pe cel al meu din trecut care mi-a adus schimbări simțite ca un şoc şi mi-au marcat profund următorii ani. Am devenit alt om din care n-a mai rămas decât sufletul de copil de care nu m-am putut despărți nici acum. Mă întreb cum va arăta nepoata mea când va termina studiile, căci la terminarea studiilor fiicei mele, parcă era, dar parcă nu mai era tot ea cea în

care sculptasem cu migală şi nețărmurită dragoste anumite trăsături.

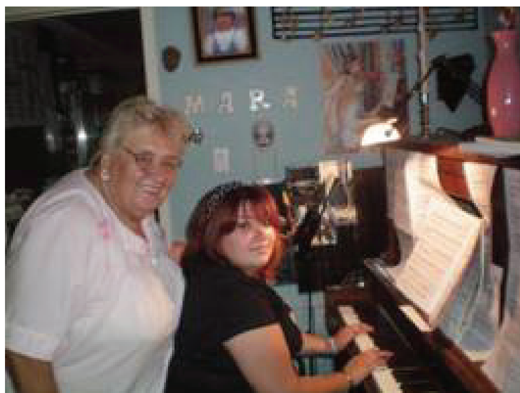

Acum n-am plâns în stradă când mi-am petrecut nepoata cu privirea plecând la Ottawa. Am stat locului ca o stană de piatră privind în gol. Am plâns înainte de a ieşi din casă, atunci când m-a invitat să iau loc ca să îmi cânte la pian piesa îndrăgită de toată familia fiindcă era piesa ei dragă, Le Coucou (Rondeau) de Louis-Claude Daquin (1694-1772). Era un gest de rămas bun, dar şi de recunoştinţă pentru lungul şir de ani în care am stat langă ea la lecţiile de pian, lecţii care şi ele se încheiau acum stingându-se în acordul final. În legănarea ritmului de rondo am simţit că se leagănă întreaga lumea cu mine. Ne-am îmbrăţişat îndelung în ritmul sacadat al lacrimilor venite din străfundul pieptului. Apoi iar m-am dus cu gândul la lungul şir de ani marcaţi de zilele începutului de septembrie. Fiecare septembrie îmi aducea un nou an şcolar pentru fiica mea ca eleva, apoi ca studenta, iar profesional, mi-aducea copii noi, clase noi, colegi de muncă noi, uneori şcoli noi, metode de învăţământ noi şi nu de puţine ori chiar localităţi noi. Printre atâtea nouăţi aduse de toamne se numară şi anii de studii universitare pe care i-am făcut cu ceva întârziere datorită vremurilor potrivnice, iar în anul acesta, trăiesc alături de fiica mea, bucuria primului început de an şcolar când ea îşi va conduce ca directoare adjunctă colectivul de 87 de profesori la un prestigios liceu din Toronto.

În lungul şir al începuturilor de septembrie, am apucat să trăiesc şi vremea ieşirii mele din lumea şcolilor încheiată în lacrimile pensionării. Dar până să apuc să trag aer adânc în piept pentru alean, un alt început de septembrie, mai precis, în noaptea lui 31 august spre 1 septembrie, m-a adus definitiv în Canada, căci nepoţica începea şcoala şi cine putea mai bine să-i supravegheze paşii decât draga de Buni. Odată ajunsă aici, Buni iarăşi a trecut prin mari prefaceri, cele ale strămutării, dar a acceptat totul din plină inimă.

Iată-mă acum, la acest septembrie 2010, când iar mi s-a golit inima odată cu plecarea nepoatei mele dragi. Parcă nu mai ştiu ce să fac cu mâinile care nu-şi mai găsesc rostul ca până acum. E casa goală, deşi îi simt prezența în tot şi în toate. Nu-i mai aud vocea, nu-i mai simt mişcarea, nu-i mai aud cântecele la pian. Privesc imaginar drumul ei împreună cu cațelul şi îi ducem dorul.

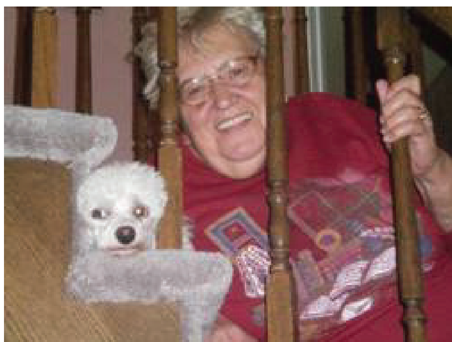

Şi parcă e un făcut, afară plouă şi e frig, nu pot ieşi cu cațeluşa la plimbare decât pe fugă şi zgriburind şi stau şi iaraşi mă gândesc la zilele începutului de septembrie încercând să străpung timpul în viitor să vad ce-mi mai poate aduce. O adiere calda a sperantei şi a încrederii mă face să întorc capul spre răsarit cu încredere in cel Nețărmurit şi să rostesc, ajută Doamne!

CEA MAI FRUMOASĂ ZI A LICEANULUI CANADIAN

Ultima zi de vineri din luna octombrie 2010 mi-a oferit momente speciale în care se împleteau emoții şi un interes afectiv pe mai multe planuri. Ziua aceasta a fost destinată absolvenților din ultimul an de curs al liceului nepoatei mele Mara-Elena Nagy şi un asemenea eveniment cu totul inedit pentru mine, m-a răscolit şi m-a trimis cu gândul în trecut, la cei aproape 40 de ani de profesorat în România, dar şi la un pas spre viitorul pe care l-aş dori să se înfiripeze şi în învățământul românesc. Frumusețea şi grija cu care a fost prezentat acest amplu eveniment, unic în viața de şcolar, a fost pentru mine şi un prilej în plus de emoție greu de stăpânit printre lacrimi pentru nepoata mea, aflată în mijlocul vâltorii evenimentului. Nu puteai să te stăpâneşti respirând aerul din imensa sală de spectacol a şcolii, unde s-a desfăşurat această sărbătoare, un aer încărcat de emoție încât credeai că e gata să spargă pereții.

După terminarea în iunie a cursurilor liceului, la dechiderea următorului an şcolar, absolvenții au urmat traseul stabilit cu mult timp înainte, păşind pe alte trepte ale învățământului sau mergând la muncă. Acum s-au reîntâlnit la liceu cu întreg corpul profesoral, inspectori şcolari şi părinți, pentru a-şi lua rămas bun, a-şi primi diplomele, premiile şi să facă cunoscut ce drum de viață şi-au ales.

Visele, acele porți deschise spre eternitate, le-am văzut înscrise pe chipurile lor. Îmbrăcați în robe, absolvenții au intrat în şir indian în sală pe culoarele dintre scaune, în ritmul unui imn înațător executat şi în aplauzele publicului care i-a primit ridicat în picioare, semn de apreciere pentru efortul lor din timpul anilor de şcoală. S-au aşezat în locurile rezervate pentru ei aşteptând emoționați să

păşească însoțiți de profesorii lor pe scenă, în spațiul pregătit pentru această zi îndelung aşteptată. Când le-a fost greu în timpul celor patru ani de studii liceale, erau susținuți de gândul îndreptat spre această zi când vor păşi individual pe scenă, asemenea unor actori, în aplauzele sălii, într-un moment rezervat pentru fiecare în parte şi pentru unii, poate unic pentru întreaga viață. Acum sosise această zi şi ei trăiau din plin, cu toată ființa lor, emoții care se transmiteau ca un curent în întreaga sală.

Ca să ajungă în această zi, a fost posibil numai după un efort susținut, departe de ideea care ne-a stăpânit multă vreme că şcoala de pe pământul american este superficială. Evaluarea cunoştințelor elevilor se face pe o scară mult mai mare şi mai aproape de valoarea reală, cu note de la 0 la 100. Absolvirea liceului este o încununare cu succes a examenelor semestriale care le acordă 32 de credite, câte 8 credite pe an şcolar. Pentru înscrierea la facultate au nevoie de 30 de credite, 2 credite sunt considerate ca o eventuală rezervă în caz că elevul renunță în timpul unui semestru la un curs sau două, dacă şi-a schimbat orientarea. Aceste credite le pot obține până la 21 de ani, dar sunt foarte puțini cei care îşi fac aceste prelungiri. Unii chiar pot să îşi scurteze perioada de şcolarizare obținînd credite şi în timpul verii, urmând cursuri suplimentare sau cursuri pe internet (on-line).

De cum am păşit în şcoală şi apoi în sala de festivități, am observat spiritul de organizare. Totul s-a desfăşurat conform programului stabilit minuțios din timp. Au pregătit programe, au făcut invitații unor personalități ale învățământului din Toronto, au pregătit scena împodobind-o cu multe flori, au pregătit ținuta vestimentară, robele, cravatele, apoi discursurile, au pregătit şi un bufet. Un aspect deosebit a fost modul cum au ales valedictorianul. Acesta este absolventul care va vorbi în numele tuturor elevilor, a generației lor de absolvenți. S-a ales din timpul

anului şcolar trecut, dintr-un număr de 4-5 absolvenți cu notele cele mai mari pe şcoală, apoi elevii şcolii l-au votat pe acela care a dovedit că este cel mai popular, cel mai aproiat şi bun coleg. Anul acesta a fost aleasă o fată şi pe programul pe care l-am primit la intrare, numai fotografia ei a luminat cele câteva pagini, nu directori, nu profesori, ci reprezentantul elevilor, doar era sărbătorirea lor, nu?!

Invitații şi conducerea şcolii au luat loc pe scenă lateral, în partea stângă. A venit din partea inspectoratului o reprezentantă, iar din partea municipalității altă persoană. Au luat loc în acest grup directorii din timpul celor patru ani de studii şi un reprezentant din partea elevilor care s-a ocupat cu problemele elevilor. În partea dreapta era aşezat quartetul Filarmoncii din Toronto care umplea sala cu muzică în momentele de pauză, sau marca un moment mai deosebit. Într-un loc bine plasat, era un pupitru cu un profesor care citea biletul de prezentare al fiecărui absolvent. Într-un colț al scenei erau mese cu diplome şi flori. In mijlocul scenei, în partea din spate, tronau impunând respect, două coloane care sugerau poarta spre viitor pe care absolvenții urmau să o păşească în viață .

Deschiderea a facut-o quartetul muzical cu imnul Canadei cântat de toți cei prezenți. A urmat discursul directorului, scurt frumos, emoționant, având ca temă majoră ideea că pentru reuşita în viață, nu notele sunt edificatoare, ci perseverența, iar din partea inspectoratului şcolar, în cuvinte alese, li s-a transmis succes în viață, iar absolventa aleasă de colegi ca să-i reprezinte, valedictorianul, a ținut un discurs în numele absolventilor de o alesă frumusețe.

A urmat punctul culminant. Fiecare absolvent, îmbrăcat în robă, a păşit pe scenă şi s-a oprit un moment între cele două coloane, timp în care i s-a făcut prezentarea pe scurt a drumului ales, apoi a păşit în mijlocul scenei, momentul

lui de maximă împlinire, cel la care a visat cei patru ani de liceu. I s-a înmanat o cravata, a fost felicitat de directorul şcolii, a primit diploma şi un fir superb de trandafir. Cei merituoşi au mai avut iarăşi un moment al lor special, au revenit pe scenă pentru premii şi diplome speciale.

E uşor de înțeles, de ce nu m-am putut ridica în picioare când nepoata mea a trecut pe scena, nici prima dată, nici a doua oară când a primit diplomele şi a fost felicitată de inspectoarea de la invățămantul şcolar si apoi de eleva care i-a luat locul ca reprezentantă a elevilor cu problemele şcolare. Mi s-a făcut inima cât un purice când

am văzut-o păşind marțial între coloane, cu o privire mândră, supraveghindu-şi bine emoțiile, de parca mi le-ar fi transmis numai mie, căci părinții erau în zorul mare al filmărilor şi al fotografiilor.

Abia după ce au terminat cu problemele tehnice au dat şi ei drumul baierelor inimii, asemenea celorlați părinți din sală care nu mai pridideau să-şi şteargă lacrimile. Au urmat felicitări, îmbrățişări, sărutări…

Emoțiile nu ne-au părăsit nici la bufet. Îi urmăream cum îşi luau rămas bun între ei. Timpul nu le mai îngăduia o altă întâlnire. A doua zi plecau cei mai mulți la facultățile de unde veniseră şi le acordaseră o săptămână de vacanță (nu chiar vacanta, este ‘reading week’ adica li se da doar de citit) timp anume acordat pentru această zi, considerată cea mai frumoasă a liceanului canadian.

COLINDUL ROMÂNILOR CANADIENI ÎN ROMÂNIA

Ne primiți cu colindul?
Venim din Canada să vă facem o urare şi să vă povestim de-ale noastre, de pe aceste meleaguri.

DESCHIDE UŞA,CREŞTINE,
CĂ VENIM ŞI NOI LA TINE!...

Nu intenționam să mai mă las furată de condei şi iarăşi să scriu despre Sărbătorile de iarnă şi cu atât mai puțin să trimit aceste rânduri în țară. Gândeam că orice-aş mai scrie despre aceste sărbători, n-ar mai putea fi o noutate, totul se ştie din moşi-strămoşi, iar cei din țară ştiu ce foc avem noi pe inimă în aceste zile. Voiam doar să trăiesc pur şi simplu bucuria acestor zile abandonându-mă, ascultându-mi doar trăirile interioare. Dar se vede treaba că acolo au fost prea multe voci şi polifonia lor s-a transformat în cuvinte şi cuvintele aproape că au hotărât singure cum să se aranjeze pe hârtie după noi orânduiri apărute în urma experienței în ale scrisului. Aşadar, nu despre noutăți vorbim în aceste zile, ci despre trăirile noastre care sunt întotdeauna vii, proaspete, oriunde ne-am afla, aşa cum redescoperim în fiecare an, în decembrie, acea bucurie proaspătă a sărbătorilor de iarnă

ca pe o noutate. Se redeşteaptă în noi dorința de a merge pe drumul Magilor – înțelepții vremurilor de atunci – pentru a ne întâlni cu Iisus care a îndumnezeit lumea prin Naşterea şi jertfa Sa.

La sfârşitul unui an petrecut cu fel de fel de întâmplări, este o mare binefacere să ne adunăm şi să petrecem împreună un moment sfânt de mare sărbătoare. Zilele de bucurie sunt mult mai puține în prea repede trecătoarea noastră viață, decat cele în care ne confruntăm cu necazurile, neîmplinirile, încordarea în efortul de a atinge un scop, ori zilele cenuşii despre care nici nu ne mai amintim că le-am trăit.

Sărbătoarea Naşterii Domnului, trimis de Dumnezeu pe pământ, este cea mai frumoasă şi cea mai iubită dintre sărbători şi este traită cu bucurie atât de cei mici, cât şi de cei care s-au îndepărtat de anii copilăriei. Este o sărbătoare cu trăiri speciale care rămâne în noi oricâte valuri ne-ar vântura viața, oriunde ne-am afla şi orice condiții de viață am avea. Această Sfântă Sărbătoare ne uneşte pe toți în fața minunii Naşterii Mântuitorului lumii vestită de Ingerul trimis de tatăl Ceresc: “Lui Dumnezeu slavă, pe Pământ pace şi între oamnei bună învoire”. In Canada, începând din primele zile ale lunii decembrie, ba chiar si mai devreme, de pe la mijlocul lunii noiembrie, treptat, treptat, prinde iarăşi contur forfota oamenilor pentru pregătirea acestor sărbători. Tot ce ne înconjură, parcă şi văzduhul, totul vesteşte Naşterea Domnului – începutul unei noi creații. Totul ne îndeamnă să ne pregătim pentru această frumoasă sărbătoare care aduce sentimentul de mare bucurie a luminii divine, fiindcă facem parte din rânduielile lui Dumnezeu, ne dă senzația de bunăstare, dorința de a fi mai buni. Nu ne putem sustrage acestei vrăji, acestor trăiri cu o putere aşa de mare asupra noastră, capabilă să îmblânzească şi pe cei mai înrăiți oameni. Chiar dacă în aceste zile nu reuşim să anulăm

toate asperitățile, măcar le mai rotunjim, mai uităm puțin că am eşuat de prea multe ori de pe puntea încrederii în oameni.Pe pământul american, sunt deosebit de bogate şi de încântătoare podoabele acestor sărbători, iar luminile sunt de-a dreptul feerice, dar pentru noi, românii, există unele cu totul speciale, pentru care nu plătim nimic – amintirile. Zilele acestea nu sunt numai zile de sărbătoare, sunt şi zile de retrăiri ale anilor de care nu ne-am despărțit niciodată, chiar dacă timpul a mai schimbat câteva contururi. Cântând aici colindele noastre dragi, ele ies din pieptul nostru cu o emoție specială şi nu de puține ori cu o lacrimă strivită între gene, aşa cum remarcă neamurile care ne vizitează în aceste sărbători, emoționați mai ales de emoțiile noastre. Ne vin în minte nenumarate imagini răvăşitoare de trăiri, pentru că ele ne transferă în lumea copilăriei de care n-am putut şi nici n-am vrut să

ne despărțim sau să o destrămăm atunci când am crescut şi am continuat să împletim armonios firescul cu supranaturalul şi să spunem că Moş Crăciun există cu adevărat. Avem nevoie de acest univers mai ales noi, cei ce trăim departe de locurile în care ne-am născut şi

sufletul nostru nu s-a sudat complet cu noile noastre locuri – frumoase şi ele, dar care nu sunt rupte din noi. Cu precădere în aceste zile, sufletul nostru îşi caută drumul acolo unde ştie el că este “acasă”, în locul acela unde am simțit starea de bine şi de îmbelşugare, când eram siguri că nimic rău nu ni se poate întâmpla, pentru că asupra noastră vegheau părinții. Toți retrăim imagini ale locurilor necuprins de frumoase din lumea inocenței, imagini pe care le-am trăit parcă nu demult, dar evoluția tehnicii de acum îți lasă impresia că aparțin totuşi altui secol. Se derulează viu imaginile casei părinteşti sau a bunicilor de la țară, cu zăpada din care abia mai zăream gardurile, ori aşezată sub formă de căciuli în vârful ulucilor sau pe oalele răsturnate cu gura în jos în vârful parilor, cu pomii lăsându-şi în jos crengile încărcate de zăpadă ca într-o plecăciune, cu țurțuri la streaşini, cu geamurile încărcate cu steluțe de gheață. Chiar aşa…de când oare n-am mai văzut cum gerul pune steluțe pe geamul odăilor noastre? Nu cumva a fost acum, nu chiar de mult, dar am uitat noi să ne îndreptăm ochii spre ele ?! În casă parcă văd pâlpâind lumina lămpii atârnată pe perete într-un cui. Simt căldura domoală a lemnului ars, troznind, ori bolborosind câteva fire de apă rămasă printre crăpăturile lui, ori sărind scântei din jărăgaiul răvăşit de vătrai. Simt plutind în aer mirosul sărmăluțelor, caltaboşului, cârnaților cu puțin miros de usturoi, miros de țuică fiartă, de vin bun, zaibărul din Țigăneştiul copilătiei mele, adevărată putere a ursului, apoi mirosul de cozonac frământat îndelung în copaie, cu multe ouă, ca să aibă culoarea galbenă şi îndulcit cu zahăr în care stătuse o vreme mai multe batoane de vanilie, cozonaci cu nuci, cu mac, cu stafide, plăcintă cu mere, cu brânză, cu varză…

Era sărbătoarea familiei, dar parcă întregul sat făcea parte din această familie. Culmea fericirii copilariei noastre o atingea ziua de “colindeți”, ziua când colindatorii

deschideau uşile caselor şi inimile oamenilor. Colindam prin sat purtând în ochi sfințenia îngerilor. Primeam cu bucurie bobârnaci, mere, nuci, bomboane, care erau foarte prețuite în acele vremuri, covrigi pe care acasă îi înşiram pe o sfoară şi îi atârnam în cui, mâncându-i cu oarecare socoteală. Bucuriile astea se prelungeau până după Anul Nou cu tot alaiul de frumoase tradiții în care eram implicați, Bradul, sosirea lui Moş Crăciun, Steaua, Pluguşorul, Sorcova, Capra…toate acele răscolitoare frumuseți care astăzi formează izvorul tulburatoarelor noastre amintiri.

Acum, în lumea în care trăim, păstrându-ne tradițiile, l-am îndrăgit totuşi şi pe veselul Santa Claus, pe care-l întâlnim peste tot şi abia aşteptăm să îl vedem defilând în carele alegorice care deschid sau închid sezonul sărbătorilor de iarnă alături de soția sa, vesela Crăciunița, căci prețuind familia, canadienii i-au întregit şi lui familia, ca să-i fie bucuria depliă. Ne bucurăm din plin de amploarea acestor forme de sărbătorie a Naşterii Domnului de pe pământul canadian, dar toate acestea le aşezam alături de cele pe care le retrăim din amintirile uneori mai vii chiar decât au fost când ne-am aflat în vârtejul lor, căci depărtarea le dă o aură specială.

Din îndepărtata Canada, vă facem urarea:

SĂ VĂ FIE CASA, CASĂ,
SĂ VĂ FIE MASA, MASĂ!
LA ANU ŞI LA MULȚI ANI!

SFINTELE SĂRBĂTORI SĂ LUMINEZE ŞI SĂ ÎNCĂLZEASCĂ INIMILE ROMANILOR DE PRETUTINDENI, SĂ ADUCĂ BINELE ÎN ȚARĂ, PE PĂMÂNT PACE ŞI ÎNTRE OAMENI BUNĂ ÎNVOIRE!

SĂRBĂTORI FERICITE!

AM ÎNTÂMPINAT FLACĂRA OLIMPICĂ

Când am aflat că pe data de 17 decembrie, la ora 8,30 Flacăra olimpică va trece prin apropierea casei noastre din Pickering, am ştiut că-mi iese în cale un eveniment deosebit, de care nu toți oamenii pot avea parte, fiindcă nici nu e de ici-de colo să-ți treacă pe dinaintea ochilor, gata să atingi cu mâna, simbolul străstrăvechi al celui mai important eveniment sportiv al lumii.

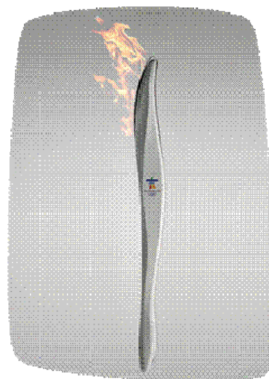

Zi geroasă, dar n-a contat. M-am "încotoşmănat" cum am putut mai bine, am pus o hăinuță îmblănită pe Alice, cățeluşa noastră şi am plecat să dau colțul străzii pe unde avea traseul Flacara olimpică. Gerul ciupea bine, dar parcă nu-l simțeam având în minte flacăra, focul –

simbolul sacru din timpurile antice ale Greciei, furat de Prometeu de la Zeus ca să îl ducă oamenilor. Atunci focul însemna simbolul renaşterii lumii şi lumina, iar azi simbolizează continuitatea între lumea antică şi cea nouă.

Mergând spre locul în care aveam întâlnirea cu Flăcara olimpică, încrucişarea dintre Finch cu Fairport, am auzit elicopterul poliției supraveghind teritoriul şi mi-am zis în gând: “trebuie să fie multă lume pe traseu”. Când m-am apropiat, am văzut rânduri, rânduri de oameni şi maşini mergând în aceeaşi direcție. Cât am putut cuprinde cu ochii, am apreciat că erau în preajmă peste 1000 de persoane. M-am bucurat. Era semnul că populația Canadei ştie să pună preț pe valorile sportive, pe simbolurile omenirii, pe efortul organizatorilor, dar mai ales erau mândri că țara lor, Canada, este gazda Jocurilor Olimpice (JO). Mă gândeam, oare câți canadieni se vor afla pe cel mai lung traseu într-o singură țară din istoria JO - 45.000 km. timp de 106 zile? Flacăra trebuie să ajungă pe stadionul din Vancouver în data de 12 februarie, 2010, când va avea loc ceremonia de deschidere la cea de a 21-a ediție a JO de iarnă ce se va desfăşura între 12 şi 28 februarie. Cu ochii minții am urmărit Flacăra care va fi purtată de 12.000 de persoane ce vor face parte din ştafetă. Potrivit tradiției, torța a fost aprinsă de la soare, cu ajutorul unei oglinzi parabolice pe locul vechilor Jocuri Olimpice antice, din Grecia şi focul nu poate fi pierdut din momentul în care a fost aprins până are loc ceremonia de închidere a Jocurilor Olimpice. Pentru că în 2008, au fost incidente printre care şi stingerea de cinci ori a Flacării olimpice la Paris, Comitetul Internațional Olimpic (CIO) a luat hotărârea de a renunța la traseul internațional şi să fie făcut doar în interiorul granițelor țării organizatoare.

Când Flacăra s-a apropiat de locul unde ne aflam, un fel de curent a trecut prin noi ca o înfiorare. Era o bucurie generală, totul era pozitiv, un entuziasm pentru care

puteai să zici că viața merită să fie trăită. Poliția le stătea în sprijin, dar, interesant, circulația nu a fost oprită pe traseu. Erau porțiuni de drum străbătut în paralel. Purtătorul torței, îmbrăcat de sus până jos în alb, cu trupa care-l însoțea, au fost primiți cu urale, cu aplauze, şi cu imnul canadian. Entuziasmul acesta care ne dăduse atâta viață în noi primenindu-ne starea de spirit, ne-a mai ținut pe loc încă un timp, după ce Flacăra olimpică nu se mai zărea. Din fiecare om, aproape ieşeau cuvintele ca de sub o presiune interioară: “acesta a fost singurul moment al vieții mele când m-am simțit cel mai aproape de JO”. În raport de vârsta vorbitorului auzeai: ”aceasta a fost oportunitatea vieții mele, sa vad flacara olimpica” sau “aceasta a fost prima oportunitate a vieții mele”.

Mă gândeam venind acasă încă stăpânită de bucurie, de entuziasmul care pusese stăpanire pe mulțimea de oameni, cum s-ar putea schimba lumea dacă s-ar găsi nişte mijloace de a însufleți colectivitățile umane. Am văzut pe stadioane cât uşor şi cât de multă energie se revarsă uneori în tribune, născută din spiritul trăirilor colective. Se încarcă atmosfera de un anume soi de energie care te cotropeşte ca individ. Dacă s-ar găsi o posibilitate de a fi canalizată pozitiv această energie debordantă gata să îndumnezeiasca împlinitrea unei fapte mărețe şi să pună frâu când e gata să se transforme în pălălaie când o ia razna, atunci progresul omenirii ar fi la altă cotă.

Sportul, ca si arta, fie că-l practicăm sau numai îl privim, poartă în el puterea binefacătoare pentru noi şi merită aplauzele noastre, merită să îi cântăm imnuri, merită lauri. Flacăra olimpică pe care am întâmpinat-o a rămas să ne lumineze şi viața interioară. O voi privi acum altfel când voi urmări Jocurile Olimpice.

FRUMUSEȚI CANADIENE
MĂREȚIA PORTRETELOR

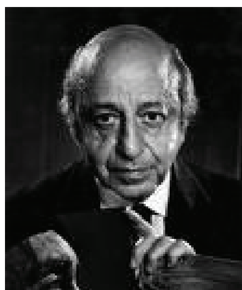

Yousuf Karsh

Suntem Înconjurați de atâtea frumuseți pentru care, din zorul treburilor, nu mai avem destul timp şi pentru ele. Doream demult să vizităm expoziția de fotografii celebre ale celui mai renumit fotograf, Yousuf Karsh, dar am tot amânat până când, într-o bună zi, ne-am luat avânt şi am plecat la Kleinburg, o frumoasă localitate cu străzi largi, case frumoase şi cochete care-ți vorbesc despre preocuparea de a fi îngrijită până la cel mai mic amănunt. Frumusețea acestei localități este sporită de natura înconjurătoare protejată, pe o întindere de 100 de acri. Cocheta localitate găzduieşte un foarte interesant muzeu, în clădirile donate de McMichaels. Muzeul acesta, "McMichael Canadian Art Collection", care ți-amintesşte de forma unui hangar, dar ce frumusețe de hangar!!! adăposteşte în exclusivitate numai arta canadiană, cu multe tablouri ale pictorilor din "Grupul celor şapte", arta inuită. Acum, pentru câteva luni, găzduieşte şi colecția de portrete alb-negru ale celebrului Yousuf Karsh. Acest mare artist-fotograf, timp de 60 de ani ne-a dat imagini de oameni faimoşi şi frumoşi cu o mare claritate care vine din adancul sufletului şi din respect pentru 'subiectele' lui.

Arta lui Yousuf Karsh, deşi nu ne era străină, ne-a captivat de la primul contact şi am înțeles mai bine de ce este considerat neîntrecut şi de ce se spune că a ridicat această artă pe cele mai înalte culmi. Este cuceritoare arta lui, o adevărată explorare a naturii umane, cu o largă gamă de trăiri ce o anima, de la tirania instinctelor, sfidare, încăpățânare, indiferență față de semeni şi până la sentimentul purificator al dragostei de aproapele sau. Am pătruns mai adânc înțelesul cuvintelor lui:

“Bucuria mea cea mai mare este să fotografiez mareția în inimă, în minte şi în spirit, fie că aceasta aparține unui om faimos sau nu”.

Fiecare fotografie este distinctă şi privind-o, desluşeşti şi câte ceva din viața pesonajului, tocmai datorită acestor trăsături interioare ale firii omeneti scoase în relief cu ajutorul luminilor ingenios folosite. Karsh a fost considerat şi un foarte bun psiholog! După ce am stat minute în şir în fața unui portret pentru a înțelege intenția fotografului, am avut apoi un supliment de satisfacție. Am citit alături de fotografie, descrierea principalelor trăsături fizice şi psihice care îl defineau, însemnări făcute de un bun cunoscător al sufletului omenesc. Este în felul acesta şi un fel de autocontrol al propriului tau spirit de observație, fiindcă îți poți măsura capacitatea de a desluşi trăsăturile oamenilor după înfațişarea lor.

Yousuf Karsh a devenit celebru prin fotografiile unor personalități celebre, adevarate “legende”, adevărați maeştri în domeniile lor, artişti, politicieni, oameni de artă sau mass-media, Ernest Hemingway, Pablo Picasso, Jaques Cousteau, Albert Einstein, boxerul Muhammad Ali, patinatoarea Barbara Ann Scott, prim-balerina Karen Kain, dar şi pentru chipurile oamenilor simpli, muncitori de la uzinele Ford. La sfârşitul secolului 20 s-a făcut o listă cu cele mai notabile personalități ale secolului 20. Din ele,

Karsh a fotografiat 51. Cel mai cunoscut este portretul primului ministru al Marii Britanii, Winston Churchill, devenit celebru în toata lumea şi care a făcut celebru şi numele lui Yousuf Karsh. Se pare că portretul lui Winston Churchill este cea mai reprodusă fotografie din istorie.

Hemingway

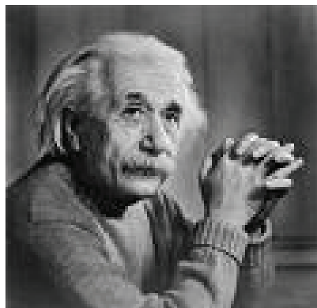

Einstein

Mulți se miră şi se întreabă ce tehnica a folosit Karsh ca să-l captureze pe Churchill în această manieră furioasă. Churchill putea fi recunoscut dupa trabucul pe care îl avea în gură sau în mână aproape permanent. Când Churchill i-

a pozat lui Karsh, acesta i-a permis să-si țina trabucul cum dorea. Churchill l-a ținut în gură, nepăsându-i de calitatea fotografiei. Karsh s-a apropiat de Churchill, dându-i de înțeles că ar avea ceva de fixat la lumină. Era cu telecomanda aparatului de fotografiat în mână. S-a postat în fața lui Churchill şi i-a smuls trabucul din gură. Apoi a plecat calm către aparat. In timp ce se depărta, a apăsat pe telecomanda de fotografie şi a capturat “mânia şi indignarea” de pe fața lui Churchill. Dacă aceasta imagine i-a adus faima internațională lui Karsh, se spune că şi Churchill a fost ajutat de acest portret care ilustra îndârjirea englezilor în al doilea război mondial.

Yousuf Karsh este de origine armeana. S-a născut în Turcia în 1908. A emigrat în Canada în 1925 ca să scape de persecuția turcă. A trăit vremurile grele ale genocidului armean din Turcia. La 14 ani familia a încercat să fugă în Siria. Pe drum i-au fost masacrate multe rude, iar sora i-a murit de foame. Ca să îl salveze, părinții l-au trimis la unchiul lui din Canada care locuia într-un oraşel din Quebec şi era fotograf. Când a ajuns în Canada a petrcut majoritatea timpului ca asistent al unchiului, care, dîndu-şi seama de potențialul lui, l-a trimis să lucreze şi să învețe cu John Garo, un fotograf faimos din Boston. Dupa patru ani Karsh s-a întors în Canada şi şi-a deschis un studio în castelul Laurier de langa clădirile Parlamentului din Ottawa. Primul ministru Mackenzie King l-a descoperit şi a aranjat ca toți demnitarii care veneau la Ottawa sa fie fotografiați de Karsh. A atras atenția multor oameni celebri, dar locul în istorie şi l-a ocupat în 30 decembrie 1941 când l-a fotografiat pe Churchill după ce acesta a vorbit în fața Camerei Comunelor din Ottawa. A murit in 2002, la 93 de ani şi este înmormântat în Ottawa.

De când a fost ‘descoperit` de Mackenzie King şi până la Jean Chretien, ultimul pe care l-a mai “prins” înainte de

moartea lui în 2002, toți prim-miniştrii Canadei i-au pozat celebrului fotograf.

Băiatul din fotografia din stânga a fost ales ca subiect în primul rând datorită asemănării sale uimitoare cu Dean Martin, actorul foarte la modă din anii ‘50.

Moştenirea lăsată de Yousuf Karsh cuprinde şi colecția de fotografie ‘industrială’ lăsată de el pentru viitorime. Este o colectie de fotografii care ne dau o frescă a Americii de Nord imediat după cel de al doilea război mondial. Dar este şi o imagine a consumerismului, marketingului şi a atmosferei politice canadiene în anii 50 pe care o vedem şi în afara portretelor sale.

Ieşind din muzeu, ca şi în atâtea dăți, mă certam pentru că am amânat atâta timp o astfel de bucurie ca o adevărată sărbătoare de suflet, de a vizita acest muzeu şi îmi promiteam o supraveghere mai atenta a timpului rezervat unor asemenea desfătări. Şi Canada are ce ne arăta.

PRIN ONTARIO

Când Mara-Elena era în clasa a X-a am inceput să ne interesăm de diverse universități. Trebuia sa fim informați pentru a putea decide la care să se ducă după terminarea clasei a XII-a. Informațiile au durat un an şi jumătate timp în care am bătut multe drumuri. Vizitele făcute, pe lângă informațiile obținute, ne-au oferit şi imagini din diferite localități şi întâlniri cu diverşi oameni, nu de puține ori cu români.

Aşa am făcut o mini vacanță, în prag de primăvară canadiană prin diferite localități prin Ontario, mai ales prin acelea care au universități, ca să o ajutăm pe Mara sa se hotărască din timp unde va merge în anul următor la facultate. Primul loc vizitat în acest turneu, care ne-a stârnit cel mai înalt grad de interes, a fost London, un oraş cu peste 350.000 locuitori, situat cam la 200 km de Toronto şi cam tot atâta distantă pâna la Windsor şi Detroit oraşele vecine aflate pe granița dintre USA şi Canada. London este răsfățat de vecinătatea lacului Erie în sud şi Huron în nord. Acestea sunt parte din cele 5 mari lacuri. Au aspect de mări, nu le vezi marginile, de acolo si numele de 'marile lacuri'. Am mai trecut prin London, dar acum am reuşit să îl vedem mai bine, timp de aproape două zile. Şi cum îi stă bine unui oraş ce poartă nume celebru, căci oamenii s-au aşezat aici aducând cu ei şi obiceiuri, limbă păstrătoare de amintiri, râul care trece prin London, poartă numele Tamisa (Thames). Ba mai mult, London are chiar în centrul oraşului Covent Garden Market, Oxford Street, Piccadilly Street care amintesc de Regatul Unit. De-a lungul Tamisei înfloresc câteva părculețe dintre care unul este punctul de atracție pentru copii numit Story Book Gardens. Pe noi ne-a cucerit de-a dreptul universitatea lor, una din cele mai mari din Ontario – Western University, a cărei arhitectură copiază pe cea

din Cambridge (UK), un adevărat orăşel al studenţimii în oraşul London. Mara şi-a ancorat sufletul aici şi nu s-a mai putut dezlipi de acest orăşel, multă vreme, până a găsit alte irezistibile atracţii la alte universităţi. Străbătând pe jos prin această lume a studenţiei şi vizitând clădirile în care îşi desfăşoară viaţa tineretul studios, Mara părea că trăieşte momente speciale, iar noi alături de ea. La farmecul special pe care l-a impus în fata noastră a mai contribuit şi o bună impresie a oamenilor cu deschidere pentru comunicare, prietenoşi, cu zâmbetul pe buze şi foarte calmi. S-a mai adăugat şi aspectul străzilor largi şi curate dar şi cel al caselor bine îngrijite, cu o arhitectură mai aproape de cea europeană, cu arcade mari la uşi, cu ferestre care amintesc de stilul gotic, case înconjurate de multă verdeaţă, flori şi arbori decorativi. De altfel London este numit şi "Forest City" pentru că a fost construit în mijlocul unei păduri cu brazi argintii, arţari, castani, tei, etc. Am întâlnit români care se declarau mulţumiţi de felul cum se desfăşoară viaţa lor pe aceste meleaguri.

Când am plecat din London, am simţit chemarea de a reveni, iar Mara părea să se declare hotărâtă asupra viitorului ei universitar. Era a doua oară. Prima dată a fost foarte convinsă de universitatea Dalhousie din Halifax, Nova Scoţia. Zic – părea – deoarece vizitând şi alte universităţi, mergând la întâlnirile în care se făcea prezentarea facultăţilor, părerea ei a oscilat. S-a hotărât după ce a cântărit mult ce vrea şi unde vrea să meargă, abia cu puţin timp înainte de a trimite cererile de înscriere.
În apropiere de London am vizitat localitatea Stratford, unde în fiecare an din aprilie până în noiembrie are loc un festival de teatru celebru. Orăşelul trăieşte şi înfloreşte din Stratford Festival.

În vecinătate este localitatea numită, cum altfel? Shakespeare. Omagiu marelui bard, evident, dar ne-am amuzat cât de banală a devenită prin uzul numelui în viaţa

de zi cu zi: Brutăria Shakespeare; Ferma Shakespeare, sau chiar: Tractoare Shakespeare.

Universitatea Western din London

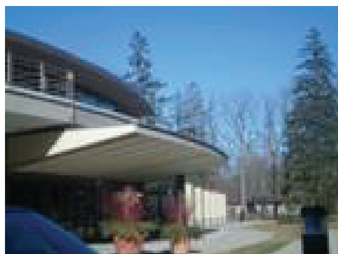

Una dintre sălile de teatru

În calea de întoarcere spre casă ne-am oprit şi la Kitchener-Waterloo, oraşe gemene situate în partea de sud-vest a provinciei Ontario, la aproximativ 100 de km vest de Toronto si 300 km est de Windsor. Aceste două orăşele germane, au în preajma lor multă industrie, dar şi multe terenuri agricole înfloritoare uşor de lucrat, şi o

localitate, St. Jacobs, cu un distinct mod de viață, datorită menoniților stabiliți acolo. Ei au un stil unic cultural şi religios care dau mult farmec acestei zone. Menoniții sunt un grup cultural religios stabilit in secolul 16 în timpul reformei protestante când unii creştini s-au separat de biserica catolică. Ei diferă de catolici prin faptul că ei cred că botezul este la alegerea individului adult (şi nu bebeluş) şi comuniunea include spălarea picioarelor ca semn de umilintă. Primii menoniți au apărut în Canada pe la sfârşitul secolului al 18-lea şi vorbeau limba germană. Majoritatea sunt în zona Waterloo. La începutul secolului 20 au început să vină şi din USA, fugind de serviciul militar. Majoritatea acestora s-au aşezat în preerii. Sunt multe lucruri deosebite în cultura menonită, dar acestea sunt mai puțin vizibile astăzi, când menoniții se mută în număr tot mai mare în oraşe şi refuză viața izolată din micile comunități menonite. Cei din zonele rurale încă refuză folosirea tehnologiei moderne ca electricitatea, transportul motorizat şi continuă viața de fermieri. Au mare respect pentru educație şi deci au şcolile lor, destul de bine văzute, care merg până la colegii şi universități.

Nu e uşor să le facem poze pentru că că menoniții nu se bucură de publicitate. Pozele de mai sus sunt copii ale unor tablouri dintr-un hotel din Kitchener.

Am fost la piața organizată de menoniți de 3 ori pe săptămână şi am cumpărat lucruri care de obicei nu le

gaseşti la magazinele mari, moderne, ca de exemplu această caciulă amuzantă a Marei. Este impletită de mână din lână groasă de oaie.

Andaluza îi arată Marei cum se frământa aluatul de cocă în copaie

Piața era foarte aglomerată. Nu ne-am aşteptat ca într-o zi friguroasă de primăvară timpurie (ce mai, aici in Ontario e iarnă în martie) să fie atât de aglomerat la piață!

Totul în St. Jacobs aminteşte de menoniți. Turismul local e bazat pe cultura lor. Aici este un mic muzeu în care e prezentata istoria lor, câteva magazine cu lucruri de artă făcute de menoniți, altele cu lucruri utile (genți, rochii, vase) făcute de artişti locali, care îmi aminteau de Fondul Plastic de la noi, restaurante cu decorații tipic locale.

Puternicul farmec cu specific german se vede mai ales in timpul sărbătorii de toamnă, Oktoberfest, dar se poate simți şi în marea piață cu produse specifice lor.

In această zonă sunt două universități : Universitatea din Waterloo specializată în informatică, si Universitatea Laurier. Noi am vizitat doar Laurier unde sunt mai multe facultăți umaniste. E o universitate mai mică, şi datorită acestui fapt are farmecul ei.

Am mai vizitat şi universitatea din Guelph, care ar fi fost şi mai aproape de Toronto. Dar nu a fost să fie… Mara nu a fost convinsă că pe aici ii va fi viitorul. Am rămas însă cu o mini-vacanță foarte plăcută, relaxantă, în care am povestit tot timpul cu Andaluza şi Mara, am vizitat muzee şi am râs într-una. Adică am îmbinat cu succes utilul cu plăcutul.

CAPITOLUL II

GÂND ŞI DOR DE ȚARĂ

OAMENII MEI DRAGI

Zi calmă a unei dimineți de duminică. Abia sosită în sat, am plecat să stau de vorbă cu oamenii în graiul cu care am crescut. Azi nu se mai vorbeşte chiar ca pe vremea copilăriei mele, doar bătrânii îşi mai păstrează nealterată vorba moştenită din strămoşi. Soarele se ridicase de doi stânjeni şi privind cu nesaț cerul azuriu pe larga întindere a satului de câmpie teleormăneană, când mi se părea că a trecut o veşnicie de când nu l-am mai văzut, când mi se părea că nici n-am plecat din el.

Pe linia pe care mergeam odinioară la gară, m-am oprit la casa Mariței. A ieşit din casă şi m-a îmbrătişat :
- Pupa-ți-aş ochii, bine-mi pare că treci şi pe la mine şi nu mă ocoleşti. Ți-a rămas gându' şi sufletu' acasă şi mai vii să stai de vorbă cu noi, chiar dacă noi tot țărani am rămas. Acu venii de la mânăstirea din deal. Îmi place să mă duc acolo că face slujba frumoasă călugărul Prodromos care a făcut mânăstirea asta nouă. E om cu sufletu' curat. Bun e Dumnezeu, pupa-i-aş tălpili, că ni l-a trimis în sat. Ai, vino să stăm colo-şa pă bătătură şi să-ți dau să mănânci nişte colivă, i-am pus şi nițică ciucalată pe deasupra, mi-a dat-o alde naş Marinică, fin'că veniră alde fi-su din Spania, de la lucru. Am păstrat-o şi eu pentru colivă. Are noroc cu ei. Le-a dat bani de şi-au pus gard nou, ulucili alea vechi să dăulaseră dă tot.
- Cum îți mai este viața, Marițo?

- Nu prea bine, avem cazn mare şi fără folos, cum a işit acu` o vorbă: “dacă munceşti, n-ai timp să câştigi un ban”.Nu prea ne-a ajutat nici timpul probabil, vara asta a tot plouat. Pe deasupra, mă supără şi zănaticu’ ăsta de Mielu, cumnatu-mio, care stă în fundu’ oborului nostru. Strigă la mine ca un zurbagiu că m-am coconit, că nu mai merg la sapă. El nu vede chiaunu’ dă cap că acu’ țăranu’ nu mai are rostu’ pă care l-a avut odată ? Fir-ar al drămuiții, sa fie… Doamne, iartă-mă că-mi fac păcate cu candriu` ăsta!
- Ce mai ştii de Ioana, vecina cu care am copilărit ?
-Trecui pe la poarta lor chiar acuşica dimineața şi vorbii cu ea. N-o duce bine nici ea, e slabă, moartă. Am întrebat-o dacă nu vine şi ea la mânăstire.
- Păi eu mai sînt om să mai ies în lume ? Am crezut că mor, mi-a zis ea.
- Da’ ce ai, fă Ioană, văd c-ai slăbit, ce te doare ?
- N-am niciun dor, fă fată lică, niciun dor, de nu-ți vine să crezi, dar n-am poftă neam de mâncare. Dacă n-aş mânca o săptămână, mie tot nu mi-e foame. Mi-au adus nepoții, mânca-le-aş gura lor, nişte nasturi de poftă de mâncare, dar tot degeaba.
- Dar cumnată-sa, Stela, de le zice lor alde Ştrengaru, ce mai face ?
- Işi face mâncare si mănancă, numai atâta face.
- Aoleu, mi-adusei aminte să te întreb, ca să nu uit, şi uite că sar de la una la alta, cum îşi pun oamenii porecle în sat ?
- Copiii şi tinerii se polecresc după cum se poartă sau li se întâmplă câte ceva. Trebuie să aibe oamenii polecre ca să se deosebească, fin’că mulți au nume la fel. Dacă zici Florea Matei, sînt mai mulți în sat, dar dacă zici Contra cum îi e polecra, ăsta e numai unu’.
- De Ion, bărbatul Marii, vară-mea, ce mai ştii ?
- E rău de el. Nu mai vede cu ochii neam şi acu’ a început să nu mai audă nici cu urechili.

A lătrat câinili. Uite că vine pe la mine vecinu', moş Nicula. O să-i dau şi lui niţică colivă. Săracu, o duce rău, s-a lipit sărăcia de el. Mi-e milă când îl văz aşa, îmi fac pomană cu el şi-i mai dau, de unde am, de unde n-am, câte o strachină de mâncare, fin'că am şi eu morţii mei. Ai, vino să mâncăm cu toţii şi să ne ierţi că la noi, tot ca la ţărani punem masa. Am făcut nişte ardei umplut de să-ţi lingi deştili. I-am pus şi niţică făină la cotor fin'că vine de face o poşghiţă şi nu iese carnea tocată din ardei, nu ca una lume care pune platagele. Am făcut cum m-a învătat alde ţăţica Didina. Uite la moş Nicula, abia păşeste, a fost bolnav cu inima, ieri a venit de la spital. Dau dosu' să-i dăşchiz poarta.
- Cum a fost la spital, moş Nicula ? I-am întrebat eu.
- Am dat de-un doftor cu crezământ, să-l ţie Dumnezeu, îmi fac cruci mari pentru el c-a fost om de omenie, n-a fost ca ăia care nu te bagă în seamă până nu umbli la teşcherea. Când am ajuns la el m-a întrebat cu vorbă bună şi cu glume ca să-mi ţie coraju':
- Ce mai e prin satul dumitale, moşule ?
- Ar fi bine, dacă n-ar fi rău. Politicienii ăstia, nişte deşuchiaţi, oţi mai mari ca geambaşii de care-mi spunea alde tetea, s-a' pus cu cazna şi cu otozbiru' pă noi, dă ne răstigneşte şi ne ia şi pielea şi uite că n-are nimeni ce le face. Ţara asta a noastră parcă nu se mai scoală din morţi. Ne potignim când mergem, stângu' dă în dreptu' şi invers. Nu cu votu' trebuie să mergem la ei, ci cu reteveiu' să-i alungăm ca pă lupii veniţi la stână. Mă tem că nu mai apuc vremuri dezlăogite de netrai.
- Dumneata mai ai piele?
- E arsă rău şi n-am ce să mai fac.
- Şi aici ai venit să ţi-o vindecăm noi?
- La dumneata am venit fin'că am bătăi de inimă, domnu` doftor, i-am spus eu.
- Păi, să ştii că şi eu am bătăi de inimă, mi-a zis el. Dacă te fac să nu-ţi mai bată inima e mai bine?

- N-aş vrea să-mi fie acuma petrecanie, păcatele mele, ca să-l văz pă nepotu-mio Onel că termină facultatea, că tare bine-i merge mintea şi o să iasă doftor şi atunci m-oi da pă mâna lui.

Am fost mulțumit de doftor, să-i dea Dumnezeu sănătate şi lui, că şi el e om şi are şi el nevoie de sănătate, ca toți oamenii. Liviu Vasilică al nostru, n-a fost doftor ?... şi cum se duse când încă nu-i erea vremea de ne rupse inima! La plecare din spital, aş fi vrut să-l cinstesc pă doftor cu ceva pentru omenia lui, dar n-am avut neam de para chioară, pensia de agricultor la colectivă nu mi-ajunge decât pentru biserică. Aşa că i-am spus :

- Domnu` doftor, sunt tare mâhnit în suflet, fin'că aş vrea să-ți multumesc şi eu cu ceva pentru facerea de bine, dar n-am de niciunele. Acasă n-am în bătătură decât o capră.

- Bună şi-aia, moşule, mi-a răspuns el.

Auzind aşa o vorbă, m-am scărpinat în cap şi i-am zis:

- Eu v-aş aduce-o, domnu' doftor, dar mă tem că nu puteți s-o băgați în casă fin'că are picioare mari din lemne groase, e făcută de ăl bătrân, de bâtu, ca să taie cu fierastrău' ăla mare lemne groase. Şi el atuncea a râs când a văzut cum am întors vorba, a dat mâna cu mine şi mi-a zis să mai trec la el dacă mai am bătăi de inimă. I-am mulțumit frumos şi i-am spus că lui i se potrineşte o vorbă din bătrâni : “A fi domn nu-i de mirare, / A fi om e lucru mare”.

- Matale cum te lauzi cu viața prin țări străine ? mi s-a adresat moş Nicula. Pe acolo o fi bine de unele, dar străinu-i tot străin. Aici, numai dacă stai la poartă cu vecinii, şi simți că trăieşti, dar acolo, stai de vorba cu vecinii la poartă ? Nu stai şi stai singur în casă de-ți cântă cucu-n cap şi te apucă pustiu' de dor de ce-ai lăsat acasă, de e gata să te podidească plânsu'. După o pauză a îndreptat privirea într-un punct îndepărtat şi a continuat ca pentru sine : Zic şi eu aşa o vorbă, cum am pomenit din bătrâni, dar soarta omului nu şi-o ştie nimeni cum i-o

hărăzeşte Al de Sus. N-ai ce-i face, El a hotărât aşa, când câştigăm ceva, todeauna să pierdem altceva. Eu m-am mulțumit cu ce-am avut, chiar dacă a fost mai puțin, da' am cătat să-mi păstrez credința şi omenia. Apoi întorcându-se în spre mine : "Îmi pare rău de alde matale, că te ştiu cu suflet bun şi ce ai pierdut aici, daru' care ni l-a dat Dumnezeu, nu-l mai găseşti în toată lumea, dar o fi bine si p-acolo, că altfel n-ar pleca atata lume...

Am plecat urmărită de vorbele moşului. Dreptate avea, fiindcă, la urma urmelor, doar dragostea de oameni şi înțelegerea cu ei formează substanța vieții, altfel cum să înțeleg prezența mea aproape an de an în comuna natală, străbătând mii şi mii de kilometri ca să ascult oamenii mei vorbind în graiul vremurilor de vis ale copilăriei mele?

EVOCĂRI DIN ANII COPILĂRIEI

Fă-te, suflete, copil
Şi strecoară-te tiptil,
Prin porumb cu moț şi ciucuri,
Ca sa poți să te mai bucuri…
(Tudor Arghezi)

Fiindcă trăiesc acum departe de comuna mea natală, Țigăneşti-Teleorman, şi mă apropii de ea mai mult cu sufletul, mă străduiesc să nu pun prea multă culoare roz în aceste însemnări. Încerc să evit alunecarea spre idilicul şi nostalgia vieții vremurilor de mare frumusețe a copilăriei mele şi atât de diferită de vremurile de azi, dar simt că uneori îmi scapă printre degete. Nimeni nu se poate sustrage imaginilor din fața ecranului amintirilor şi fiecare se regăseşte mereu copilul fericit din primăvara vieții şi nimeni nu uită că făuritoarea caracterului fiecăruia este copilăria. Se răsuceşte mereu în noi neuitarea şi nu putem să punem frâu pornirilor năvalnice ale inimii care o împing pe tărâmul fericit al copilăriei. De la o vreme, amintirile sunt mai active decât viața în sine. Odată cu scurgerea anilor, se instalează tot mai des în interiorul nostru un fel de forfotă a unui “azi” al trecutului, ceva mai altfel decât a fost, aşa cum s-a strecurat prin lungul şir al anilor, dar care ne reprezintă. Farmecul acelor vremuri, cu chemarea lor nestăvilită, îmi pot întinde capcane. Sper să îmi fie iertate şi să găsesc îngăduință pentru asemenea scăpari, atât de omeneşti de care, de altfel, nimeni nu este scutit.

Pentru mine, ca pentru cei mai mulți semeni, este o mare binefacere reîntoarcerea la vârsta de aur a copilăriei, adică o rememorare a imaginilor timpului de o pură fericire pe care un adult îl opune prezentului atât de diferit. Cuvântul copilărie cuprinde o lume mai mult decât poate descrie cuvântul. E o etapă de viață când bucuriile țin locul multor

tristeți. E o etapă de viață care ni se pare că a zburat prea repede şi timpul a fost mânat de o rotiță nevăzută într-o goană prea mare şi fără putința de a-l opri, căci nimeni nu poate pune piedici rostogolirii lui. Din cauza scurgerii lui prea rapide, simțim că nu ne-am trăit destul copilăria şi avem în noi dorința ascunsă de a reînnoda firul acolo unde s-a rupt.

Mai ales acum, la anii senectuții, îmi place să îmi hrănesc mintea cu trăiri frumoase şi inegalabile în farmec, aşa cum este copilăria. Scriind despre copilărie, timpul prezent ia o pauză şi nu mai este nimic în afară de sentimentul pur şi inocent. Retrăiesc cu multă bucurie lumea pe care acum o reclădesc cu multă migală, îmi îmbrac trăirile în haina de copil şi revin la întrebarea: de câtă vreme am uitat cum a fost în copilărie? Aceste retrăiri ale copilariei îmi oferă fantastic de mult față de cât îmi oferă oamenii maturi şi gravi care au uitat demult de lumea copilăriei, au uitat că există şi spiritualitatea şi că aceasta face parte din noi, au uitat să privească frumusețea lucrurilor simple, au uitat că cerul este albastru şi că este acolo dintotdeauna.

În mai multe capitole ale acestei lucrări am făcut referire la universul copilăriei din Tigăneşti în care m-am inclus şi eu. Aici aş vrea să adaug doar câteva scene din copilărie care să completeze imagini din acel timp al jocului plin de imaginație, al râsului, al zburdălniciei fericite şi lipsite de griji, când dădeam frâu liber jocului şi fanteziei, când nu ne păsa de nimic, când ne bucuram de toată libertatea şi frumusețea vârstei inocenței.

Ca peste tot în lume, copilăria am petrecut-o sub supravegherea părinților, dar ne jucam în aer liber şi în stradă mult timp şi fără supraveghere, fiindcă nu era pericolul circulației şi pe atunci cu se auzise de atrocități sau de răpirea copiilor. Timpul cel mai mult l-am petrecut împreună cu fratele mai mic, Ticu, şi cu câțiva prieteni şi

vecini mai apropiați: Ioana lui nea Mielu Ştrengaru, Maria Vrăjitoarea, Lisăndrina Drăgănuş din fața casei, Radu Buică şi alți copii de prin vecini. Şi mai aveam un prieten-frate. Aveam în curte un cais. Ah, ce drag mi-a fost caisul ăsta! Era de-o seama cu mine şi făcea nişte caise mari, dulci şi parfumate cum rar de tot mi s-a mai întâmplat de-a lungul vieții să mai întâlnesc. Caisul acesta mi se părea că este alt frate de-al meu, unul cu care comunicam într-un limbaj numai de noi doi înțeles. Când eram în casă, în pat, atât de aproape îl simțeam lângă mine, încât mi se părea că mă culc cu el, fiindcă doar geamul ne despărțea. Uneori mi se părea că este un personaj din basme. Primăvara, când ne amețea cu parfumumul şi frumusețea florilor în care zumzăiau albinele, îl vedeam ca pe e o împărătească, iarna, încărcat de zăpadă, îmi părea un înger, toamna era o poveste frumoasă şi vara, pe vremea fructelor coapte, era zâna bunăților. În restul zilelor de vară îl vedeam ca pe un voinic din poveste, înalt, maiestuos, mândru, întinzând ramurile spre cer, parcă închinându-i-se sau vorbindu-i. După plecarea părinților din Țigăneşti a murit şi frumosul cais. Îl visez şi acum. Ce mult îmi lipseşte şi astăzi caisul meu drag!

Cufundarea în universul copilăriei rupe zăgazul multor imagini ascunse cine ştie în care loc, acolo unde se află depozitul setimentelor. Magaziile din curtea casei încărcate cu cereale, îmi amintesc alte imagini de mare atracție. Împreună cu prietenii de joacă, săream de pe grinzi în grâul care ne îngropa până la brâu şi ne îmbăta cu aroma lui. Aruncam unii în alții cu boabele de grâu, aşa cum ne jucam cu apa de la gârlă şi apoi cu încantare ne scoteam boabele din păr, din cutele hainelor şi chiar din gură sau de pe gene. Era multă fericire în acest joc pe care nu mulți copii puteau să-l guste, încât şi acum mă străbat fiorii. Pe rampa magaziei ne jucam cu păpuşile, adesea făcute de noi din petice şi nu de puține ori le îmbrăcam mirese,

strecurând tainic o imagine spre viitorul când puteam fi noi în locul lor. Descântam gărgăriţele cu un zâmbet reţinut: “încotro vei zbura, acolo m-oi mărita” ori alergam bezmetici după “băzăuni” ca să-i facem avioane. Altădată ne ascundeam sub magazii, prin pod sau cine mai ştie pe unde ne mâna imaginaţia. Ce mai veselie şi zburdălnicie pe noi când ne jucam cu câinii noştri, Bizonel, Lola, Ţuţi. Când ne mai aşezam sa ne odihnim, Bizonel îşi punea capul în poala mea ca să îl mângâi, când ieşeam din curte ne petrecea pâna la poartă şi când intram, ne întâmpina venind în goană mare. Vara ne jucam afară de dimineaţa până în noapte, cu picioarele desculţe în ţărâna moale şi pufoasă care ni se strecura caldă printre degetele picioarelor. Se întâmpla ca uneori să ne lovim sau să ne rănim în câte un cui sau obiect dur, ne răneam, puneam puţin scuipat şi nu făceam infecţii. Jucam de câte două-trei ori toate jocurile ştiute şi apoi inventam alte jocuri, aşa cum ne trecea prin cap. Nu aveam jucării cumpărate şi astfel imaginaţia şi agerimea minţii ni se îmbogăţea inventând jocuri şi observând lumea înconjurătoare. În curte, mama ne supraveghea cu coada ochiului, apoi mai intra în casă lăsându-ne cu jocurile şi veselia noastră. Seara, deşi cădeam ruptă de oboseală, mama, ca pe orice copil, cu greu mă aduna din risipirea jocului fără sfârşit, din neastâmpărul dat de sănătatea viguroasă şi libertatea deplină, pe care n-am mai întâlnit-o de atunci niciodată. Primăvara, de cum mijeau zorii, în razele călduţe ale soarelui, eram la joacă afară, vara eram la scaldă, ori să şterpelim ceva fructe, mai mult atraşi de dorinţa de a obţine fructul interzis, dorinţă moştenită de la Adam şi Eva. Spre toamană, mergeam pe câmp să aducem porumb de lapte să îl coacem pe jărăgai, ori mai târziu, după culesul viilor, mergeam în dragă-voie să cotrobăim după ciorchinii uitaţi prin vii, dulci şi cu miresme îmbătătoare. Aveam multe zile în şir mâinile pătate de coaja nucilor şi ne duceam la

şcoală cu ele aşa colorate, fiindcă iodul sfida şi apa şi săpunul.

Iarna ne dădeam drumul la năzbâtii în casă, mai ales când venea câte cineva să stea la taifas cu părinții. Ne simțeam mai liberi şi mai nesupraveghiați de ochiul de vultur al mamei. Dar după ce pleca musafirul, mare ne era mirarea când o vedeam pe mama că ne priveşte ridicând o sprânceană a întrebare şi a dojană, spunându-ne cu de-amănuntul şirul năzbâtiilor. Dar cum se făcea o potecuță pe lângă gard, cum plecam să ne căutăm unii pe alții şi să pornim la joacă, la săniuş, la bulgărit, la dat pe gheață. Era o încântare să privim cum fulgii de nea se lăsau leganați de fumul cald şi cenuşiu al hornurilor de pe case. Sărbătorile de Crăciun atingeau culmea fericirii noastre. Lumina din ochii noştri în acle zile aducea lumina şi în viața părinților noştri. Scene de familie dragi mă răscolesc retrăindu-le parcă mai viu ca atunci. Ce dor îmi este de scena când tata mă ținea pe genunchi şi îmi dădea să mănânc, în timp ce mama îl hrănea pe cel mic! Seara, înainte de culcare, ne aliniam cu toții înaintea icoanelor împodobite cu busuioc şi ramuri de salcie şi ne rosteam pios rugăciunile. Mă văd şi acum în genunchi, cu mâinile împreunate pentru rugăciune sau închinându-mă cuviincios. Noaptea mă cuibăream la pieptul tatălui meu, mângâindu-i părul de pe piept prin gura cămaşii de noapte cu deschidere largă şi legată cu un şunur la gât, cusută cu model național, căci pe atunci nu erau la modă pijamalele. Până adormeam, tata îmi ținea picioruşele strânse şi lipite de el ca să nu îmi fie frig, iar mama îl ocrotea şi-l alăpta pe cel mic, nu demult adus pe lume. Când tresăream de frica zmeilor despre care citeam în basme, tata mă liniştea: “Nu sunt zmei în casă”. “Ba da, unul s-a ascuns acolo după haine”. “Păi, să vezi ce-i face tata acuma” şi se scula, se făcea că bate zmeul şi eu, fericită, adormeam iarăşi

surâzând, simţindu-mă în siguranţă, fiindcă tata e mai puternic decât un zmeu şi mă poate apăra.

Anotimpul marilor năzbâtii era vara. Atunci, în zilele de zăpuşeală când ne duceam la scăldat, ne plăcea să ne bălăcim pe lângă gropile în care era pusă cânepa la topit, ne atrăgea mirosul, nu ştiam pe atunci că are virţuti halogene şi cânepa conţine marihuana. Uneori pândeam după sălcii ca să vedem femeile despuiate care intrau în apă crezând că nu le vede nimeni. Îşi acopereau cu mâinile doar "ruşinea", dar noi eram fericiţi că am descoperit totuşi ceva din tainele prea tare ţinute departe de curiozitatea noastră. Ba noi, fetele, trăgeam cu ochiul şi la băieţi, ca să vedem de ce ei nu sunt ca noi. Uneori şi câte un băiat apuca să se strecoare în apropierea fetelor atras şi el ca şi noi de aceeaşi curiozitate. Mă simţeam în inferioritate faţă de celelalte fete, nu avusesem norocul lor. "Tu ai văzut-o p-aia a mă-tii?" "Da, când a stat jos şi cu picioarele a prins căldarea ca să mestece mămăliga. Dar tu ai văzut-o?". "De doua ori, când s-a dus în spatele casei şi şi-a ridicat poalele fustei".

La gârlă ne ţineam unii pe alţii cu capul vârât în apă numărând pentru cronometrarea timpului. Odată, după o numaratoare mai lungă, l-am scos pe fratele meu din apă mai mult mort. Ce spaimă am tras şi ce papară am mâncat pentru asta! Supărarea nu ţinea mult şi începeam iarăşi să ne zbenguim. Prietena mea, Ioana, deşi mai mare cu 2-3 ani decât mine, tot minte de copil avea şi ea, m-a îndemnat la "făcut rele". Când au fost părinţii plecaţi de acasă, Ioana a avut o idee năstruşnică, să îl punem pe Ticu să sufle în solniţa cu ardei iute ca să îi sară în ochi şi noi să râdem când va ţipa de usturime. Şi el a suflat. Ardeiul iute i-a provocat usturimi mari, încât era aproape să leşine. Când au venit părinţii acasă şi i-au văzut ochii cât cepele şi roşii ca racul şi ţipând, tăvălindu-se de durere, au crezut că îşi pierd minţile. Ticulină! Ticulină! Ticulină! îl striga mama

înspăimântată şi îndurerată de suferința şi țipetele lui Ticulină. I-au pus comprese, l-au oblojit în timp ce mama plângea şi îi alina durerile cu mângâierile şi vorba bună. Ce milă îmi era şi mie şi cum plângeam şi eu speriată ca de moarte şi cu sentimentul de adâncă părere de rău şi de vinovăție.

Dar câte năzbâtii nu făceam! Naivitatea copilăriei nu putea vedea decât partea veselă şi, fie că erau plăcute sau nu, acele întâmplări, curând treceau în fondul de aur al amintirilor dragi ale copilăriei luminoase şi fericite la care ne întoarcem ca la un izvor curat.

Când am revăzut-o pe Ioana în ultimii anii, mi-am zis: “pe Ioana nu trebuie s-o scap din vedere, căci prin ea se redeşteaptă multe scene ale copilăriei”. De aceea, am numit-o “Ioana copilăriei mele”. “Ți-aduci aminte când eram copii, îmi spunea Ioana, când au venit mulți musafiri în casă de Sfântul Spiridon, ziua lu`domnu` Spirea şi noi am luat borcanul de dulceață pe care coana Florica îl desfăcuse ca să trateze musafirii şi ne-am ascuns sub pat şi am mâncat dulceața cu mâna din borcan până ni s-a făcut rău?” Cum era să uit această scenă cu urmări şi repovestită de-a lungul anilor legată de atâtea alte imagini sau întâmplări? Cum să uit când unul dintre noi, nu mai ştiu care, a propus o năstruşnicie asemenea aventurilor jocului de-a “hoții şi vardiştii”. Ne-a îndemnat să mergem cu toții la furat de pepeni. Era posibil să rezişti unei astfel de tentații? Aveam acasa pepeni, dar era prea mare pofta de “a gusta din fructul oprit” şi mai ales provocarea de a-l păcăli în grup pe pândar. Rolul hoților pe care îl jucam cu pasiune era fascinant şi nu avea nici o legătură cu moralitatea. Ne-am dus cu toții peste gârlă, am urcat un deal cu salcâmi şi am ajuns la pepeni. N-am apucat să umblăm prea mult printre ei, că a apărut pândarul cu un ciomag în mână şi s-a repezit la noi. Dintre toți copiii, el a pus ochii pe mine. Dacă mă prindea, tata i-ar fi putut da o

despăgubire, ştiind că ține la obraz. Noi ne-am răspândit ca potârnichile în goana mare. Pândarul dupa mine, mai-mai să mă ajungă. Am făcut drumul înapoi printre salcami la vale, dar am pățit ca iepurele, m-am dus de-a berbeleacul şi mi-am luxat o gleznă. În ziua următoare, culcată în căruță între perne şi pături, tata m-a dus la un om vestit din comuna Beiu care mi-a "tras" piciorul şi "mi-a pus nodul" – o cârpă înnodată – o minune vindecătoare mai repede decât să fi fost pus piciorul în ghips.

Într-o seară, ne aşezasem cu toții pe scările prăvăliei şi cum să stai degeaba? Le-am propus să scăpărăm pietre. Ne-am găsit fiecare pietre potrivite şi lovindu-le, din când în când scăpărau, iar din ochii noştri săreau scântei de bucurie. Am mers mai departe cu inițiativa. Cine poate să scapere pietrele prin cămaşă sau prin rochie?, le-am propus eu. Şi fiecare a încercat de mai multe ori până iarăşi au sărit scântei. Când ne-am ridicat în picioare, am constatat cu spaimă că ne-am ales cu găuri în rochii şi cămăşi. Atunci Radu Buică a vrut să sară la bătaie, să mă pedepsească pentru că am fost capul relelor pentru care ei urmau să mănânce bătaie acasă. Am intrat repede în curte şi de acolo, aruncam cu pietre unul în altul. Deşi era întuneric, am zvârlit în direcția în care credeam că se află Radu, i-am spart capul, l-am umplut de sange şi am fugit în casă cu inima cât un purice. Părinții lui Radu au venit cu el la poarta noastră să se plângă. Mi s-a umplut şi mie inima de spaimă şi ce s-a mai întâmplat dupa aceea, nu-mi mai amintesc. Mi-amintesc în schimb de o strategie pe care o foloseam după câte o astfel de "nefăcută". Mă duceam seara repede în pat şi mă prefăceam că dorm. Ştiam că părinții îmi ocrotesc somnul şi că nu m-ar fi trezit pentru vreo pedeapasă sau măcar explicație. Somnul era sfânt. Aşa mai apucam să scap de câte o pedeapsă, căci până a doua zi supărarea parinților trecea. Şi mai era ceva. Era plăcerea unui joc de a te preface că dormi şi să asculți

cearta dintre părinți luându-ți apărarea şi dorindu-ți binele fiecare în felul lui, şi tu să zâmbeşti retras în lumea ta, lăsându-i pe cei doi să se înțeleagă într-un fel până la urmă, iar a doua zi să treci de partea celui care ți-a convenit cel mai mult.

Pe atunci, relațiile dintre oameni sau membrii familiei erau în multe privințe diferite față de cele de acum. Când am început să înțelegem cam cum este în realitate cu venirea copiilor pe lume sau cu Moş Crăciun, pentru nimic în lume nu ne-am fi contrazis părinții care multă vreme ne opuneau imaginea poetică a berzelor sau a Moşului care coboara pe coşurile caselor. Cuvintele părinților erau de necontestat, chiar dacă nu înțelegeam de ce nu corespund unele afirmații cu realitatea. Din zonele luminoase ale copilăriei, răsar din când în când şi zone de umbră. Păstrez şi câteva amintiri care mi-au întunecat şi mi-au îndurerat unele zile: tăiatul porcului la Crăciun sau a mieluților ori iezişorilor pentru sărbătorile de Paşti. Dar cea mai dureroasă amintire este cea în care am purtat o mare vină fără voia mea. Într-o vară, cățeluşa Lola fătase doi cățel. Nu era fericire mai mare atunci decât joaca cu ei. Încă mai sugeau la mamă-sa şi erau dolofani, vioi şi frumoşi. parinții o hrăneau bine pe Lola ca să aibă lapte mult pentru cățel. Îi iubeam cu toată puterea ființei mele. Mama îmi dăduse de lucru să scarmăn nişte lână. Unul dintre cățeluşi s-a vârât sub lână ca să ajungă la mine şi să ne jucăm. N-am observat şi la un moment dat, am auzit cum i-a trosnit şira spinării sub talpa mea. Adâncă durere am simțit când l-am auzit plângând fără încetare şi am văzut-o pe mamă-sa dându-i târcoale, lingându-l, şi culcându-se lângă el să-l facă să sugă. A fost o durere care s-a cuibărit în adâncul ființei mele şi pe care n-am uitat-o toată viața. Parcă o văd şi acum pe Lola cum se scula, iar îi da târcoale, iar îl lingea, iar se lungea lângă cățel aproape că îi băga în gură țâța de supt şi cățelul ce nu înceta din plânsetele care îi zguduiau

micuța lui făptură. Nu ne-am mai dezlipit de lângă el decât când l-am dus pe malul gârlei să-l îngropăm şi cu greu am putut să o despărțim pe Lola de locul îngropării lui şi s-o aducem acasă. Aşa am înțeles pentru prima dată în viață lecția unei suferințe adânci, a sentimentului de vinovăție şi mustrarea de cuget. Apoi în cursul vieții au urmat multe altele, dar pe cea dintâi suferință profundă n-am uitat-o.

Aruncându-mi o privire acum peste anii copilăriei şi chipul meu de atunci, mi-amintesc că nu aveam apucături sportive, nici nu prea mă trăgeam la treabă aşa cum erau multe fetițe de-o seamă cu mine. Plăcerea mea era să citesc. Ca să nu fiu pusă la treabă, mă ascundeam cu cartea în mână pe unde nu-ți trecea prin creanga minții, ba prin cocina porcilor, căci ei se bălăceau afară în gropanul cu apă şi cu noroi, ba prin pod, ba pe sub pat, ba în closetul din fundul curții. După ce terminam de citit basmul, nu treceam imediat la alt basm. Un timp eram stăpânită de dorința de a-l retrăi, de a mă situa în locul eroilor şi de a dialoga cu ei sau de a face comentarii după puterea mea de înțelegere. “Eu dacă aş fi fost în locul calului înaripat, aş fi lovit cu copita pe zmeu ca să nu se apropie de Făt-Frumos” şi îmi imaginam situații diferite de cele ce citisem, căci fantezia lucra slobodă. Îmi puneam mereu întebări: Dacă pământul este rotund, de ce nu cad oamenii care locuiesc pe partea de jos a pământului? De ce muştele nu cad de pe tavan şi pot merge cu capul în jos şi noi nu? Cât de departe sunt stelele, luna şi soarele? Cum or fi oamenii de pe lună? Când reuşeam să găsesc un răspuns sau o explicație pe înțelesul meu care să mă mulțumească, mă simțeam fericită şi atunci mi se părea că o rază de lumină a ieşit triumfătoare din negura nopții.

Copiii îşi manifestă unele trăsături fundamentale în formele cele mai fireşti, spontan şi pline de inventivitate şi cum podul casei noastre avea închis în el o lume plină de fantezie, mă atrăgea ca să o cercetez. Scoteam pe rând

dintr-o ladă hainele mamei croite după moda anilor interbelici, le cercetam, le îmbrăcam pe rând, îmi puneam pe cap pălarii făcute după fantezia pariziană, îmi puneam mănuşi pâna la coate, îmi agățam de braț poşete frumoase şi mă încălțam cu pantofi cu tocul înalt încercând să merg cu ei. Mă plimbam prin podul larg cu un frumos şi elegant landou negru cu metal auriu strălucitor în care crescusem şi eu şi Ticu, acum cu papuşă în el, imaginându-mi că sunt mamă şi am plecat cu copilul la plimbare. În tot acest timp aveam conversații imaginare cu prietenele mele după modelul auzit de la mama, de la bunica, de la mătuşi…

Pentru că în jocurile lor, copiii, de multe ori copiază pe cei mari şi aceştia nici nu prind de veste, de-a lungul vieții, de multe ori mi-a venit în minte o scenă din copilarie. Aceasta mi-o reaminteam mai ales când vedeam că oamenii puterii sfidează pe cei pe spinarea cărora s-au cocoțat şi apoi i-au pus la obidă, în loc să le uşureze viața. Când se întâmpla ca între noi, copiii, să izbucnească vreo ceartă, câte un copil apăsat de nedreptatea ce i se făcea, stiga cu lacrimile gâlgâind în gât: “Eu am dreptate” replica celui mai tare venea: “Ai dreptate, dar n-are cine să ți-o dea”. “Păi dacă am dreptate, e dreptatea mea, de ce trebuie să mi-o dai tu?” “Fiindcă aşa vreau eu”, venea răspundul neînduplecatului.

Filmul isprăvilor din copilărie este însăşi viața trăită aievea sau aşa cum am perceput-o fiecare dintre noi. Chiar dacă ne-am grăbit când am fost copii să ajungem oameni mari, sufletul ne-a rămas veşnic un suflet de copil şi intrăm adesea în universul copiilor pentru a-i redescoperi culorile şi savoarea, căutam urmele paşilor noştri de atunci şi căutăm oamenii din mijocul cărora am răsărit, ne-am înălțat şi care ne-au modelat semenea apei care ia forma vasului în care a fost turnată.

(Fragmente din volumul “Gând purtat de dor”- 2006)

FAȚA FRUMOASĂ A ROMÂNIEI

Motto:
E mai important să trăieşti frumos, decât să trăieşti bine.

La fiecare vizită făcută în România, la primele contacte, ai un sentiment tulbure. Se bat cap în cap bucuria revederii pământului drag cu mâhnirea că România nu e cea pe care am visat-o după căderea comunismului. Dar pe măsură ce te apropii cu dragoste şi înțelegere de toți oamenii, dincolo de spectacolul de bâlci al politicienilor şi îmbogățiților vremii noastre, descoperi oameni care dau frumusețe țării, chiar dacă ei nu ies în față pe scena țării. Există o lume care îşi vede de rosturile ei, cu temeinicie, în linişte şi pace, ducând carul vieții înainte, după puterile fiecăruia. Sunt mulți oameni buni şi harnici, cu profundă credință în Dumnezeu, păstrători de tradiții şi de morală din străbuni care ajută la anularea efectelor unor mari prefaceri devastatoare de acum, care purifică aerul în preajma noastră, îl fac mai respirabil. Aceşti oameni mi-au hrănit sufletul cu faptele lor. Atingerea cu viața lor te face mai bogat sufleteşte. Sunt oameni buni care niciodată n-au ieşit din adâncul convingerilor lor, oameni cu puternic crez lăuntric, cu caractere puternice, care îşi poartă valorile morale cu simplitate şi aleasă modestie.

Mulți oameni simpli sunt de o inimaginabilă maestate în ținuta lor, oameni formați mai mult prin voința lor, decât prin darul primit de la Cel de Sus sau ale înaltelor şcoli. I-am întâlnit risipiți pe toate meleagurile țării, oameni care trăiesc fără să ştie cât sunt de aproape de ceea ce ne cere Domnul să fim. Aceştia echilibrează balanța şi lor le datorăm mult, chiar dacă ei trăiesc aproape neobservați în preajma noastră, într-o adevărată risipă. Ei construiesc oricât de puțin, dar realizează ceva în momente de cumpănă existențială, strecurându-se printre atâtea lucruri

nefireşti, un adevărat contrapunct al atâtor inumane nedreptăți. Ei au învațat să țină piept furtunilor devastatoare, să lucreze în tăcere, să găsească semnificații profunde frumuseților vieții, să descopere mereu noi izvoare de viață şi de bucurie. Împlinirea unor fapte, ținuta demnă, dau dreptul la lumină ca model. Un astfel de model se impune familia Vărzaru din Pietroşița, oameni care au ştiut să împletească într-un mod armonios munca intelectuală, cu munca fizică. Ei sunt acum la a doua tinerețe şi trăiesc o viață frumoasă. Munca şi viața trăită în rosturile ei le-au asigurat o prospețime a vieții care curge prin trupul lor ca o sevă menținându-le tinerețea, păstrându-le vigoarea şi pofta de viață. Au plecat din Bucureştiul sufocant la Pietroşita, localitate în care hărnicia şi cinstea oamenilor te întâmpină cu inimă largă. Aici au cumpărat o cladire mare, aflată în ruină, dar declarată monument istoric. Au schimbat total şi interiorul şi exteriorul. Au dat jos totul, până nu au mai rămas decât pereții în cărămidă roşie. Din mâna şi priceperea lor, după o muncă plină de pasiune, timp de mai mulți ani, au realizat o casă de o frumusețe particulară, dar mai ales o casă care îți vorbeşte cu fiecare colțişor aparte. Este incorporată viața stăpânilor în ea, ca Ana la Curtea de Argeş. Simți prezența stăpânilor ei şi atunci când ei nu sunt acolo. Le simți mişcarea gândului şi a faptelor. Te urmăreşte multă vreme admirația pentru aceşti oameni care au ştiut să cuprindă în mâinile lor ziua de mâine, oameni cu inteligență armonioasă, cu caractere puternice, care au învățat să-şi croiască singuri drumul prin viață şi au înțeles că fericirea vine din interior, din fericirea clipei trăită intens.

Model se impune şi colectivul Institutului de Cercetare-Dezvoltare pentru Biotehnologii în Horticultură din Ştefăneşti-Argeş. Am întâlnit acolo oameni de o dinamică aparte, de neoprit. Numai 27 de persoana duc tot greul

acestui institut. Ei au realizat totul în modul cel mai firesc cu putință, cu o voluptate greu de descris în cuvinte. S-au întâlnit aici puterea biruitoare a faptei cu gândul şi sentimentul. De cum păşeşti în institut, ai o stare de bine, de împlinire, de ceva care este temeinic orânduit, de curățenie şi sfințenie a muncii, de calm, te pătrunzi de frumusețea şi de firescul muncii zilnice şi mai presus de orice, le admiri pasiunea muncii fără răgaz, care se opune orgoliilor ucigaşe şi vanităților reductibile la nimic. Au învățat să lucreze în tăcere şi mânați numai de o chemare interioară de neoprit. Au luptat din răsputeri pentru soiuri noi, pentru performanță, dar au rămas modeşti. "Vă admir, le-am zis eu, că mergeți în profunzime, pe verticală". "Să ştiți că mai mergem şi de-a buşilea" a venit răspunsul cu modestie învăluită în umor, ca nişte oameni de spirit cum s-au dovedit pe deasupra. Le-am admirat un frumos servici de cafea. "Ceşcuțele astea au şi o altă frumusețe şi o valoare deosebită pentru noi", am primit răspunsul. Sunt făcute cadou de inspectorii care au venit în control. Le-a plăcut ce au văzut aici şi, impresionați de greutățile materiale cu care ne luptăm, încercând să facem totul prin puterile noastre şi uneori din banii noştri, ne-au făcut ei cadou acest serviciu de cafea". Iată, mi-am zis, în România, deşi este destul de activă captarea bunavoinței inspectorilor prin "atenții", aici inspectorii au scos bani din buzunarul lor ca să le facă un frumos cadou în care s-a incorporat mărturia aprecierii valorii muncii făcută cu pasiune.

Model se impune şi figura luminoasă a călugărului Prodromos Bele, venit din ținutul Maramureşului cu mâna goală, dar cu sufletul plin de dorința de a ridica o sfântă mănăstire împreună cu sătenii şi câțiva ctitori în comuna mea natală Țigăneşti-Teleorman. "Părinte, l-am întrebat eu, cum de ați lăsat aerul curat al ținuturilor de basm din nordului țării şi ați căutat aerul cu praf din apropierea

Dunării"? "Aici sunt mai puține mănăstiri, mi-a venit răspunsul şi necesitatea acestei mânăstiri o dovedeşte tocmai faptul că, deşi Dumnezeu binecuvântează în fiecare an grânarul țării – câmpia Burnasului – cu roade din belşug, totuşi este atâta secetă duhovnicească în rândul celor ce adună recoltele. Oamenii, pentru a fi plăcuți lui Dumnezeu, au nevoie de modele, ori ştim că aceasta este tocmai menirea mânăstirilor – de a da sfinți. După cum spune un Sfânt Părinte, 'îngerii sunt lumina călugărilor, iar călugării sunt lumina mirenilor'. Consider că aici m-a trimis Duhul cel Sfânt să înălțăm cu ajutorul lui Dumnezeu această mânăstire închinată Sfantului mare Mucenic Gheorghe, purtător de biruință. Trebuie să spun că acest înălțător lucru nu-l puteam înfăptui dacă Dumnezeu nu mi-ar fi scos în cale pe domnul inginer Florinel Andrei, ctitorul a mai multor biserici şi mânăstiri, care din multă modestie preferă să rămână un anonim". Dar ce este mai înălțător, este că această frumoasă mănăstire s-a înalțat ca o adevarată catedrală a spiritului superior, mărturie a vieții interioare în care se vede că bunul Dumnezeu nu şi-a luat mâna de pe neamul nostru. Apropiindu-ne de mănăstire simți în aer adierea unor noi trăiri.

Model pentru generozitatea lor pot fi şi bunii mei prieteni din Bucuresti, pensionari, care au luat-o în îngrijire, fără niciun fel de răsplată, pe prietena mamei lor, aflată în suferință şi rămasă într-o situație precară după ce o nepoată a deposedat-o de apartament şi a lăsat-o fără îngrijirea la care se angajase. Mă gândesc, nu de puține ori, oare ce a scris bunul Dumnezeu în catastiful Lui în dreptul numelui prietenilor mei?

Sunt mulți oameni care au reuşit să iasă de sub strivirea vremurilor, oameni ai bunăvoinței, ai luptei cu sine însuşi, ai stării pozitive, ai împlinirii şi ai demnității, ai frumuseții drumului din viață lor, oameni care dau viață fierberii

interioare neostoite. Aceştia vor face ca în viitor România să renască în frumuseți. Aceştia merită reverența semenilor lor, căci ei formează fața cealaltă a României, fața ei frumoasă de care nu te poți desprinde, pe care o duci cu tine oriunde te-ai afla şi care te recheamă să o vizitezi pe calea aerului când poți şi cel mai adesea, pe calea dorului.

VARĂ ÎNVOLBURATĂ

(Impresii din vacanța românească)

Vara anului 2009, a fost pentru mine asemenea corabiei pe ape învolburate. Mi-am plănuit un program încărcat şi felurit, dar jocul întâmplărilor a încărcat şi a colorat diferit tot ce plănuisem. Am plecat cu gândul întoarcerii peste 10 săptămani fiindcă aveam plănuite, nu peste multă vreme, împreună cu toți ai casei, să petrecem o vacanță de două săptămâni în Arizona, cu dorința arzătoare de a ajunge la Marile Canyon şi apoi 2-3 zile să vizităm uriaşa metropolă, Chicago.

Ajunsă în țară, reîntâlnirea cu oamenii şi locurile de care m-am desprins de mai multă vreme, a trezit în mine o lume nu moartă, nu ostenită, nu prăfuită, ci o lume mai vie decât cea pe care am lăsat-o. Înaintea ochilor mi se despicau sau se reînnodau drumurile străbatute de-a lungul vieții, pluteam în visare, dincolo de granița capricioasă a amintirilor. Lumini şi umbre, vise de altădată, nostalgii, imagini din diferite perioade ale vieții, unele de mare acuratețe, altele abia zărite, firave, voalate, chiar şi cai verzi pe pereți, se succedau pe rând şi parcă îmbrăcam nişte haine pe care le mai probam după ce au stat în cufărul din pod. Am retrăit şi zvâcnirile unor energii debordante şi ale unor emoții şi sentimente pe care le-am simțit întacte, ca altădată, fără să țină seama de vârstă. Erau trăiri adânci, de o rară frumusețe, adevărate comori de suflet, trăiri de-a dreptul fantastice care purtau în ele misterul vieții. Au fost zile în care am uitat de necazuri şi neajunsuri şi pot spune că am simțit fericirea fluturându-mi în față. Adevărata fericire o simți prin ceea ce trăieşti şi nu prin ceea ce ai şi cine eşti.

Bucuriile recente au venit să îmbogățească zestrea amintirilor. Întâlnirea cu prietenii-scriitori pe care îi

cunoşteam doar de pe internet a fost ca o adevărată zi însorită. Nici internetul, nici scrisorile, nici cărțile nu-ți pot da căldură ca dialogul uman. Mi s-au lipit de suflet, fiecare în parte şi in felul său. Nu-i numesc pentru a nu face nedreptate prin ordinea numirii lor. Momentul întâlnirii cu ei la Ceahlău pentru a comemora pe mult regretatul nostru mentor, Artur Silvestri, a fost în spiritul înalt al acestui mare OM trecut la cele veşnice.

Lansarea volumului "Oglindiri", cel de al patrulea în ordinea strădaniei mele de a-i da ființă, a stat şi el la înalțime. Aici s-a simțit priceperea organizatorică a preşedintei Ligii Scriitorilor din Bucureşti, Elisabeta Iosif, pentru care îi mulțumesc şi pe această cale.

Nu am uitat-o nici pe Elena Armenescu şi nici pe Cristian Neagu, care mi-au fost cei mai apropiaţi şi pe care îi păstrez în mod special aproape de inima mea alături de chipurile luminoase ale celor prezenţi în sală. Cei care au vorbit despre scrierile mele mi-au lăsat impresia că au spus cuvinte nu doar de complezenţă, impresie lăsată de muzica poeziilor care mi-au fost dedicate. Cartea a avut ecouri încurajatoare pentru mine, deşi oricând se poate scrie şi mai bine. Cele două interviuri la Radio România Internaţional s-au bucurat de apecieri, iar fotografiile de la lansare au rămas o vie şi frumoasă amintire.

Revederea Ţigăneştiului natal a fost mai ales legată de anii copilăriei, de amintirea părinţilor şi neamurilor mele. Ca de fiecare dată am fost primită cu braţele deschise de cei dragi care mi-au oferit găzduire, mi-au pus pe masă cu toată dragostea lor mâncaruri care, nu ştiu cum se făcea că intrau singure în gură. Mă rugau să mai rămân: “că nu ştie câte zile mai are omul pe pământ” ori: “nouă ne place de alde matale, eşti tot ca atunci când erai tânără şi frumoasă şi te-ai purtat frumos, nu te-ai castrafirit ca altele”. Le-am spus care îmi este programul următor pentru care şi-au exprimat mirarea: “Olei, fată lica, dar ce vară împopistrată ai anul ăsta!” Am vizitat şi fostul târguşor de provincie, de altadată, Alexandria, reamintindu-mi de visătoarele plimbări pe centru şi în grădina publică. Acum, capitala de judeţ, arată ca un oraş modern fără putere de tăgadă. A evoluat şi Zimnicea, dar într-un ritm mult mai lent. Multe blocuri rămase neterminate îmi arătau o faţă hâdă, ca un blestem al trecutului. Doar Dunărea curgea cu aceeaşi măreţie a eternităţii.

A urmat o etapă rarisimă – aproape două săptămâni la Olăneşti, invitată de cele două prietene Elisabeta Iosif şi Elena Armenescu, cu care am petrecut împreună zile de neuitat.

Cu Costel BUSUIOC

Parcă simt şi acum în nări aerul curat al Olăneştilor. Mă simt încă tulburată de minunățiile cu care Bunul Dumnezeu a înzestrat pământul țării noastre. Emoţionante au fost şi vizitele făcute la Mănăstirea Horezu şi apoi la Cozia. Minunate au fost şi plimbările prin oraşul Râmnicu-Vâlcea, cu aprecieri deosebite pentru biblioteca mare a oraşului, dar si prin alte locuri pe unde am petrecut în aceste zile însoțită şi de o altă draga prietenă, Ligya Diaconescu, împreună cu fiica ei Andrada. Ce oameni blânzi şi buni am întâlnit aici, parcă făceau parte dintr-o

altă Românie, nu aşa cum pare din cauza acelora care se bulucesc la averi cu toată neobrăzarea. Am întâlnit şi asemenea oameni. Pe cei mai mulți îi vedeam la televizor. Acolo dădeau ei năvală cu precădere, ca să îşi etaleze nesimțirea în furtul făcut aproape legal. Am văzut şi oameni suferind mai presus de firea omenească. Multe din aceste aspecte mi-au ieşit înaintea ochilor, mai ales în ultima perioadă de două săptamâni a şederii în Bucureşti. Mi-am mai spălat sufletul cu câte un repaus de câteva zile petrecut, fie la Măneciu, cu prietenii mei, soții Mărăscu, fie în zilele de sărbătoare ale Pietroşiței, unde l-am întâlnit pe Costel Busuioc, ori o vizită la Mănăstirea Pasărea pentru a avea un dialog de taină cu spiritul celui atât de regretat pentru plecarea neaşteprată dintre noi, Artur Silvestri.

Dar perioadele de stat în Bucureşti au fost marcate şi de un du-te-vino cu bagajele şi cărțile după mine. Familia Miu, prietenii mei dragi care mi-au oferit casa în toți anii în care am vizitat țara, acum nu mai erau în Bucureşti. Am stat pe la alți prieteni care m-au primit cu bucurie, doar atâta timp cât au avut la dispoziție în planulurile lor de vacanță. Ce vânzoleală, ce bătaie de cap ca să mai țin socoteala bagajelor şi cărților pe care trebuia să le car mereu după mine, căci mulți erau prietenii care aşteptau “Oglindirile” mele, dar şi aceia care îmi oferiseră cărțile lor. Cel mai greu era să potrivesc cele trei puncte: timpul meu liber, cu al celor unde trebuia să ajung şi cu al acelora de la care trebuia să plec.

Şi aici a fost cum a fost, dar cand am ajuns în partea cealalta a pămantului, în Arizona, cu ai casei, aflați la alt moment al vârstei decât mine, dornici să colinde şi să vadă cât mai multe, prin locuri despre care nu se ştie dacă mai ajungeam vreodată, a fost vai de picioarele mele. M-aş fi dus şi numai în coate, numai să pot vedea Marele Canyon care-ți dă fiori tulburători născuți din dimensiunile fabuloase, din frumusețile unice şi eterne care sfidează

trufia omenească. Imagini deosebite ne-au încântat şi în uriaşa metropolă Chicago, de unde era să venim cu gâturile strâmbe pentru că ne furau privirile uriaşii şi minunații zgârie-nori. Dar despre toate acestea îmi rezerv un alt spațiu pentru descrieri.

Oricât de învolburată a fost această vară, satisfacțiile pe care mi le-a oferit îmi ține vie dorința de a o repeta şi în viitor, în alte variante care, deja au şi început să se contureze. Oricâte încercări grele m-ar întâmpina, nu pot renunța la călătorii căci viața însăşi este o călătorie.

EVOCĂRILE UNEI PROFESOARE

Profesoratul a fost iubirea mea dintâi. După pensionare, scurgerea timpului m-a îmbrâncit la o “profesie” nouă, cea de bunică, răscolitor de frumoasă şi asta, iar când mi-am încheiat treburile şi pe acest tărâm, am început să scriu, deci a treia “profesie” şi ea tot cu pasiune. Le păstrez în inimă pe toate trei ca pe un buchet de flori alese. Chiar dacă a galopat timpul, nu uit dragostea dintâi. Deşi vremurile s-au schimbat, am rămas cu convingerea profundă că nu există nicio profesiune care să ceară posesorului ei să lucreze cu un material mai preţios, mai complicat şi mai sensibil ca cel în devenire, că în nicio profesie nu se cere atâta competenţă, dăruire şi umanism. Ancorat în prezent, educatorul trebuie să întrezărească viitorul, să sondeze dimensiunile posibile ale personalităţii, să educe, să instruiască, să perfecţioneze, să cultive, să îndrepte şi să evalueze mereu procesul formării şi desăvârşirii calităţilor necesare omului de mâine. Am spus întotdeauna cu deplină convingere că sunt ceea ce sunt astăzi şi datorită dascălilor pe care i-am avut.

Oricâte evenimente ar năvăli în viaţa mea, oricât de noi sau învolburate ar fi acestea, clipe de lumină străbat din timpul profesiei căreia i-am dedicat toată puterea dragostei mele.

Un “click” şi iată-mă la o clasa a 11-a, comentând “Patul lui Procust” de Camil Petrescu. La un moment dat, m-am oprit fiindcă nu-mi aminteam numele unui personaj secundar. Le-am spus elevilor că am un lapsus şi când îmi voi aminti, îl voi spune. Şi aşa s-a şi întâmplat. A doua zi, când am ascultat un elev, mi-a spus: "Am şi eu unul ca acela al dumneavoastră de ieri, nu mai ştiu cum i-aţi zis, şi nu-mi amintesc ce-am învaţat". Clasa a început să râdă. Nu-şi învăţase lecţia şi specula momentul. Nu reţinuse nici

cuvântul "lapsus", dar pentru că îi plăcuse cum suna, acum îl valorifica aşa cum putea, cu umor şi cu o deschidere în conversație cu mine.

Pentru că a fost receptiv la cuvinte noi, chiar dacă nu l-a reținut, pentru umorul pe care a încercat să-l folosească pentru a estompa dezastrul unei note mici, am avut înțelegere şi i-am dat un răgaz până la ora viitoare care se continua tot cu acelaşi subiect. M-am gândit că acesta trebuie să fie darul profesorului, să-şi înțeleagă şi să-şi apropie elevii, fără să-i lipsească măsura în concesie. Nu întotdeauna măsurile coercitive au valoare educativă, de multe ori câştigi mai mult cu înțelegere şi vorbe bune folosite cu tact, cu dragoste şi cu măsură.

Un alt “click” şi iată, mă văd la clasa a VI-a. Aveam de predat un fragment din “Românii supt Mihai-Voievod Viteazul”, intitulat “Ardealul”. Era o clasă cu elevi foarte buni la învățătură. Pe atunci era obiceiul să se experimenteze un fel de clase cu copii selecționați, denumite clase “pilot”. Într-o astfel de clasă, nu ştiu cum, s-a rătăcit un copil mai slab la învățătură şi gândire. Se aşezase singur în ultima bancă, parcă voia să ne spună cu modestie că îşi cunoaşte măsura valorii lui. Avea chip ca de fetiță delicată, păr bălai, ten frumos alb şi pomeții obrajilor roz, ochii albaştri, calzi, senini şi luminoşi, şi întreaga lui înfățişare parcă te ruga să-l ocroteşti. Te privea deschis şi cu încredere şi îi citeai sensibilitatea şi delicatețea pe față. Îi dezmierdasem numele de familie, îi ziceam Vintilică, fiindcă celălalt nume, Traian, evocator al forței şi măreției bărbăteşti, nu i se potrivea. Aşa îi ziceau şi colegii care îl ocroteau ca pe un frate al lor mai mic, de care trebuie să ai grijă şi pe care trebuie să îl înțelegi şi să-l iubeşti pentru candoarea lui.

Înainte de a comenta textul, am spus câteva cuvinte despre autor. I-a impresionat puternic dramatismul luptei

cu moartea pentru a termina opera la care lucra Nicolae Balcescu.”N-a reuşit s-o termine, le-am spus eu, şi ultimile rânduri au fost scrise cu mâna tremurată, dovadă că a luptat cu moartea, dar până la urmă, moartea l-a doborât” şi le-am arătat reproducerea aceastei pagini. În clasă era o linişte deplină, iar în aer se simțea drama profundă. Am lăsat un moment de linişte să se consume acel moment de reculegere. Când m-am uitat la fețele copiilor am văzut cât de pătrunşi erau. Lui Vintilică al meu îi curgeau lacrimi pe obraji. Şi în liniştea acelor momente am trăit adânc bucuria de a fi îmbrățişat profesia nobilă de profesoară. Era o trăire specială pe care o au numai cei care se dăruiesc acestei profesii, dar era o răsplată care îți dădea un anume statut. În momente ca acestea pline de emoții profunde, mi-am amintit de nişte vremuri, din care am apucat să gust şi eu câte ceva, când la sate şi în micile oraşe, învățătorul, preotul şi doctorul aveau un statut special, erau personajele cele mai respectate în comunitate, oamenii de care toată lumea asculta şi se ruşina. Pe atunci am trăit noblețea acestei profesii, iar acum o retrăiam în forme noi. La teza trimestrială le-am dat să scrie acest subiect. Clasa întreagă a primit note excepționale, doar o singură teză era deosebită, cea a lui Vintilică. Tratase subiectul după puterile lui, doar un singur episod era total diferit, cel care il emoționase cel mai mult. N. Bălcescu era prezentat în luptă fizică cu moartea, ca în lumea basmelor din care el încă nu ieşise. Era relatat cam astfel: “N. Bălcescu şedea în pat bolnav şi a venit moartea la el să-l ia, dar el i-a zis să-l lase în pace, fiindcă are de scris, de terminat o operă. S-a sculat cum a putut şi s-a aşezat la masă să scrie. Dar nici moartea n-a vrut să se lase şi atunci a început lupta. Moartea l-a trântit jos, dar el s-a luptat cu ea, s-a ridicat si tot a scris cu mâna tremurată, că nu îl lăsa moartea să scrie. Şi moartea iar a dat cu el de pământ şi până la urmă ea a învins şi cartea a rămas neterminată şi nouă ne pare rău”.

Oare pe unde o fi acum Vintilică şi dragii lui colegi pe care îi păstrez în suflet cu chipurile lor de atunci? Dar ceilalţi copii din Bucureşti, sau chiar seraliştii mei cu care ne înţelegeam ca de la om la om? Dar alţi şi alţi copii de chipurile cărora nu mă pot desprinde, aşa cum au fost şi cei din Cluj, de la Şcoala "BOB", o şcoală întreagă cu elevi selecţionaţi, străluciţi la învăţătură? Dar cei din comuna Ineu de Criş din apropierea Oradei, din primii mei ani de învăţământ, copii de o rară inteligenţă care învăţau carte mai mult din ce le spunea profesorul, fiindcă în restul timpului ajutau la treburile gospodăreşti? Din ce am sădit în ei ce s-o fi ales? Am avut câteva ecouri de mare satisfacţie şi un glas tainic îmi spune că dragostea ce le-am dăruit-o nu s-a făcut toată praf şi pulbere. O simt din depărtare, o simt cu inima. Cu toate astea, tare aş vrea să ştiu mai multe despre ei, să le doresc succes în viaţă şi să le spun că nu i-am uitat şi că îi am la inimă ca atunci, la lecţiile noastre de limba română.

ROMÂNIA ANULUI 2010

În cele zece săptămâni cât am stat în țară în vara acestui an, nu pot spune că am făcut descoperiri în slujba vieții care să răstoarne drumurile croite în ultimii 20 de ani. Desfăşurarea evenimentelor majore era previzibilă într-un anume fel şi totuşi, aşa cum s-au derulat sub ochii mei aspectele politice, ele au fost o adevărată rană vie.

Prima impresie pe care o ai în contact cu țara, după o absență mai mare, este aceea a unui teritoriu răvăşit, a unei țări în fierbere, dar care nu dă în clocot, a unei țări care încă nu-şi găseşte drumul spre locul care i se cuvine alături de țările cu civilizație avansată, a unei țări împotmolite, care nu se mai poate mişca.

Deşi dezvoltarea tehnicii şi hărnicia unor oameni de treabă ai țării împing progresul şi-l fac vizibil în unele aspecte, acestea par neînsemnate, fiindcă sunt mult mai izbitoare neîmplinirile şi rănile sociale. Coborând din avion, te întâmpină un Bucureşti ce pare tot mai vizibil un conglomerat de clădiri diverse, „trântite” la întâmplare, fără niciun stil, fără nicio noimă, făcute după gustul şi interesul te miri cui. Primăria nu şi-a putut impune un punct de vedere şi a lăsat să dicteze haosul arhitectonic. Haitele de câini rămân ca o emblemă a oraşului, ba mai mult, ce nu s-a pomenit până acum, sunt câini vagabonzi şi în sate, aduşi de orăşeni şi lăsați acolo. Dar neîmplinirile de tot felul, par nimicuri pe lângă răul cel mare perceput de întreaga populație ca venind de la îmbogățiții din avutul țării în scurt timp, cu uriaşe averi pe care în alte țări oamenii le acumulează de-a lungul mai multor generații.

E tot mai vizibil cum scena politică a României a fost luată-n stăpânirea unor persoane inferioare moral şi intelectual, adevărați panglicari. Aceşti oameni fără suflet

şi fără minte n-au nimic comun cu cei pe care-i reprezintă, căci problemele țării au doar valoare de paravan. Incultura şi mârlănia lor sunt sufocante. Te înspăimântă gândul că se poate distruge imaginea națională şi încrederea în ceea ce suntem, dacă nu găsim o contrapondere a răutăților care s-au aşezat greu şi înspăimântător peste țară. Societatea şi individul se degradează continuu, devin cetățeni de mâna a doua, mai uşor de manipulat. Mulți vizitatori, trecând prin țară, remarcă fețele întunecate ale românilor. Sunt neplăcut impresionați de lipsa lor de încredere, de suspiciune chiar în cele mai nevinovate gesturi sau cuvinte de bunăvoință, sau de nervozitatea cu care sunt gata să sară la arțag.

Țara condusă cu vinovăție ticăloasă de aceşti răpitori hulpavi, a fost împinsă fără remuşcare pe buza prăpastiei economice şi sociale. Bate un vânt rece în suflet la gândul că ne paşte ruina şi catastrofa finală, o adevărată apocalipsă. Lipsa unei perspective a pus stăpânire peste tot ca un adevărat țol întunecat. Nu se întrezăreşte potențialul unor uragane care să măture răul ce a pus stăpânire pe țară.

Oamenii nu au cum să mai lupte împotriva lor, căci hoții aceştia îmbrăcați în straie politice şi-au făcut legi ca să fure avutul țării în mod legal şi şi-au subordonat justiția. Populația pare epuizată, năucită, fără repere, deposedată de speranțe, pare încremenită în inerții. Se uită nepuntincioasă cum jecmănesc, cum fac să nu mai existe demnitate națională de parcă nici n-a fost în dicționar, cum fac să dispară criteriile valorice lăsând în urmă o derută îngrijorătoare. Sunt de-a dreptul înfricoşători aceşti jefuitori care au dat la pământ avutul şi economia țării.

Şi, peste răul acesta aşezat temeinic în ultimii 20 de ani, a căzut în vara aceasta, ca un adevărat blestem, criza care clocea de la o vreme încoace mai abitir în țara noastră ca

în alte părți ale lumii. Măsurile de austeritate, pentru unii de-a dreptul cutremurătoare, au dat naştere la mari frământări. Nici aceste măsuri nu se desfăşoară după un concept politic, după un plan având o direcție, nici măcar o intenție, totul este improvizație de moment. În mod deosebit, măsurile prevăzute de reducere a pensiilor au adus un adevărat cutremur în rândul pensionarilor.

Cu inima strânsă şi cu lacrimi în ochi am privit zbaterile neputincioase ale acestora adunați la porțile închise ale Cotrocenilor, acolo unde m-aş fi aflat şi eu dacă nu mă strămutam în Canada. Erau bătrâni care se zbuciumau în gol, cu chipuri pe care deznădejdea săpase cute adânci, doborâți de arşița nemiloasă a soarelui torid şi duşi cu ambulanțele. Unii încercau să dea trânta cu brațele de fier ale polițiştilor, alții tremurau sau plângeau de revoltă neputincioasă, lipsiți de orice fel de apărare, oameni ai nimănui, care în viața lor au realizat ceea ce jefuitorii de azi le-au smuls cu viclenie, iar acum vor să scoată chiar şi sufletul din ei. La cârma țării, în opoziție sau pe lângă politică, jefuitorii au fost neînduplecați, nu i-a mişcat nicio suferință, s-au ținut tare pe poziție. „Politica, în asemenea vremuri, cere OAMENI TARI", s-a auzit glasul lor dârz şi răspicat. În România parcă a dispărut înțelesul cuvântului „umanitate". Deşi Curtea Constituțională a respins reducerea pensiilor, s-au găsit alte portițe de reducere a pensiilor – impozitarea - mai mare decât era planificată reducerea. Şi mai dureros este că nici aceste măsuri nu

sunt de mare ajutor redresării țării, fiindcă nu producem nimic, doar cumpărăm împrumutându-ne de la FMI.

Peste această perioadă a furiei vieții politice care m-a marcat pentru multă vreme, s-au aşternut evenimente ieşite din comun, fenomene meteorologice periculoase, călduri toride alternând cu ploi torențiale iscate ca din senin, de parcă se rupea cerul cotropind zone mari ale țării, canale prin care ieşea apa de un metru şi jumătate, inundații catastrofale, căci un necaz nu vine singur. „Aici a fost casa unei bătrâne pe care au luat-o apele cu bătrână cu tot” - arăta un om la televizor un loc rămas neted. În unele locuri, casele zăceau în apă până la streşini; au fost şi oameni duşi de ape, unii cu maşini cu tot.

Un proverb zice că: „apa trece, pietrele rămân” numai că pietre prea grele rămân legate de gâtul bieților oameni. O vină aparține şi populației care s-a lăsat păcălită de noua generație de comunişti născută din sânul celei de care am vrut să scăpăm, o generație şi mai hulpavă, şi mai fără Dumnezeu, şi mai mincinoasă, şi mai înecată în incultură şi mârlănie. Sunt mulți oameni decenți, muncitori care pot şi vor să construiască lucruri care să rămână, dar nimic nu-i mai încurajează să muncească, să respecte regulile succesului prin muncă. Mulți au renunțat şi au luat calea străinătății, să muncească pentru alții, iar unii se conduc după sloganul: „dacă munceşti, n-ai timp să mai câştigi un ban”, un pericol care paşte țara şi care trezeşte în noi spaima spectrului falimentar.

Mi-aş dori ca aceste imagini dureroase să fie o umbră trecătoare amplificată de voalul crizei, căzut peste țară, dar am mari îndoieli, fiindcă răul cel mare vine de la criza interioară, pentru care nu se urneşte nimic din loc. Mi-a rămas nădejdea ca Dumnezeul cel Atotputernic să nu lase nimicirii acest popor trăitor pe tărâmuri de frumuseți dumnezeieşti.

ZVON DE PRIMĂVARĂ

Mă înfioară ecourile acestui cuvânt: zvon de primăvară! Cu cât înaintezi în vârstă, cu atât mai multe se adună, se încarcă cu semnificații strânse din trăiri de neuitat. Iernile canadiene, deşi sunt frumoase cu abundența lor de zăpadă, sunt lungi, prea lungi pentru noi, cei care am trăit frumoase primăveri “acasă” şi ne cuprinde dorul de primăverile vieții noastre. Le retrăim împletindu-le cu amintirile de care nu ne putem desprinde. Începând de prin martie, chiar dacă este zăpadă afară, în noi simțim chemarea primăverii care poartă în ea atâtea răscolitoare amintiri odată cu Ziua Mărțişorului, ziua Femeii, Zilele Babei, sărbători şi tradiții aduse cu noi de pe meleagurile copilăriei, cinstindu-le aici, aproape ca “acasă”. Şi aici, ca şi “acasă”, ne pregătim timp de 12 săptămâni în post şi rugăciuni ca să întâmpinăm cea mai mare sărbătoare a creştinilor, ziua Învierii. Paştele, sărbătoare nu întâmplător asezată în anotimpul primăverii, al reînnoirii naturii, este şansa noastră de a spera la un veşnic început. Se strecoară ca prin vis gânduri şi înfiorări, fără să ştim cum, la imaginile din trecut, spre urzicile şi ştevia abia răsărite pe lângă gardul din fundul grădinii, parcă simțim iarăşi mireasma văzduhului răspândită de horbota florilor din curtea părintească, mirosul de curățenie al varului cu care se spoiau casele, gardurile, pomii, podețele, parcă vedem curtea plină de mişcare, de zumzet de albine, de cotcodăcitul păsărilor, de mângâierea blândă a razelor calduțe de primăvară timpurie care se revarsă deasupra casei. Ne stau în față parcă aievea chipul celor dragi din acele vremuri. Nu putem uita nimic din toate pregătirile ce se fac pentru ziua Invierii, această mare Taina a lui Dumnezeu. Nu putem desprinde din noi imaginea oamenilor care păşesc cu smerenie spre denii când asupra satului se răsfrânge dangătul copotelor bisericii,

nici Prohodul cântat cu sfințenie în suflet în Vinerea Mare, cea mai spiritualizată dintre denii.

Şi aici, în îndepărtata Canadă, ca şi “acasă”, Imnul Învierii, “Hristos a Înviat din morți”, acel măreț triumf al vieții, trezeşte în noi aceleaşi sentimente care nu se pot compara cu nimic altceva, cu nicio altă emoție omenească. Pune stăpânire pe noi o stare sufletească unică şi incomparabilă. Sărbătoarea Învierii ne strecoară picuri de sfințenie, fiindcă niciodată Iisus Hristos nu a fost mai aproape de noi ca în această noapte. El, care este Lumină din Lumină şi Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, ne cheamă în noaptea Învierii să luăm Lumină din mâna preotului, Lumina care a fost prima creație a Dumnezeului nostru. Trăim un moment emoționat, deosebit când Sfânta Taină a Învierii se săvârşeşte anunțată de îndemnul preotului: “Veniți de luați lumină!” Cu bucurie, oamenii îşi dau lumină unii altora, drept mărturie personală a Dumnezeului adevărat, Lumină pe care o păstează şi în suflet şi pleacă acasă mai întăriți în credință, în nădejdea de mai bine şi cu mai multă dragoste pentru aproapele lor. Miracolul Invierii readuce echilibru şi armonia creştinilor. Morții nu sunt uitați nici ei, fiindcă sărbătoarea Învierii este sărbatoarea întregii creații, şi a celor vii, şi a celor morți. Pentru mine sunt răscolitoare imaginile din satul meu natal, Țigăneşti din judetul Teleorman, locul de unde am sorbit viața şi de unde am plecat simțind şi trăind viața ca oamenii de acolo. Îmi stăruie viu în minte tabloul femeilor care se întorc de la biserică cu coşul în care au pus cel mai frumos ştergar şi bunătăție interzise în timpul postului aduse pentru sfințit, apoi, spre ziuă când se duc la cimitir. Acolo aprind lumânări, tămâiază mormintele şi îşi jelesc morții cum se cuvine, cu glas răsunător, acoperind satul, povestindu-le printre lacrimi ultimile evenimente petrecute în viața lor, căci pentru oamenii satelor, granița dintre viață şi moarte

nu este chiar un abis. Acasă nimeni nu se atinge de bucate până nu dau mai întâi pomana pentru cinstirea morților. Începe forfota între vecine cu strachinile cu bunătăți, ouă roşii, cozonac, pască, vin roşu păstrat anume din via lor din vara trecută şi lumânarea arzând pentru sufletul celor duşi fără întoarcere. Răsună văzduhul de “Hristos a înviat! Adevarat a înviat!” pe care îl rostesc până în ziua Înalțării.

După-amiezile fac să răsune satul de cântecul horelor, de bucuria hainelor noi după traditie, de veselia oamenilor şi a copiilor care nu-şi mai găsesc astâmpărul. Bucuria Învierii rămâne oriunde ne-am afla, cel mai răsunător ecou al zvonului de primavară.

UN CRĂCIUN DEOSEBIT

De când m-am apucat de scris, în fiecare an am relatat despre obiceiurle şi tradițiile care fac să se asemene între ele zilele Crăciunului din toți anii. Anul acesta mi-am propus să scriu despre deosebirile dintre ele, căci fiecare Craciun, ca tot ceea ce alcătuieşte lumea asta, este un unicat.

Într-un fel trăiam sosirea lui Moş Crăciun cu tot alaiul lui de bucurii când credeam cu toată ființa noastră că el există cu adevărat, când îl asteptam şi-l vedeam şi altfel când ne fura somnul şi el venea pe furiş, iar a doua zi găseam darul pe masă şi îi căutam înfrigurați urmele pe zăpada din curte. Altfel îl aşteptam când începuse îndoiala şi mai apoi certitudinea că e doar un mit, dar noi ne jucam rolul mai departe. Altfel îl aşteptam în perioada adolescenței când în noi se năşteau fiorii necunoscuți şi nenumiți despre care nici nu ştiam că se poate vorbi pentru o ființă pe care am fi putut-o întâlni în aceste zile şi una era dacă ne-ar fi răspuns din privire şi alta dacă nu ne-ar fi băgat în seamă. În tinerețe, una era dacă persoana iubită era lângă noi şi alta dacă se afla lângă altă persoană. De-a lungul anilor, complexitatea vieții ne-a adus 1001 de motive care ne diferențiau aceste sărbători, ne făceau ca mâncarea să fie mai gustoasă, sau să ne ia pofta de mâncare, zăpada să ni se pară mai albă, sau să-i simțim numai răceala sâcâitoare. Altfel putea fi întelesul cuvintelor din biserică, mai adânci sau ascultate cu gândul pironit în cine ştie ce punct dureros ori prea înaripat de care nu puteam scăpa nici aici. Una este să îl primeşti pe Moş Crăciun în zile de pace şi alta în timp de război. Şi ca să ajungem la un aspect al zilelor noastre, una este să petreci Craciunul în străinătate, chiar daca te bucuri de toate frumusețile şi bunătațile, dacă sufletul caută drumul de întoarcere, acolo unde ştie el că este cu adevarat “acasa” şi alta este să fii

alături de ai tăi şi în țara ta, chiar dacă sunt multe neîmpliniri, căci Moşul are puterea ca în aceste zile, să mai şteargă din suferințe şi să pună în locul lor un crâmpei din armonia cerească.

Dar dintre toate diferențele legate de vârstă, de vremuri, de spațiu, eu pot să afirm că am trăit un Craciun cu totul special, aşa cum n-a fost trăit decât de un număr foarte mic de persoane de-a lungul şi de-a latul spațiului şi al timpului pământesc. În ziua când se împlineau 1958 de ani de când Fecioara Maria dădea naştere Fiului Său, Tatăl ceresc a orânduit şi a supravegheat darul de a fi mamă în această Zi Sfântă, căci fără purtarea Lui de grijă, venirea pe lume a acestui copil putea să aducă destrămarea familiei şi chiar a vieții lui înainte de a se naşte. Dintr-o eroare medicală, toți doctorii pe care i-am consultat, mi-au dat termen de naştere cu două luni mai repede. Pe atunci mijloacele de lucru ale medicilor erau mai rudimentare, iar moralitatea avea rigori severe şi l-ar fi putut determina pe Paul, soțul meu, să nu recunoască paternitatea, şi chiar să ceară divorțul. Ar fi avut câştig de cauză, deoarece o bună perioadă de timp noi nu ne întâlnisem, el se afla la cursurile unui institut aflat la Bucureşti. Degeaba contraziceam doctorii cu lacrimi în ochi, ei susțineau cu tărie data naşterii în luna octombrie. Bunul Dumnezeu i-a insuflat lui Paul o neclintită încredere în mine şi apoi l-a răsplătit cu dovada adevărului prin naşterea la termenul fără dubii şi pe deaupra cu un copil frumos şi sănătos care-i semăna leit.

Locuiam vis-à-vis de aeroportul din Someşeni, lângă Cluj, unde Paul executa cursele ca pilot. Pe atunci era o acută lipsă de locuințe şi noi ne aciuisem într-o fostă baracă construită pentru muncitorii veniți să refacă aeroportul în urma bombardamentului din timpul razboiului, terminat în 1945. În ajunul Crăciunului începuseră durerile naşterii pe care le aşteptam cu destulă îndoială din octombrie, după

cuvântul doctorilor. Mama venise de la sute de kilometri în ajutorul nostru, iar tata îşi făcuse simțită prezența cu un butoiaş de 100 litri de vin, trimis prin CFR. Începuse marea veselie a petrecerilor, colindelor, a bunătăților pe masă cu aroma lor îmbietoare şi cu vinul puterea ursului. În spațiul larg al barăcii bine încălzită, se adunaseră colindători decişi să-şi petreacă aici noaptea Crăciunul. Numai eu stăteam în pat cu ochii pe ceas aşteptând momentul potrivit pentru a chema salvarea să mă ducă la maternitate. Sufeream în tăcere ca să nu le stric petrecerea. Mama şi Paul făceau naveta între camera în care mă aflam şi sala petrecăreților. Îmi ştergeau fruntea de sudoare şi mă îmbărbătau. Pregătirea pentru un asemenea eveniment era departe de ceea ce trebuia să fie, încât l-am auzit pe Paul spunându-mi în timp ce-mi mângâia fața: ”Puişor, te rog să te abții şi să nu naşti acum, amână până trec sărbătorile”. I-am răspuns încurajându-l: “Bine, am să mă abțin”. După o oră l-am trimis în clădirea aeroportului unde se afla un telefon şi într-un sfert de oră eram spre maternitate, iar pe la ora trei din noapte am auzit primul țipăt al copilului şi primele informații din gura doctorului: ”Ce fetiță mare şi frumoasă aveți! Să vă trăiască şi să-i dea Dumnezeu noroc că este născută în cea mai mare sărbătoare creştină! Ce nume să-i punem?” I-am răspuns sugrumată de emoție, uitând de toate durerile: “Andaluza-Carmen”. “Nu-i punem şi numele Cristina?” “Acesta va fi numele ei de taină care o va lega de Tătal Ceresc, dar pentru oameni ea va purta numele pe care l-am hotărât din alte motive”.

A doua zi, Paul, învârtindu-se pe un călcâi şi mama cu ochii mari admirau un copil frumos chiar din prima lui zi de viață. Am dictat câteva cuvinte pentru o telegramă fulger, în care îl anuțam pe tata despre evenimentul îndelung aşteptat: “Andaluza-Carmen sărută mâna bunicului”. Ziua următoare mi-a venit răspunsul: ”Bunicul sărută nepoțelele

şi le doreşte viață lungă, sănătate şi noroc”. În comuna mea natală, Tigăneştiul Teleormanului, nu era obiceiul să pui două nume unui copil, aşa că în curând neamurile, vecinii şi mai mulți săteni, ca şi tata, credeau că am două fetițe. Poate că într-un fel a fost o predicție, fiindcă Dumnezeu a înzestrat-o pe fiica mea cu energia a două făpturi. Când merge duduie pământul pe unde calcă şi degajă energie debordantă cât două persoane.

Şi atunci, cum să nu am tot temeiul să afirm ca am trăit un Crăciun aşa cum rar le este dat pământenilor să-l trăiască? Din prea plinul inimii, le doresc cititorilor mei să aibă un Crăciun cu împliniri pe măsura bucuriilor pe care le-am trăit eu atunci.

LĂCAŞURI SFINTE I
MĂNĂSTIREA “SFÂNTUL GHEORGHE” DIN COMUNA ȚIGĂNEŞTI-TELEORMAN

În vara anului 2009, un fapt deosebit a avut darul să-mi strecoare fiorii credinței în fiecare fibră – mânăstirea care s-a înălțat la marginea satului meu natal, Țigăneşti-Teleorman. Orice mânăstire este un dar dumnezeiesc, dar aceasta are ceva aparte. Odinioară, mânăstirile de pe întinsul țării au fost construite de domnitori sau boieri în semn de credință, de mulțumire şi de jertfa bineplăcută lui

Dumnezeu şi acestea au fost înzestrate cu o bună stare materială. Cu mâinile goale, dar cu o nestăvilită încredere în mila şi atotputernicia lui Dumnezeu, s-a abătut pe meleagurile noastre un călugăr, venit de prin părțile Maramureşului, Ieroschimonahul Prodromos Bele, cu folositoarea dorința de a înalța şi în Țigăneşti o mânăstire, după ce lăsase în zona de unde venise, o mânăstire construită "între sate" (între satul Țeghea, comuna Craidorolț, județul Satu-Mare, sat ce se află între Satu-Mare şi Satu-Mic) şi mai trecuse şi prin comuna vecină, Brânceni, să dea o mână de ajutor şi mânăstirii ce s-a înălțat spre slava lui Dumnezeu în primii ani ai acestui mileniu.

Voia lui Dumnezeu a fost să se stabilească în Țigăneşti, deşi comunele sunt foarte apropiate. A ales "loc de mânăstire /şi de pomenire" peste calea ferată, în vârf de deal, unde este mai multă linişte în duh, departe de gălăgia şi forfota localității. S-a aşezat pe treabă cu mare sârg şi împreună cu credincioşii, a început să se înalțe mânăstirea.

- Părinte, l-am întrebat eu, cum ați luat hotărârea să veniți prin locurile noastre, venind tocmai din îndepărtatul Maramureş?

- Sfânta carte zice că: "vântul suflă, dar nu ştii de unde vine şi încotro se duce", Dumnezeu are planurile Sale, iar noi trebuie să-L lăsăm să lucreze prin noi, numai aşa se împlineşte ceea ce cerem prin rugăciune zicând: "vie împărăția Ta, facă-se voia Ta". Se spune ca oamenii din sudul țării sunt mai reci, mai dificili, dar dacă este cineva să-i învețe să creadă drept în Dumnezeu cel Adevărat, să îi stârnească la faptele credinței, ei vor da "roade vrednice de pocăință", şi ei sunt oameni buni, dar sunt "ca o turmă fără păstor".

- Şi s-a dovedit această părere?

- Sigur că da. Tot ce vedeți că s-a construit până acum aici s-a făcut prin osteneala şi daniile acestor oameni cu dragoste de neam, de țară şi de Dumnezeu şi cu acelaşi ajutor vom continua împreună aducând prinosul generației noastre ca dar lui Dumnezeu, mi-a răspuns părintele şi din glas i-am simțit bucuria lăuntrică dată de speranța izbânzii.

Credem în viața veşnică de dincolo, credem în Înviere, pentru că suntem şi “altceva” decât carne şi sânge şi tocmai acel “altceva” ne defineşte ca oameni şi acest “altceva” i-a făcut pe oameni să pună umărul la construirea mânăstirii din Țigăneşti şi cei care au avut şi un bănuț, să-l dăruiască din toată inima spre a-l converti într-o cărămidă. Are şi ctitori – sponsori – cum se numesc acum, cu sume mari dăruite, dar părintele nu vrea să le spună numele, “e a noastră, a tuturor”, a acelor care au contribuit cu munca, cu mâncarea sau banii din sărăcia sau din prisosul lor.

Privind monumentala mânăstire încă în construcție şi ansamblul înconjurător, o duhovniceasca înfiorare te copleşeşte în fața lucrărilor prin care oamenii sunt chemați la credință. Părintele nostru – acum îi putem zice că este al nostru - a muncit cot la cot cu muncitorii şi zidarii veniți din Maramureş, a pus umărul la tot, de la sapă şi roabă, până la înălțarea sfintei cruci care străjuieşte mânăstirea. Totul a fost făcut cu muncă şi perseverență pornite din adâncul inimii şi din neclintita menire de misionar. În fața unui astfel de model, i-au sărit în sprijin fără răgaz, punând umărul la greu, mulți săteni, ba şi din împrejurimi, din Alexandria, din Bucureşti, din Satu-Mare, din America şi Australia, oameni cu credința din bătrâni nestrămutată. Mănastirea a început să ia ființă în 18 aprilie, 2004. La început au adus două vagoane militare. Acestea le-au fost lăcaşul de vara, fără lumină, fără apă. S-a început apoi sistematizarea terenului, mai multe parcele, donate de săteni. A fost o muncă istovitoare, au cărat mult pământ

ca să formeze platoul pe varful dealului, pentru a-i da o frumoasă perspectivă mânăstirii.

-La început am construit o baracă din placaj ce servea drept Paraclis. Veneau oameni la slujbă şi pe ger şi pe ploaie cu noroaie până la glezne. Era mişcătoare scena în care credincioşii se descălțau înainte de a intra în Paraclis ca să nu murdărească interiorul cu noroi. Cei care nu se puteau descălța, îşi trăgeau pungi de plastic peste bocanci. Acum am mutat Paraclisul în catacombă.
- Nu v-a învins gerul în timpul iernii? Au fost -27 de grade.
- Greul întotdeauna i-a unit pe oameni, a fost greu, dar cu ajutorul lui Dumnezeu am trecut peste el şi cu toții am muncit cu dorință şi râvnă. A fost mâna lui Dumnezeu. A urmat apoi zidirea mânăstirii, chiliile, Arhondaricul. În curând mânăstirea va ajunge o oaza de linişte şi un focar de educație creştină prin rugă, muncă, dar şi prin cultură. În racla din Paraclis sunt moaşte ale eroilor martiri din închisoarea Aiudului. Privind osemintele lor sfinte, parcă ne întâlnim cu ei şi le vedem privirile de dincolo de moarte, simțim spiritualitatea creştină din închisorile comuniste şi credința nemărginită a Sfinților Români care au primit cu bucurie şi nădejde mucenicia. E încă un îndemn să cunoaştem puterea iubirii lui Hristos care i-a întărit şi mângâiat, transformându-le suferința în bucurie şi speranță. Ei au trăit profund credința aşa cum au trăit-o şi sfinții din vechime şi ne transmit mesajul credinței a tot biruitoare. Închinându-ne la moaştele lor, ne simțim mai mici, trufia din noi piere în fața puterii exemplului celor care şi-au purtat crucea cu demnitate în condițiile unor suferințe omeneşti greu de imaginat. O altă lecție pilduitoare o formează picturile din Arhondaric – sala de primire a pelerinilor. Pe fundalul tricolorului, conturul României Mari şi în mijloc Prea Curata Fecioară Maria cu pruncul Iisus în brațe, de o parte şi de cealaltă, Sfinții voievozi, Arhanghelii Mihail şi Gavriil, iar pe pereți sunt

pictați marii domnitori voievozi ai țării noaste, ca adevărați sfinți, aşa cum trebuie ei considerați. Aceasta face ca Arhondaricul să se numeasca şi “Sala Voievozilor”

-Dacă din manualele de istorie au fost scoşi mulți domnitori, măcar aici să-i aibe oamenii sub priviri şi să le dea cinstirea cuvenită, să ştie că avem o istorie cu care ne mândrim, a adăugat părintele. De pe pereți, chipurile voievozilor țării noastre ne privesc cu ochii vii, care ne amintesc pilduitoarele lor fapte de vitejie şi dragoste neabătută de neam şi țară, voievozi cu care ne putem mândri că au scris pagini de aur în istoria noastră, că au luptat ca să păstreze neatârnată moşia strămoşească, adevărat miracol, împotriva valurilor de năpăstuire. În liniştea ce ne înconjoară, parcă îi auzim uniți într-un singur gând: ”Eu îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul”. Şi nu întamplator, deasupra uşii Arhondaricului stă scris: “Priviți la înaintaşii voştri cum şi-au sfârşit viața şi le urmați credința”.

La plecare m-am desprins cu greu de această mânăstire în care simțeam slava credinței în Creatorul lumii. De cum am păşit pe poartă, am simțit că mânăstirea are ceva care impune. Imediat m-a luat în stăpânire pacea, evlavia, sobrietatea şi harul acestui locaş şi m-a cuprins o bucurie lăuntrică şi sinceră. Trăiri sufleteşti profunde m-au stăpânit multă vreme după plecare, ca şi admirația pentru ceea ce am văzut şi am aflat, dar mai ales pentru ceea ce am înțeles dincolo de vorbe şi de fapte. Am convingerea că râvna şi sârguința spre faptele zidirii care au făcut să se orânduiască bine până acum toate treburile, vor continua până la desăvârşirea acestui locaş sfânt răsărit ca din pământ, ca un adevărat miracol.

Acolo, la Țigăneşti, în deal unde şi-a găsit lăcaşul, în fața grăitoarelor mărturii ale faptelor de aleasă frumusețe îndumnezeită, mi-am plecat capul şi de la distanța de mii de kilometri, îi păstrez aceeaşi adâncă plecăciune, căci construcțiile locaşurilor sfinte sunt daruri de noblețe înălțătoare dincolo de timp, de loc şi de viața noastră trecătoare pe acest pământ.

LĂCAŞURI SFINTE II
PAROHIA "SCHIMBAREA LA FAȚĂ"
Parcul Ghencea II - Bucureşti

În vara anului 2009 am fost iarăşi în România şi cotrobăind prin Bucureşti pe unde mi-am petrecut cam 22 de ani, paşii m-au purtat prin frumosul parc "Drumul Taberii", doldora de amintiri de care nu-mi venea să mă dezlipesc. Când am ieşit din parc, în imediată vecinătate, ce am văzut, era prea departe de visarea ce mă toropise. Parcă m-a adus pe alt tărâm. În spațiul atât de cenuşiu şi fad dintre blocuri, pe un teren cu bălării în care hălăduiau câinii înfometați gata să te înhațe pe neaşteptate, aşa cum îl ştiam când locuiam în preajmă, acum se înălță o biserica de o deosebită frumusețe înconjurată de alte clădiri cu destinații speciale. Tot ansamblul de clădiri şi spațiul dintre ele, larg şi frumos aranjat, te îmbie să guşti liniştea şi frumusețea bătrânelor mânăstiri în care domneşte Duhul lui Dumnezeu, iar când treci pragul acestor sfinte lăcaşuri, cu evlavie în suflet, poți mărturisi cu adevărat că "în Biserica slavei Tale în cer ni se pare a sta".

Schimbările începuseră de pe vremea când şi eu mă aflam pe acolo, la cațiva ani după evenimentele din 1989. După cum vorbeau oamenii despre hărnicia preoților, frații

Constantin şi Emilian Ţincu, cred că este o binecuvântare pentru credincioşii din aceasă zonă construirea noului lăcaş de cult, pentru că, ce vedeam acum înaintea ochilor, m-a luat totuşi pe nepregătite.

Viaţa populaţiei noastre de astăzi este plină de frământări şi de contradicţii, de nesiguranţă. Doar în biserici îşi mai pot găsi oamenii momentele de pace şi echilibru, de împăcarea prin sine cu Dumnezeu, de regăsirea adevăratei identităţi, de depărtarea de tumultul vieţii prinsă în vâtrejul treburilor şi intrarea în Împărăţia altei lumi – Împărăţia lui Dumnezeu.

Aşadar, preoţii Ţincu au venit credincioşilor din această zonă a Bucureştiului întru întâmpinare şi Dumnezeu le-a ajutat. Zidirea lăcaşurile sfinte întru slava lui Dumnezeu este o mărturie a păstrării credinţei strămoşeşti şi este o moştenire de preţ de la străbunii noştri. Construirea unei biserici este o încununare a faptelor de credinţă pentru orice ctitor, preot şi credincioşi.

Aceste fapte vor mărturisi mai departe urmaşilor noştri despre credinţa nestrămutată călită in vremurile grele prin care am trecut. Ele ne reprezintă, vorbesc şi despre noi cei de acum.

La început am văzut că se împrejmuieşte terenul şi apoi se curăţă de bălării şi gunoaie. Era începutul lucrărilor pentru noul lăcaş de închinăciune. Venise vremea de Dumnezeu rânduită ca Arhiepiscopia Bucureştilor să numească pe vrednicul preot paroh, preacucernicul părinte Constantin Ţincu, iar mai apoi, acesta să îşi aducă şi fratele, preotul Emilian Ţincu şi împreună să ducă lucrările de înălţare a tot ceea ce vedeam acum. Atunci i-am cunoscut şi eu. Mi s-au părut oameni obişnuiţi, aşa cum trebuie să fie preoţii dăruiţi cu harul preoţiei. Nu aveam cum să ştiu ce forţă înterioara purtau dincolo de

ținuta lor de mare modestie, căci numai faptele sunt cele care dau adevărata măsură.

Îmi amintesc, cum la început, sub ochii noştri, a prins chip şi frumusețe, în duh de rugăciune sfântă, o adevarată bijuterie - mărturie a vigorii artei şi credinței populare - bisericuța din lemn după modelul celor din zona Borsecului – Toplița, construită de meşteri pricepuți din acea zonă. În acelaşi timp, s-au desfăşurat şi lucrările de împodobire a bisericii cu strane şi catapeteasma de lemn de stejar. Credincioşii au împodobit-o cu sfinte icoane. La praznicul Floriilor, în 20 aprilie, 1997, a fost sfințită, de Preafericitul Patriarh Teoctist, pecetluind astfel întreaga osteneală a preoților şi enoriaşilor. Aici i-am lăsat în amintirea mea în anul 1998, când am plecat în Canada.

În anii care au urmat, evlavia şi osteneala preoților şi a credincioşilor a dat curs unei alte chemări: înălțarea unei biserici din cărămidă, mai mare şi mai frumoasă, ca un ecou al cuvintelor rostite de meşterul Manole. Biserica cu hramurile “Naşterea Maicii Domnului”, “Sfinții Împărați Constantin şi Elena” şi “Sfântul Mucenic Emilian de Durostorum”, atât în interior cât şi în exterior e de o frumusețe deosebită. Aici se adaposteşte o raclă cu părticele din Moaştele Sfântului Mucenic Emilian pentru întărirea credinței, a evlaviei credincioşilor şi mântuirea lor. Construcția bisericii s-a finalizat în anul 2008, dar au continuat cu alte lucrări pentru latura social-filantropică, un aşezământ pentru rezolvarea unor probleme de natură socială: o cameră în care să adăpostească pentru scurtă vreme persoane aflate fără adăpost, un cabinet medical, altul de consultații juridice şi psihologice, o sală de meditații la matematică, română, engleză, chimie, în colaborare cu şcolile din cartier şi un atelier de pictură. Toate funcționează prin voluntariat spre slava lui Dumnezeu. Urma şi să se înființeze un cabinet stomatologic şi o farmacie naturistă.

“Văzând atâta nor de mărturii”, cred cu tărie că Dumnezeu, prin credincioşii care au fost mereu alături de preacucernicii părinți Constantin şi Emilian Țincu va împlini şi acest nobil gând, poate chiar înfăptuit până la data apariției acestor însemnări.

Dacă tot acest frumos ansamblu de spiritualitate, cultură şi filantropie s-a clădit din nemărginita dragoste de Dumnezeu prin efortul neostoit al preoților Țincu, al enoriaşilor şi al mai multor ctitori cu mare credință lucratoare întru Cel de Sus, avem toată convingerea că setea de dăruire a acestora îi va ține mereu la datorie – de a fi mijlocitori şi rugători la Bunul Dumnezeu pentru noi.

Dumnezeu, să binecuvanteze pe toți cei care iubesc podoaba casei Sale şi cu deosebire pe cei care prin fapte dovedesc această înălțătoare iubire.

POFTA DE VIAȚĂ DE ALTĂDATĂ

A sosit timpul când începe să prindă viață freamătul plecării în țară şi să decid dacă voi cumpăra biletul de avion pentru Bucureşti. O ia gândul înainte iscodindu-mă: Ți-e dor de Bucureştiul cel cu atâtea fațete? De care dintre ele îți este cel mai tare dor? Pentru că întreaga fire se pregăteşte să scoată la lumină bucuria reînvierii naturii, de bună seamă că transmite şi oamenilor ceva din aceste taine tulburatoare. Altfel cum să-mi explic dorința de a face un salt interior ca să trec în lumea de frumuseți de odinioară pentru a o reînvia acum în prag de primăvară?

Mi s-a aprins dorul de Bucureştiul în care clocotea pulsul vieții si veselia, chiar dacă uneori mai era şi hulit, Bucureştiul cu oameni care aveau poftă de viață şi ştiau să trăiască frumos. Parcă mă împinge cineva din spate să caut urmele acelei perioade când România s-a arătat în haina strălucitoare de atâtea ori evocată în scrieri sau lucrări de artă, ori încă povestită prin viu grai de cei care i-au simțit gustul. Mă refer la perioada care a început să-şi facă simțită prezența din primii ani ai secolului al 19-lea şi a avut maxima înflorire între cele două războaie mondiale, cu apogeul cam prin anii 1938-1940. După aceea şi-a mai păstrat câteva aspecte până când țara noastră a întors armele contra Germaniei şi spatele restului lumii apusene lăsând calea deschisă vântului asiatic să spulbere din temelie toate acele valori.

Eu am apucat un deceniu din acea perioadă dintre cele două războiaie mondiale, dar eram copil. Cu toate acestea am prins câte ceva din parfumul acelor vremuri pe care mai apoi a putut să lucreze imaginația izvorâtă din cele ce am citit şi auzit. Pe atunci, tata făcea comerț cu cereale şi mergea la Bucureşti să se întâlneasacă cu comercianți din alte țări.

Afacerile se puneau la cale în cafenele de unde ne aducea câte ceva din atmosfera de acolo. Aveam un unchi funcționar la Bucureşti care era absorbit de viața de atunci şi ne povestea cu mare vervă crâmpeie din viața lui considerate un mare dar al vieții. Era perioada când se consolida burghezia, în special cea mică şi cea comercială, perioada când se afirma categoria funcționarilor şi a intelectualilor, artiştilor, ziariştilor care erau plenar angajați în evoluția societății româneşti. Era, de fapt, o epocă a personalităților de tot felul.

Lumea aceasta atât de deosebită de cea de astăzi îşi avea câteva spații de întâlnire. Unul dintre locurile de promenadă era Calea Victoriei între Casa Capşa şi Palatul Regal. Pe acest traseu se plimbau intelectuali, scriitori, artişti, gazetari, politicieni, latifundiari, dar şi funcționari şi oameni de rând, toți îmbrăcați după moda vremii, învârtind bastoane şi bucurându-se de întâlnire şi socializare. Pe acest traseu se înşirau o serie de cafenele literare, berării, grădini şi terase care au devenit faimoase în perioada lor de apogeu, Casa Capşa, Grădina şi Terasa Oteteleşanu, Kubler, Gambrinus, Zisu. Cafenelele literare luaseră ființă imitând atmosfera localurilor pariziene, în special din cartierul Montmartre, luat în stăpânirea artiştilor fără posibilități materiale. Aici se aduna lumea la un şvarț şi la tăifăsuială, pentru schimb de idei, uneori cu multă vervă sau chiar cu câte o apucătură fistichie, plină de amuzament. Pe toți îi unea un singur lucru: atmosfera. Se îngrămădeau în cafenele în primul rând pentru discuții înflăcărate şi apoi era cafeaua şi eventual trabucul. În ambianța aromei de cafea se consolidau prietenii, aveau loc discuții despre afaceri, despre politică, artă şi literatură şi nu de puține ori se încrucişau săbiile sclipitoare ale inamicilor literari. Atunci se bea, se glumea, dar se plătea puțin. Astăzi luxul devine cuvântul de ordine.

Scriitorii, actorii, plasticienii, lume provenită din mediul artistic şi cultural, în general, forma o categorie aparte şi unii dintre ei au lăsat urme importante în istorie prin stilul de viață boem şi prin contribuția la viața societații. Se adunau la cafenelele preferate cu precizie de ceasornic şi modul cum îşi petreceau timpul forma secvențe de viață colorată care stârnea interes şi era imitată de celelalte categorii sociale. Unele schițe ale lui Caragiale sunt o oglindă fidelă a unei categorii de cetățeni bucureşteni

Astăzi societatea trăieşte o altă viață, e nevoită să se adapteze concurenței şi scăderii coeziunii sociale, fenomene specifice secolului vitezei. Computerul, televizorul, preocupările tehnice pentru maşină, etc. fac viața artiştilor mai puțin romantică şi fără parfumul boemei de altădată. Statutul privilegiat pe care îl aveau în perioada interbelică acum s-a diluat, ei sunt obligați de circumstanțe să devină oameni obişnuiți, mai aproape de realitate şi probabil nici nu ar fi recunoscuți pe stradă în forfota zilei sau în restaurante prin fumul mititeilor şi fleicilor. În cafenele acum se recomandă să păstrezi liniştea, cafeaua se bea în grabă, o poți lua pe fereastră direct din maşină.

Dar nu vreau să poposesc mult la acest aspect al Bucureştiului de azi, fiindcă sunt mânată de dorința de a mă refugia în lumea de odinioară de la Măgurele, de lângă Bucureşti, să revăd locurile care au săpat în mine amintiri tulburatoare. Acolo am urmat patru ani cursurile Şcolii Normale “Ioan Oteteleşanu”. Măgurele, acum capitală a fizicii atomice româneşti, într-o vreme a fost moşia de zestre a Doamnei Stanca. Mihai Vodă-Viteazul şi-a aşezat aici tabăra înaintea luptei de la Călugăreni în august 1595. În ajunul bătăliei, aici şi-a ținut consiliul de război, într-o pivniță pe care şi eu am cercetat-o şi am folosit-o ca ascunzătoare în jocurile noastre. Mai apoi această moşie i-a aparținut lui Ioan Oteteleşanu. Acesta a fost ministru de

finanțe în timpul lui Alexandru Ioan Cuza. A fost un mare filantrop, avea moşii întinse şi case în mai multe zone ale țării, dintre care cele mai cunoscute au fost castelul şi împrejurimile din Măgurele şi clădirile şi grădina devenite mai târziu „Terasa Oteteleşanu” din Bucureşti, peste care tronează acum Palatul Telefoanelor şi clădirile din jur. Aceste spații au fost locurile de întâlnire ale protipendadei Bucureştiului. În aceste spații doamna Elena Oteteleşanu organiza petreceri, dar şi întâlniri ale artiştilor şi scriitorilor patronate de Junimea.

Măgurele era locul cel mai îndrăgit de marele nostru poet Mihai Eminescu, aici se refugia împreuna cu Slavici, aici îşi găsea izvorul de inspirație pentru multe dintre poeziile sale. După ce Ioan Oteteleşanu a donat castelul, parcul şi moşia Academiei Române, pentru a înființa un institut de învățământ pentru viitoare învățătoare, Slavici a locuit aici timp de 14 ani ca director şi profesor. El a pus bazele unui învățământ vestit, inspirat din şcolile europene. Castelul din Măgurele, aşa cum era pe vremea când am urmat acolo cursurile şcolare era înconjurat de un teren foarte spațios. Într-o parte era parcul cu pomi seculari şi în cealaltă parte era grădina, pe care Ioan Oteteleşanu le încredințase în 1847 pentru amenajare renumitului arhitect peisagist Karl Frederich Wilhem Mayer, fostul director al grădinilor imperiale din Viena, cunoscut la noi pentru amenajarea Grădinii Cişmigiu şi a Parcului din Şoseaua Kiseleff.

Renumitul arhitect peisagist a creat aici un adevărat rai de frumusețe. În anii când eu am fost elevă acolo, 1944 – 1948, parcul îşi păstra prospețimea frumuseții. De la castel cobora o peluză până la lacul mereu împrospătat de un izvor cu apă adusă de la mare distanță. Semăna cu cel din Cişmigiu şi botezat la fel, „Izvorul lui Eminescu”. De câte ori nu am visat călcând pe acelaşi alei pe care se plimba Eminescu, de câte ori n-am murmurat versurile din

“Scrisoarea IV” inspirare de prezența castelului: ”Stă castelul singuratic oglindindu-se în lacurui / Iar în fundul apei clare, doarme umbra lui de veacuri”. M-am considerat o mare norocoasă că am respirat aerul aceleeaşi atmosfere de magică reverie ca în poezia „Somnoroase păsărele”. Simt şi acum puterea cu care te absorbea prin frumusețe imaginea centrală a lacului ca pe Eminescu, în timp ce „Peste-a nopții feerie / Se ridică mândra lună / Totu-i vis şi armonie”.

Castelul cu terasa şi peluza spre lac

Mi-ar place să revăd „ascunzătoarea” lui Mihai Viteazul, în care odată păşeam cuprinsă de fiori, să revăd cele două chioşcuri, al lui Eminescu şi al lui Slavici, să mi le închipui vopsite în alb stralucitor şi încărcate de ghirlande de flori, să văd statuia lui Eminescu, opera sculptorului Mihai Onofrei, executată după fotografia poetului făcută de pictorul polonez Franz Duschek, să revăd noile clădiri

M-aş duce şi în cealaltă parte a castelului unde era grădina – adevărat Eden. Aş vedea-o ca atunci prin sita

genelor, străbătută de alei mărginite de flori, din loc în loc cu arcade strălucind în albul lemnului sprijin pentru trandafirii cățărători care formau adevărate bolți. Mi-aş oglindi chipul în apa bazinelor cu peşti exotici şi înconjurate de flori de origine mediteraneană.

Aş inchide ochii ca să nu văd ruinele frumuseților de odinioară, dar aş lăsa să tresalte amintiri la tot pasul despre vremea când Romania avea o culoare şi o individualitate şi de ce nu, aş lăsa să crească nădejdea că povestea păsării Phoenix n-a fost născocită în zadar.

CAPITOLUL III

DIN GOANA VIEȚII

NAIVITATE SAU PROSTIE?

Motto:
Când unii văd toamna numai frunzele moarte,
eu văd cât sunt ele de frumos colorate.

Scrierile mele în care vorbesc despre dragostea de oameni, despre frumusețea vieții interioare, despre valorile superioare ale semenilor mei, despre frumusețea sufletului țăranului român aşa cum l-am cunoscut în copilărie şi nu chiar de puține ori şi în zilele de azi petrecute în vacanță în România, în acea "Românie tainică", îi trimit pe unii cititori într-o lume ca de pe alte tărâmuri. Uneori i-am auzit spunându-mi, deşi în mod diferit, cam învârtindu-se în jurul aceleiaşi idei:

"Scrierile tale mă trimit cu gândul la e Vasile Alecsandri", trimirere la valorile morale care par apuse şi la un climat de viață dispărut. "E prea mult idilism, viața e mai dură, azi nu se mai scrie aşa". "Din scrierile tale rezultă că ai o fire 50% blândă, 50% naivă".

Naivitatea fiind de mai multe feluri, unii o percep ca o dovadă clară a unei maturizări întârziate şi poate chiar neîmplinite până la încheierea vieții. Cei mai mulți o consideră un fel de trezire bruscă la realitate din vise iluzorii, din amăgirile pe care ți le-ai croit singur depărtându-te de realitatea concretă. În zicerile populare

este des reprezentată: “crede că tot ce zboară se mănâncă”, “ umblă cu capul în nori”, “e prost de bun”.

Există şi un fel de naivitate înnăscută, împletită cu inocența care este congenitală, intrată în plămada ființei tale de la începuturi, e scrisă în codul genetic şi n-o poate anula nici vârsta şi nici experiența. Aici cred că mă înscriu, căci îmi place să păstrez naivitatea lângă acel sâmbure de inocență, fără de care contactul direct cu realitatea dură mi se pare cumplit de dureros, chiar cinic. Ştiu că pot fi uşor rănită, dar dragostea de oameni, un adevărat virus, are şi o poezie de o rară frumusețe care mă ține departe de cinismul vieții. Oricum, nu putem să evităm răul care ne poate veni pe atât de multe căi, viața ne pune în cale fel de fel de greutăți, dar numai ea, viața, este singurul lucru important şi ea trebuie să fie trăită frumos, să te bucuri de ceea ce ai, să pui preț pe ceea ce ai obținut. Viața nu se derulează aşa cum dorim şi dacă tot am de luat o parte de amar, măcar să ştiu că mi-a mai rămas ceva dulce pe fundul paharului. Pentru toate bunurile trebuie să plătim un preț, dar sunt şi recompense şi bucurii pe care nu le pot gusta cei prea încordați în lupta de a nu pierde nimic. Dacă n-ai încredere în nimeni, cum să spui că viața e frumoasă, că a înflorit trandafirul? Fără toate acestea, drumul vieții mi s-ar părea un tunel în care au disparut toate luminițele şi terenul este plin de prăpăstii. Căutând mereu să nu fim păcăliți, riscăm să ne sărăcim sufleteşte, riscăm să nu iubim pe nimeni şi nimic cu adevărat, să ne apropiem prea mult de moartea spiritului uman. Mi se pare că este în beneficiul omului să-şi supravegheze naivitatea decât să o sugrume.

Asprimea vremurilor de astăzi cu multe devieri de la normalitate, cu spectrul inuman al suferinței, cu violența verbală şi fizică, înjosiri şi umilințe de tot felul, o viață trăită în scârbă şi dezgust, a făcut ca bunătatea, blândețea, inocența, bunul-simț, încrederea în oameni, sinceritatea,

să fie considerate o mare naivitate, adevărate handicapuri mai grele decat nesimțirea, lenea sau idioțenia. Dacă nu eşti înarmat cu brațe tari, cu îndrăzneală, cutezanță, dacă nu sari agresiv la luptă pentru apărare împotriva adversarilor de tot felul – oameni sau principii – uneori chiar şi la atac preventiv, ca să-ți ştie adversarul de frică, poți fi nimicit. Dar viața ne oferă o paletă largă de concepții. Sunt şi mulți oameni care refuză să trăiască o existență încrâncenată într-un imperiu dezumanizat, cu repere sfărmate în care a dispărut granițile bunului simț şi ale măsurii faptelor, refuză să se lepede de sinele său superior. Dorința acestora de a trăi superior şi degajat, într-un spațiu cu valori spirituale mai înalte, neostoite, îi poate duce şi pe tărâmul inocenței şi al naivității, dar dacă ei sunt persoane puternice, pot trece peste inconvenientele naivității. În scrierile mele, eu mă adresez mai ales acestora.

Unii cititori ai scrierilor mele m-au dezamăgit judecându-mă superficial, luându-mi bunătatea drept naivitate egală cu prostia, dar am considerat că este normal să fie şi astfel de oameni. Ar fi cu adevarat o mare naivitate din partea mea să ignor o asemenea părere, să nu o pun în cântar. Dar, dacă bunătatea, încrederea în om, în frumos, în bine şi tot ce unii considera naivitate, sunt dublate de rațiune, atunci îmi asum acest soi de naivitate şi nu țin cont de felul cum sunt catalogată. Am învățat ca, naivităților mele, să le stabilesc limitele, să nu las să se desfăşoare oriunde şi oricum şi astfel să mă bucur lucid şi matur de frumusețea oamenilor, dincolo de şabloanele şi regulile de conviețuire umană, să-mi strunesc mintea de a se feri de prejudecăți, de mentalități obscure. Mă străduiesc să țin cont de prezumția de nevinovăție în judecarea valorilor omeneşti, să nu-mi pierd încrederea şi răbdarea de a descoperi şi partea bună a fiecărui om, oricât de vinovat ar părea.

Am ajuns la asemenea înțelegere a faptelor de viață după ce m-am întrebat de nenumărate ori unde este granița între bunătate şi naivitate şi dacă aceasta există cu adevărat. Cât de bun poți să fii ca să nu fii considerat prost? Am pierdut sau am câştigat prin bunătate? Răspunsul a fost mereu acelaşi: sâmburele acela de naivitate, de inocență, ne fereşte de mizeriile vieții, ne face mai umani. Nu de puține ori am plecat fruntea în jos când am aflat fapte de generozitate pe care noi n-am fi fost capabili să le facem. Am văzut cu toții cum unii oameni şi-au rupt de la gură ca să ajute sinistrații sau pe cei care au fost mai în nevoie ca ei, deşi ei erau foarte nevoiaşi sau bătrâni trăind în pragul sărăciei. Alții şi-au primejduit viața ca să slveze alte vieți omeneşti, ori voluntariază în Africa ajutând copiii care sunt numai piele şi os. Acestea şi multe altele nu mai pot fi catalogate naivități. Lista poate fi foarte lungă amintindu-i şi pe cei care fac sponsorări, pe cei care pot să-şi rupă din timpul lor şi să stea alături de cei aflați în suferință pentru a-i ajuta să treacă mai uşor prin momente de deaztru sufletesc. Îmi vin în minte scene de mare frumusețe din viața țăranilor noştri care au sărit în ajutor semenilor din satul lor în momente pe care nu le puteau depaşi singuri. De-a lungul vieții am întâlnit mulți oameni purtând efigia omului blând, bun şi generos, oameni pe care îi poți asemăna sfinților, care au dat totul, fără să pretindă nimic în schimb. Despre câțiva am scris din prea plinul inimii. Măcar de-aş fi şi eu pe aproape de ei! Dar cel mai bun exemplu pe care îl avem înaintea ochilor este bunătatea fără margini a lui Iisus si Iisus n-a fost un naiv.

Merită făcută o subliniere şi anume că, aceste limite văzute în scrierile mele, nu au venit niciodată din partea cititorilor profund religioşi.

Eu n-am cum să mă despart de naivitatea şi de inocența mea, nici nu pot şi nici nu vreau. Continui să cred că sunt de partea bună a baricadei, continui să spun că Moş

Crăciun există şi las toate canoanele vieții care mi se reproşează pentru cei care se potrivesc cu ele. Fiecare avem o scară diferită a valorilor. Nu aceleaşi cauze ne fac fericiți pe toți deopotrivă.

GÂNDURI DESPRE SENECTUTE

Motto:
Nu suntem toți egali în fața bătrâneții.

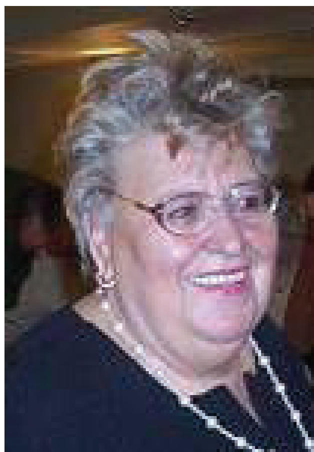

Portret in anii senectuții

Despre bătrânețe credeam altceva înainte de a o trăi. Trăind-o, mi se pare foarte departe de părerile pe care le aveam în tinerețe, păreri pe care le reîntâlnesc acum la cei mai tineri decât mine. Este foarte ciudat să te simți tânăr în timp ce societatea te crede bătrân. N-ai cum să cunoşti aceste "trăiri" fără să le trăieşti. Ioana, prietena mea din copilărie, fără nicio clasă primară, dar cu înțelepciunea omului din popor, îmi spunea: "Ştii ce simt eu acu` la bătrânețe? Că asta o să-mi treacă, aşa cum trece o boală şi o să fiu iar cum am fost, să iau sapa la spinare şi să mă duc la treabă, că fără mine parcă stă lumea în loc".

Preocuparea mea de acum, cea a scrierilor, de multe ori îmi împinge gândurile spre rosturile scrisului la vârsta senectuții. Ce gândesc şi ce simt acum? Mi se pare că bătrânețea poate fi considerată un suflet tânăr într-o

carcasă veche şi că în scrieri nu vezi carcasa. Şi mai este ceva de luat în seamă: orarul îmbătrânirii acum este altul, durata vieții a crescut cu 10-20 de ani față de anii `80. Eu m-am pensionat “de bătrânețe” la 55 de ani, iar fiica mea, aproape de acestă vârstă, este în culmea aptitudinilor de muncă.

Scurgerea anilor poate să rideze pielea, dar sufletul nu, iar în domeniul scrisului, poate fi un câştig în plus. Atins de aripa timpului, vigoarea trupului seniorilor a trecut de partea cealaltă, a sufletului şi flacăra vie a tinereții a devenit lumina de mai târziu, iar experiența lor poate să valoreaze cât inițiativa tinerilor. Mulți tinerii care dau târcoale scrisului, chiar daca sunt înzestrați cu har, nu rămân pe acest tăram, mai ales dacă acesta se face prin voluntariat, aşa cum sunt multe publicații. Ei se orientează mai mult pe planul împlinirilor existenței practice. Scrisul cere o relaxare pe care tensiunea problemelor zilnice nu le-o îngăduie prea mult.

Senectutea îşi are incontestabil valorile ei. Ea poate fi o vârstă eliberată de dorința aurului şi a averii pe care să le înlocuiască cu mireasma fânului cosit, cu frumusețea macilor înfloriți, cu doine ascultate în fapt de seară pe pragul casei bătrâneşti, cu seninul cerului, şi oceanul de stele, cu puritatea albului zăpezilor şi treptat cu toate minunile simple care dau sensul cel mai profund al vieții. Senectutea te eliberează de gânduri ascunse, de calcule impure, lăsându-ți loc pentru armonie, echilibru, măsură în tot ce faci, te întoarce spre nevinovăția din timpul pruncіеi. Porțile sufletului sunt mai larg deschise încât, scânteile de lumina şi căldură îşi găsesc calea mai uşor spre semenii lor. Trăirile sufleteşti rămân vii, nu îmbărânesc în ritmul trupului. Strunele viorii inimii mai pot spune taine în şoapte, gura mai poate gusta nectarul florilor de suflet, mai poate să soarbă roua de pe flori, urechea mai poate să asculte un cântec lin, uitând de tot

şi toate, ochiul mai poate să se înveselească la culorile vieții, să privească seninul cerului cu oceanul de stele, obrajii pot să se bucure de adierea unui vânticel cu mirezme de primavară, să se lase mângâiați de seninul dimineților însorite şi nu de puține ori se poate întâmpla să-şi piardă firea trăind la temperaturi înalte ca în anii tinereții.

Primesc pe internet nenumărate reviste on-line şi nu am putut remarca pe nicăieri diferența de vârstă între semnături. Dacă ai ceva de spus, o spui cu harul atât cât l-ai primit de la bunul Dumnezeu. E citit sau nu un autor, indiferent de vârstă, contează doar ce spune şi cum spune.

Scrierile seniorilor nu sunt invitații la trăiri într-o lume depăşită. Chiar dacă vorbesc de alte timpuri, ei extrag esențe care au caracter de permanență. Sunt sondaje care pătrund în receptorul senzațiilor şi ale trăirilor, scrieri izvorâte dintr-o mare altitudine sufletească, de o mare înălțime creştină şi profund romanească. În scrierile seniorilor se oglindeşte bogata experiență de viață filtrată prin sita vremii. Faptele de viață revin la suprafață ca dintr-o lume a misterelor, ca nişte tablouri dintr-un muzeu privite de la distanță şi în linişte, acum cu alte fațete, formând un nou izvor de viață şi de înțelegere.

Şi mai este ceva de care trebuie să se şină seamam, nu suntem toți egali în fața bătrâneții, nu întotdeauna vârsta înaintată înseamnă şi declin. Există o artă de a îmbărâni frumos, să rămâi în interior tânăr, activ, prezent. Mulți oameni se păstrează tineri la 70 de ani pentru că ştiu să fie optimişti şi să râdă de cei care au îmbătrânit la 20 de ani. Dacă anii zbârcesc pielea, lipsa de entuziasm zbârceşte sufletul.

Pentru anumite forme ale inteligenței, cum este cea verbală, la bătrâni pot pune în evidență performanțe maxime care se mențin în bună măsură mulți ani. Sociologii o numesc inteligență cristalizată ce are la bază interacțiunea aptitudinilor rezultate prin socializare şi educație, e vorba de o inteligență fluidă.

Bătrânețea este o vârstă intersantă despre care nu s-au facut destule studii şi cercetări, se cere o abordare mai realistă a vârstnicilor. In studiile care au aparut, specialiştii au ajuns la concluzii luminoase, că vârstnicii ştiu mai bine să valorifice timpul şi să evite situațiile de stres, să iasă din situații grele, să-şi valorifice creativitatea, că pot fi înțelepți, dar nu acri, săritori, dar nu dominanți, demni, dar nu aroganți. Am fost surprinsă şi eu când am citit că specialiştii, având asemenea argumente, consideră bătrânețea ca cea mai fericită perioadă a vieții şi m-a străbătut un fior: nu e chiar rău dacă îmbătrâneşti, dar să nu uiți să fii tânăr.

Acesta este un punct de vedere diametral opus cu ceea ce ne obişnuise comunismul. Astăzi, mulți români au o adevărată oroare pentru bătrânețe pe care nu am remarcat-o şi la alte popoare pe unde m-au dus paşii, iar Canada, țara în care trăiesc acum, poate fi un bun exemplu. In România întâlneşti adesea tendința de excludere a bătrânilor din viața socială şi de a-i obliga la mai multe exercitii fizice pentru a se da la o parte din calea altora. Când se vor aşeza lucrurile în rostul lor şi în România, oamenii mai tineri vor înțelege că bătrânețea, e un fenomen complex şi poate fi toamna rodului bogat şi un adevarat tezaur de înțelepciune, aşa cum am pomenit din moşi-strămoşi.

Şi dacă atributul bătrâneții este înțelepciunea, de ce să fie lipsită literatura de acest tezaur? Şi dacă senectutea este perioadă când ai urcat pe cele mai înalte culmi ale vârstei,

nu-ți vine în gând întrebarea: dacă tot sunt pe vârful dealului, de ce să nu admir panorama vieții şi să mă bucur de ce văd? Ştim cu toții că e mai bine să fii pe deal, decât sub el.

GUVERNATORI AI LITERATURII ROMÂNE

Adesea auzim spunând: ”Se scrie mult, prea mult. Au apărut prea mulți scriitori şi trebuie descurajați”. Bate acest vânt mai ales din partea unor oameni de cultură si scriitori consacrați. Am nişte prieteni vechi şi dragi în Bucureşti prin care mi s-au strecurat treptat impresii despre o anume parte a lumii literelor din Romania. Ei au fost un fel de lupa prin care am putut să observ că există un grup de scriitori care se cred guvernatori ai literaturii române, care au format un tip de castă, considerâdu-se privilegiații unei literaturi dominante. Acestia țin cu dinții de celebritatea obținută şi nu de puține ori sunt stăpâniți de vanitate oarbă. Ei au impus o tablă de valori strictă şi admit numai nume sonore. Celor care nu se inscriu in canoanele impuse de ei le trântesc în față munți de neîncredere, prăpăstii de nepăsare, încrâncenată împotrivire, îi consideră nonvaloare, impostori, îi privesc cu arogantă, cu rea-voință. Pleznind de infatuare, ei nu văd că viața cea adevărată a adus într-un ritm rapid multe prefaceri față de timpul când au urcat ei treptele afirmării. De unde ştiu ei că aceste canoane impuse de ei, peste un timp, nu vor fi complet devalorizate?

Acest sentiment al dominării, vechi de când pământul, trebuie să fie ca o sete oarbă. Numai aşa îmi explic atitudinea prietenilor mei din Bucureşti. Cu ei suntem în strânsă relație, atât eu, cât şi întreaga mea familie. Spun toate aceste amănunte, fiindcă îi socotesc dincolo de orice intenție de răutate față de mine. Cu toată această strânsă şi caldă prietenie, s-a strecurat între noi şi un soi de relație pe care la început o socoteam doar o ciudățenie de-a lor. Despre toate aspectele vieții discutăm completându-ne reciproc, nu de puține ori în sclipitoare dialoguri. E o mare plăcere conversația cu ei prin viu grai sau în graiul corespondenței, numai într-un singur

domeniu există o mare piedică între noi – cel al scrierilor mele. Aici ne întâlnim cu o adevarata falie. Prietena mea vorbeşte despre scrierile mele de la o înălțime mult prea mare, iar el, deşi este persoana de mare probitate morală, este totuşi atins de o aripă a vânticelului ce bate dinspre grupul "guvernatorilor" literaturii române. Dacă aş fi aplecat urechea la ei, nu mi-aş fi putut păstra forța dragostei de a scrie. În scrierile mele în care încerc să surprind aspecte din toate anotimpurile pe care le-am trăit, vraja tulburatoare a timpului copilăriei, mişcarea ideilor, a pasiunilor, a aerului prezent, impresii din locuri deosebite prin care am trecut şi nu de puține ori despre cât de jos a coborât ştacheta moralității celorlați guvernatori, cei ai politicii noastre, sau a parveniților vremurilor tulburi în care trăim, ori în scrierile despre cum este să te înțelegi pe tine însuți, dovadă că te pricepi să te priveşti cu detaşare, ca pe un alt om, scrieri ca o restaurare a propriei identități, curajul de a gândi despre tine însuti, indiferent despre ce scriu, ei nu văd nicio valoare, pentru ei sunt doar scrieri ca pe vremea lui Alecsandri, scrieri depăşite. Ei ştiu depre ceea ce scriu doar din relatările mele şi din câteva scrieri trimise prin email. N-au citit nici una din cele patru cărți pe care le-am publicat şi nici nu au venit la lansările lor. Am înțeles că orgoliul nu le-a permis să coboare participând la un eveniment care nu se petrece la mare înălțime. Îți pui întrebarea: cât de puternic trebuie să fie acest orgoliu care trece şi peste relațiile de strânsă prietenie şi de calde sentimente ce ne leagă?

În zilele noastre nu exista un curent literar. Se scrie şi de citeşte după gustul fiecăruia. Astăzi trăim o adevarătă explozie a scrisului foarte puternică, fără cenzură, pentru toate vârstele şi toate gusturile la care ajută mult şi internetul prin care poți accesa bibliotecile lumii. Zilnic se publică peste 3000 de cărți noi. Nici cu titlurile nu mai poți ține pasul. Şi jurnalistica are acum o vastă activitate de

neimaginat într-un trecut apropiat. Se estimează că un număr din ziarul american New York Times conține informații mai mult decât primea o persoană în toată viața ei în secolul al 18-lea. S-au schimbat mijloacele şi metodele de contact între autori şi cititori. Scrisul nu mai poate fi doar dreptul unor aleşi. Nu trebuie descurajat nimeni să scrie. Din mulțimea acestora, vor rămâne puțini cei care vor înfrunta timpul, dar nu ştii care sunt aceia. Cu cât sunt mai mulți cei care scriu, cu atât este mai favorabilă şansa de selectare a valorilor autentice. Din acest punct de vedere rămane cu totul remarcabilă prin unicitatea şi vastitatea activității marelui gânditor Artur Silvestri care a înființat pe cont propriu un imperiu mediatic prin care a adunat, îndrumat şi încurajat scriitorii români răspândiți în lumea întreagă şi făcându-i cunoscuți.

Scrisul rămâne totuşi un mare beneficiu şi pentru cei care nu vor străbate prin timp. El poate să umple viața. Prin scris, pleci într-o călătorie revelatoare, gândurile se strecoară într-o altă lume, cu oameni de pretutindeni, în vremuri diferite, cu retrăiri în spațiul spiritual de care simți că aparții, scotoceşti prin diferite paliere ale trăirilor de până acum, dialoghezi cu tine într-o adevarată dedublare, te descoperi pe tine însuți, afli cu uimire despre tine ceea ce până nu demult nu ştiai sau descoperi gânduri puse la păstrare şi care acum țâşnesc pe neaşteptate din străfunduri. Efortul de a pătrunde în receptorul senzațiilor, în umbra uitării care acoperă comori de gânduri, fapte şi trăiri, nu este uşor, dar e o încercare cu tine de a te autodepăşi, este împărtăşania sufletului şi a minții care îți aduce reîmprospătarea vieții, dar şi o disciplină a gândului şi a eforturilor. Şi când se naşte în tine o dorință, se naşte odata cu ea şi puterea de a o realiza. N-ai reuşit de la început? Nu e nimic, o iei de la capăt, semn că ai încredere în tine şi lupți să despici lumina de întuneric. Nu de puține ori reuşita aparține celui care crede în visele lui

până la capăt. Efortul constant este cel care înlătură toate obstacolele, care elimină rezistența. Scrisul nu este numai un har primit de la Cel de Sus, fiindcă fără efort, acesta nu are avea întruchipare. Când scrii, ai nevoie de un univers interior potrivit şi aici cred că este mâna Creatorului.

Ştiu că prin scrierile mele nu voi face gaură în cer, dar mai ştiu că ele mi-au dat mai multă bucurie de a trăi, o savoare şi o anume voluptate nemaiîntâlnită până atunci, mi-au dat mai multă încredere în mine, mai mult respect de sine. Prin scrieri am retrăit viața de la început, ca şi când m-aş fi născut iarăşi şi asta este ceva extraordinar. Scrierile mele sunt un fel de transfer de suflet către cei cărora mă adresez şi nu-mi doresc mai mult decât împlinirea ca cititorii mei să-şi găsească propria lor undă de suflet, de emoție şi de frumos în ceea ce scriu. Oricât de puțin înseamnă o scriere, tot e mai mult decât tăcerea vâscoasă care lasă beznele să acopere ceea ce odată a însemnat viață. Măcar câteva raze tot rămân din cele care au surprins crâmpeie de viață unică şi nerepetabila. Timpul poate să şteargă acele raze, dar cărțile le păstrează, fie chiar numai în picuri de lumină. Cât de durabile vor fi scrierile mele, rămâne timpul să-şi spună cuvântul. «Timpul este singurul critic fără ambiții » cum spunea John Steinbeck. Şi chiar de ar rămâne prea puțin, numai beneficiul ce mi-l dă aplecarea asupra scrierilor şi tot merită efortul pe care-l fac pentru a le aduce la lumină, dar şi cutezanța de a înfrunta pe acei “guvernatori” ai literaturii române, ori alti potrivnici de alta natura.

NB
S-ar putea ca aceşti prieteni ai mei să nu existe în realitate, să fie doar o întruchipare a mai multor persoane pentru a ilustra mai concret ideea de bază.

PERIPEȚII DE ANUL NOU

Cu câteva săptămâni în urmă, am cunoscut o familie de români care locuiesc în Pickering, ca noi. S-a legat uşor firul prieteniei şi repede am trecut la subiectele de conversație specifică celor aflați pe tărâmul înstrăinării. Am început apoi să ne tragem cu vorba de pe unde am venit. "Din Deva" ne-au spus ei. Şi de-odată am auzit pe creier un "click!" şi s-a aprins un beculeț care a făcut să sară broasca de la închizătoarea cutiei cu amintiri ca atinsă de iarba fiarelor. "A…de la Deva am o amintire extraordinară! Cum de nu i-am mai dat eu târcoale cutiuței unde se ascunsese mai bine de 40 de ani?" mă miram şi eu cu gura mare de o aşa nedreaptă scufundare în uitare.

În calea vremilor de-atunci, pe când locuiam în Cluj, era şi o dragă prietenă, doamna Irina Moldovan, căci doamnă era dupa cum îi întocmise Bunul Dumnezeu inima ei generoasă, o doamnă despre care am mai scris, pentru că a intervenit crucial în drumul meu de viață.

Domna Irina ieşise la pensie, era singură şi cineva i-a recomantat un tovarăş de viață cu care să îşi împărtăşească zilele ce i le mai hărăzise Domnul şi astfel a ajuns în Deva. M-a invitat în noua ei familie şi i-am promis că în vacanța de iarnă voi merge la ei să petrecem împreună Anul Nou şi ziua mea de naştere împreuna cu Paul, soțul meu. Eu m-am dus cu două zile înainte şi în seara revelionului a venit şi Paul încărcat cu bunătăți şi băuturi scumpe, rarități pe vremea aceea, ambalate

special. Dar surpriză: doamna Irina, cu fața congestionată şi cu ochii şiroind de lacrimi, a ieşit din dormitorul lor spunându-ne că soțul ei a făcut o criză nervoasă, că nu acceptă să rămânem acolo şi deci, trebuie să plecăm. Am plecat liniştit-o pe doamna Irina spunându-i că ne vom duce la un restaurant. Era noapte şi noi nu cunoşteam Deva – cunoşteam doar drumul spre gară – şi pe acela am plecat. În gară am stat câteva ore în sala de aşteptare, am mâncat şi ne-am veselit ca de ceva inedit, petreceam revelionul ca nimeni dintre cunoscuții noştri. Paul era un neîntrecut umorist, abia puteai să-ți tragi aerul în piept între glumele lui care curgeau spontan în cascade. Ne-am urcat apoi în trenul care se forma din gară. La clasa I compartimentul era încălzit, luminat, cu un pluş roşu, ca de sărbătoare. Ne-am instalat comod, am desfăcut pachetele cu mâncăruri şi băuturi şi ne-am continuat potopul de glume. Nici nu am băgat de seamă când a plecat trenul. A venit conductorul să ne controleze biletele, dar s-a lăsat păgubaş în fața bunătăților. Trebuia să schimbăm trenul la Teiuş cu cel care venea de la Bucureşti spre Cluj. Controlorul ne-a spus că avem legătură tot cu un personal la care se va ataşa şi acest vagon, după o pauză de 2-3 ore. Cu atâta timp la dispoziție, ne-am permis să tragem şi un pui de somn. Am extins canapelele, ne-am învelit cu paltoanele, am stins lumina şi până să adormim am privit pe geam splendoarea unei ninsori abundente.

Cât om fi dormit, nu ne-am dat seama, dar ne-am sculat îngrijorați că poate am trecut de Cluj. Era ziuă, dar multe nu puteam vedea din cauza ninsorii, iar în tren nu mai era nimeni care să ne dea vreo informație. Când ajungeam în stații, nu puteam citi numele gărilor din cauza ninsorii şi a distanței, vagonul nostru se afla cam în coada trenului. Am băgat de seamă că se înserează şi noi ar fi trebuit să fim demult în Cluj. Când am desluşit numele unei gări, am

tresărit. Era un nume cunoscut, fiindcă nu cu mult înainte, aici fusese un accident feroviar de răsunet şi ne-am dat seama că eram aproape de Braşov, adică, mergeam în sens invers. Am coborât imediat. Era pe înserate. Am intrat în gară, frig, întuneric şi pustiu. Paul îşi continua glumele, în noi nu se terminase buna dispoziție, râdeam ca de ceva năstruşnic. A intrat omul de serviciu, s-a minunat de întâmplarea noastră şi ne-a spus că următorul tren este spre ziuă, că pe el îl chemă Văsălie şi la el acasă este mare petrecere de Sf. Vasile cel Mare şi că s-ar înteți şi mai mult petrecerea dacă ne-am duce şi noi să petrecem cu ei. Cum noi eram plini de veselie şi veselia la veselie trage, ne-am dus la Văsălie acasă. Acolo, lume în petrecere, bunătăți, băutură, căldurică îmbietoare. Totul ca pentru o petrecere de pomină. Le-am pus şi noi bunătățile noastre pe masă. N-au avut trecere. “Nu dăm noi pălinca noastră, nici vinul nost cel bun pe băutura americanilor. Să şi-o beie ei, dacă n-au ca noi ceva aşe de bun.” Am petrecut toată noaptea până ne-a toropit somnul şi acolo ne-am culcat, aşa îmbrăcați cum ne aflam. După-amiază, n-am apucat bine să deschidem ochii şi să ne amintim pe unde ne aflăm, că s-a deschis uşa larg şi a apărut celalalt Vasile, vecinul cu care petrecusem în ajun cu o zi înainte. Cu căciula pusă pe-o ureche, c-o mână ținând nevasta după umeri şi cu alta ținută în sus, trosnind din degete, țopăind şi cântând, au venit să ne ducă la ei la petrecere, să nu le facem ruşinea să-i refuzăm, că vor râde oamenii din sat de ei. Şi, cum era să-i supărăm noi pe nişte oameni care ne-au oferit atâtea momente de deosebită ospeție?!

Ca să încheie frumoasa lor ospitalitate, a doua zi ne-au dus la gară cu sania cu clopoței, ca pe nişte oaspeți importanți. Cei care n-au mai încăput în sanie, au mers pe jos la gară, căci sania mai avea de făcut o plimbare cu noi ca să le vedem localitatea. Când am sosit în gară,

pereonul era plin cu cei care veniseră să-si ia rămas bun de la noi. În mijlocul lor era seful stației de gară. bucuros că în comuna lui s-a petrecut ceva deosebit. Ne-au mai înmanat câteva sticle de băutură şi mâncare pentru drum. “Cum să plecați de la oameni deseamă ca de la nimeni pe lume!”.

De multe ori, când mă gândesc la felul cum petrecem aici sau cum am petrecut în mai multe locuri de pe “multul rotund”, îmi amintesc că ardelenii – şi Paul era ardelean, get-beget - au un anume mod de a petrece, au un farmec cuceritor, un iz special şi îți rămân în urechi cuvintele din graiul lor atât de îmbietor. Pe drept cuvânt, a mai petrecut cineva zilele de Anul Nou ca noi în acel an?

Îmi este nespus de dor de ardelenii mei dragi, în mijlocul cărora am petrecut cei mai frumoşi ani ai tinereții mele – 22 de ani – nu-s puțini la număr. Aşa că, întâlnind familia din Deva pe care am alăturat-o altor ardeleni dragi, mi-am refăcut şi aici microclimatul din tinerețe în care îmi regăsesc câte ceva din veselia şi farmecul de atunci.

NEBUNIILE TINEREȚII

Tinerețea este timpul în care ne minunăm de tot ce e în jur, privim totul plini de curiozitate, suntem plini de delicatețe şi pudoare, uimiți, ne temem de neghiobiile făcute, apoi iar ne umilim în încercările noastre nu întotdeauna reuşite de imitare a celor pe care îi admiram. Este timpul mai ales al elanului generos al dăruirii de sine şi al iubirii de semeni.

Nici tânărul nu are înțelepciunea adultului, dar nici adultul nu are înflăcărarea tinereții. Altfel cum să-mi explic la vârsta de acum, acele imagini atât de năstruşnice din timpul tinereții care-mi răsar înaintea ochilor din țesătura tainicelor amintiri?

Cam pe la începutul anilor 1950, modernul oraş Oradea, căruia i se spunea Oradea-Mare, era vestit în toată Europa pentru frumusețea şi civilizația lui, oraş cosmopolit cu înfățişare occidentală care se mândrea cu un teatru vestit, cu primul observator astronomic din Europa, cu clădiri frumoase, cu aspectul impunător al Primăriei, al Bisericii cu Lună, cu Palatul şi un pasaj pavat cu sticlă care unea trei străzi, cu Vulturul Negru, ca o adevărată emblemă a oraşului, căruia orădenii îi spuneau “şoaşu”, cu un renumit şi aristocrat Corso – strada pricipală a oraşului, cu frumoase ansambluri arhitecturale, terase, cafenele şi magazine – pe unde lumea bună şi tineretul ieşea la plimbare pe înserate, o lume elegantă şi nobilă. Cu pas şi mişcări studiate, vorbind cu ton scăzut şi gesturi măsurate, această lume relaxată, cu ținută după moda vieneză, intra la spectacole, în restaurante de lux sau în grădini de vară. Unele aspecte ale oraşului – jocurile de biliard, rummy, pocker şi alte jocuri specifice perioadei interbelice dăinuiau şi acum şi îți aminteau de atmosfera marilor oraşe occidentale. Prefacerile regimului comunist

s-au instalat aici cu o oarecare întârziere. Tineretul de azi cred că nu-şi poate imagina parfumul acelor vremuri care pe mine m-au fascinat.

La 18 ani, venită din Bucureşti pentru împlinrea rolului de învățătoare/profesoară în Ineu de Criş, comună situată cam la 20 kilometri de Oradea, priveam ca fermecată acest oraş. Având o fire de artist, cu încă destule elemente de nonconformism adolescentin, întâmpinând o seamă de dificultăți greu de înțeles în zilele noastre, nu mi-a fost uşor să găsesc o linie de comportament care să împace cele trei lumi care mă dominau: cea arhaică a comunei unde mă aflam, cea elegantă şi cuceritoare a oraşului Oradea şi cea tumultoasă a Bucureştiului, care-şi pusese şi el amprenta asupra formării mele. Atracția mea pentru folclor, pentru viața plină de înțelepciune a țăranului cu vorbă cumpanită, care stătea să "cujete" pe îndelete, mă atrăgea şi mă absorbea. Îmi plăceau oamenii aceştia şi îi iubeam, dar pe de altă parte, păstram imagini şi amintiri ale Bucureştiului cu latura lui culturală după care tânjeam. Grozav simțeam lipsa vieții alerte bucureştene, a concertelor simfonice, dar nu pierdeam din ochi nici frumusețea vieții mai domoale, cu ecouri apusene pe care treptat mi le oferea Oradea.

Aveam pe atunci o bună prietenă, profesoară de matematică, Ileana Negruțiu, care era din partea locului şi prin ea am putut să mă apropii mai repede de valorile oraşului Oradea şi de cele ale lumii satului ardelean în care mă aflam, atât de diferite față de cele din care venisem. Cu ea mergeam în Oradea la promenadă pe Corso, căci numai această plimbare în sine era un spectacol cu o deplină satisfacție. Pline de importanță, sâmbăta după-amiază, ne îmbrăcam cu ce aveam mai bun şi plecam cu trenul la Oradea. Noaptea dormeam la un văr al ei. Odată s-a întâmplat să nu ne poată primi. În mintea noastră de atunci, era de neconceput să ne

înapoiem în Ineu, cum adică, să venim acasă ca proastele târgului? În rupul capului! Nu aveam bani de hotel, nici măcar pentru mâncare, era imediat după reformele monetare, aşa că am hotărât să cumpărăm pâine şi muştar – cele mai ieftine produse alimentare – şi să stăm pe o bancă în parc până a doua zi în zori. Pe atunci nu ne pândeau primejdii de noapte, nici miliţienii nu circulau noaptea prin oraş. Azi parcă nu-mi vine să cred că au existat aşa vremuri, dacă nu le-aş fi trăit. Simt şi acum gustul pâinii cu muştar şi aud şi acum în urechi hohotele noastre de râs care ne-au umplut timpul cu veselia exuberantă a tinereţii noastre pentru că ne aflam într-o situaţie cu totul deosebită. Ne imaginam conversaţia cu oarecare năduf a celor care ne credeau la mare distracţie. Ca să ne mai treacă timpul, am plecat pe jos la gară, am stat vreo două ore, dar a trebuit să plecăm ca să nu sosească oamenii din Ineu pentru trenul de noapte şi să ne vadă acolo. Am făcut iarăşi drumul pe jos la banca din parc unde am aşteptat ivirea zorilor. În timpul zilei am făcut plimbări prin oraş şi apoi am plecat cu acelaşi tren ca în zilele bune, dar înţelese să păstrăm secretul acestui episod rămas taina noastră şi de care ne-am amintit cu umor de-a lungul vieţii.

Multe au fost năzbatiile noastre. Una mai acătării ni s-a tras de la îmbrăcăminte. Am făcut amândouă economii severe pe o perioadă de un an şi jumătate ca să ne facem câte un deux pieces ultramodern, la un croitor de lux din Oradea care lucrase în Viena la unul din saloanele de mare lux. Am fost foarte fericite când am văzut ce elegante eram şi chiar am făcut şi un taior alb dintr-un material splendid. Aceste piese vestimentare de mare rezistenţă, cu mâneca lungă, chimono, cu o croială impecabilă, m-au însoţit cu mult succes de-a lungul a 20 de ani. Ba chiar şi fiica mea, ajunsă adolescentă, le-a purtat cu mult succes. Dar atunci, în anii aceia, când

aveam salariile de mizerie şi garderoba extrem de sărcăcioasă, un asemenea lux era o adevărată sfidare, o teribilă extravaganță. În Ineu nu puteam să le folosim, erau complet nepotrivite cu simplitatea rochiilor din stambă, obținută cu mari eforturi, ori cu portul tradițional. Pentru mediul în care trăiam, îmbrăcămintea noastră se potrivea ca nuca în perete şi s-au aprins comentarii, ieşisem din tiparele cunoscute de ei. Pe atunci la sate şi în micile oraşe, învățătorul, preotul şi doctorul aveau un statut special, erau personajele cele mai respectate în comunitate, erau personalități de necontestat de care toată lumea asculta şi se ruşina, erau modelele de urmat, ori, pe noi, cine ne mai putea urma în ceea ce priveşte îmbrăcămintea?

Şi de-ar fi fost măcar astea singurele ieşiri din front.

Nevoia de artă m-a îndemnat să pregătesc pentru serbările de la Căminul cultural un număr special de balet cu fetițele din clasă. Nu aveam unde să fac repetițiile, spațiul din sala de clasă era complet ocupat de bănci, aşa că, am făcut balet… pe bănci. Muzica era…vocea mea. Îmi amintesc ce surprins a fost directorul şcolii care m-a găsit la ora de curs făcând balet cu elevii pe bănci. După spectacol, sătenii care nu ştiau că există pe lume şi baletul, având în fața ochilor fetițe cu picioruşele dezvelite până sus, îmbrăcate cu fustițe de-o palmă din hârtie creponată, făcând mişcări de care nu mai vazuseră, ce uimiți au fost şi ce comentarii au făcut, ca de întâmplări venite din poveşti. Pe atunci nu erau televizoare, nu aveau nici radio, nu au văzut niciun spectacol la oraş, îşi duceau viața în lumea lor arhaică, păstrând cu străşnicie obiceiurile străvechi. Pentru că în multe privințe eu eram altfel decât localnicii, se amuzau pe seama năzbâtiilor mele, dar mă priveau cu înțelegere şi chiar cu duioşie, simțeau că le dărui cu caldură năvala avântului meu tineresc. Respectul şi dragostea reciprocă s-au păstrat şi

până în zilele de astăzi, deşi ne aflăm la mari distanțe. Un episod care ar fi putut pe vremea aceea sa ia o intorsatura dramatica pentru mine, l-am rememorat in vara acestui an, 2010, in Bucuresti, intr-o intalnire de mare sarbatoare cu o remarcabila personalitate a spiritualitatii romanesti, Preacucernicul Parinte Profesor Nicolae Ion Bordasiu, acum la 86 de ani, Parohul Bisericii Sf. Silvestru.

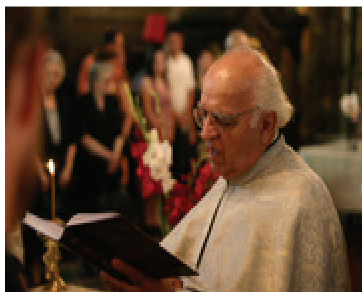

Între anii 1948-1955, pentru convingerile sale politice şi acțiuni anticomuniste, unul dintre membri fondatori ai « Rugului Aprins », tânărul Nicolae Bordaşiu, născut în localitatea Săbolciu, aproape de Oradea şi de Ineul în care ma aflam şi eu, a stat ascuns prin satele bihorene, fiind căutat de securitate pentru o condamnare în lipsă la 20 de ani închisoare. L-au descoperit în 1955 şi au urmat ani grei de închisoare până în 1964. Aveam pe atunci o prietenă bună, Ileana Negruțiu din Tileagd, care îl cunoştea şi mă ținea la curent cu veştile mai importante din viața palpitantă a abselventului de Teologie cu Magna Cum Laude, Nicolae Bordaşiu. M-a impresionat tăria de care a dat dovadă odată când l-a oprit pe drum securitatea care îl căuta şi cerându-i acte de identitate, le-a vorbit în graiul țăranului ardelean, aşa cum era îmbrăcat şi i-a convins că este un sătean oarecare. Dar cel mai mult m-a impresionat când am aflat că acest tânăr atât de puternic, a întrat într-o stare de depresie, din cauza izolării, fiindcă doar noaptea mai ieşea din casa singur prin preajma casei

pentru scurte plimbări şi mişcări, iar ziua dormea ascuns pe undeva. Ca să-i îndulcesc şi eu măcar cu un strop izolarea, am luat hotărârea să merg cu Ileana, să il cunosc şi să povestim câte ceva din viața de toate zilele care se scurge pe lângă el atât de dureros. A fost o seara palpitantă, dar mai palpitantă a fost neliniştea pe care am trăit-o la scurtă vreme când securitatea l-a descoperit şi l-a arestat. Nu mi-am regretat nicio clipă gestul, ba din contră, mi se părea că am făcut prea puțin. Mă frăământa însă mereu gândul că, de voi fi condamnată pentru omisiune de denunț, s-ar putea să nu fiu capabilă de aceeaşi tărie morală ca cel pe care îl admiram atât şi pentru care am riscat. Desigur că numai elanul tinereții şi frumusețea înaltă a sentimentelor pentru oamenii deosebiți, frumuseți cu care suntem înzestrați în anii fără prea multă experiență de viață au facut sa trec pragul riscului major. Mai târziu nu ştiu dacă aş mai fi fost aşa «vitează», dar ştiu că atunci eram mândra de gestul meu.

Cred că tinerețea trebuie privită nu numai ca o perioadă a vieții, ci mai degrabă ca o stare de spirit, de intensitate a trăirilor, ca un efect al vârstei. S-au scurs de-atunci 60 de ani, dar valurile înnoirii au tulburat până în adâncuri viața noastră şi ne-au creat senzația că toate acestea s-au petrecut cu mai mult de 100 de ani în urmă, că de atunci ne desparte un abis. Nebuniile tinerilor de acum nu mai au nimic din ceea ce pe atunci însemna ieşirea din contingent. Eu fac parte din ultima generație martoră a acestor vremuri acum apuse, ce ne par că aparțin lui "a fost odată, ca niciodată".

Timpul parcă s-a prăbuşit peste noi, încât îmi vine să mă întreb, oare toate astea nu sunt numai nişte scorneli ale minții mele? Nu cumva memoria îmi joacă feste creând legende ale unei lumi atât de deosebite şi m-a aşezat pe mine în mijlocul lor?

FRUMOASA LUNĂ MARTIE
poemul naturii

A sosit luna martie şi zapada care încă acoperă pământul luat în stăpânire ca în plină iarnă canadiană, nu poate acoperi şi starea de spirit izvorâtă din tainițele firii, acolo unde se pregăteşte o noua viață a lumii vegetale.

Orice înfățişare ar avea luna martie, cu zapadă sau fără, ea rămâne una dintre cele mai frumoase luni ale anului, în primul rând ca o lună a promisiunilor de mari frumuseți ale lumii înconjurătoare şi ale trăirilor noastre. Martie ne zâmbeşte chiar din prima zi cu mărțişorul în care se împletesc prin simbolul şnurului, albul purității, cu roşul, simbolul dragostei până la jertfă. Bătrânii noştri au mai numit această lună şi Mărțişor. Urmează apoi zilele Babei prin care încercăm să întrezărim cum ni se vor împlini dorințele în acest an. Dar, cea mai frumoasă zi a acestei luni, rămâne 8 Martie. E ziua în care tumultul florilor se asociază cu chipul femeii, al frumuseții şi misterului feminin, al nesecatului sentiment matern, închinat bunicilor sau surorilor care ne-au înflorit viața şi care trezesc în noi gânduri şi sentimente ce ne înalță într-o altă ordine, cea a curățeniei şi frumuseții sufleteşti.

Imaginea femeii se contopeşte adesea cu cea a iubirii. Fiecare din noi avem nevoie de atingerea blândă şi bună, plină de căldură a femeii înzestrată de Dumnezeu cu căldura iubirii. Ea este împlinirea în viață prin iubire şi dăruire. Fiecare femeie poartă în ea visul de dragoste care nu se stinge niciodată. Dăruind, femeia este şi ea însetată de gesturi de tandrețe şi de mângâieri izvorâte din dragoste care sunt esența vieții de familie şi fără de care viața nu ar mai avea nici un farmec.

Ca şi celelalte surori cu care întruchipează primăvara, aprilie şi mai, martie este o lună închinată iubirii şi al altor multe frumuseți.

În martie, lumina soarelui mai limpede, mai blândă, mai caldă nu se poate să nu ne poarte prin lumea de frumuseți a copilăriei ce-o purtăm cu noi. Ne îmbrânceşte în zona de viață când ne sfârâiau călcâiele alergând după gândăcei să-i prindem şi să-i facem avioane, când descântam gărgărițele cu dar de a prevesti viitorul fetelor, când ne jucam cu mieluşeii şi ascultam fascinați cucul din vârful nucului, numărând anii pe care îi avem de trăit. Lumina asta caldă ne trimite cu gândul la casa părintească sau cea a bunicilor peste care se împrăştia generoasă în oricare răsărit de soare în cântatul de ziuă al cocoşilor. Se strecoară ca prin vis gânduri şi înfiorări, fără să ştim cum, la imaginile din trecut, spre urzicile şi ştevia abia răsărite pe lângă gardul din fundul grădinii, parcă simțim iarăşi mireasma văzduhului răspândită de horbota florilor, mirosul de curățenie al varului cu care se spoiau casele, gardurile, pomii, podețele, parcă vedem curtea plină de mişcare, de zumzet de albine, de cotcodăcitul păsărilor,
Fiorii renaşterii naturii ne amintesc şi de primii fiori treziți de chipul îndrăgit în taină în anii adolescenței, de surâsul cald pe buze, de îngânarea şoaptelor nespuse, de freamătul respirației întretăiate, de lumina şi căldura ochilor, de farmecul grăitor al tăcerilor şi al strâgerilor de mână.

Dar martie este darnic cu toate etapele de vârstă ale omului în care toarnă limpezimi de soare ce ne fac mai tineri şi ne aduc în atmosferă o stare de efervescență şi o dulce nebunie.

Tinereților le cântă imnuri înălțătoare în cadența iubirii, le inspiră poezii şi le pune aripi viselor în zbor înalt, le toarnă în vene clocot viu, gata să dea pe răscoale.

În anii deplinei maturităţi şi mai apoi, în anii senectuţii, martie aduce înţelesuri noi faptelor simple de viaţă, pe lângă care am trecut fără să le băgăm în seamă. Descoperim cu bucurie că totul pare nou în jurul nostru, aşa cum nu le-am mai văzut niciodată, şi spre mirarea noastră, chiar noi înşine descoperim că suntem altfel. Alte înţelesuri capătă urzeala vieţii, altfel înţelegem cum creste firul ierbii, cum se desface floarea, altfel simţim mirosul verdelui crud al ierbii, altul este inţelesul glasului păsărelelor, iar noaptea parcă ne este mai limpede muzica stelelor. Cu cât înaintăm în vârstă, cu atât mai mult se adună, se încarcă de semnificaţii noi tainele naturii, se strecoară altfel în întreaga fiinţă zvonul sosirii primăverii.

Pentru că Marta nu lipseşte din post, cum e o vorba din bătrâni, ea este cea care începe pregătirile pentru întâmpinarea marii sărbători a primăverii, Învierea Domnului nostru Isus Hristos. Ne pregăteşte pentru această mare taină a lui Dumnezeu turnând în noi picuri de sfinţenie. În postul mare ne dă o dezlegare la peşte de Blagoveştenie cum se zice in popor, sau Buna Vestire cum e numită în calendarul ortodox, pe 25 ale lunii, iar în zilele următoare se pregăteşte să dea ştafeta lunii florilor, lăsându-ne amintirea unor tulburatoare trăiri.

Scriind acum despre frumuseţile lunii martie, m-am oprit văzând cum am reînviat icoane din trecut. Mă supără sâcâitoarea întrebare: nu cumva stărui prea mult, aflându-mă în rândul celor care de-a lungul timpului au tot spus: ehei, pe vremea mea ce frumos a fost, acum s-au stricat toate acele rosturi ale vieţii şi a apus farmecul de atunci. Oricum aş lua-o, tot nu-mi vine la mână să scriu în loc de cântecul cucului din nuc, despre zbieretele manelelor, în loc de zburdălnicia mieilor, despre zburdalnicia cailor putere ai maşinilor de tot felul, oricât de frumoase şi de scumpe ar fi, fiindcă dau buzna peste liniştea oamenilor. Ştiu că sunt foarte necesare şi nu mai putem renunţa la

ele, dar nu aparțin şi sufletului. Mieluții, fie numai ca amintire, şi tot îmi mângâie inima mai mult decât vâjâitul unei maşini. Înghit cu greu mizeriile verbale aruncate în fața femeii care a rămas în mintea mea tot cea căreia să-i închini înălțătoare cuvinte. Sunt unele mai aprige şi mai rele de gura? Ele nu s-au născut aşa. Trebuie să îndreptăm nedreptățile care le-au adus în pragul disperării. În gând, eu tot le mângâi obrajii pe care s-a scurs amarul lacrimilor. Să mă fac că nu simt inhalarea aerului poluat al marelor oraşe? Să îmi placă Balul Mărțişorului din Bucureşti în care cuvântul de ordine este luxul şi extravaganța? Şi atunci să nu mai scriu ca să nu mai aud: "iar ai scris ca pe vremea lui Alecsandri?"

N-am altă cale şi dacă, descriind stările de euforie ce ne cuprind în zilele de primăvară se strecoară şi câte un "mieluşel" mi-ar plăcea să nu îl goniți şi să-l luați în brațe cu candoarea pe care ne-a dăruit-o Creatorul când ne-a adus pe lume. Să ne lăsăm în voia firii, să renaştem o dată cu primăvara, să înflorim o data cu florile, să nu ratăm şansa noastră de a spera la un nou început şi să nu uităm că luna martie ne îndeamnă la trăirea atâtor frumuseți.

CAPITOLUL IV

VECINII NOŞTRI, AMERICANII - ARIZONA

După cele zece săptămâni petrecute în România, în vara lui 2009, ajunsă în Canada, nici n-am avut răgazul necesar adaptării la diferența celor şapte fuse orare, că am plecat împreună cu ai casei, de-a curmezişul Americii, adăugând încă alte trei fuse orare până în Arizona. După forfota românilor, ca toți europenii aflați mereu în zorul treburilor, nu de puține ori agitați, gesticulând şi vorbind tare, contactul cu calmul oamenilor de pe acest mare continent, mi s-a părut o binefacere.

În timpul călătoriei, printre gene, mă vedeam în cafeneaua/cofetărie clujană “Tineretului” (cred că era numele oficial) numită de toți, de fapt, “Arizona”, pe vremea când era frecventată de literați, studenți şi mai toată intelectualitatea oraşului. Am păstrat multe amintiri frumoase de acolo, vizitând-o des, fiindcă şcoala la care profesam, era la doi paşi de aceasta cafenea, aflată în plin centru, lângă Libraria Universitații. In acei ani ai tinereții, în această cafenea, am visat prima dată să vizitez acest stat american. Între această dorința şi înfăptuirea ei, s-au scurs aproape 40 de ani.

Faima statului Arizona cu capitala la Phoenix, a fost dată de Marele Canyon de pe valea râului Colorado, dar şi de deşertul şi munții săi, precum şi de indienii Apache şi Navaro, cowboy şi populațiile hispanice, locuitorii acestor locuri care au inspirat nenumarați artişti şi cineaşti.

Drumul acesta lung l-am făcut cu popasuri, cu maşina noastră, dar şi cu avionul. Prima impresie a fost aceea a unui imens teritoriu sterp şi nisipos, luat în stăpânirea unui soare nemilos. Întinsul deşert m-a trimis cu gândul la locurile pentru habitat căutate de când e lumea lume şi omul om pe pământ, acele locuri unde apa se întâlneşte cu pământul. Apa, acest element fundamental din care suntem şi noi făcuți în proporție de 70%, trebuie să fie la îndemâna omului pentru supraviețuire, dar în Arizona, oamenii şi-au ales să trăiască pe un teren atât de lipsit de apă, încât puterea minții mele nu reuşea să înțeleagă. Întinderile lipsite de apă ni s-au înfățişat în imagini parcă nepământeşti, parcă aparținând altei lumi, oferindu-ne multe imagini cu răni adânci şi suferințe ale pământului, dar şi multe dovezi ale marii puteri de adaptare a omului. Din loc în loc apăreau copăcei pitici, jnepeni, ierburi perene, plante chircite, dar mai ales o lume foarte felurită de cactuşi care, mai ales pentru băştinaşi, au servit ca hrană. Din ele făceau supe, mâncăruri, tot felul de preparate de neimaginat, felurite gemuri si dulciuri – şi tot cactuşii le astâmpărau şi setea. Privind întinderile de cactuşi şi plante pitice, simți lupta eroică pentru supraviețuire şi îți vine să îți strigi bucuria în fața negrăitoarei dovezi că viața este biruitoare. Câteva bogății ale acestor locuri din Arizona, arama, bumbacul, vitele şi citricele, au chemat oamenii din alte părți care au răspuns "prezent". Au început să îşi fertilizeze terenurile, să aducă apă de la distanță de mii de kilometri sau de la mari adâncimi. Prin muncă şi pricepere, adaptându-se treptat, au reuşit să facă adevărate oaze de verdeață şi de frumusețe care îți stârnesc mare admirație pentru ce poate face omul pe acest pământ. În aceste zone viața se desfățoară în normalitate şi în deplină frumusețe, spre marea noastra mirare. Aceste oaze pline de verdeață, flori, fântani arteziene şi atâtea alte aspecte pline de dinamică a vieții contrastau puternic cu pustiul arzător aflat

uneori în imediată apropiere, îți dadeau senzația de ireal. Locuitorii s-au adaptat şi le place aici. O doamnă născută pe aceste meleaguri, ne povestea că a plecat pentru un an în Europa, la fiica ei, dar nu a putut să suporte clima şi s-a înapoiat după două luni. Parcă nu-mi venea să cred, pentru că acest teritoriu mi s-a părut foarte fierbinte. Abia după ce am stat acolo vreo săptămâna am înțeles mai bine ce spunea. Căldura fiind uscată, se poate suporta mai uşor decât zilele înăbuşitoare din Toronto, unde eşti îndemnat să fugi la adăpost. Aici e soare tot timpul şi te invită doar la o dulce lenevealǎ, dar nu la stat în casă.

Printre primele obiective propuse pentru vizitat a fost localitatea Sedona. In drumul nostru ne-am oprit să vizităm un castel al lui Montezuma, dar nu am avut mult timp de stat pe acolo, aşa că ne-am mulțumit cu împrejurimile lui. Acolo am găsit, un lac, o fântână de fapt, într-un loc ascuns, unde nu te-ai fi aşteptat, o incredibilă oază de supraviețuire pentru oamenii lui Montezuma. Acolo am vazut cum acei oameni îşi făceau case în zidul vertical al muntelui.

Am văzut, aflat şi învățat multe. Am aflat că într-un teren atât de arid ca cel din Arizona, locurile cu apă sunt considerate locuri sacre. Sunt locuri în care apa este sărbătorită pentru ca este atât de prețioasă. Viața acolo depinde parcă de toana zeilor locali care trimit picul de apă anual când au ei chef, din care cauză rugăciunile şi ceremoniile din jurul ideii de apă sunt parte din tradițiile locale transmise cu grijă din generație în generație.

Fântâna aceasta este şi ea un fenomen deosebit. E o fântâna fără fund în care vine apa zilnic din străfundul pământului. A fost creată printr-un accident al naturii acum 11.000 de ani. Apa vine din străfunduri şi se scurge printr-o cascadă în imediata apropriere a fântânii. Este căminul

unor specii de animale şi plante care nu se mai găsesc nicăieri pe toată planeta. De mii de ani a servit ca oază

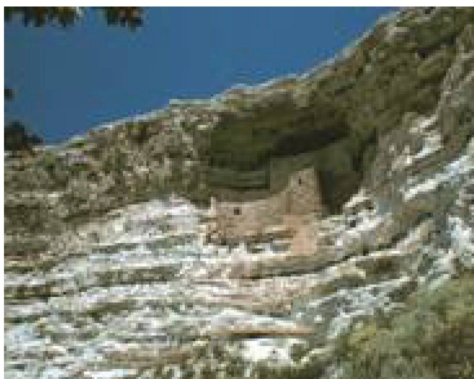

Locuințe aproape de Castelul Montezuma

Fântâna Montezuma

pentru viața sălbatică, dar şi pentru oameni. Impresionant! De acolo am continuat călătoria spre Sedona. O altă minune a naturii.

Sedona, care atrage cam 3,5 milioane de turişti pe an, este aşezată într-o zonă despre care se spune că are

puteri miraculoase, cu darul de a insufla forță, de a întineri şi de a stimula privitorul.

Am stat cu ochii şi asupra cerului de o mare limpezime să vedem dacă zărim vreun OZN, căci Sedona este celebră şi pentru OZN-uri, locul preferat al extratereştrilor despre care s-au facut mai multe fotografii şi s-au depus multe mărturii. Este considerată zona apariției îngerilor şi al vindecărilor miraculoase. Aici se desfăşoară multe activități paranormale. Zona din jur este deosebit de frumoasă. Am venit pe un drum şi ne-am întors pe altul, ca să putem cuprinde cu ochii cât mai multe imagini pe care le-am dus cu noi ca pe un dar al frumuseților rarisime ale lumii. Rocile roşii sunt ca niste monumente.

Faimoasele roci Belle Rock şi Cathedral Rock sunt adevarate castele naturale capabile să impresioneze şi pe cei mai puțini sensibili turişti.

După părerea mea, cred ca am mai întâlnit în Arizona şi un alt loc cu puteri miraculoase. Într-una din zile, trecând prin frumosul oraş Tucson, cel de al doilea mare oraş al Arizonei, sediul cunoscutei University of Arizona, situat la 180 km. distanță spre sud față de capitala Arizonei, Phoenix, am ajuns şi la o veche biserică a misionarilor franciscani “Mission San Xavier del Bac” în localitatea Tohono O`Odham. Absolut impresionantă cladire, frumos pictată de maeştrii care au renovat şi Capela Sixtină, de aceea este numită şi Capela Sixtină a lumii noi.

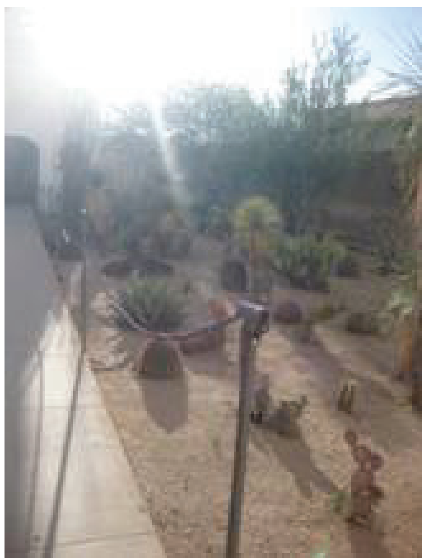

Biserica era închisă, n-am putut intra, dar am fost răsplătiți de frumusețile care o înconjurau. Zeci şi zeci de soiuri de cactuşi, înfloriți în culori vii, erau cultivați cu aleasă pricepere în curte şi împrejurimi, pe care nu pridideam să-i fotografiem.

Dar mai mult ca orice, ne-a tulburat un fenomen, pe care nu putem să-l punem decât pe seama miracolelor. Lângă biserică era un dâmb cu o cruce mare albă în vârf.

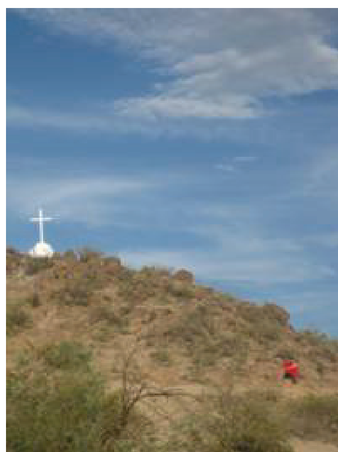

Andaluza, fiica mea, şi Tibi, soțul ei, au urcat curioşi pe dâmb. Nu mică le-a fost surpriza să găsească o grotă în munte împrejmuită cu gard, şi o statuie a Fecioarei Maria, replică a celei aflate la Lourdes, în Franța. Dealul oferea o frumoasă panoramă a complexului bisericesc. Acolo au aflat că şi-a făcut apariția Fecioara Maria. Grota păstrează icoane şi cruci. Aici s-a petrecut un mister. În liniştea deplină, atât Andaluza, cât şi Tibi au auzit clar dincolo de grilajul de fier forjat, că s-a produs un zgomot ca ciocnirea a doua sticle şi aerul s-a umplut de un parfum cu totul deosebit. Au fost cuprinsi de un tulburător mister care se petrecea sub ochii lor şi au cobotât albi la față.

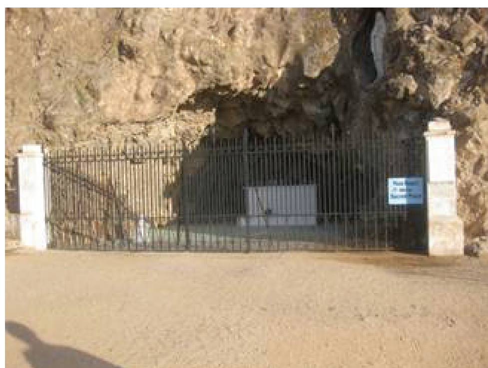

In drumul spre aceaste locuri, am vizitat o rezervație naturală, Picacho Peak. Ni se aşterneau înaintea ochilor frumuseți ale zonei deşertice cu alte valori decât cele cunoscute de noi, pe care abia acum le descopeream. Din loc în loc erau amenajate spații pentru odihnă şi recreere. "Nu sunt şerpi care să tulbure odihna vizitatorilor?" am întrebat noi pe paznic. "Se mai întâplă câte odată să vină cineva care să se plângă de prezența câte unui şarpe, dar noi ne ducem şi cu grijă îl mutăm în altă parte".

Capitala Arizonei, Phoenix, este un oraş modern, plin de viață, care nu lasă cu nimic impresia c-a luat naştere de-a dreptul pe pustietăți nimicite de soarele necruțător. Are patru milioane de locuitori împreună cu localitățile suburbane, dar cu o rată de creştere vertiginoasă şi datorită faptului că s-au construit multe locuințe care au devenit acceptabile ca preț. Clădirile moderne îşi etalează frumusețile în deplină armonie cu spațiile şi clădirile învecinate.

Frumusețea oraşului este îmbogățită de parcuri, grădini, fântâni arteziene, spații de joacă pentru copii şi alte mijloace de recreere.

In vecinătatea capitalei Phoenix ne-a atras şi frumusețea casei şi arhitectura ieşită din comun a celebrului arhitect Frank Lloyd Wright. Porțile şi chiar semnele de circulație

din preajmă erau făcute în stilul naturii deşertice, ca peste tot unde a intervenit mana omului în acest deşert.

In țesătura drumurilor noastre am poposit şi la Flagstaff, ultimul oraş înaite de Marele Canyon. Aici am petrecut două ore într-un magazin cu produse ale indienilor şi nu am plecat cu mâna goală.

Timp de o săptămână cât am petrecut în Arizona n-am putut să cuprindem toate imaginile inedited, de-a dreptul fascinante. Din când în când am mai notat câte ceva deosebit. Palmierii, dar şi alte plante, au frunzele acoperite cu un strat subtire de ceară ca să nu se deshidrateze. Sclipesc în bătaia soarelui, oferindu-ți o imagine neobişnuită. Soarele şi luna au alt traseu pe cer decât suntem obişnuiți să vedem în zona în care trăim. La amiază, soarele străluceşte deasupra capului şi umbra noastră era aproape sub picioare. Şi luna nouă, mult mai mare decât o ştim, ca o secere subțire, pe un cer incredibil de limpede, în amiaza zilei, am vazut-o deasupra capului nostru. In Arizona nu este nevoie să schimbe ceasul pentru orarul de vara. Ziua este egală cu noaptea aproape tot anul. Seara se lasă brusc, la ora 7:13 apune soarele şi peste un sfert de ora este întuneric deplin.

Impresia care ne-a însoțit tot timpul şi cu care am plecat, ca o concluzie, este aceea a unor aglomerări de imagini

neobişnuite, ca în vise, despre care ne vine să ne întrebăm dacă le-am văzut cu ochii noştri sau numai aevea, dar care îşi păstrează forța vie de a ne chema înapoi. Şi ne gândim chiar să răspundem acestei chemări dacă ne va sta în putință, căci sunt multe alte chemări cărora le auzim glasul şi nu puține sunt cele care ne strigă cu glas tare.

MARELE CANION

Prima senzație pe care o ai ajungând la Marele Canion “The Grand Canyon of the Colorado River” cum e numit de americani, este aceea de încremenire şi de uluire, ca şi când te-ai afla într-o lume de pe altă planetă.

Sunt trăiri atât de răscolitoare, încât îți trebuie un timp oarecare până să se aşeze simțurile la locul lor, să te poți regăsi. Ce ştiam din fotografii sau din filme, era o realitate abstractă care acum nu se potrivea cu ce vedeam la fața locului. Voiam să îmi notez impresiile “la cald” dar am rămas pentru multă vreme în nemişcare. Îmi venea să-mi frec ochii ca să dau crezare că ce văd acum, există cu

adevărat şi nu este numai o închipuire de-a mea care s-a desprins din lanțul multora care îmi populează adesea creierul. Ne secase parcă al graiului izvor. Bolboroseam cuvinte aşezate cine mai ştie de când în capul nostu, şi nu de puține ori interjecții care subliniau surpriza. "Măi, măi, măi! Ştiam că ce vezi în fotografii nu se potriveşte cu ce vezi pe viu, dar nici chiar aşa!" "Neam de neamul nostru n-a călcat pe aici!"

Acest Mare Canion, cel mai mare din lume, mărginit de două culmi muntoase, denumite North Rim (malul de nord) şi South Rim (malul de sud), este, de fapt, un defileu mai special, având pe fundul lui râul Colorado, care a contribuit şi el la săpături în adâncime. Se află într-un uriaş parc frumos şi bine îngrijit (Parcul Național, al Marelui Canion), cu hoteluri, restaurante, magazine cu suveniruri, un mic muzeu, cu pliante, machete, hărți şi multe informații gratuite, printre care şi un program cu ce poți vedea în funcție de numărul zilelor de sejur. A fost unul din primele parcuri naționale create în Statele Unite (în anul 1919). Am făcut circuitul acestei zone cu autobuzele, puse şi ele gratuit la dispoziția vizitatorilor. Şoferii, având şi rolul de ghizi, de-a lungul traseului, vorbeau fără oprire şi fără aerul de plictiseală dar de nenumăratele repetări. Opreau autobuzul în zonelele cele mai spectaculoase, amenajate pentru vizitatori.

Puteai coborî din autobuz la oricare dintre stațiile de pe traseu (în fiecare autobuz găseai harta cu traseul străbătut) şi puteai sta cât îți poftea inima la admirat sau făcut poze. Mulți stăteau doar 10 minute până la autobuzul următor. Imaginea ce o ai în față e cea a unei uriaşe căldări, de aproximativ 500 km. cu margini sinuoase. Aspectul unic al acestor locuri este dat de nişte munți inverşi, crescuți dedesubtul orizontului nostru, ridicându-se parcă din măruntaiele pământului, oferindu-ne o perspectivă uluitoare.

Vârfurile lor se află la înălțimea la care se aflau picioarele noastre, pe platoul aflat la înălțimea de peste 2000 de metri deasupra nivelului mării. Priveşti înfiorat de pe marginea prăpastiei de 1600 de metri, dar simțurile noastre o percep ca fiind mult mai prăpăstioasă. Cel mai bine vezi cu ajutorul telescoapelor aşezate din loc în loc, pe marginile genunei. Prin ele prindeau contur mai clar văgăuni, prăpăstii, culmi, muniți, podişuri.

Model creat în unul din muzeele ştiințifice care explică eroziunea pământului de-a lungul milioanelor de ani.

Straturile de roci tăiate în trepte ca de un cuțit bine ascuțit, felurit colorate îți oferau o privire în istoria îndepărtată a pământului. Ele sunt cele mai spectaculoase exemple de eroziune a milioanelor de ani măsurarați în şapte vârste geologice. La numai câțiva paşi făcuți pe margine, imaginea e diferită şi te afli parcă în fața unui caleidoscop care schimbă prin nenumarate unghiuri mii şi mii de fațete ce se succed în planuri amețitoare.

Un perete al muntelui tăiat în linie dreaptă acum îți lăsa spațiu pentru a privi alt munte cu o altă tăietură dreaptă, ori în trepte, ori cu rotunjimi sau scări, cele mai multe cu infinite şi complicate forme geometrice, căci fantezia naturii a întrecut orice închipuire. Adâncimea, şerpuirea râului Colorado care-şi adună apele din mai multe râulețe, miile de forme, planuri şi axe în multe culori, fumurii, roz, alburii, gălbui, maro, verde, cărămiziu, mov, din care predomina roşu, toate născute din neant, îți răscolesc întreaga ființă, îți dau impresia de straniu, de nepământesc, de ceva vecin cu nebunia. Parcă îți vine să încerci cu gândul cum ar fi să te arunci în această genune. Te înfiori, te temi să nu te cheme piaza-rea şi îți muți privirea în altă parte. Acest tulburător şi nefiresc peisaj zămislit de nemurire este în deplin contrast cu planul de la orizont în care ne aflam, o lume obişnuită, calmă şi nepăsătoare la tot ce a fost odată

cauza acestor vecinătăti atât de dramatic zbuciumate. Am făcut întruna fotografii, aşa cum fac toți vizitatorii, dar nu de puține ori, furați de ineditul peisajului, băgam de seamă că n-am mai făcut poze cam demultă vreme, fiind total furați de peisaj.

Mulți corbi croncăneau sau pluteau în aer, netematori de oameni. Sunt cei mai vechi locuitori ai acestor locuri. Netemătoare de oameni erau şi celelalte viețuitoare. Respectul pentru măreția şi frumusețea naturii, ca şi regulile de comportament impuse şi strict respectate, au făcut ca aceste viețuitoare să fie pritenoase cu vizitatorii.

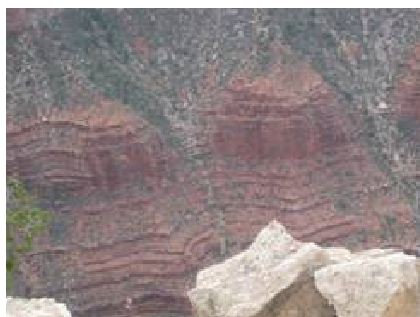

Am hotărât pe loc să petrecem noaptea acolo, deşi nu eram pregătiți, dar parcă nici nu eram pregtiți să plecăm. Mai aveam loc să ne umplem sufletele cu ce ni se oferea. Am găsit o camera pe coltul hotelului, la parter, cu vedere spre canion. Ne-am sculat cu noaptea în cap ca să vedem răsăritul de soare peste aceste minunății ale lumii.

În zori, când am tras perdeaua, sub fereastra noastră păştea un cerb. Niciodată nu am fost atat de aproape de o astfel de vieţuitoare. Când am ieşit din cameră, alţi cerbi erau admiraţi de multă lume ieşită afară pentru răsăritul soarelui.

În mica staţiune, (formată de cele câteva hoteluri de lux, precum şi un camping) noaptea se lasă repede, pe la ora 7:15. In Arizona nu se trece la orar de vară. La 7:30 este întuneric beznă ca să creeze condiţiile naturale pentru vieţuitoarele zonei. Tibi, ginerele meu, a vrut să se ducă la maşină să ia ceva pe la 9 seara şi, în timp ce mergea prin beznă, era să cadă peste un cerb care dormea pe iarbă. Ziua, în amiaza mare, era să călcăm pe un liliac şi pentru că s-a speriat, s-a încurcat în hainele noastre.

Deşi Marele Canion se află în Arzona care este un imens deşert, aici clima este total diferită. Este de fapt un amestec de mai multe clime, de la cea a deşerturilor, la cea a vegetaţiei abundente, aşa cum se vede pe fundul văgăunii. Acolo este un cuib de verdeaţă, udat de râul Colorado, numit "Grădinile indiene", oaza naturală populată de indieni. Excursioniştii mai curajoşi fac drumul până acolo pe jos, alţii călare pe catâri, pe cărarea numită "Îngerul strălucitor". Dar muntele este destul de înşelător şi anual, hăul acesta cere un tribut de 3-4 vieţi omeneşti, aşa cum aflăm din informaţiile ce ni se oferă gratuit. Când îi vedeam pe unii cât de aventuroşi se duceau pe marginea prăpastiei pentru o poză, mă gândeam că numarul de 3-4 pe an nu e mare de loc.

Dar Tibi, mucalit cum e, ne-a amintit că 3-4 pe an mor, dar că 250 sunt salvaţi, deci sunt mulţi care îşi riscă inutil viaţa, ca tânărul prins de noi în poză. Dar nu am plecat fără să aducem în gând cuvinte de mulţumire şi de admiraţie americanilor pentru felul cum îşi primesc vizitatorii şi cum ştiu să îşi pună în lumina toate valorile

lor. Ultimul cuvânt a fost cel de rămas bun de la minunile naturii. Marele Canion a trecut undeva în topul celor mai frumoase vacanțe ale mele.

Am fi vrut să mergem şi pe partea cealaltă la podul / pasarelă în formă de potcoavă, cu fundul de sticlă aşezat deasupra prăpastiei. Dar până acolo era drum lung şi am fi avut nevoie de o zi.

Imagine a 'potcoavei' dar n-am avut timp să o vizităm

Dar dacă lumea este o carte, cine nu călătoreşte citeşte doar o pagină din acea minunată carte, spunea Sfântul Augustin prin anii 370. Eu continui să 'citesc' cu râvna această carte.

CHICAGO - ORAŞUL DE SUB NORI

Dacă treci prin Statele Unite ale Americii şi ți se iveşte ocazia să vizitezi uriaşa metropolă Chicago din statul Illionis, oraşul minune al secolului al XIX-lea, de care preşedintele Barack Obama este atât de mândru, te poți socoti un om fericit. Visam demult la o asemenea vizită şi în sfârşit, în august 2009, am reuşit să-l vedem împlinit. Cum să nu-ți doreşti să vizitezi acest oraş, care, datorită importanței lui economice, trece astăzi drept capitala neoficială a părții interioare a Statelor Unite! Ştiam că oraşul Chicago a avut un ritm de dezvoltare alert începând de la jumătatea secolului trecut, ajutat de poziția sa geografică, de resurse naturale din zonă, de tehnica avansată şi de hărnicia oamenilor, dar acum puteam să vedem "cu ochii noştri" cum a ajuns o uriaşă metropolă, port pe litoralul marelui lac Michigan. E supranumit şi "oraşul care munceşte", dar mai poartă încă un supranume: "oraşul vânturilor", "windy city", datorită vânturilor puternice care sunt foarte prezente în tot timpul anului. Scurta sa istorie ne spune că prima atestare există din 1803 când armata americană a construit un fort de apărare. Abia în 1825 s-a transformat în oraş. La început a fost o mică localitate de frontieră, iar astăzi este al treilea mare oraş din USA cu o populație de 6 800 000 locuitori şi este un centru important de industrie, comerț, cultură şi sport. Este sediul unora dintre cele mai renumite instituții de învățământ din Statele Unite, iar locuitorii sunt mândri că în oraşul lor îşi desfăşoară jocurile unele dintre cele mai puternice echipe sportive naționale.

Ne-am amintit si de faptul că numele oraşului Chicago este legat de lupta dusă de muncitori pentru condiții de viață şi de muncă mai bune. În 1887 un mare miting al muncitorilor a fost reprimat cu violență de către poliție. În memoria victimelor de atunci, ziua de 1 Mai, data mitingului, a fost aleasă drept Ziua internațională a muncii, zi pe care noi am trăit-o în România un lung şir de ani cu mare alai. De asemenea, de numele oraşului Chicago mai este legată şi trista faimă de a fi numit capitala crimei organizate din Statele Unite în epoca prohibiției din anii 20. Oraşul este faimos şi pentru cluburile de jazz şi blues. Dar pentru noi, mai ales pentru fiica mea, Andaluza, cea mai deosebită trăsătură a oraşului, rămâne incontestabil, arhitectura de-a dreptul uimitoare. Sunt clădiri cu stiluri diferite care se îmbină armonios, construcții celebre, cunoscute în toată lumea. In admirația cu care le-am privit, mie mi se părea că trăiesc o adevarătă simfonie a clădirilor. De aceea pentru noi, multe din celelalte valori ale acestui oraş rămâneau în umbra celebrității construcțiilor. Ne fascinaseră demult imaginile cu zgârie-norii vestiți în toată lumea şi rămăsesem cu gândul suspendat la ele. Când vorbeşti despre ceva ce n-ai văzut decât în filme sau fotografii, rămâne ca ceva mort, dar dacă vezi, se naşte ceva nou, ceva în care pulsează viață. Şi în noi a pulsat multă viață în cele câteva zile de vizită.

Şi, într-adevăr, plimbându-ne pe jos, am respirat aerul pe care l-am trăit privind arhitectura măreață, modernă care domină centrul, o adevarată minunăție. Deşi are un sistem de transport în comun foarte bine pus la punct, Chicago este un oraş făcut să-l vezi pe jos. Totul e clar, organizat, planificat, cu adrese usor de găsit. Primul contact cu oraşul te impresionează prin conturul clădirilor proiectate pe linia de orizont. Înalțimea multor clădiri, unele peste 60 de etaje, ne producea amețeală, ne făcea să rămânem cu gâtul strâmb, privind mereu în sus. Simțeam apăsătoare

micimea ființei umane. Acolo am reflectat asupra unei idei. Mi-am amintit de un răspuns pe care mi l-a dat un ghid turistic, cu mai mulți ani în urmă, pe când mă aflam în Atena. L-am întrebat de ce în Atena nu sunt clădiri aşa de înalte ca în alte oraşe mari ale lumii şi răspunsul lui a venit înțelept, ca din gura filosofului grec Protagoras: “omul este măsura tuturor lucrurilor”. Avea dreptate ghidul, căci senzația pe care o trăiam acum la prima vedere a uriaşelor clădiri era şi aceea de înfricoşare, alienare şi nevoia urgentă de evadare.

Este o părere unanim acceptată de toată lumea că zgâraie-norii au luat naştere în Chicago. În anul 1871, un devastator incendiu a distrus o treime din oraş, dar nu şi energia oamenilor, aşa că oraşul a fost reconstruit din temelie. Străzile au devenit mai largi, iar condițiile sanitare mult mai bune. Arhitecți vizionari au construit clădiri frumoase, interesante, moderne, îndrăznețe pentru acea vreme, rămase în mare admirație şi astăzi. S-au construit clădiri înalte folosind pentru prima dată țevi lungi de oțel, asigurandu-se astfel rezistența față de vânturile puternice din zonă. S-au realizat clădiri aşezate pe piloni umpluți cu beton de stancă fiind fixați de stratul de roci din pământ.

Sears Tower văzut de la distanțe şi momente diferite

Aşa a fost construit turnul Sears, numit de anul trecut Willis Tower, finalizat în 1973, unul din primii zgarie-nori

din lume. Scheletul turnului e alcătuit din 9 uriaşe țevi, de înălțimi diferite, care au secțiunea transversală de formă patrulateră, formând la bază un pătrat uriaş cu latura de 69 de metri. Clădirea are 110 etaje, înaltă de 442 de metri, dar cu cele două antene de televiziune , atinge 520 de metri. După distrugerea World Trade Center, Sears Tower a devenit cea mai înaltă clădire din SUA şi a cincea din lume. Turnul are 16.000 de geamuri de culoarea bronzului care sunt spălate de şase maşini automate de spălat geamuri, de opt ori pe an. În dorința de a atrage cat mai mulți turişti, în anul 1985 i s-a adăugat un pavilion de vizionare pentru turişti (1,5 milioane anual), la etajul 103 de unde se poate admira superba panoramă a oraşului. Când am urcat cu liftul la acest pavilion, nu numai că ne-a dus într-un neaşteptat de scurt timp, un minut şi câteva secunde, dar nu am simțit nici momentul plecării, nici pe cel al opririi. Ca să privim panorama oraşului şi să facem fotografii, de pe terasa cu balcoane numai din sticlă, ne-au trebuit multe minute de acomodare. Păşind pe podeaua de sticlă transparentă, îți dădea fiori de gheață că vei călca în gol. Am trăit acolo senzații tari, de neuitat, deşi le-am mai încercat şi în Toronto la CN Tower.

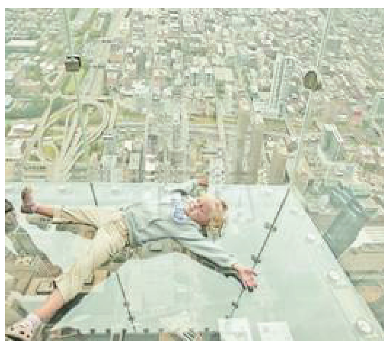

Imagine dintr-un balcon de sticlă

Podeaua care aici se vede uşor colorată, în realitate este tot atât de transparentă ca şi geamurile laterale. De la etajul 103, aflat la 412 metri înalțime, priveam celelalte

clădiri ca din avion. Aceleaşi clădiri pe care le văzusem de jos în sus ca pe nişte coloşi, acum îşi pierdusera imensitatea. De la această înălțime, pe străzi, maşini şi oameni mici ca nişte insecte, îți lăsau impresia de mişcare haotică, de forfotă bezmetică.

Această minunată clădire va fi depăşită de o alta, aflată acum în construcție, numită Chicago Spire, creația unui arhitect spaniol, Santiago Calatrava. Ea va fi una din cele mai mari clădiri ale lumii şi va schimba radical orizontul oraşului. Va fi urmatoarea atracție turistică a acestui oraş.

Chicago Spire va fi în formă de spirală rotită cu 360 de grade şi nu vor exista două apartamente cu aceeaşi privelişte. Urieşimea acestei clădiri va avea înălțimea de 610 de metri, cu 150 de etaje şi 1194 apartamente.

Despre clădirile din Chicago se pot scrie multe volume. Un aspect deosebit îl dau acoperişurile a zeci de imobile, inclusiv al primăriei, cu grădini suspendate care fac oficiul de acoperiş vegetal şi contribuie la limitarea emisiilor de dioxid de carbon. Acoperişurile vegetale au deosebite efecte estetice şi în acelaşi timp, ele permit utilizarea mai bună a sistemului de evacuare a apelor, recuperând apa de ploaie care este folosită la stropit şi protejând clădirile de uzură, aşa cum susțin experții în domeniu. Aşadar, Chicago poate fi numit, şi oraşul grădinilor suspendate.

Merită menționate, fie chiar şi din vârful condeiului şi alte aspecte deosebite ale acestui mare oraş. Îți stârnesc admirația solutiiile pe care le-au găsit transportului în comun. Rețeaua metroului asigură deplasarea sigură şi rapidă în toate direcțiile. O mulțime de străzi sunt partial acoperite, deoarece pe deasupra lor trece metroul aerian. Plimbarea cu vaporul de-a lungul țărmului, ne-a oferit imagini care ne trimeteau iarăşi şi iarăşi cu gândul la uriaşa putere de creație a oamenilor.

Viitoarea clădire Chicago Spire va fi gata în 2011

Cu metroul, călătorind la suprafață

Vedere de pe lacul Michigan devenită emblema oraşului

Am înțeles de ce se spune despre Chicago că are cea mai frumoasă vedere din lume de pe lacul Michigan. Plimbându-ne cu vaporul, am înțeles de ce a fost numit oraşul vânturilor. S-a pornit un vânt atât de brusc şi atât de

puternic, încât a speriat pe toată lumea de pe platforma vasului şi a trimis-o înăuntru. Era de-a dreptul periculos să mai rămâi. Un sfert de ora mai târziu se putea din nou ieşi pe punte.

Am privit oraşul şi de la o altă înălțime, dintr-o uriaşă roată, din scaunele căreia am putut vedea o altă minunată panoramă a oraşului. Spre bucuria noastră, am avut norocul să asistăm de pe malul lacului Michigan şi la o demonstrație aviatică în care măestria piloților ne-a dat satifactii deosebite, ca cea traită în uriaşa roată cu avioanele zburând aproape de capul nostru.

În ziua în care am plecat, o zi de luni, 17 august, ne-am mai întâlnit cu o situație deosebită. 11.000 de bugetari au fost trimişi în concediu fără plată în încercarea municipalității de a reduce deficitul bugetar. Primarul oraşului, Richard M. Daley, a anunțat că vor mai fi încă 2-3 astfel de zile până la sfârşitul acestui an. Oraşul părea mort. Noroc că pentru noi a fost ziua în care părăseam oraşul şi aflându-ne în maşina noastră, am putut să ne deplasăm spre casă.

Am vizitat oraşul Chicago de două ori, şi în drum spre Arizona, şi la întoarcere, dar nu pot să spun de câte alte ori aş mai dori să-l văd şi cred că tot cu aceeaşi dorință de la început, să privesc ”bijuteriile” arhitectonice.

Este uşor de înțeles de ce ne-am alăturat preşedintelui Barack Obama în admirația acestui oraş minune

IARNA ÎN FLORIDA

Pentru că am văzut de câteva ori cum arată Florida - ținutul cu nume crescut din petalele florilor - în anotimpul de maximă înflorire a naturii şi a spiritului de organizare turistică, am vrut să ştim cum arată schimbarea la față din timpul iernii. Aşa că am făcut o vacanță în anotimpul hibernal, de Sărbători, în apropiere de parcul Disney World cea mai populară atracție turistică a Floridei, locul pe unde, cu câțiva ani mai înainte, ne rupsesem picioarele de atâta alergătură. Şi acum a fost o vacanță frumoasă, chiar dacă ”iarna nu-i ca vara“, mai ales că nu am avut de suportat neplăcerile căldurii şi umidității din timpul verii.

Florida nu putea să fie altfel pentru noi. Această zonă a pământului sărutată de soare în mai toate zilele anului, atât de frumoasă şi atât de intersanată, cu un turism bine organizat, a dat prilejul unei adevărate explozii de localități şi construcții noi care au atras numeroase familii, multe din Canada şi a devenit în scurt timp una din cele mai frecventate destinații de vacanță ale americanilor,

canadienilor şi ale multor turişti de pretutindeni, chiar şi în vremea de iarna.

Îți stârneşte admirația când te gândeşti că tot ce s-a construit a luat ființă doar de-a lungul secolului 20. Aici totul este nou, chiar şi după standardele societății americane, societate de altfel tânără la rândul ei, iar turismul funcționează ca pe roate proaspăt unse. E un fapt cunoscut că americanii ştiu să facă bani, dar este tot atât de adevărat că pe banii primiți, ei ştiu şi pot să îți ofere substanțial, încât să îți creeze starea de bine şi să te declari mulțumit.

Ne-am încumetat să petrecem o vacanță în timpul iernii ştiind că nici în acest anotimp nu îi pier toate frumusețile, dar şi după felul cum se retrag aici mulți seniorii canadieni, refugiindu-se de frigul lungilor ierni canadiene.

Frumusețea exuberantă a zilelor de vară acum era înlocuită parțial cu cea a bogăției decorului ornamental care se întrecea pe sine în strălucirea multicoloră a luminilor revărsate pe clădiri şi grădini, pe oglinzile apelor ce împânzesc terenul şi în tot locul unde putea fi agățat un fir de lumină. Pe teme şi forme diferite, decorurile şi luminile formau un univers spiritual omogen deosebit. Ne lăsam furați de magia luminilor, trăiaiam o stare de sărbătoare, eram încântati că puteam vedea cum petrec sărbătorile oamenii din alte părți ale lumii şi încercam să desluşim modul lor de a înțelege şi a-şi trăi viața. Şi totuşi…respiram şi aerul prea îmbibat de izul afacerilor comerciale, iar registrul stărilor sufleteşti îl trăiam altfel decât cel în care am crescut şi care azi ne crează starea înaltă, liniştită, curată, fericită ca pe vremea copilăriei petrecută în locul-icoană numit cu emoție “acasă”. Bucuria acestor zile pe care o trăiam acum se împletea cu amintirea altei vacanțe asemănătoare petrecută în Andaluzia Spaniei acum 5 ani, dar şi cu retrăirile

îndepărtatelor vremuri ale copilariei de care nu ne putem desprinde niciodată. Aici era cu totul o altă lume, e adevărat, frumoasă şi interesantă, dar care nu făcea parte din ființa noastră si astfel amintundu-ne că aşa cum este ea ticluită, este o lume imperfectă, chiar dacă este cea mai bună dintre toate lumile posibile.

Incântătoare a fost şi vremea, fiindcă aici a îmbrăcat hainele celor patru anotimpuri într-o singură zi. Dimineața ne întâmpina un soare strălucitor cu lumină dătătoare de fiori plini de viață, încât ne trezeam cântând şi săltând de bucurie venită tiptil nu ştiu de pe unde. Ne venea să ne credem mai frumoşi, mai tineri, mai generoşi, gata să dăm din prinosul de bunătate numai să fi fost cine să-l primească şi completam tabloul primăverii cu amintirea păstrată în urechi a cântecelor păsăretului chemându-şi perechea. La amiază era o vară mai domoală. Ca să nu pierdem "anotimpul" de cateva ore ne-am dus la plajă şi ne-am aruncat în bazinul de afară cu apă încălzită. Ne-am răsfățat în nisip şi în razele soarelui acum calde, dar prea repede trecătoare.

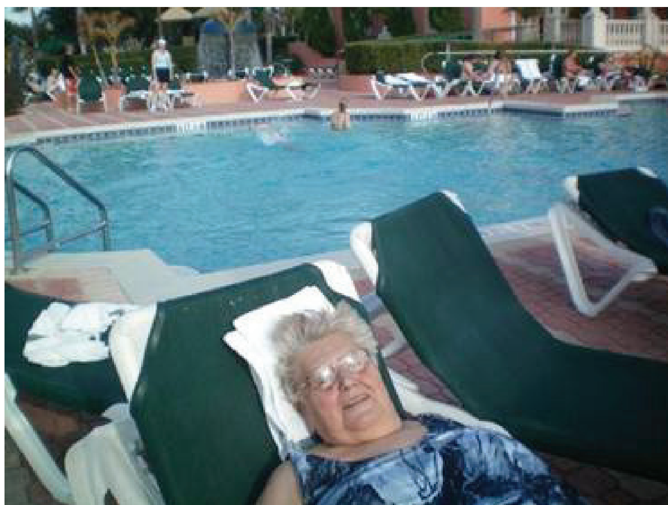

La plajă în Ajunul Crăciunului

Ne-am făcut fotografii, fiindcă nu e de ici de colo amintirea scaldelor pe malul apelor în anotimpul numit “scurta vară din timpul iernii”. Seara gustam din anotimpul toamnelor târzii, cu natura adormită. Noaptea, temperatura ne încerca pielea ca o iarnă blândă, dar tot cu “nӑravul” ştiut.
Atmosfera liniştitoare, o elegantă maşina închiriată, eleganța şi confortul apartamentului nostru în care ne-am simțit ca acasă, căci, pe bună dreptate, apartamentul, prin sistemul time-share, era proprietatea noastră pe timpul şederii acolo, jocurile de minigolf şi alte distracții au contribuit ca buna noastră dispoziție să fie deplină.

Satisfacții deosebite ne-au oferit şi vizitele împrejurimilor. În localitatea St. Petersburg am petrecut o zi întreagă atraşi de frumusețea oraşului cu aer patriarhal asezat pe malul apelor Golfului Mexic şi mândrindu-se că adăposteşte colecția tablourilor lui Salvador Dali, aflată acum într-o clădire devenită neîncăpătoare şi gata de mutare peste câteva zile într-o nouă şi modernă clădire, de trei ori mai încăpătoare.

I-am dat mai multe tarcoale acestei construcții făcută pe măsura artei pe care o adăposteşte.

În fața tablourilor am ascultat iarăşi uimitoarea poveste a acestei importante colecții, un omagiu, nu doar pentru Dali, dar şi pentru familia Morses, care a pus baza acestei colecții. Am scotocit iarăşi ideile din tablourile lui Dali, acest artist mereu tânăr care în mod repetat s-a reinventat pe sine. Am revăzut acele aspecte dense şi complexe, cu unghiuri diferite, cu peisajele deformate, ambigui, cu obiectele care curg, sau nelalocul lor, cu formele amenințătoare sau contrastele puternice ale tablourile lui. Ne provocau obsesiile şi ciudățeniile şi ne punea pe gânduri perpetua dorință de schimbare în confruntarea sa cu această lume. Tipic adolescentin… Aşa se explică de ce, revenind la acest muzeu după câțva ani, tablourile

aveau încă multe de spus din bogăția de înțelesuri rămasă ca o promisiune pentru mereu “data viitoare”.

În această vacanță, nu noutățile au avut precădere în atracția şi satisfacția noastră, ci bucuria redescoperirii şi reevaluării celor văzute în alte dăți. Când te afli la primul contact cu lumea în care ai intrat, trăieşti noutatea care te întâmpină, încerci să o intuieşti, să o cuprinzi cu toate simțurile, să o cântăreşti, să-i găseşti un loc în scara valorilor, să-ți întipăreşti ce crezi că trebuie să rămână în zestrea memoriei pe viață. Ca şi tablourile lui Dali, tablourile de viață care se succedau înaintea ochilor noştri aveau ceva mereu de redescoperit, de contemplat, de pus în alți termeni, de privit din alt unghi. Revenind după un timp, imaginile îți par o carte deschisă pe care ai citit-o, dar acum a venit timpul să observi nuanțe sau amănunte relevante, să reevaluezi, să redescoperi, să guşti mai pe îndelete ce ai ingurgitat înainte la repezeală, să verifici ce ți-a mai rămas din înregistrările memoriei afective. “De asta îți aminteşti?” era întrebarea cea mai frecventă a acestor zile.

Chiar şi drumurile de sosire şi plecare au fost într-un fel o reconstituire. Alergând prin aeroporturi de la un terminal la altul, ne-am lăsat furați de frumusețea construcțiilor şi de buna funcționare a serviciilor. Cu 15 ani în urmă, primele impresii despre uriaşele aeroporturi americane mi-au stârnit multă admirație. Acum, optica era alta. Datorită internetului, am putut să văd aeroporturi noi în Dubai, China, Japonia şi aiurea prin lume, clădiri sau chiar oraşe construite pe apă, sub apă, în plin deşert devenit un rai de frumusețe, vapor uriaş, cât un oraş de mare şi câte alte minunății… Pentru acestea s-au folosit tehnici de ultimă generație, s-au investit cutremurătoare sume de bani, făcând să stăpânească un lux exorbitant, iar serviciile să se ridice la cea mai înaltă clasă posibilă. Aeroporturile americane care formaseră obiectul deplinei mele admirații

Vechiul muzeu SALVADOR DALI

Noul DALI se deschide în 11 ianuarie 2011

nu cu mult timp înainte, acum păliseră. Funcționau bine şi acum, dar mi se păreau prăfuite, modeste şi la mare distanță de cele construite recent acolo unde s-au adunat cele mai mari bogății ale lumii, iar tennica modernă ne-a creat sentimentul de uluire.

În final, ne-am adunat şi noi gândurile, am făcut ordine în sentimente şi ne-am pregatit de plecare acasă. Ca si în celelalte vacanțe petrecute in Florida, la plecare am simțit că s-a cuibărit în noi nişte vibrații de frumusețe proprie care încercau să ne smulgă promisiunea de a reveni. Seducția lor era atât de vie, încât am simțit că nu vom putea rezistenta.

În Toronto ne-a întâmpinat albul zăpezii prin care întrezăream inocența copilăriei şi ne-a îndulcit regretul că am părăsit frumusețile Floridei. Poate din cauză că m-am născut în toiul iernii, oricât de frumos ar fi în Florida sau în alte locuri pământene, nu mi-ar place să lipsească iarna cu puritatea zăpezii din peisajul vieții mele

CAPITOLUL V

DIN LUMEA SCRIITORILOR

GEORGE ROCA
„DE VORBĂ CU STELELE”

Ziarist cu har şi talent, personalitate marcantă a mass-mediei româneşti, a presei şi nu numai, de formaţie filolog şi om de teatru, cu pasiune pentru arta fotografică, poet şi prozator, George Roca mi-a oferit bucuria participării la lansarea volumului „De vorba cu stelele” în data de 26 mai 2010. Acest eveniment a avut loc la scurtă vreme după lansarea volumului de poezii „Evadare din spaţiul virtual” în 26 septembrie, 2009. Ambele volume au apărut la Editura ANAMAROL sub îngrijirea poetei şi prozatoarei Rodica Elena Lupu. Lansarea a avut loc la Biblioteca

Metropolitană din Bucureşti, fiind organizată de Revista „Romanian VIP”, Editura ANAMAROL, reprezentată de doamna director Rodica Elena Lupu şi Liga Scriitorilor din România, reprezentată de către doamna Elisabeta Iosif – preşedintă a Filialei Bucureşti) şi de Biblioteca Metropolitană Bucureşti, prin doamna Mihaela Sfârlea. Frumoasa sală în care s-au făcut prezentările a fost neîncăpătoare.

„De vorba cu stelele” este un interesant volum de interviuri cu personalităţi româneşti din ţară şi din Europa, precum scriitorii Cristian Negureanu, Darie Ducan, Melania Cuc, Mariana Pop-Mion, fotbalistul Victor Paraschiv şi artistul plastic Cornel Durgheu, ori din America, Mircea Bădulescu, Ovidiu Creangă sau din Australia, cântăreaţa Xonia (Loredana Sachelaru), Gheorghe Drăgan, ca să enumăr doar câţiva dintre cei 24 de intervievaţi.

Volumul „De vorba cu stelele” e o continuare a activităţii sale de publicist, acum redactor şef la revista „Romanian VIP” din Dallas – Texas, aceea de a descoperi români pierduţi în negura străinătăţii, de a se apleaca asupra procesului de emigrare şi transformările psiho-sociale prin care trec aceştia, dar şi pentru a le înlesni cunoaşterea, pentru a le oferi şansa de a se afirma, sau pentru a stabili o punte de legătură între ei şi cei de acasă. Din această strădanie se desprinde bine ideea că autorul cunoaşte gustul străinătăţii şi dorul de ţară, căci vremurile l-au împins să îşi ducă traiul în îndepărtata Australie.

Articolele sale sunt răspândite în nenumărate reviste de limbă română on-line sau tipărite pe hârtie, aflate prin toate colţurile lumii. E o muncă uriaşă pe care o face fără răgaz, mânat doar de dragostea necondiţionată pentru români, din arzătoarea dorinţă de a salva şi a face cunoscută cultura şi limba noastră, ca o adevărată contrapondere faţă de cei care vor să sfârşească neamul

nostru. El ne spune cu convingerea unui mare român: *„Oriunde ne-am afla pe planeta Pământ, suntem într-o oarecare măsură răspunzători de promovarea, conservarea şi salvarea limbii române.”*

Răsfoind această carte, te laşi sedus de modul lejer cu care se mişcă prin viața şi personalitatea complexă a persoanelor intervievate, te cucereşte prin finețea observațiilor, inteligența şi subtilitatea întrebărilor. Ca şi în întreaga sa activitate de jurnalist cultural, te trimite cu gândul la arta cu care ştie să se retragă din fața persoanelor dificile, a celor depăşiți de situație, înguşti la minte, încărcați de răutăți, invidii şi stăpâniți de dorința răzbunării neînduplecate împortiva rivalilor. El ştie să pună în lumină spiritualitatea românească, întâmplările vieții, efortul la adaptare, dorul de țară, problemele vieții de emigrant. *„N-aş vrea să mor până înainte de a vedea Basarabia alipită la patria Mamă – România”* spune la pagina 46, ca un adânc oftat, scriitorul aproape nonagenar, Ovidiu Creangă, român născut în Basarabia şi trăitor în Toronto-Canada. Şi în această carte George Roca ne reuneşte visele şi principiile noastre fundamentale, iar străinii au înlesnirea de a cunoaşte mai multe despre poporul şi țara noastră. Cu căldură şi pricepere scoate în evidență multe din valorile perene ale poporului nostru pe care le face cunoscute şi peste hotare. A trezit în mine ecouri deosebite descrierea oraşului Oradea din anii `50 ai secolului trecut, (pag. 186), oraş care mi-a marcat anii tinereții, descriere făcută de promotorul, mentorul şi managerul Facultății de Arte Vizuale din Oradea, Dr. Cornel Durgheu. Cu câteva trăsături de condei a pus în lumină valori şi frumuseți acum apuse şi despre care tinerii de astăzi abia dacă au aflat câte ceva: *„…ne-am intersectat paşii, pe vremea adolescenței, pe străzile acoperite cu sticlă ale oraşului Oradea – pasajul Vulturul Negru sau şoaşu cum îi ziceau*

localnicii – sau pe renumitul şi aristocratul Corso, strada principală a urbei, pe acolo pe unde, de cum se lăsau umbrele serii, lumea buna, şi nu numai, ieşea la promenada… Lume relaxată şi nobilă, pregătindu-se pe la orele 20:00 să descindă elegant într-unul din somptuoasele restaurante orădene Transilvania, Szedosz, sau la minunatele grădini de vară Crişul Repede, Pescăruş, sau chiar sus pe deal la Ciuperca, locuri unde nu prea aveai acces dacă nu erai tras la patru ace, cravată, papion, sau lavalieră. Era vremea când jocurile de tot felul: billiard, rummy, poker, etc, tradiționale perioadei interbelice, făceau nopțile oraşului Oradea să amintească de ambientalul parizian, barcelonian sau napolitan.”

Cu discreție şi modestie ieşite din comun, George Roca inspiră încredere, confort sufletesc creatorilor români de pretutindeni, care trăiesc şi simt româneşte, indiferent de vârstă, studii, numărul de cărți publicate. E remarcabilă căldura cu care s-a aplecat asupra multor suferințe ale românilor, a sprijinit scriitori începători sau pe cei care nu aveau cum să-şi facă cunoscute scrierile lor. Munca sa se aseamănă cu cea a culegătorilor de folclor pentru că a tezaurizat scrierile multor autori români din țară şi de pretutindeni care ar fi putut rămâne total necunoscuți. Sfera preocupărilor lui este mai largă, îi are în obiectiv nu numai pe scriitori, ci şi pe creatorii picturii, sculpturii, dansului, chiar şi ai jurnalismului.

Simpaticul om de cultură, jovial, cald şi prietenos, inteligent, George Roca, cu figura sa luminoasă, senină, cu firea pasională, fără orgolii, cu înclinații ludice, a reuşit să stabilească o comunicare amicală cu toți cei care l-au cunoscut, aşa cum s-a întâmplat şi cu mine.

În rândul „Stelelor” prezentate în volum, un loc deosebit îl are „Steaua” sa proprie, ca o adevărată „Stea între Stele”.

Valoarea sa este frumos şi viu conturată în rândurile cu care se deschide volumul cu titlul „Profil de personalitate creatoare”, semnat de scriitoarea Carmen Cătunescu, membră a Uniunii Scriitorilor. George Roca este prezentat ca „un individ vulcanic, intempestiv, jovial, simpatic, superprietenos” „un artist profund (cu studii aferente), cu calităţi actoriceşti, dar şi de regizor, şi de scenarist, proteic, plin de posibilităţi, poznaş, gata oricând să interpreteze un rol, să-şi valorifice pasiunile, înclinaţia spre ludic…” Despre prodigioasa sa muncă ne spune: „Numai dacă vom enumera o parte din periodicele la care a colaborat (nenumarate!) ori a participat efectiv la realizarea lor făcând parte din colegiul de redacţie: „Arcada” (Bucureşti); „Unu” (Oradea); „Provincia Corvina” (Hunedoara); „Familia Română” (Oradea-Baia Mare); „Agero” (Stuttgart); „Românul Australian” (Melbourne); „Jurnal Olimpic”, „Spirit românesc” şi „Viaţa Parohială” (Sydney); “Romanian VIP” (Dallas); “Mioriţa” (Sacramento), etc, ne vom întreba când a avut, are, va avea timp să le cuprindă pe toate… (pag. 5-6).

Aşa l-am cunoscut şi eu, la început prin intermediul internetului, publicându-mi scrierile fără să mă cunoască, iar apoi a venit o neaşteptată bucurie pentru mine, ocazia de a-l cunoaşte personal la lansarea acestui volum. Îl consider un fericit prilej în care mi s-au întărit convingerile despre trasaturile lui de caracter şi am descoperit alte valori nobile care-mi amintesc de oamenii din mijlocul cărora s-a înălţat, bihorenii tinereţelor mele fragede. Ne-am despărţit luând cu mine lumina albastră a ochilor care răspândesc în jur calda înţelegere umană. Mă simt onorată şi norocoasă că am avut prilejul să-l cunosc şi mai ales pentru că mă consideră şi pe mine o apropiată ca pe toţi cei cărora le-a dedicat pasionata sa muncă.

INTERVIU CU SCRIITOAREA ELENA BUICĂ

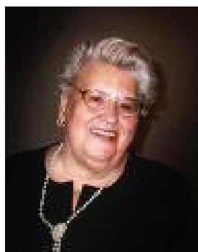

George ROCA: *Vă mulțumesc mult pentru că mi-ați acordat acest interviu. Aş dori să vă faceți cunoscută cititorilor noştri. Să începem cu începuturile, adică de pe vremea când erați copil în comuna Țigăneşti, judetul Teleorman. Câteva amintiri plăcute şi mai... puțin plăcute?*

Elena BUICĂ: Sunt bucuroasă şi mă simt onorată de discuția pe care o putem avea împreună, aşa cum mă bucură întâlnirea cu toți oamenii deosebiți ieşiți în calea vieții mele. Am să încerc să vă răspund pe cât se poate de aproape de ființa adevărului, folosindu-mă uneori şi de câteva însemnări făcute cu alte ocazii. Dacă începem cu începutul, acesta a fost în 3 ianuarie 1933, data când am respirat începutul vieții la Țigăneşti–Teleorman, acolo unde am trăit acel miracol existențial de care rămânem legați prin fire nevăzute în tot restul vieții. Ca pentru orice copil, părinții au jucat un rol esențial în viața mea, cărora le aduc neîncetat un prinos de recunoştință. Mama, Florica, născută Sima, a fost casnică, fiică de negustori cu rădăcini de mari bogătaşi din Grecia şi cu ramuri în armata franceză cu rang de general. Tata, Spirea Buică, a fost negustor angrosist de cereale şi a avut şi un „magazin de manufactură" cum era prezentat cu litere mari pe fața dinspre stradă a casei noastre. Tata ajunsese om de vază nu numai în comuna noastră, ci şi prin împrejurimi.

Ţigăneştiul, făcând parte dintr-o zonă cu cel mai bun pământ din țară, având mari producții de cereale, a fost propice dezvoltării comerțului acestora. În perioada interbelică au apărut comercianți de cereale care s-au impus în comună ca personalități puternice care se afirmau pe un plan superior față de restul sătenilor, deşi proveneau din mediul rural, unii chiar fiind la prima generație de schimbare a statutului social, cum era şi tatăl meu. Provenea dintr-un neam de țărani falnici şi viguroşi, bogați şi puşi pe treabă, înrudiți cu cei din neamul Capră ajunşi mari moşieri şi din rândul cărora s-au ridicat mulți oameni de seamă, printre care filosoful Constantin Noica.

După 1944 statutul social al părinților mei a fost plătit scump de întreaga familie, dar în vremea copilăriei mi-a oferit o dezvoltare mai deosebită. Sătenii în mijlocul cărora am crescut şi tovarăşii mei de joacă mă priveau ca pe un copil mai cu „moț”. Eram considerată căpetenia de necontestat a grupului de joacă pe care trebuia să-l conduc. Aşa cred că s-a născut în mine preocuparea pentru supravegherea universului copiilor şi s-a aşternut de la sine drumul către şcoala de viitoare învățătoare. Sunt multe aspectele care şi-au pus amprenta pe formarea mea ca om, şcoala cu dascălii vestiți şi biserica prin preoții ei – toți cu autoritatea şi respectul necontestate, apoi folclorul, obiceiurile, tradițiile, oamenii satului, întregul climat în care am copilărit. Aş mai aminti ceva care m-a marcat. În această perioadă, tot ce realizau părinții mei trebuia să fie la o mai mare înălțime față de restul sătenilor, casa, mobila, îmbrăcămintea, mâncarea, comportarea, vocabularul, ținuta etc, trebuiau să fie un model de urmat. Aşa s-a sădit în mine dorința care m-a însoțit de-a lungul vieții de a ridica mereu ştacheta țelurilor propuse, uneori chiar de netrecut, rămânând undeva acolo sus, ca un ideal la care nu încetez să mă uit nici astăzi.

George ROCA: *De ce ați plecat de-acasă?*

Elena BUICĂ: Aş fi putut să rămân acasă în dulcele trai de pe atunci, înconjurată de dragostea, respectul şi uneori ori şi de invidia sătenilor, nu de puține ori cu neamuri învrăjbite, dar aveam în față ridicată ştacheta de care am vorbit mai înainte şi am plecat la vestita Şcoală Normală „Ioan Oteteleşeanu" de lângă Bucureşti, în comuna Măgurele. Desprinderea de comuna mea natală n-a fost totală niciodată, nici pană în zilele de astăzi, deşi mă aflu la mare distanță şi ca timp şi ca spațiu. În scrierile mele, nu de puține ori străbate câte o imagine recentă a Țigăneştiului, dar mai adesea câte o reconstruire lirică a vremurilor petrecute în timpul copilăriei sau chipuri de oameni care prin silnicia timpului şi a sorții s-au mutat în cealaltă lume. Amintirile îmi vin din străfundul memoriei, puternic, fascinant, hipnotic, dar sunt amintiri pline de cuviință şi respect pentru toți cei buni, chiar dacă m-am confruntat şi cu neomenia. Am privit satul şi oamenii cu ochii umezi, plini de duioşie, ori prin aburi de vis, cu sfințenie în suflet. M-am străduit să fixez într-un lirism cald obiceiuri, tradiții, modul de viață din timpul copilăriei mele, căci cele de acum nu mai au conotațiile de atunci, nu mai au forță să îndulcească existența şi rosturile vieții. Zborul strivitor al tehnologiiei va tulbura până în adâncuri viața oamenilor din satele tradiționale şi nu se ştie dacă va mai rămâne ceva din ceea ce a fost, din acele rosturi simple şi limpezi ale traiului la sate. Eu fac parte din ultima generație martoră acelor vremuri, acum aproape apuse, de parcă ne despart mai mult de 100 de ani.

George ROCA: *Deci la faimoasa Şcoală „Ioan Oteteleşanu" de la Măgurele! Am auzit despre această instituție veche de învățământ... şi apartenența ei la Academia Română. Puteți să îmi dați mai multe detalii?*

Elena BUICĂ: Ooo! Atingerea amintirilor din acea etapă de viață inundă intreaga mea ființă si mă proiectează într-o lume ca de basm din care tâşneşte întrebarea: *„Chiar a*

fost cu adevărat, sau mi se pare? Nu sunt cumva scornelile mele?" M-am simțit o mare norocoasă fiindcă am avut prilejul să urmez cursurile, timp de patru ani la Şcoala Normală „Ioan Oteteleşanu" din comuna Măgurele, la câțiva kilometri de la periferia Bucureştiului spre Şoseaua Alexandriei.

Această comună, Măgurele, păstrătoarea unor comori de amintiri, are un trecut istoric remarcabil. Ea apare în documente între anii 1551 si 1625 ca „ocina domnească", iar în zilele de acum se bucură de faima comunei capitală a fizicii atomice româneşti. Într-o vreme, această comună şi împrejurimile ei au fost moşia de zestre a Doamnei Stanca. Mihai Vodă-Viteazul şi-a aşezat aici tabăra înaintea luptei de la Călugăreni în august 1595. În ajunul bătăliei aici şi-a tinut consiliul de război, într-o pivniță pe care şi eu am cercetat-o şi am folosit-o ca ascunzătoare în jocurile noastre. Umbra şi răcoarea de acolo ne strecurau în inimă o oarecare înfiorare. Mai apoi această moşie i-a aparținut lui Ioan Oteteleşanu. Acesta a fost ministru de finanțe în timpul lui Alexandru Ioan Cuza. Se trăgea dintr-o familie de mari boieri cu obarşia în Oltenia, cu întinse moşii şi case în mai multe zone ale țării, dintre care, mai cunoscute au fost moşia şi castelul din Măgurele, dar mai ales clădirile şi grădina devenite mai târziu „Terasa Oteteleşanu" din Bucureşti peste care tronează acum Palatul Telefoanelor. Aceste spații au fost locurile de întâlnire ale protipendadei Bucureştiului.

George ROCA: *Fascinant! Pe la sfârşitul '60, pe vremea când locuiam în Bucureşti am cunoscut urmaşii familiei Oteleşanu. Regretatul Radu Oteteleşanu, fiindu-mi prieten, mă invita deseori la casa din Aleea Alexandru. Una dintre bunicile sale picta cu mult talent cu email pe porțelan... Deseori îmi plăcea să stau în prejma dânsei şi să... îi ascult minunatele povestiri despre faimoasa*

familie şi despre tinereţile ei interbelice. Vă rog să continuaţi!

Elena BUICĂ: În aceste spaţii doamna Elena Oteteleşanu organiza petreceri fastuoase, dar şi întâlniri ale artiştilor şi scriitorilor, de multe ori patronate de „Junimea”, întâlniri evocate în multe scrieri sau lucrări de artă. Din tot ce a fost a mai rămas doar castelul din Magurele, aflat acum în stare deplorabilă, mai ales dupa cutremurul din 1977 şi parcul ce-l înconjură, cu abia puţină viaţă în el. Dar aşa cum sunt, ele ne amintesc şi astăzi de o perioadă încărcată de istorie, de legende, de rare frumuseţi, despre o lume aparte. Acolo este cuibarită şi speranţa că în viitor autorităţile îşi vor întoarce faţa către acest cuib de scumpe amintiri.

Măgurele era locul cel mai îndrăgit de marele nostru poet Mihai Eminescu. Aici se refugia de patimile politice ale „Timpului” şi îşi găsea izvorul de inspiraţie pentru multe din poeziile sale. Acest loc a fost binecuvântat şi de prezenţa lui Ioan Slavici care, mai apoi, a pus bazele unei instituţii de învăţământ unic în ţară şi în Europa, vestit şi în anii când eu i-am urmat cursurile până la reforma învăţământului din 1948.

Castelul din Măgurele, aşa cum l-am apucat şi eu, era înconjurat de un teren de o rară frumuseţe. Într-o parte era parcul şi în cealaltă parte era grădina, pe care Ioan Oteteleşanu, în 1847, le încredinţase pentru amenajare renumitului arhitect peisagist Karl Frederich Wilhem Mayer, fostul director al grădinilor imperiale din Viena, cunoscut la noi pentru amenajarea Grădinii Cişmigiu şi a Parcului din Şoşeaua Kiseleff. Renumitul arhitect peisagist a creat aici un adevărat rai de frumuseţe. În anii când eu am fost elevă acolo, 1944-1948, parcul îşi păstra prospeţimea frumuseţii, era foarte bine întreţinut sub îngrijirea domnului Nicolae, agronomul şcolii. În parc,

printre copacii seculari, era o peluză care cobora de la castel până la lacul mereu împrospătat de un izvor, adus de la distanță mare, „frate geamăn” cu cel din Cişmigiu şi botezat la fel: „Izvorul lui Eminescu”. Mă consider norocoasă pentru că în aceşti ani am călcat pe aceleaşi alei pe care se plimba Eminescu şi am trăit în castelul care i-a inspirat versurile din Scrisoarea IV: *„Stă castelul singuratic oglindindu-se în lacuri/ Iar în fundul apei clare, doarme umbra lui de veacuri”*, am respirat aerul în acceaşi atmosferă de magică reverie ca cea din poezia „Somnoroase păsărele” unde imaginea lacului ca o oglindă te cucerea prin fermecătoarea-i frumusețe, în timp ce *„Peste-a nopții feerie/ Se ridică mândra lună”* şi aici *„Totu-i vis şi armonie”*. Şi multe vise am avut şi noi atunci...

În imediata apropiere, în partea dreapta, era „ascunzătoarea” lui Mihai Viteazul, cum rămăsese în amintirea urmaşilor. În preajma lacului erau cele doua chioşcuri, al lui Eminescu şi al lui Slavici, vopsite în alb strălucitor şi încărcate de ghirlande de flori. În anii următori s-au mai făcut şi alte adaosuri: statuia lui Eminescu, opera sculptorului Mihai Onofrei, executată după fotografia lui Eminescu făcută de pictorul-fotograf polonez Franz Duschek. Au fost adăugate corpuri noi de clădire. În cealaltă parte a castelului era grădina care putea să te trimită cu gândul la frumusețile Raiului, străbătută de alei marginite de flori, din loc în loc cu arcade de lemn, vopsite în alb, pentru trandafiri cățărători care formau adevărate bolți. Erau şi două bazine cu peşti exotici şi înconjurate de flori de origine mediteraneană. Între anii 1851-1853, în imediata apropiere, Ioan Oteteleşanu a înălțat o frumoasă biserică cu hramul Sfinților Împărați Constantin şi Elena, pictată de Gheorghe Tatarăscu în anul 1853. Pe vremea când eram elevă, în această biserică corul şcolii noastre dădea răspunsurile la Sfanta Liturghie.

Cele mai interesante relatări despre acest castel devenit înstitut de învățământ şi locurile din preajmă, le avem din „Jurnalul intim” şi din nenumarate alte însemnări ale scriitorului Ioan Slavici care a locuit aici timp de 14 ani ca director şi profesor: *„Magurelele au fost moşie de zestre a Stanchii Doamnei şi se întindea din Dambovița până-n Argeş. Mihai-Vodă Viteazul avea aici loc de sedere, unde a ținut în ajunul bătăliei de la Călugăreni consiliul de război, şi bătrânii arată şi azi unde se afla cula lui, din care n-a mai rămas decât o pivniță...”. „...Mă duceam acolo de cele mai multe ori cu Eminescu, mai ales după amiaza şi stăteam până spre miezul nopții, căci plină era grădina mai ales serile, când luna-şi revărsa lumina peste lac şi peste luminişuri, încât parcă te aflai pe celălalt tărâm, între smei, zâne şi feți frumoşi. Aici sta castelul singuratic oglindindu-se în lacuri, aici e terasa cu liane, aici erau somnoroasele păsărele care la cuiburi se adună, aici luna iese întreagă şi se'nalță aşa bălaie, dar tot aici era şi teatrul de păpuşi şi zvonul de vorbe omeneşti”.*

Tot de la Slavici aflăm cum a devenit acest domeniu un institut de învățământ. Neavând copii, fiind unul dintre marii filantropi ai țării, Ioan Oteteleşanu a lăsat prin testament, ca dupa moartea soției sale, Elena Oteteleşanu, să fie donată Academiei Române „toată averea sa, pentru ca să servească la facerea unui institut de fete românce cărora li se va da o creştere şi educatie de bune nume de familie, fără pretenție sau lux” (din „Cartea de danie a Domnului Ioan Kalinderu catre Academia Română” 19.04.1893) Dupa încetarea din viață a soției sale, la 4 decembrie 1888, a fost pus în posesiune domnul Ioan Kalinderu, administratorul averii Oteteleşanu şi membru al Academiei Române, după ce rude colaterale au atacat testamentul şi totul s-a clarificat prin tribunal.

Ioan Kalinderu, înainte de a dona Academiei Române (1893) averea familiei Oteteleşanu, inclusiv moşia

Măgurele cu castelul, parcul, dependințele, terminase restaurarea castelului, programul de studii şi planul de organizare al institutului, inaugurat în anul şcolar 1894-1895 cu prima serie de 15 eleve, a clasei I. Directorul de studii al institutului a fost numit Ioan Slavici care 14 ani, s-a implicat în organizare şi conducere, punând fundamentul unui învățământ inspirat din şcolile apusului.

Experiența lui Slavici la Măgurele se număra printre cele mai interesante din istoria învățământului românesc. De aici s-au inspirat pentru organizare toate şcolile care pregăteau învățători. Multe din cele puse ca temei de Slavici au dăinuit până în anii schimbărilor aduse de reforma învățământului din 1948. În acest cadru romantic al secolului al 19-lea, ca şi pe vremea lui Ioan Slavici, noi, elevele, aveam într-un singur perimetru clădirile cu toate dotările necesare, dormitoare, cantină, şcoală de aplicații şi biserică. Pe atunci se putea vorbi de o altă dimensiune a şcolii. Era mult profesionalism, dăruire şi talent. Se punea accent pe formarea personalității, căci personalitățile se formează după modelul personalităților. Ținuta profesorilor îți impunea să-i crezi pe cuvânt. Ei au ştiut sa treacă peste dificultățile economice, capriciile politice, au avut idealuri pe care le-au urmat în pofida piedicilor. Elita intelectualității româneşti s-a datorat lor. Aceste şcoli asigurau o pregătire complexă celor care trebuiau să fie apostoli ai neamului, alături de preoții satelor. Pe lângă orele de cultură generală, aveam ore de practică în agricultură, la orele de muzică învățam să cântăm la vioară, să dirijam un cor, învățam răspunsurile la Sfânta Liturghie, aveam ore de croitorie, de gospodărie, de dansuri populare. Accentul cădea întotdeauna pe noblețea profesiei aleasă, pe dragostea pentru tânăra generație, pe formarea unor calități morale înalte.

De atunci, prefacerile sociale au schimbat totul, valorile sunt altele. Generațiile mai noi nu mai ştiu cum a fost.

Doar din când în când mai străbat câteva ecouri dintre ruinele şcolii numită pe atunci „Ioan Oteteleşanu”. Frumuseţile castelului cu împrejurimile lui au rămas doar ca o amintire a unor vremuri cu care ne puteam mândri. Mulţi sunt cei care nu ştiu că într-o perioadă, prin rafinamentul şi eticheta acelor ani şi prin lumina şcolilor noastre, România a avut o culoare şi o individualitate deosebită în care se înscriu şi imaginile din Măgurele.

George ROCA: *Excelentă relatare. Vă mulţumesc! Este ca o lecţie de istorie. Se vede că aţi fost profesoară atâţia ani! Şi... următoarea etapă de educaţie? Ce ne povestiţi despre acea perioadă?*

Elena BUICĂ: În urmatoarea etapă au început bulversările şi în învăţământ ca şi în toate domeniile vieţii. Şcoala la care am urmat cursurile celorlalţi patru ani era şi ea una vestită, fostul liceu „Carmen Sylva” din strada Ştirbei-Voda, numarul 33, din Bucureşti, în imediată apropiere de Cişmigiu, devenită ulterior clădirea Conservatorului „Ciprian Porumbescu”. Câteva profesoare de la Măgurele ne-au însoţit şi aici şi corpul profesoral s-a lărgit cu profesori noi, dar toţi erau formaţi la şcolile care au dat profesori remarcabili. Alaturi de ei, ne-am strecurat printre rigorile impuse de politica vremii. Când au putut, chiar riscând, ne-au transmis cunoştinte şi sentimente pe şoptite, s-au străduit să facă din noi cadre didactice după modelul ştiut. Primeam aceste comori împletindu-le cu câte un „kazaciok” ori „Kalinka”, ori cu recunoştinţă pentru tătucul Stalin şi pentru URSS-ul eliberator. Frumuseţea deosebită a clădirii, dar mai ales frumuseţile în vecinatatea imediată a Cişmigiului ne îndulceau viaţa de adolescente dornice să mai tragem cu ochiul şi pe la tinerii liceelor din apropiere, Sfântul Sava şi Gheorghe Lazăr.

Când eram la sfârşitul ultimului an şcolar, cam prin iunie 1952, cu un nou val de prigoană politică a venit hotărârea

de a scoate din şcoli pe toți cei cu „origine socială nesănătoasă”. Din cauză că părinții mei erau burghezi, „duşmani ai poporului”, mi-a fost situația în grea cumpănă. Am scăpat, având diploma de absolvent în mână în urma unei împrejurări norocoase, în care numai bunul Dumnezeu a ştiut cum a lucrat. Oricum, viitorul îmi era blocat şi ca să scap din această situație, am cerut repartiția cât mai departe de părinți. Întâmplător, directoarea şcolii, Dumnezeu să-i dea odihnă, era din Bihor şi pentru că ea „operase” ajutându-mă să mă „strecor” mi-a deschis drumul spre acea zonă a țării. Pe atunci nu se punea problema de „pile”. M-a ajutat numai pentru că îi plăcuse ei cum am ținut orele de practică la finele anului şi considera că învățământul ar pierde o valoare dacă aş fi dată afară din şcoală. Aşa am ajuns la Oradea de unde m-am ales cu o experiență de viață deosebită față de zona de unde veneam. Am fost învățătoare şi profesoară suplinitoare de limba română în comuna Ineu de Criş, situată sub un deal, aflată la numai 20 kilometri de Oradea, dar cu rădăcini parcă în lumea arhaică.

George ROCA: *Ce amintiri aveți despre Oradea şi judetul Bihor?*

Elena BUICĂ: De Oradea şi judetul Bihor, în special de comuna Ineu de Criş, mă leagă multe şi dragi amintiri. Am scris pe larg despre împrejurările care m-au dus in aceste locuri şi depre oamenii care mi-au marcat tinerețea. Bihorenii mi-au rămas la suflet, şi aşa îmi explic uşurința cu care îmi stabilesc legături de suflet cu ei oriunde îi întâlnesc în lume. Ori pe unde am umblat, am păstrat dragi amintiri Bihorului şi oraşului Oradea de atunci căruia i se spunea Oradea-Mare. Pe atunci era vestit în toată Europa pentru frumusețea şi civilizația lui, pentru înfățişarea şi viața lui cosmopolită. Oraşul Oradea era remarcabil pentru clădirile lui frumoase, pentru Biserica cu

Lună, pentru aspectul impunător al Primăriei, pentru pasajul acoperit cu sticlă colorată după modelul celui din Milano, pasaj care unea trei străzi şi căruia orădenii îi ziceau *„şoaşu”*, sau Pasajul Vulturul Negru, o adevărată emblemă a oraşului! Eram fascinată şi de acel Corso aristocrat – strada principală – pe unde se plimba o lume elegantă şi cu comportament rafinat, de frumoase cafenele, terase, magazine, cu grădini de vară, cu teatrul, cu primul Observator Astronomic din țară şi multe alte puncte de atracție... precum parcurile cosmetizate de grădinari cu talent, Dealul Pisicii şi Băile Episcopia şi Felix din apropiere. Pe atunci, mai existau săli de jocuri de biliard, rummy, poker şi alte distracții specifice perioadei interbelice, pentru că prefacerile regimului comunist s-au instalat aici cu oarecare întarziere. Oradea m-a fascinat cu parfumul de oraş elegant încă de la prima vizită şi mi l-a făcut de neuitat.

La cei 18 ani cât aveam când am ajuns la Ineu, nu mi-a fost uşor să găsesc o linie de comportament în care să dăinuiască în armonie lumea arhaismului comunei în care îmi duceam traiul, cu eleganța şi somptuoasa lume a oraşului Oradea către care aspiram şi cu cea tumultoasă a Bucureştiului care îşi pusese amprenta asupra formării mele. Mă atrăgea viața plină de înțelepciune a țăranului bihorean, vorba cumpănită când stătea să „cujete”, specificul şi frumusețea folclorului, dar pe de altă parte, duceam dorul vieții culturale din Bucureşti şi eram atrasă de parfumul occidental al oraşului Oradea. S-au scurs de atunci 60 de ani, dar prefacerile rapide care au trecut ca tăvălugul peste noi, ne dau senzatia că acea lume apartinea unui trecut cu mult mai indepartat. Dar oricât şi oricum ar trece timpul, acele spații de suflet le duc cu mine oriunde mă aflu.

George ROCA: *Mă faceți să oftez şi să devin nostalgic aducându-mi aminte de Oradea, oraşul copilăriei mele.*

Observ că am avut drumuri paralele... Din nou v-ați mutat, de data asta tot în Ardeal, la Cluj! De ce ați optat pentru a face filologia la Cluj? V-a cucerit faima universității „Babeş-Bolyai”? La ce secție ați fost studentă?

Elena BUICĂ: După căsătorie, cu un bihorean, mi-am urmat soțul. El era pilot al aeroportului din Someşeni, care aparținea Clujului. Prin căsătorie am scăpat de „originea nesănătoasă” şi am putut să urmez cu o întârziere de şapte ani cursurile Facultății de filologie, secția româna pură, nou infiintată la Universitatea „Babeş-Bolyai”. Clujul de atunci a rămas viu în amintirea mea. Ieşisem din perioada grea, cu prezent nesigur şi viitor incert şi pentru că mi se deschideau noi orizonturi, prinsesem aripi largi. Viața mea era dominată acum de o largă generozitate şi de un copleşitor omenesc, mă aflam printre zănaticii care căutau ca proştii adevărul şi dreptatea, scrutam căile de acces spre fondul destinului uman şi râvneam la bolta înstelată a ideilor. Clujul imi oferea acum anii se studenție la care visasem atâta timp. Era perioada când învățam cu sete, pe rupte, citind afundată în biblioteci, ori învățând în liniştea şi răcoarea copacilor din cimitir, era perioada când nu puteam zări vârful scării înălțimilor visate. Pe atunci iscodeam drumul spre nemurire şi zăcea şi în mine ca în fiecare din noi la acea vârstă speranța că într-o zi vor ieşi la lumină valorile care mocnesc gata să ne dea o nouă înfățişare. Era oraşul anilor împlinirii în iubire, al începutului de căsnicie şi ineditul fericirii materne, anii multelor legături de prietenie atât de diferite, atât de colorate şi atât de bogate, aşa cum este orice tinerețe.

Era Clujul împlinirii ca om, cioplindu-mi propria configurație morală, al ambițiilor de a-mi făuri un statut de profesor apreciat şi respectat, de a ține mereu la înălțime statura de onorabilitate. Era oraşul clocotitoarelor tinereți care te imping spre zonele tăinuite ale seducătoarelor ademeniri din care doream să gustăm pentru completarea

bagajului de viață, ispite la care apoi renunțam la marginea decenței şi a bunului simt. Trăiam parcă o dedublare, un ego gata să guste din toate aspectele vieții spre a le cunoaşte şi un alter-ego care punea stavilă ca un adevărat polițai al minții şi care vâna pătimaş, cu ardoare, sălbatic, orice greşeală reală sau imaginară, ori cel care îmi oblojea imensul orgoliu neacoperit de realizari pe masura. Pe atunci mi se parea că o mulțime de împrejurări nu erau decât ramele în care eu trebuia să aşez picturile. Pictam cu înfrigurare propriile mele scene de viață şi începusem să lucrez şi la o colecție de curiozitați socio-psiho-comportamentale, opere pe care n-am reuşit să le termin şi mai sunt încă în lucru şi acum.

George ROCA: *Şi după ce ați terminat facultatea unde ați fost repartizată?*

Elena BUICĂ: Aveam deja stagiul făcut la țară, aşa că am putut profesa în Cluj. Am stat acolo până în 1974 când m-am mutat la Bucureşti. Clujul a rămas în amintirea mea ca o perioadă a clocotitoarelor tinereți, al anilor marilor împliniri, dar am şi amintiri dureroase. În această perioadă soțul meu a avut un accident cu avionul într-o comună cu nume parcă predestinat, IAD, acum se numeşte Livezi, nu departe de oraşul Bistrița şi şi-a pierdut viața la numai 29 de ani. Am trecut atunci prin multe şi grele suferințe, dar treptat ele s-au transformat în materie fosforescentă care mi-a luminat calea de mai târziu.

George ROCA: *Îmi pare rău! Condoleanțe! Chiar dacă sunt... tardive! Să revenim. Ați lucrat deci ca profesoară în oraşul Cluj. Cum este această nobilă profesie vazută din interior?*

Elena BUICĂ: Catedra a fost pentru mine o mare pasiune. Nu ştiu când şi-a făcut sălaş în mine, a fost ca şi când aş fi venit pe lume cu ea. Din dragoste pentru copii

m-am străduit ca fiecare oră să fie însoțită de caldură şi lumină, ca elevii să poată îndragi literatura şi dincolo de orele de curs. Până la pensionare am lucrat cu aceeaşi căldură de părinte, ca profesoară de limba şi literatura română şi a rămas nestinsă dorința de a mă ține cât mai aproape de cele ce am învățat la şcolile pe care le-am urmat. Am văzut în elevii mei, înainte de orice, vibrația umană, nevoia de căldură sufletească, dorința de a fi înțeleşi şi ajutați, mai ales în perioada deschiderii ochilor spre viață în timpul adolescenței. Mi-am privit elevii ca pe copiii mei de suflet. Predând cunoştințele obligatorii impuse de programa şcolară, am făcut eforturi să prezint literatura şi scriitorii în aşa fel ca să-i scutesc de prea multă minciună.

George ROCA: *Şi după Cluj...?*

Elena BUICĂ: După Cluj a urmat Bucureştiul. M-am despărțit cu durere de Cluj, dar trebuia să-mi ajut părinții strămutați din comuna Țigăneşti, fiindcă nu mai aveau sprijin la bătrânețe. În Bucureşti am locuit împreună până la stingerea lor din viață, încercând să le alin durerea de desparțirea de acea zonă rurală de care s-au simțit legați prin întreaga lor ființă. La catedră am rămas egală cu mine însămi. Am avut o strânsă legatură sufletească cu elevii mei chiar şi cu cei de vârstă mai mare care urmau cursurile serale. Comunicarea cu ei era deschisă, sinceră, cu înțelegere pentru problemele şi greutățile ce le aveau. Am amintiri care îmi încălzesc sufletul şi am raspunsul unora dintre elevii mei că dragostea ce le-am purtat se întoarce spre mine chiar şi la distanța la care mă aflu.

George ROCA: *Care a fost motivul pentru care ați emigrat în Canada?*

Elena BUICĂ: Nu am avut cuibărită in mine dorința de emigrare. Frumusețile țării şi locurile dragi, prietenii mulți

şi buni, traiul în bună înțelegere, respect reciproc şi armonie cu vecinii şi cunoscuții, rosturile vieții împlinite, cu un trecut care îmi acorda respectul şi considerația multor cunoscuți pentru care rămăsesem tot „doamna profesoară”, în linii mari o senectute aşezată pe temeiuri bune, îmi erau suficiente pentru un trăi cumpătat şi acceptabil. M-am desprins cu greu de toate aceste valori pe plan spiritual de neînlocuit ca şi de tot ce am agonisit pe plan material.

Am luat cu greu hotărârea de a mă despărți de țară ca să urmez calea pribegiei spre îndepartata Canadă. Fiica mea, împreună cu soțul şi cu nepoțica s-au stabilit aici şi aveau nevoie de mine. Între nevoile mele şi cele ale fiicei mele şi familiei ei, a atârnat mai greu acestea din urmă. Pentru că soțul meu ne-a părăsit foarte de timpuriu, am traversat viața fiind singurul umar pe care se putea rezema fiica mea şi nu m-am putut desprinde nici în acest moment crucial din viața ei. Am sosit aici, dar o bună parte din mine a rămas în țară. Acolo mă duc aproape în fiecate an, rareori cu o pauză mai mare. Acolo aud iarăşi, dupa 20 de ani, cum mi se adreseaza cunoscuții: *„Ce mai faceți, doamna profesoară?”* Acolo îmi încarc sufletul cu bucuriile cărora le-am dus dorul, apoi mă întorc în Canada pe care o revad cu plăcere şi aştept iarăşi timpul când să mă sui în avionul cu direcția Otopeni.

George ROCA: *Ce bucurii şi realizări ați avut şi mai aveți pe continentul nord-american?*

Elena BUICĂ: Am plecat în Canada având în minte un principiu: atunci când pierzi ceva, sigur se deschide o cale nouă. Când am luat hotărârea strămutării, am decis să fiu receptivă la această lume nouă şi atât de diferită de climatul în care am trăit. Aşa că m-am apropiat cu înțelegere şi recunoştință de aceată țară şi oamenii ei care mi-au oferit multe satisfacții. Una dintre ele este

desfăşurarea vieții în normalitate, în linişte chiar dacă aceasta pretinde efort de grad înalt şi nu de puține ori înghițirea în sec a lacrimilor. M-a încărcat de optimism imaginea caselor frumoase, îngrijite, semn al unei vieți cu împliniri. Este recunoscută Canada ca una dintre cele mai prospere țări. Aici m-am convins că poate exista frumusețea traiului în armonie între băştinaşi şi emigranți veniți din toate colțurile lumii. Aici oamenii au un principiu de baza simplu şi sigur: munceşti – ai – nu munceşti – nu ai. Sunt oameni liniştiți care-şi văd de rosturile vieții şi îți zâmbesc privindu-te în față când îți vorbesc, oameni ai stării pozitive, ai bunăvoinței, ai luptei cu sine însuşi, ai împlinirii şi ai demnității.

În Canada mi-am împlinit, după puterile mele, rolul de bunică şi de sprijin al familiei fiicei mele. Aici am fost ferită de necazurile căzute pe frații mei români rămaşi în țară, în special pe năpăstuiții pensionari. De aici am putut să vizitez colțuri de lume, imposibil să le fi vizitat aflându-mă în România, precum Hawaii, Republica Dominicană, Arizona, Florida, etc. Şi mai este ceva foarte important pentru mine. Când a trecut pe strada mea şansa de a mă apleca peste scrieri, n-am scapat-o, i-am deschis uşa şi am adus-o la masa mea de scris, chiar dacă debutul a fost făcut în anii senectuții.

George ROCA: *Şi totuşi, când v-ați consacrat scrisului... Din ce motive? De ce nu ați făcut acest lucru până atunci?*

Elena BUICĂ: Am inceput să public abia la 70 de ani, după ieşirea la pensie şi după ce nepoțica a mai crescut şi în ultimul timp a plecat la universitate în altă localitate. De-a lungul vieții am mai scris, dar nu am publicat şi dacă nu ajunge la cititor, scrisul nu îşi împlineşte rostul. Numai atunci este deplina lui finalizare, când autorul colaborează lăuntric şi intim, într-un discurs interior cu cititorul. Acum nu am bucurie mai mare decât dacă o împărtăşesc cu cei

cărora m-am adresat, chiar dacă nu există întotdeauna acord, fiindcă am înțelegere pentru diversitatea umana. Scrisul nu poate să fie un strigăt în pustiu, trebuie să aibă un ecou şi cuvintele bune care-mi vin din partea cititorilor sunt bucurii de o esență specială. Comunicarea prin scris cu semenii mei virtuali - nevăzuți, mai ales cu cei care îşi notează pe agenda zilnică împlinirea faptelor bune şi iubirea, a devenit pentru mine esențială.

Scriu din dragoste de oameni şi ca să intru in conversatie cu ei. În scrierile mele mi-am deschis sufletul şi lumea poate să umble slobodă prin el. Am în minte prietenii cărora mă adresez, dar şi pe cititorii care au puncte de vedere diferite de ale mele, căci, într-un anume fel, şi ei mă stârnesc pe mine. Când scriu îi am în vedere chiar şi pe acei prieteni care s-au înălțat în lumea seninului deplin, fiindcă şi cu ei pot comunica într-un anume fel. Nu există nicio oprelişte a gândului înalțat pânã la ei şi acele gânduri trimise lor se întorc la mine cu un răspuns, ca un ecou, conform firii lor pământene de odinioară. Cuvintele sunt pentru mine un fel de scară pe care pot urca oricât de sus, sau în viitor, pot coborî chiar şi până în adâncurile tăinuite ale sufletului omenesc. Scrisul e o bucurie intelectuală pe care doresc să o transmit, dar şi pentru a face creierului o gimnastică de întreținere. Scriu şi pentru a retrăi momentele deosebite din viața mea, privite şi cernute acum prin sita vremii. Retrăirile aşternute pe hârtie sunt pentru mine un fel de joacă a minții făcută cu bucurie, deşi nu tocmai uşoară, dar îmi place fiindcă este stimulatoare şi generează energii creatoare. Mă încântă puterea muzicală a cuvintelor şi a imaginilor create prin cuvinte. E un exercițiu al puterii de a mă transfera, de a crea armonie din cuvinte, de a le da viațã şi culoare.

Prin scrierile mele adie uneori, fie un duh arhaic, semn de prețuire al strămoşilor noştri, fie câte o pală de romantism, chiar dacă astăzi se scrie după alte rosturi. Trăim prea

trepidant într-o lume a reclamelor ostentative, prea sufocați între zidurile betonului şi ale sticlei care sting treptat umanismul din noi, iar tehnologia comunicării mai mult ne însingurează şi ne sărăceşte trăirea interioară. Dacă nu m-am scuturat total de romantism, este şi din convingerea că romantismul înnobilează, umanizează, apropie mai mult oamenii între ei, dă aripi minții şi sufletului, dă speranțe, încântă, dă frumusețe înfloririi florilor, înfrunzirii frunzelor, şoptitului şoaptelor, sunetului cântecelor, frumuseti de care fiecare suntem însetați, ne dă vibrația caldă a nostalgiei, chiar dacă nu vrem să arătăm. În fiecare din noi stăruie peste timp urme de parfum, de cuvinte nerostite, de amintiri de spus în singurătate, de şoapte abia îngânate. Dumnezeu ne-a dat şi această mare minune, amintirea. Nimeni şi niciodată nu-şi scoate din minte amintirile scumpe şi dragi, adevărate comori de trăiri care înseamnă frumosul, iubirea, ființa, viața, adică totul. Când întâmplările vieții mă împing în vreun unghi mort, când nu mai găsesc în mine ceea ce îmi dădea curaj şi forță, scrisul imi sare în ajutor adunând într-un mănunchi firele nevăzute ale altor chemări spre viață. El este acela care ma ajuta să-mi revin, să-mi regăsesc izvorul de viață şi de bucurie. Ajutată de scris, nu mă poate opri nimeni să trăiesc în dimensiunile pe care le doresc. Scriu nu numai gândind, ci cu toată ființa mea. Cele mai multe povestiri ale mele sunt o stare de suflet, un punct de fierbere pentru scris. Mă transfer dincolo de cuvinte pentru a dezvălui ceva din universul existențial: dragostea de frumos şi adevăr, înfrățirea omului cu natura, dorul şi jalea, setea de viață brăzdată uneori de trăznetele durerii, neliniştea trăirilor scurgerii ireversibile a timpului, contorsionatele trăiri ale adaptării la noul mod de viață pe pământul strămutării…

Scriu despre frumusețea operelor scriitorilor noştri şi din vacanțele mele, despre frumusețile pământului, adevărate

colțuri de Rai în care Bunul Dumnezeu a revărsat minunățiile Sale, iar mintea omenească s-a întrecut pe sine în a pune în valoare aceste frumuseți. Dacă n-ar fi fost o veche năzuință a mea, această îndeletnicire ar fi fost o cutezantă.

Scrisul, ca şi viața, are căi întortocheate, greu de descifrat, e un labirint cu infinități ascunse în textul literar. El impune, pe lângă inspirație şi un strop de îndrăzneală, efort continuu, chiar şi un strop de umilință care să îngăduie exigenței puterea de a anula multe rânduri în favoarea limpezimii şi luminii. Scrisul îți cere strădania continuă să dezlegi câte ceva din sensurile mai adânci, ori din imperfecțiile rânduielilor omeneşti, să descoperi mereu unghiuri noi din care să priveşti lumea, să găseşti sensuri noi, să surprinzi esența, nota particulară. Scrisul îți cere să proiectezi lumini în colțurile obscure ale sufletului, să surprinzi fapte de tot felul şi mai mari şi mai mici, nuanțele lor ascunse şi ignorate relevând multitudinea diversă a omenescului. Scrisul îți cere să ai puterea de a ocoli locurile bătătorite, stereotipiile verbale şi multe altele mai cere scrisul şi nu le poți avea întotdeauna gata să te slujească. Nu de puține ori simt cum se strecoară pe lângă mine acele trecătoare momente ale vieții pe care tocmai voiam să le prind în scris şi, după un timp, chiar să le văd strălucind în scrierile semnate de alți autori. Deşi stau singură la masa de scris, în spatele meu fojgăe o mulțime de alter ego care se iau la harță.

Conştientizarea propriei limite este de multe ori apăsătoare şi chiar dureroasă. Reuşita în scris se plăteşte în fel şi chip şi, nu de puține ori, propriile-mi slăbiciuni îmi râd sub nas. Realizarile cer jertfă proporțional cu importanța lor. Nu ştiu cât reuşesc din tot ce am încercat să împlinesc, dar am în minte cuvintele lui Theodore Roosvelt: *„E greu să pierzi, dar este mult mai rău să nu fi încercat niciodată să reuşeşti"* Oricât de puțin însemnate

sunt scrierile mele, ele tot înseamnă mai mult decât o tăcere vâscoasă lăsând beznele să acopere ceea ce odată a însemnat viața. Nerostitul nu aduce decât întunericul şi viața ne oferă atâtea aspecte care nu trebuie să fie uitate. Ştiu că scrierile mele nu vor ajunge în piscul literaturii, dar chiar numai un muşuroi de le-am socoti şi tot înseamnă mai mult decât platitudinea drumului de viață care vine de nicăieri şi merge niciunde.

Indiferent cât loc vor ocupa în viitor scrierile mele, ştiu că acum ele îmi creează momente de bucurie deplină, o bucurie rotundă, a împlinirii, mă pun la întrecere cu mine însămi. Scrisul va rămâne pentru mine până când mă voi îmbrățişa cu zarea cea eternă o permanență, o stare de frumusețe a sufletului, un exercițiu spiritual în care adesea uit de toate şi chiar de mine, un spectacol al luminii în care încă exist, va rămâne cuprinderea gândurilor şi ritmul inimii cu bătăile aripilor spre frumusețile întâlnite în cale.

George ROCA: *Care sunt revistele cu care ați colaborat? Ştiu că sunteți şi redactor şef al unei publicații...*

Elena BUICĂ: Public în mai multe reviste. La unele public mai mult şi dețin şi funcții, la altele public ocazional. Un rol important a jucat „Observatorul” din Toronto, revista la care mi-am făcut debutul literar în 2003. Mai apoi a avut un rol deosebit marele om de cultură dispărut prea devreme dintre noi, Dr. Artur Silvestri, care m-a făcut cunoscută publicându-mi scrierile în mai multe din revistele on-line ale Asociației Române pentru Patrimoniu (ARP). Enumăr câteva din publicațiile cu care colaborez: „Mesagerul” din Hamilton, Canada, unde sunt redactor şef literar, „Cetatea lui Bucur” – Revista Ligii Scriitorilor din România, Filiala Bucureşti, unde sunt editor de specialitate, „Starpress” unde sunt membru al colegiului redacțional. Apoi revistele româno - canadiene „Alternativa”, „Faptu’ divers” şi „Observatorul” din Toronto;

„Candela” şi „Destine literare” din Montreal; cele româno-americane precum „Armonia”, „Gândacul de Colorado”, Phoenix Magazine”, „Romanian VIP” ş.a.; „Pagini Româneşti” din Noua Zeelandă; „Agero” Stuttgart, Germania; şi cele din România: „Pietrele Doamnei” din Domneşti-Argeş, „Citadela” Satu-Mare, „Vatra Veche” Târgul Mureş, „Constelatii diamantine” Craiova, „Climate literare” şi „Singur” Târgovişte, „Familia Română” Baia Mare, „Agora Literară” Cluj-Napoca şi... în mai multe din revistele on-line ale Asociatiei Române pentru Patrimoniu (ARP): „Ecoul”, „Luceafărul românesc”, „Epoca”, „Monitor cultural”, „Analize şi fapte”, „Cărticica pentru copii”, ş.a.

George ROCA: *Dumneavoastră scrieți foarte captivant, aveți darul narațiunii cultivate. Câte cărți ați publicat până în prezent?*

Elena BUICĂ: Mulțumesc pentru apreciere. Am publicat patru cărți, iar cea de-a cincea, „Luminişuri”, este în curs de apariție. Trei din cele patru cărți au ceva în comun. Prima a fost „Crâmpeie de viață” (Editura Forum, Bucureşti, 2005, editor prof. Ana Ispas), care împreuna cu cea de-a treia carte în ordinea apariției „Prin sita vremii” (Editura Anamarol, Bucureşti, 2007, editor scriitoarea Rodica Elena Lupu) şi cu cea de-a patra ,„Oglindiri” (Editura Anamarol, Bucureşti, 2009), cuprind povestiri scurte. Mi se pare că oamenii nu mai au răgazul necesar să citească romane cu subiecte pe mai multe planuri, cu evenimente multe, care merg paralel, apoi se întretaie şi se unesc în finalul celui de al treilea volum. Oamenii înclină acum mai mult spre proza scurtă, dacă se poate din... biblioteca de buzunar, să poată citi, eventual, şi în tramvai, cu subiecte din viața lor şi care îşi păstrează savoarea autenticității.

Puțini sunt cei care mai privesc literatura ca pe un act vital şi edificator. Am adunat între coperțile lor eseuri şi

memorialistică inspirate din viața trăită în România şi Canada, impresii din călătorii, note de lectură şi câteva epigrame, toate acestea publicate în mai multe reviste. M-am străduit să surprind acele clipe trecătoare ale vieții care pot să proiecteze lumini în colțuri obscure din suflet, să vorbească despre multitudinea diversă şi expresivitatea unor nuanțe ascunse, ignorate, destrămate în scurgerea timpului. Sunt scrieri în care lirismul are ca scop mesajul afectiv, care cuprind bucurii înălțătoare sau tristeți tulburatoare, speranțe înaripate sau zboruri frânte, satisfacțiile şi durerile adaptării într-o lume foarte diferită față de cea din care am venit. Sunt preocupată să las spațiu între rânduri pe unde să se furişeze gândurile cititorilor cu care să port un dialog intim. Scrierile mele oscilează între tonul autobiografic şi cel detasat de context.

Cea de a doua carte în ordinea apariției a fost „Gând purtat de dor", apărută la Editura Forum, Bucureşti, în anul 2006. Este o monografie sentimentală, un fel de cântec de leagăn al copilariei mele petrecute în comuna Țigăneşti, Teleorman. Am prezentat comuna împletind date documentare, asemenea unei monografii, cu aspecte ale vieții țăranilor din timpul copilariei. Am vorbit despre acele vremuri când oamenii de brazdă trăiau dupa legea străbună, când încă se mai armonizau cu pulsul cerului, iar lumea era mai aproape de cum o zidise Creatorul. Este o carte în care cititorul se poate reîntâlni cu propria copilărie, cu oamenii şi locurile natale, căci oriunde ar trăi omul, locul ivirii lui pe pamânt rămâne răscolitor de drag. Fiecare om pleacă în lume cu ceea ce a împrumutat din locul unde s-a născut şi de la oamenii din mijlocul cărora s-a înălțat, aşa cum apa împrumută forma vasului în care este pus.

Am şi câteva lucrări în colaborare, în „Mărturisiri de credință literară" vol.II, pag.6 – sub îngrijirea lui Artur

Silvestri, Carpathia Press, 2008; „In memoriam, Artur Silvestri”, anul IV, nr.11-12, decembrie, 2008; „In memoriam, Artur Silvestri”, colecție inițiată şi îngrijită de Mariana Brăescu Silvestri, executată la C.N.I. „Coresi” S.A. în 2009, Bucureşti.

George ROCA: *Ați debutat la 70 de ani. Cum sunt oglindiți anii senectuții în scrierile dumneavoastră?*

Elena BUICĂ: Preocuparea mea de acum, cea a scrierilor, de multe ori îmi împinge gândurile spre rosturile scrisului la vârsta senectuții. Ce gândesc şi ce simt acum? Despre bătrânețe credeam altceva înainte de a o trăi. Trăind-o, mi se pare foarte departe de părerile pe care le aveam în tinerețe, păreri pe care le reîntâlnesc acum la cei mai tineri decât mine. Este foarte ciudat să te simți tânăr în timp ce societatea te crede bătrân. N-ai cum să cunoşti aceste „trăiri” fără să le trăieşti. Daca scurgerea anilor poate să rideze pielea, sufletul nu-l poate rida, iar în domeniul scrisului, poate fi un câştig în plus. Atins de aripa timpului, vigoarea trupului seniorilor a trecut de partea cealaltă, a sufletului şi flacăra vie a tinereții a devenit lumina de mai târziu, iar experiența lor poate să valoreaze cât inițiativa tinerilor.

Scrierile seniorilor nu sunt invitații la trăiri într-o lume depăşită. Chiar dacă vorbesc de alte timpuri, ei extrag esențe care au caracter de permanență. Sunt sondaje care pătrund în receptorul senzațiilor şi ale trăirilor, scrieri izvorâte dintr-o mare altitudine sufletească, de o mare înălțime creştină şi profund românească. În scrierile seniorilor se oglindeşte bogata experiență de viață filtrată prin sita vremii. Faptele de viață revin la suprafață ca dintr-o lume a misterelor, ca nişte tablouri dintr-un muzeu privite de la distanță şi în linişte, acum cu alte fațete, formând un nou izvor de viață şi de înțelegere.

Senectutea poate să aducă o trenă întreagă de suferințe, dar poate şi să-şi păstreze incontestabil multe valori. Ea poate fi o vârstă eliberată de dorința aurului şi a averii pe care să le înlocuiască cu mireasma fânului cosit, cu frumusețea macilor înfloriți, cu doine ascultate în fapt de seară pe pragul casei bătrâneşti, cu seninul cerului, şi oceanul de stele, cu puritatea albului zăpezilor şi treptat cu toate minunile simple care dau sensul cel mai profund al vieții. Senectutea te eliberează de gânduri ascunse, de calcule impure, lăsându-ți loc pentru armonie, echilibru, măsură în tot ce faci, te întoarce spre nevinovăția din timpul prunciei. Porțile sufletului sunt mai larg deschise încât, scânteile de lumina şi căldură îşi găsesc calea mai uşor spre semenii lor. Trăirile sufleteşti rămân vii, nu îmbărânesc în ritmul trupului. Strunele viorii inimii mai pot spune taine în şoapte, gura mai poate gusta nectarul florilor de suflet, mai poate să soarbă roua de pe flori, urechea mai poate să asculte un cântec lin, uitând de tot şi toate, ochiul mai poate să se înveselească la culorile vieții, să privească seninul cerului cu oceanul de stele, obrajii pot să se bucure de adierea unui vânticel cu miresme de primavară, să se lase mângâiați de seninul dimineților însorite şi nu de puține ori se poate întâmpla să-şi piardă firea trăind la temperaturi înalte ca în anii tinereții. Bătrânețea este o vârstă intersantă despre care nu s-au făcut destule studii şi cercetări, se cere o abordare mai realistă a vârstnicilor. Pentru anumite forme ale inteligenței, cum este cea verbală, la bătrâni pot pune în evidență performanțe maxime care se mențin în bună măsură mulți ani. Sociologii o numesc inteligență cristalizată ce are la bază interacțiunea aptitudinilor rezultate prin socializare şi educație, e vorba de o inteligență fluidă.

Şi dacă atributul bătrâneții este înțelepciunea, de ce să fie lipsită literatura de acest tezaur? Şi dacă senectutea este

perioada când ai urcat pe cele mai înalte culmi ale vîrstei, nu-ți vine în gând întrebarea: dacă tot sunt pe vârful dealului, de ce să nu admir panorama vieții şi să mă bucur de ce văd? Ştim cu toții că e mai bine să fii pe deal, decât sub el...

George ROCA: *Vă plac călătoriile. Ele sunt şi un izvor de inspirație? Pe ce meleaguri v-ați plimbat paşii?*

Elena BUICĂ: Am călătorit şi am petrecut vacanțe în locuri diferite ale lumii despre care am scris: Canada - nu atât cât mi-aş fi dorit, însă, Hawaii, Republica Dominicană, Spania, Grecia, Turcia, diferite republici din fosta Uniune Sovietică, dar şi mai multe locuri din Statele Unite. Fiecare colț de lume mi-a îmbogățit zestrea de cunoştințe şi de trăiri, nu de puține ori de o frumusete unica şi tulburatoare ca cele din Hawaii sau Arizona cu vestitul Canion, ori cele din Florida.

George ROCA: *Dar de România ce vă mai leaga...? Sunteți nostalgică? Mențineți legături cu cei ramaşi acasă, cu vechi prieteni, colegi, sau cu cei din domeniul scrisului?*

Elena BUICĂ: Cum am spus, am plecat lasând acasă o dată cu trecutul şi ceva din sufletul şi inima mea. Sosind în Canada, nu m-am despărțit de ai mei, am purtat cu mine românismul în forma şi esența lui, în frumosul şi limpedele lui grai şi m-am străduit să fac cunoscute cultura, obiceiurile şi tradițiile. Port cu mine comorile sufletelor oamenilor din Țigăneşti şi un dor vărsat în mine de Bunul Dumnezeu. Le port românitatea, le duc dorul, le descriu întâmplările în armonie cu viața lor. M-am străduit să redau viață şi culoare unor aspecte şi întâmplări care să-i reprezinte. Prin scrierile mele am vrut să-i fac să fie mândri pe țigăneştenii mei, trăitori pe meleaguri pline de tradiție şi frumuseți. Scrierile mele sunt mărturiile liantului dintre memororia anilor copilăriei petrecuți la Țigăneşti şi

viața de acum atât de îndepărtată. Nu mi-am uitat nici prietenii pe care îi vizitez de cate ori merg în țară şi nici locurile dragi. Sunt multe trăirile revărsate în scrierile mele.

George ROCA: *Revenind la Pickering; acel oraşel minunat, situat pe malul lacului Ontario nu departe de marea metropolă Toronto. De ce acolo? Ce v-a atras? Cum vă place? Aveți prieteni români?*

Elena BUICĂ: Pickeringul, o localitate a cărei graniță despartițitoare de Toronto nu poate fi prea bine delimitată, este numit şi dormitorul metropolei Toronto. E o oaza de linişte şi frumusețe. La primul contact, când am venit din țară, mi s-a părut că seamană cu stațiunea Borsec. Fiica mea a hotărât aşezarea noastră aici. Ca profesoară era legată de şcolile din aceasta zonă. Erau şi locuințele la un preț mai accesibil. O parte a centralei atomice se află aici şi unii oameni se feresc de o astfel de vecinătate. Cu toate acestea, mărindu-se numarul populației canadiene, Pickeringul s-a mărit şi el, dar încă îşi păstrează înfățisarea de stațiune. Îmi place Pickeringul şi mă simt bine aici, dar pentru faptul că nu conduc maşina, mă simt puțin cam izolată. Mă „scot” în lume preocuparile pentru scris. Avem şi prieteni români, doar timp nu avem suficient pentru mai dese întâlniri! Din acest punct de vedere ducem mult dorul climatului de acasă. Viața de emigrant nu e uşoară, chiar dacă îți oferă multe oportunități.

George ROCA: *Ați fost profesoară în România şi aveți o fiică directoare de liceu în Canada. Cum vedeți diferența dintre şcoala românească şi cea canadiană?*

Elena BUICĂ: Sunt multe diferențele, dar cea care m-a preocupat în ultima vreme şi despre care am mai scris a fost drumul spre universitate, deoarece nepoata mea,

Mara-Elena, s-a pregătit recent pentru acesta. Iată câte ceva despre cele ce am mai scris pe această temă.

Elevii sunt admişi la facultate pe baza notelor din clasa a 12-a, ultimul an de liceu. Sistemul de notare al elevilor este în aşa fel alcătuit, încât părinții şi elevii nu pot influența notarea pe care o face profesorul. Programa elevilor liceeni este alcatuită din cursuri obligatorii – cele de cultură generală şi cursuri la alegere, după aptitudini, preferințe şi intențiile de viitor. Anul şcolar este compus din două semestre care se încheie cu examene şi elevii primesc credite care vor decide dacă vor fi acceptați sau nu la facultate. Dacă creditele nu sunt suficiente pentru facultatea dorită sau notele sunt prea mici, absolventul poate să facă o completare parțială în următorul an şcolar, continuând la liceu doar cursurile de care are nevoie.

Alegerea facultății este iaraşi un aspect mult deosebit față de ceea ce cunoşteam eu. După sistemul canadian, referitor la importanța pe care o are aici munca voluntară, şi elevii sunt cuprinşi în acest sistem. Mara-Elena a voluntariat în mai multe locuri, dar cel mai mare succes l-a avut în... pregătirea alegerilor. Aşa şi-a descoperit vocația de „diplomat” şi a luat hotărârea să urmeze cursurile de ştiințe politice de pe când era încă în clasa a 10 de liceu. În anul următor, m-am alăturat părinților ei şi împreună cu ea am vizitat mai multe universități din provincia Ontario, inclusiv capitala țarii, Ottawa, cu atracție deosebită pentru Parlamentul care îi surâdea ca o mare promisiune. Vizitele, apoi participarea la întâlniri cu profesorii diferitelor facultăți au fost deosebit de folositoare. Nepoata mea şi-a schimbat de cateva ori deciziile. Erau multe motive să încline balanța. În final s-a descis pentru Ottawa. Acolo era o secție de Conflict Studies (studii ale conflictului) care o interesa pe ea în mod deosebit. Avea şi posibilitatea de *„coop”*. Asta înseamnă că din anul 3 merge la şcoală 4 luni şi apoi lucrează 4 luni. Şi tot aşa se roteşte programul

până la sfârşitul universității. Din această cauză, stă un an mai mult la universitate, dar la sfârşitul universității are deja experiență de muncă, ştie mai clar ce vrea, iar şansele să-şi găsească de lucru în domeniu cresc. Ca să nu mai vorbim că şi bănuții făcuți în acele 4 luni ajută. Acceptarea la această universitate cerea ridicarea ştachetei notelor, concurența fiind foarte mare, selecția foarte riguroasă, aşa că a avut o motivație foarte serioasă ca în ultimul an să renunțe la multe distracții specifice vârstei ca să stea mai mult aplecată asupra studiului. Şi i-a fost de folos. Imediat după vacanța de iarnă a clasei a 12-a, ca şi ceilalți elevi, Mara-Elena a trimis aplicații (cereri) optând pentru trei universități, prima fiind cea din Ottawa. Până în luna februarie a stat cu inima cât un purice. Cam semăna cu starea pe care o aveam noi după ce dădeam examenul şi aşteptam afişarea rezultatelor. Aici răspunsul îți vine oficial prin poştă.

Prima universitate, Brock, din St. Catherines i-a trimis un plic cu răspunsul afirmativ. Plicul greu de documente, cuprindea instrucțiunile pentru începerea anului universitar. I-am admirat pentru modul organizat de a lucra. La acestă admirație s-a adăugat şi un moment emoționant stârnit de un frumos şi elegant gest de aleasă stimă şi curtoazie față de viitorul student. Plicul conținea o frumoasă şi caldă felicitare fiindcă a fost acceptată, la care au adăugat mulțumiri că *„Ne-ai ales pe noi. Te aşteptăm cu bucurie”* mai apoi au adăugat: *„Citeşte instrucțiunile. Alături ai un plic cu confetti. Cheamă-ți prietenii, deschide-ți punga şi aruncă-le în sus ca să sărbătoriți acest însemnat eveniment din viața ta”.* Mara-Elena a prins aripi, parcă zbura, dar mai avea într-un colț al inimii nădejdea că ar putea fi acceptată la Ottawa. Şi nu mult după aceea a primit un mesaj text pe telefonul celular. Era în ora de istorie a lumii şi nu avea voie să folosească telefonul. Profesorul a vazut că Mara-Elena s-a schimbat la față, şi

pentru că şi profesorul participa la trăirile elevilor săi, i-a spus: *„Îți dau voie să mergi afară să primeşti răspunsul pe care il aştepți”*. Cei de la Ottawa spuneau: *„Ştim că eşti la ore, dar am vrut să îți facem o bucurie imediat ce ne este în putință. Tocmai ai fost acceptată la facultatea noastră. Ți-am trimis rezultatul şi prin email, ai să-l găseşti acasă, şi prin poştă, dar am vrut să te bucuri cât se poate de repede”.* Revenind în clasă, colegii şi profesorul au aplaudat-o şi au îmbrățişat-o, căci pe fața ei citiseră rezultatul. Apoi a urmat cu aceleaşi caldă culoare şi răspunsul pozitiv la cea de a treia facultate, cea din Toronto. Alături de Mara-Elena şi noi am trăit emotiile acestor zile deosebite care s-au înscris in şirul celor pe care le ducem cu noi toată viața, uneori cu cele mai mici detalii.

Până la sfârşitul anului scolar, nepoata mea avea toate lucrurile aranjate pentru deschiderea anului universitar. Ştia chiar şi numărul camerei de la căminul din frumosul şi efervescentul campus universitar. Am fost cu toții şi am văzut-o, am fotografiat-o, am participat la întocmirea formalităților necesare bunului mers, încât deschiderea anului universitar s-a facut fara nici un impediment.

George ROCA: *O simplă curiozitate. Deseori mi-ați trimis mesaje şi char materiale pentru publicare semnate cu „alintonimul” Buni! Ce voiați să exprimați prin acesta? Mai ales că aveți un frumos şi interesant nume de scriitoare: Elena Buică!*

Elena BUICĂ: Dupa ce am încheiat câteva etape ale vieții, când a venit timpul să devin bunică, mi-am indeplinit acest rol cu toată ființa mea, încât nu puteam să fiu nici mai mult nici mai puțin decât BUNI, parte neruptă din nepoțica mea Mara-Elena. Mi-amintesc un dialog scurt cu ea: *- Mara, hai să mergem în parc.*
- Nu merg, du-te tu.

- Se va mira lumea când mă va vedea fără tine. O să zică: „Uite o bunică fără nepoţică". Aşa că, trebuie să vii cu „buni" a ta.
- Bine Buni, vin, aşteaptă să-mi iau găletuşa şi lopăţica pentru nisip.

Aşa am ajuns să port un nou nume care mai apoi a devenit şi adresa de email şi treptat, chiar cei ce mă cunoşteau din tinereţe, au început să mi se adreseze cu noul meu pseudonim. Când eşti implicat foarte puternic în ceva, atunci şi numele şi ţi se mulează după preocupări. Prin nepoţi, toate capătă prospeţime, culoare, sens şi bucurie de a trăi. Ei te împing îndărat de-a lungul generaţiilor şi iei viaţa de la început, prin ei se redeschide un nou viitor. Nepoţii te duc spre noi descoperiri, spre noi începuturi şi fiecare zi este o nouă mirare. De când am început să scriu, adeseori m-am străduit să prind în cuvinte, ca într-o cupă, bucuria de a fi bunică! Reproduc cateva pasaje:

„Ca bunică, nu pot să fac totul pentru ea, nici nu pot să schimb hotărârile părinţilor ei, chiar dacă eu am alt punct de vedere, dar fac absolut totul ca să iasă lucrurile bine pentru ea. Acum a venit timpul să găsesc noi forme s-o învăţ că în viaţă trebuie să accepte pierderea unor bucurii pentru a face loc altora mai mari şi aşezate cu efort şi cu răbdare şi că va trebui să lupte când uneori va întâlni lume nedreaptă şi crudă, dar să nu renunţe niciodată să iubească oamenii şi să îşi păstreze încrederea în forţele proprii.

Ca orice bunică, uneori oftez după lucrurile pe care nu am reuşit să le fac niciodată în viaţă, apoi zâmbesc speranţei când îmi privesc nepoata. Există atâtea lucruri pe care am dorit să le fac şi nu mi-a ajuns timpul, atâtea locuri pe care am dorit să le văd şi n-am reuşit, atâtea aventuri care nu mi-au ieşit în cale, atâta muzică neascultată, atât de multe

cărți pe care am vrut să le citesc sau să le scriu şi nu am reuşit şi câte alte neîmpliniri. Pentru toate îmi pun sperante în nepoțica mea şi pentru toate am să trimit un gând cald chiar şi din drumul cel fără întoarcere. Cred că şi acolo voi putea împărtăşi bucuria împlinirilor prin ea. Ea va duce mai departe speranțele mele şi inima mea. Poate că visele ei să fie deosebite de ale mele, dar eu mă voi bucura dacă o ştiu că are împliniri la care eu poate ca nici nu am îndrăznit să visez. De acolo îi voi trimite mesaje de bucurie, îndemn şi mulțumire prin păsările care cântă ritualul iubirii pe ramurile înflorite, prin iarba care respiră prospețime, prin florile care înmiresmează văzduhul, prin razele de soare care îi vor săruta fruntea, prin toate ale firii pământene, dar şi prin rândurile cărților pe care le-am scris adesea cu gandul la ea, ba chiar şi la urmaşii ei, cărți în care am pus pentru păstrare şi ceva din ființa mea".

George ROCA: *Ce alte preocupări aveți în afara scrisului, a călătoriilor şi a celor de bunică?*

Elena BUICĂ: În afara celor trei „profesii" care au umplut viața mea şi m-am implicat de fiecare dată total, aş mai adauga şi alte câteva preocupări care mi-au întregit portretul. Cred că m-am născut cu duhul plecărilor – am călătorit mult şi încă mai am în plan şi altele – cu vocația prieteniei – din vina mea nu s-a rupt niciodata o prietenie – cu dragostea pentru oameni – deşi am plătit uneori scump încrederea în ei, dragostea mea a rămas neschimbată – cu setea de frumos şi bine – cu riscul de a fi considerată naivă – cu o bogată lume de idei şi de trăiri – uneori dând pe răscoală şi îmbrâncindu-mă într-un unghi din care cu efort am mai scapat. Plămada mea e cea romantică, deşi capricorn veritabil ce sunt, simt şi pământul sub picioare. Îmi place aşa cum sunt şi îi mulțumesc Creatorului pentru darurile primite şi puterea de a suporta neajunsurile şi lipsurile personale. Dacă mi-ar mai da iarăşi şansa să

retrăiesc o viață, nu m-aş supăra dacă aş fi o copie a ceea ce sunt acum.

George ROCA: *Ce speranțe şi dorințe aveți pentru viitor?*

Elena BUICĂ: Elena BUICĂ: În orele de optimism febril țes multe aspirații pe care mi le mai temperează câte un duş mai rece trimis de câte un junghi al vârstei.
Mi-aş dori să am sînătate, tihnă şi odihnă ca să mai pritocesc câte ceva despre lumea asta largă şi când mă fulgeră câte-o idee să o îmbrac în haina cuvântului, acest creator de univers, oglindă a sufletului, să mai aştern amintiri despre emoții neîmpărtăşite, să mai aştern câte ceva din aceste spectacole ale lumii şi în general, scrierile mele să trezească în cititori un fel de spectacol în care fiecare să fie personajul principal şi să dumice fărâma de emoție trecătoare.

Mi-ar place să am motive ca în scrierile mele să vorbesc despre nişte valori ale românilor care acum stau pitite pe undeva aşteptând să tâşnească din adâncul ființei lor, valori care ar putea fi cu adevarat bunătate, cinste, dreptate, sentimentul purificator al dragostei de aproape, smerenie, iubire şi har, îndurare, curaj, dăruire, devotament, fidelitate, onoare, dârzenie, puterea de a răspândi în jurul lor încredere şi bucurie. Mi-aş dori să ajung să scriu despre unicitatea fastuoasă a unui moment deosebit din viața Marei, nunta, să-i văd fața plină de lumină şi fericire în voalu-i de mireasă şi s-o văd aşezată la casa ei. Aş mai vrea să călătoresc, deşi mi-e pasul mai mic, dar gândurile şi inima mai au încă bătaia aripilor spre frumusețile lumii aşa cum le-a creat cel Nețărmurit şi la care oamenii au adăugat nespuse frumuști. Şi-mi doresc ca scrierile mele să trezească în cititori un fel de spectacol în care fiecare să fie personajul principal şi să dumice fărâma de emoție trecătoare.

LIGYA DIACONESCU
ADEVĂRAT STAR AL PRESEI

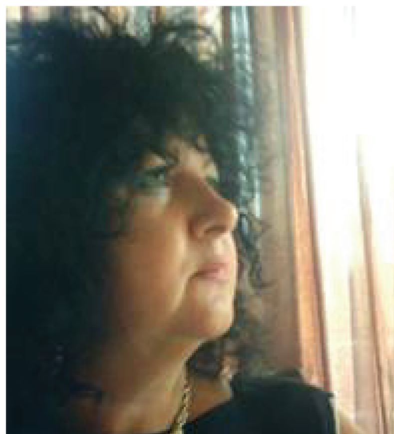

Nu mi-aş putea imagina cum ar fi acum viața mea fără internet. Numai dacă iau în considerație noile prietenii înlesnite de acesta şi mi se pare un beneficiu enorm.

Astăzi doresc să aştern câteva cuvinte despre bucuria de viață pe care mi-a oferit-o internetul, aceea de a cunoaşte un om remarcabil, pe Ligya Diaconescu, care se înscrie în rândul personalităților angajate în marile acțiuni de promovare a culturii şi spiritualității româneşti din țară şi de peste hotare. Numele ei este sinonim cu inițiativa, îndrăzneala, perseverența, credința şi lumina adâncă ce s-a înscris în viața mea într-un loc deosebit.

Ligya Diaconescu deține o licență în finanțe-contabilitate, luată la Iaşi şi una în jurnalism, obținută la Bucureşti, cu specializare la BBC Londra. Este căsătorită şi are o mândrețe de fiică, Andrada-Victoria, sprijin în toate şi care îi calcă pe urme împletindu-şi activitatea de acasă cu cea a studenției în medicină.

Intelectualul de marcă, adevărat ambasador al culturii române, poetă, prozatoare, ziaristă, cunoscută realizatoare de emisiuni de televiziune, dar şi promotoare a culturii şi turismului din Romania, Ligya Diaconescu este proprietarul şi directorul general al Revistei STARPRESS, prin intermediul careia ne-am cunoscut şi am legat o frumoasă prietenie bazată pe respect reciproc.

Starpress este o publicație on-line româno-canadiano-americană, cu apariție zilnică, cu redacții în Canada, USA şi subredacții în Australia, Israel, Republica Moldova, Italia, Germania, cu peste un miliard de vizitatori. Astfel, STARPRESS a devenit o punte de legătură între românii de pretutindeni prin publicarea creațiilor din domeniul literaturii, picturii, sculpturii, dansului, din domeniul jurnalismului, etc. Dar revista înseamnă mult mai mult.

Aici apar cele mai noi creații, materiale din toate domeniile, ştiri şi informații de pretutindeni, care ajung uneori inaintea jurnalelor de ştiri şi înaintea apariției în presa scrisă, colaje cu mănăstiri şi hoteluri româneşti, informații utile şi mai ales multă cultură. Aici este prezentată o altfel de Românie decât cea privită în unele țări. Locațiile, zonele turistice, afacerile româneşti prezentate în limba romană, limba engleză şi uneori în limba franceză, reuşesc să stârnească interesul nu numai al romanilor plecați departe de țară, dar şi pe cel al prietenilor acestora şi al oamenilor de afaceri, precum şi pe al iubitorilor de călătorii din diverse zone ale lumii. De aceea, nu este de mirare că la această revistă on-line apar zilnic noi utilizatori care se inregistrează în 24 de ore într-un numar impresionant, între 30.000 şi 100.000. Valoarea acestei reviste este subliniată şi de prezența semnăturilor unor mari jurnalişti, unii chiar proprietari ai propriilor reviste din Germania, SUA, Australia, Canada etc. Această grea, dar frumoasă şi nobilă activitate, a pornit din aceeaşi dorință de a apropia pe românii aflați în

toate părțile lumii prin ce au ei mai bun şi mai frumos ca oameni şi astfel mulți au devenit prieteni, aşa cum mi s-a întâmplat şi mie.

Activitatea ei se întinde pe multe planuri, încât te întrebi de multe ori care este izvorul de unde soarbe energia pentru a le realiza pe toate. Ei i se potrivesc foarte bine cuvintele: „totul este să vrei şi putința prinde viață”.

Ligya Diaconescu se preocupa si cu proiecte ale Uniunii Europene şi începând din 2006 face parte şi din CSC, e Directorul Directiei de Relații Externe şi Cetățeni străini. În anul 2008, împreună cu bine cunoscutul poet George Filip din Montreal-Canada, au dat ființă primului „Concurs Internațional de Poezie Românească”, de toate genurile, de la cele religioase, având creatori chiar şi preoți, la cele de dragoste, natură, suferințe, dor, patrie, etc. Bucurându-se de succes, în anul 2010 s-a desfăşurat cea de a doua ediție. Câştigătorii concursurilor au fost premiați. Acest gen de concurs, inițiat prima dată de ei, a apărut tot din dorința de a apropia creatorii români de pe toate meridianele, de toate vârstele şi de a ieşi din tipicul acelor concursuri cu limită de vârstă, impunere de creație, gen,

etc. Intenția lor a fost să stimuleze creația şi să dea posibilitatea oricui trăieşte şi simte româneşte, să prezinte propriile creații. Participanții au fost numeroşi, poeți renumiți, dar şi începători, elevi, studenți, academicieni, istorici, muncitori, etc.

Din dorința de a promova turismul românesc, zonele şi locațiile superbe ale țării, Ligya Diaconescu, în calitate de director şi producător, a realizat Concursul spectacol MISS REGINA TURISMULUI ROMÂNESC, organizat în colaborare cu TV România Internațional, Radio România Internațional şi Ministerul Turismului. A avut ca probă eliminatorie, prezentarea a câte unei locații turistice româneşti, hotel, motel, pensiune, restaurant de către o concurentă reprezentantă a acelei locații, în limba româna şi engleză, în timp ce pe un ecran mare curgeau imaginile filmate de la fața locului, pe un fond muzical, timp de un minut. Au participat concurente din multe zone ale țării: Călimăneşti, Eforie-Nord, Poiana Braşov, Sinaia, Sovata, Bucureşti, etc. Concurentele care au trecut prima probă au avut apoi de trecut toate probele specifice unui concurs de miss cu specific românesc şi au realizat un frumos şi inedit spectacol, la care au participat renumiți cântăreți de muzică uşoară, populară, actori în diverse scenete. Prima ediție a avut loc în anul 2000 la Călimăneşti-Căciulata, iar Editia a II-a la Băile Govora în anul 2003.

Activitatea Ligyei Diaconescu cuprinde şi numeroase emisiuni culturale, de turism şi sociale la Radio Metronom Ramnicu-Valcea în calitate de director executiv, la Radio România Internațional şi TV România Internațional, precum şi la Postul de Televiziune Canal 10 din Atena-Grecia. Personalitatea ei se completează cu aparitia cărților semnate de ea:– „Cristaloterapia – pietrele care vindecă”, „Viorela” – povestiri pentru copii, „Sărutul iubirii” – versuri, „Jurnalismul – între adevăr şi minciună”.

Calătoreşte foarte mult şi îmbină afacerea cu plăcerea, a văzut Canada, SUA, Australia, Japonia, Egipt, India şi aproape toată Europa. Cântă acompaniindu-şi vocea cu chitara, studiază cristaloterapatia, citeşte despre viața după moarte, călătoria sufletului, vindecarea prin credință, merge cât se poate de des la biserică şi poartă în suflet vorbele înțelepte ale părinților Cleopa, Arsene Boca, Calciu, Stăniloaie, etc, ține post chiar şi când este în străinătate şi nu uită să facă acte de caritate.

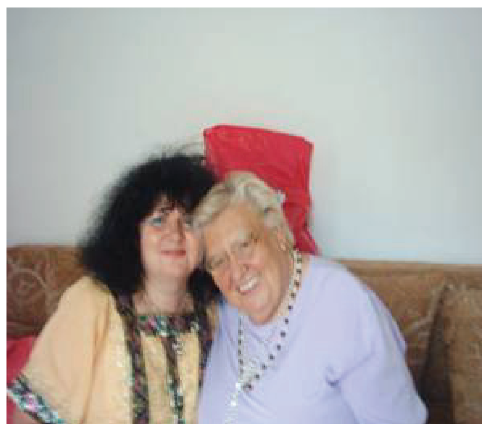

Cu prietena mea Ligya Diaconescu

Are vocația prieteniei şi acceptă întotdeauna să fie “acolo” unde prietenii îi cer ajutorul, prietenie de care mă bucur şi eu şi pentru care mă simt mândră. I-am admirat tactul cu care ştie să trateze oamenii, în special pe cei incomozi: „Sunt mereu atentă să îi evit pe cei care sunt plini de ură invidie, egoism, bârfe, neadevăruri, mă încarc cu mult optimism ca să ies senină din calea diverselor persoane dificile, care n-au ce căuta, pur şi simplu, în acel loc, în acel timp…, depăşiți de situație, înguşti la minte, fără dorința de a risca!”

Dar mai are Ligya Diaconescu ceva care îi întregeşte personalitatea – o anume frumusețe şi căldură a sufletului

cu care „n-a încetat să cânte frumusețea luminii, curcubeul sufletului, durerea tăcută a vremii” aşa cum frumos semnează felicitarea de ziua ei colectivul redacțional al revistei STARPRESS iar poeziile sale o recomandă:

Eu mi-am purtat departe paşii grei,
Prin locuri unde focul-vieții-i stins,
M-am regăsit prin florile de tei,
Am râs şi printre hohote, am plâns! (DRUM)

Şi-apoi ca din visare m-ai întrebat de sînt
Lumină sau tăcere, sau pasăre, sau vis.
sau dacă sunt femeie şi numele mi-e sfânt
Şi cum mă strigă lumea cu glasul ei... nestins.(M-AI INTREBAT)

Zvâcnea adânc în mine o dragoste nebună
Ascunsă de tăcere, de lacrimi şi de dor
Mă întrebau castanii de ce mă pierd prin lume
De ce nu chem lumina, caldura, adevăr? (TRĂIRE)

Mă declar o admiratoare a ei pentru optimismul şi puterea de a visa şi de a-şi înfăptui năzuințe, pentru enormul volum de muncă desfăşurat pe mai multe planuri, pentru mentalitatea de învingător şi perseverența de a nu renunța în fața greutăților, pentru vocația prieteniei necondiționate, pentru multe altele pe care nu le-am putut cuprinde aici, dar ştiu că există, dar mai ales pentru frumusețea şi vibrația interioară despre care pot da mărturie că o aud ca pe sunetele unei viori. Şi când te gândeşti că multe din cele relatate aici n-ar fi existat de n-ar fi fost inventat internetul!

Ligya Diaconescu realizeaza acum ANTOLOGIA SCRIITORILOR ROMANI CONTEMPORANI DIN INTREAGA LUME, STARPRESS. Nume marcante vor fi cuprinse in paginile ANTOLOGIEI.
Detalii:http://www.valceaturism.ro/j15/index.php?option=com_content&view=article&id=3044:antologia-scriitorilor

ANTOLOGIA STARPRESS

În întreaga lume astăzi este o extraordinară explozie a scrisului. Zilnic se publică peste 3.000 de cărți noi. Nici cu titlurile nu mai putem face față. Se estimeaă că un număr din ziarul american New York Time conține informații mai mult decât primea în secolul al 18-lea o persoană în toată viața. Nici noi, românii, nu stăm la coada acestui asalt. Şi atunci, firesc îți pui întrebarea, cum să ne mai descurcăm în hățisul atâtor publicații? Informarea devine din ce în ce mai dificilă, nici măcar titlurile cărților de literatură română nu mai ajung să ne treacă pe dinaintea ochilor. Noroc cu antologiile, căci vin în sprijinul deciziilor noastre, răspunzând pe cât se poate acestui nou comandament. Antologiile nu-s o noutate, ce e nou şi pentru ele, este numărul mare de care am avea nevoie în zilele noastre.

O asemenea antologie este Antologia Starpress, născută din dorința de a oferi cititorilor pe acei scriitori selecționați cu competență de autoarea Ligya Diaconescu, poetă şi prozatoare. Această antologie de proză şi poezie este o structurare a scrierilor pe care le-a cules din noianul ce abundă publicațiile de pretutindeni, selecție care scoate în evidență calitatea esențială a unei antologii, cea a formării ideilor rapide despre cum stau lucrurile în literatura noastră la un moment dat. Este un eşantion reprezentativ de literatură română nouă adunată din toate zările lumii despre valoarea căreia va decide cititorul. În această antologie stau alături poeți şi scriitori consacrați, dar şi dintre cei care şi-au făcut debutul mai tarziu. Sunt şi scriitori şi poeți tineri şi foarte tineri, dar şi octogenari şi chiar nonagenari, dar toți sunt o vie mărturie a dragostei pentru limba română şi pentru frumusețea scrisului. Antologia, în general, chiar dacă nu-i simțim emoția estetică a unei scrieri, totuşi nu e lipsită de stropi de frumunețe, dar are ceva mult mai important, ne oferă

satisfacția informării în plan mai larg, tocmai de ceea ce aveam nevoie căutând o astfel de carte. Lucrarile selectionate, însoțite de o scurtă fişă de autor, se prezintă ele singure şi ne oferă posibilitatea de a ne forma singuri părerile, fără ajutorul criticii, care poate şi ea, nu de puține ori, să-şi schimbe orientările sau să fie contradictorie. Nu de puține ori critica desființează scriitori adevărați, îngroapă valori lăsându-le neobservate, descurajează debutanții, ori ridică în slăvi scriitori despre care la scurt timp nu se mai ştie nimic. Deci, nu e de trecut cu vederea că antologia poate face restaurări spirituale, poate să corecteze obsesiile înrădăcinate din timpuri apuse, poate să dea suflu nou scrierilor.

Meritul autoarei Ligya Diaconescu este acela că s-a orientat spre necesitățile actuale ale literaturii şi ne-a oferit această antologie pe care am putea s-o comparăm cu o oglindă, o lupă, o vitrină sau o fereastră prin care să privim mai de aproape peisajul scrierilor, orientărilor, stilurilor şi concepțiilor despre artă ale autorilor şi astfel, antologia să-şi găsească împlinirea ajutându-ne să alegem de citit ceea ce răspunde nevoii noastre spirituale, sau să desprindem mai uşor cine scrie cu seriozitate şi cu duh şi cine nu are chemare pentru scris, chiar dacă unii sunt premiați şi ridicați în slăvi, dar necitiți.

MARIN VOICAN GHIOROIU
NE INVITĂ IN GRĂDINA RAIULUI FOLCLORIC

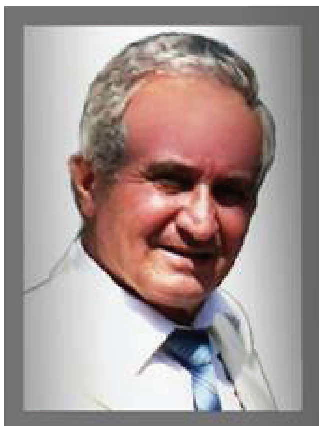

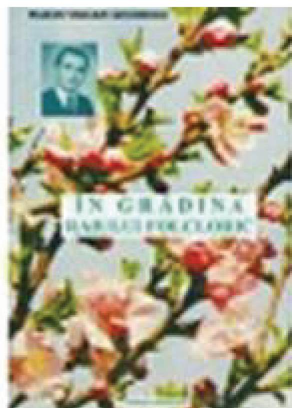

„În grădina raiului folcloric“ este titlul uneia dintre cărțile folcloristului, scriitorului şi compozitorului de marcă Marin Voican-Ghioroiu, dar i se potriveşte întregii activități, sunând ca un ecou al unei invitații să păşim în acest rai.

Eu am păşit şi am văzut că Marin Voican-Ghioroiu are mai multe glasuri pentru cântare. Glasul condeiului care aşterne frumoase poezii şi rânduri de proză sau dramaturgie este susținut şi de glasul plin de armonii al cântecelor culese sau prelucrate de el, dar şi altele pe care le-a creat ca şi când ar fi izvorâte din vatra satului. La toate astea mai este de adăugat valoarea unor activități de organizare de spectacole şi concursuri pe țară de primă importanță. Şi pentru că bunul Dumnezeu i-a dat atâtea daruri, ca să le poată bine valorifica, i-a hărăzit şi o frumusețe de soție, pe Rodica Anghelescu, înzestrată cu glas de ciocârlie, argument temeinic pentru a fi angajată ca prim-solistă a Ansambului “Ciocârlia” al MAI. Astfel, prin glasul ei, cântecele şi poeziile lui îşi iau zborul spre

sufletele oamenilor şi au ajuns să fie răsplătite cu premii valoroase.

Aşadar, „jos palaria” mi-am zis şi am încercat să aştern măcar ceva din frumusețea “grădinii raiului folcloric” pe care ei au creat-o pentru desfătarea noastră. Nu ştiu cum am să mă descurc cu câte-mi stau pe dinainte şi îşi cer dreptul la lumină, ştiind din capul locului, spre regretul meu, că multe vor rămane pe dinafară.

Vorbind de dragostea ce l-a legat de satul natal de pe dealurile valcene cu nume parcă din basm – Ghioroiu – de la care a împrumutat zestrea sufletească, dar şi numele, Marin Voican-Ghioroiu ne spune: „am cules cu migală flori alese de pe Dealul Viilor, apoi le-am semănat în Grădina Raiului Folcloric spre a bucura pe dragii mei români cu melodii izvorâte din patimă şi dor, din foşnetul frunzelor, murmurul izvoarelor, hăulitul fetelor, chiuitul flăcăilor la nunți şi horele satului, să ofer iubitorilor de muzică populară câteva clipe de fericire pentru a nu uita niciodată limba, portul, tradițiile şi plaiul nostru strămoşesc”.

„Dragoste-am cules din flori,
Din soare aprins în zori…
Din „Crucea voinicului”
Şi ai mândrei ochişori…
Din Dealu Ghioroiului”.

O bună parte din realizari sunt cuprinse în volumele semnate de Marin Voican-Ghioroiu:
“Cununi de flori” (Crowns of flowers) bilingvă
“Amintiri din cârciumioară”
“Fiii satului” împreună cu prof. Ion Paşol
“Inimă de mamă” (trei volume)
“În grădina raiului folcloric”
“Flower crowns for the heroes”

(Cununi de flori pentru eroi) bilingvă, ediția aII-a, revizuită şi a adăugat de data aceasta noi poeme pe care le-a pus

în partitură, iar Rodica Anghelescu le-a înnobilat cu frumusețea glasului şi gingăşia sufletului de gorjeancă îndrăgostită de frumusețea melosului nemuritor al celei mai prolifice zone în păstrarea ăi perpetuarea tradițiilor noastre, zestre de aur cu care ne mândrim.
“Din cuvinte-am sădit flori” “Dragoste-am cules din flori şi Timpului i-aş plăti bani” – o vastă culegere de 612 pagini de folclor autentic, şlefuit şi personalizat.

În zilele noastre, în timp ce în țară este o întrecere pentru a demola autenticul şi frumosul lăsând loc kitsch-lui şi manelizării să se înstapânească peste tot, Marin Voican-Ghioroiu are instinctul şi puterea de a produce realmente altceva, de a se pune de-a curmezişul acestor stări.

În creațiile sale impresionează în primul rând prinosul de frumos şi registrul liric care îşi au izvorul în ruralul autentic cărora le dă forma versificației populare îmbrăcate în metafore măestrite, iar unora le dă vesmântul muzical.
“În fereastra ochilor…
La umbra sprâncenelor –
Ce noroc avui…
Floare de gutui!
În casa sufletului
Îmi stă soarta omului.”
Venind în contact cu activitatea sa creatoare, te simți mişcat de profundele sale convingeri în valorile perene. Se face frate cu codrul pe care-l înzestrează cu trăsături umane, cântă cerul, apele, soarele şi luna, păsările: ”Turturica toarce fir / Pe-o creangă de trandafir”, cântă fântâna ca elixir al vieții, frământările omului simplu, tumultul vieții de la țară împletit cu clipele de răgaz pentru meditație profundă, speranțe şi regrete, dansul popular care elimină forța negativă şi îl încarcă pe om cu pofta de viață, întâmplări cu dimensiuni baladeşti, momente de răscruce, cumpenele vieții. Autorul stă de vorbă cu oamenii satului, descrie obiceiurile şi tradițiile ca în

adevarate tablouri rurale, anotimpurile si momentele zilei, meditează asupra scurgerii ireversibile şi implacabile a timpului. Vibrantă este delicateţea revigoratoare şi bucuria retrăirii copilariei, chipul mamei ca izvor dătător de viaţă, dorul, iubirile, frumuseţea sufletească întruchipată în fiinţa iubită. O temă frecventă este cea a florilor, un adevărat decor ce te trimite cu gândul la Rai. Colindele au şi ele un loc însemnat strălucind prin frumuseţe şi autenticitate: "Brad frumos verde şi-nalt", "Lângă ieslea Domnului", "Hristos fie lăudat".

Creaţiile sale de o inestimabilă frumuseţe te duc imediat cu gândul că sunt un bun prilej de educaţie a tineretului, prin care poate să cunoască mai bine rădăcinile şi valorile poporului nostru şi să primească mesaje profunde: omul poate fi fericit şi fără bani, sau îndemnul de a fi buni şi cu credinţă în Dumnezeu.

Deoarece culegerile sale de folclor şi prelucrarea lor ating adâncimi de suflet, ne creează o mare desfătare şi o deplină admiraţie, aprecierile comentatorilor sunt elogioase şi numeroase.

Profesorul Univ. Dr. Dumitru Miron, Prorectorul Academiei de Studii Economice din Bucureşti, în revelatoare prefaţă a volumului "Dragoste-am cules din flori" şi "Timpului i-aş plăti bani", printre altele spune: "Intr-o vreme în care epigonii se cred mari maeştri ai lirei, în care obiceiurile tradiţionale par a nu mai atrage pe nimeni, iar devenirea nu mai are timp să se raporteze la peren, cineva şi-a găsit timp să culeagă părţi de identitate culturală autentic românească, să le şlefuiască personalizat şi să ni le ofere într-o carte pentru a ne reaminti că nu venim de nicăieri şinu ne îndreptăm catre niciunde. Dorind să provoace sintagma, tot mai dezumanizantă, "timpul înseamnă bani", care ne face frivoli dacă îi dedicăm nedigerat toate energiile noastre, autorul acestor versuri repoziţionează

echilibrul dintre timp şi bani, conferă elementelor acestui binom o altă încărcătură, mai aproape de sufletele noastre, şi ne invită să reflectăm la ceea ce este bine şi ceea ce este rău, la valorile trainice ale identității culturale autentic naționale şi să redescoperim ceea ce vibrează cald atunci când vrem să rămânem noi înşine.”

La fel şi Profesorul universitar Dr. Aurel Mustățea, remarcă cu deosebită satisfacție: „Despre omul şi creatorul Marin Voican-Ghioroiu ar trebui să scriu multe pagini ca să pot scoate în evidență realizările sale muzical-poetice. Orice cititor care parcurge paginile lucrărilor sciitorului-compozitor Marin Voican-Ghioroiu îşi va da seama de munca neobosită (încununată de-o reală valoare artistică) pe care a depus-o timp de peste cinci decenii şi jumătate, spre a da la iveală adevărte dantelării de excepție în domeniul melosului popular, în care un rol predominant îl deține dorul nețărmurit pentru cântecul frumos, autentic al omului de la țară, cât şi pentru plaiurile Olteniei iubite, de unde-şi trage seva creatoare. Am parcurs fără întrerupere cărțile pe care le-a publicat, şi sunt copleşit (în primul rând) de vasta tematică cuprinzătoare a tradițiilor şi spiritualității poporului român, căci de la cântecul de leagăn până la doină şi baladă, autorul a îmbrățişat în creația sa toate genurile poetico-muzicale ale folclorului nostru. Subliniez, în mod special, cântecul de dragoste exprimat de domnia sa cu acea lumină şi curățenie sufletească născută în vatra satului care, numai la noi la românii mai dăinuie spre cinstea celor care au adăugat din veac în veac şi păstrează cu sfințenie în lada de zestre bijuterii cu valoare inestimabilă.”

Ca scriitor Marin Voican-Ghioroiu semnează pagini vibrante despre muzicieni. Ascultându-l pe Gheorghe Zamfir el ne transmite emoții nemaiîntâlnite publicului la fiecare spectacol. “Nu pot să nu mă opresc la Doina Oltului, melodie de referință în repertoriul mondial pentru

nai. Aici l-am văzut pe cel pe care l-a hărăzit Demiurgul să fie cu adevărat magnific. Vedeam cum lacrimile i se scurgeau pe faţă, cum degetele mâinilor deveniseră nai, ele însele, cum acel trup de om este cutremurat de trăiri indescriptibile. Pe faţă i se citea că vorbeşte cu o lume fantastică, îi răspund codrii seculari, îl ascultă pietrele Oltului, îl mângâie undele răcoroase şi tămăduitoare ale dorului şi iubirii de pământul patriei “

Pe Maria Lătăreţu şi-o aminteşte astfel: “Eram copil, aveam cinci ani când am cunoscut-o pe tanti Mariţa în restaurant, la Gara de Nord, unde tatăl meu era ospătar. M-a ţinut pe genunchi şi-mi spunea că dacă dă Dumnezeu voi ajunge şi eu cântăreţ, dar Dumnezeu a vrut să ajung poet şi compozitor. În amintirea minunatei Maria Lătăreţu am compus melodia “Marie, floare de dor”, muzica şi versurile interpretate de Rodica Anghelescu (laureată a festivalului Maria Lătăreţu-locul II)”

Marin Voican-Ghioroiu semnează şi teatru scurt “Speranţa”, “Focul”, “Deznădejde şi credinţă”, “Poetul şi Regina”,”Experiment diabolic”, dar si scenete umoristice de-o mare savoare: ”Nu e bine, calc pe mine”. A compus muzică şi versuri pentru albumele “În poiana la Olteţ”, “De-ar fi dorul fân cosit”, “Din cuvinte-am sădit flori”, “Soartă cine crede-n tine”, “In grădina raiului folcloric”.

A scris nenumarate poezii pe cele mai diverse teme. Volumul “Flower crowns for the heroes” (Cununi de flori pentru eroi) bilingv, engleză şi romană, a fost publicat recent şi în revista “Romanian VIP” din Dallas de către renumitul publicist George Roca, la care a adăugat şi o notă la subsol: “Am considerat să-l fac public deoarece este un exemplu plin de durere, sensibilitate, compasiune şi asociere cu victimele actului terorist care a avut loc în 11 septembrie 2001 la New York. Am rămas impresionat

atât de frumusețea exprimării în versuri cât şi de taletul de a pune pe note poemele sale”.

În ziua în care l-am cunoscut personal, înaintea mea s-a înfățişat un domn cu un braț de flori pe care mi le-a oferit cu gesturi de curtoazie aleasă – nici nu mi-l închipuiam altfel. Zâmbind, cu fața luminoasă, cu o privire caldă şi o voce melodioasă, mi s-a adresat ca şi când am fi fost prieteni de o viață întreagă.

Când întâlnim astfel de oameni ca Marin Voican-Ghioroiu, oameni dăruiți cu har de la Pronia Cerească, oameni țesuți din lumină, cu convingeri profunde în valorile neamului nostru cărora să le închine întreaga viață, cu inițiativă creatoare, cu măsură în tot ce fac, cu demnitate, cu un larg umanism şi curat creştinism, oameni încărcați de emoție şi delicatețe în fața purității simple, trebuie să ne plecăm frunțile.

OCTAVIAN CURPAŞ
,,INTERVIU CU SCRIITOAREA ELENA BUICA DESPRE STAREA DE FRUMUSEȚE A SUFLETULUI”

„Scriu din dragoste de oameni”

DE VORBĂ CU BUNI

„Visele nu mă costă nimic şi uneori, ele sunt atât de frumoase…!!!”, obişnuieşte să spună scriitoarea Elena Buică, autoarea volumelor “Crâmpeie de viață”, “Gând purtat de dor”, “Prin sita vremii”, “Oglindiri”. Născută în ianuarie 1933, în comuna Țigăneşti, județul Teleorman, Elena Buică mărturiseşte că în viață, le datorează totul părinților săi care i-au insuflat dragostea pentru carte, pentru cultură, pentru artă, dar şi pentru perseverență în muncă, pentru autodepăşire şi pentru valori morale superioare. De altfel, acesta a fost şi unul din motivele ce au contribuit la decizia ei de a studia la Facultatea de Limba şi literatura română din cadrul Universității Babeş-

Bolyai din Cluj, pe care o absolvă în 1965. Ca profesor de limba şi literatura română, Elena Buică a avut întotdeauna dragoste de copii şi a încercat să fie un model de referință

pentru elevii săi. În 1998, scriitoarea părăseşte România şi îşi urmează fiica şi pe soțul acesteia, stabilți din 1993 în Canada. În prezent, Elena Buică locuieşte la Toronto, oraş pe care l-a ales nu doar pentru că i se părea mai aproape de visul american, ci şi pentru că este situat pe aceeaşi paralelă cu meleagurile unde ea însăşi a văzut lumina zilei. Când a luat hotărârea strămutării, scriitoarea a ştiut că va plăti un preț, însă în opinia sa, este important să înveți să laşi evenimentele să curgă, să te avânți în vâltoarea viitorului şi să scrii o nouă pagină în cartea vieții.

- Cine este Buni?

- Vă răspund cu un fragment din proza scurtă "Despre scrierile mele": „Cine sunt eu? Cu zestrea primită de la părinți, de la oamenii din mijlocul cărora m-am înălțat, de la dascăli şi cărți, cu ce am adăugat eu în dorința de a-mi contura personalitatea, am vrut să fiu un om în inima căruia să cânte viorile, să strălucească florile în culori proaspete, să răsune trilurile pasărilor, să fie lumină, căldură şi bunătate, să fie cerul senin în care să plutească îngerul păcii şi al dragostei". Din tot ce am vrut, poate că s-a împlinit câte ceva, aşa mi-ar place.

- Ce rol are scrisul în viața lui Buni?

- Căutând mereu un loc pentru a aşeza spiritul în matca lui firească, am descoperit scrisul, care a devenit bunăstarea mea sufleteasca, timpul şi spațiul în care călătoresc gândurile mele. Scrisul îmi oferă o lume deosebit de interesantă pentru care mi se cere capacitatea de a vedea lucrurile din mai multe perspective. Este lupta de a scoate la lumină înțelesuri tainice, este terenul pe care lupt să ridic cât mai sus măreția sufletului. Scriu din dragoste de oameni care are în ea o poezie de o rară frumusețe şi o sete care mă ține departe de cinismul vieții. Scrisul mi-a reconturat orizonturi, mi-a anulat limite impuse, mi-a creat

noi drumuri de viaţă. Dar reuşita în scris se plăteşte în fel şi chip şi nu de puţine ori propriile-mi slăbiciuni îmi râd sub nas, insomniile îmi zvârcolesc patul, îndoielile îmi tulbură liniştea. Dar în esenţă, scrisul este o stare de frumuseţe a sufletului, un exerciţiu spiritual în care adesea uit de toate şi chiar de mine. A devenit modul meu de a exista. „Scrierile mele oscilează între tonul autobiografic şi cel detaşat de context”

- Vă rugăm să ne vorbiţi despre debutul dvs. literar.

- După pensionare am trecut prin mai multe făgaşuri – cel mai însemnat a fost rolul de bunică – şi apoi m-am aşezat în cel al scrisului, la vârsta de 70 de ani. Noul meu drum de viaţă a avut doi piloni. Cel dintâi a fost domnul Dumitru-Puiu Popescu – Director Editor al Revistei “Observatorul” Toronto – care mi-a deschis calea scrierilor, oferindu-mi o rubrică permanentă la această publicaţie. Cel de al doilea pilon a fost mult regretatul om de aleasă cultură Dr. Artur Silvestri, care a făcut mai cunoscute scrierile mele prin imperiul mediatic „Intermundus Media” creat de domnia sa. Acestor personalităţi le aduc prinosul meu de recunoştinţă.

- Despre ce vă place să scrieţi? Care sunt principalele teme abordate de dvs.?

- Sunt teme diverse precum este şi viaţa şi sunt multe şi foarte diferite trăirile revărsate în scrierile mele. Cu fiecare scriere am sorbit pe rând câte un strop de lumină. În câţiva ani de scriere, până acum sunt şapte, am trăit arderea mai multor etape de viaţă ce păreau că nu încap în acest răstimp. Scrierile mele sunt oglindiri şi reflecţii, căutări şi tălmăciri de înţelesuri. Mă cufund într-o lume de gânduri şi umblu prin amintirile mele în vârful picioarelor, ca într-o catedrală a sufletului. Sunt scrieri care cuprind bucurii înălţătoare sau tristeţi tulburătoare, speranţe

înaripate sau zboruri frânte, satisfacțiile şi durerile adaptării într-o lume foarte diferită de cea în care am trăit aproape o viață de om, trăiri şi amintiri din propria-mi viață, dar şi ale celor cu care s-a intersectat viața mea. Sunt preocupată să las spațiu între rânduri pe unde să se furişeze gândurile cititorilor cu care să port un dialog intim. Scrierile mele oscilează între tonul autobiografic şi cel detaşat de context. „Oamenii înclină acum mai mult spre proza scurtă”

- De ce ați optat pentru proza scurtă, ce anume v-a determinat să alegeți proza scurtă?

- Scriu proză scurtă pentru că mi se pare că oamenii nu mai au timpul şi răgazul necesar să citească romane cu subiecte pe mai multe planuri, cu evenimente multe, care merg paralel, apoi se întretaie şi se unesc în finalul celui de al treilea volum. Oamenii înclină acum mai mult spre proza scurtă, dacă se poate din biblioteca de buzunar, să poata citi, eventual, şi în mijloacele de locomoție, cu subiecte din viața lor şi care îşi păstrează savoarea autenticității. Puțini sunt cei care mai privesc literatura ca pe un act vital şi edificator.

- Sunteți o călătoare împătimită?

- Vă răspund cu un DA atotcuprinzător.

- În ce măsură literatura dvs. de călătorie combină prezentările documentare şi descriptive ale locurilor pe care le-ați vizitat cu digresiuni filozofice sau subiecte de actualitate?

- Se vede că sunteți un reporter bine instruit. Aşa de bine ați surprins esența scrierilor mele de călătorie, încât întrebarea, conține în ea şi răspunsul – în bună măsură. Ce aş mai avea de adăugat!? Târziu am simțit lăsată în urmă admirația pentru reportajele lui Aristide Buhoiu,

amintire care s-a strecurat pe furiş în intențiile mele, dar lăsându-mi spațiile libere în care să imprim propria-mi pecete. “E greu de definit cum se scrie acum”

- Una din mărturisirile dvs. literare este următoarea: “Cuvintele au în spatele lor alte cuvinte, cu alte înțelesuri şi chiar dacă ajungi şi la acelea, au şi ele în spate lor alte cuvinte, cu alte înțelesuri. Dar din toate, măcar un licăr de-ar rămâne, ca să lumineze peste timp un crâmpei din viața care a fost şi aşa cum m-am străduit s-o fixez în cuvinte.” Între volumele ce vă poartă semnătura, există licărul unui titlu preferat? Care este acesta şi de ce?

- Îmi iubesc cărțile ca pe copiii mei, patru la numar: “Crâmpeie de viață” (2005), “Gând purtat de dor” (2006), “Prin sita vremii”(2007) , “Oglindiri” (2009). În ele am pus “fâşii de suflet” când le-am dat viață. Dar “Gând purtat de dor”, monografia sentimentală a comunei în care am scos țipătul dintâi, acel moment unic al ivirii mele pe pământ, darul vieții venit din Ceruri, Țigăneşti-Teleorman, mi-e mai aproape de suflet, mai drag ca însăşi copilăria. Această carte, ca şi alte scrieri ale mele, exprimă liantul dintre memoria anilor petrecuți în Țigăneşti şi viața de acum atât de îndepărtată ca timp şi ca spațiu. Aflându-mă la mii de kilometri, sufletul meu nu s-a sudat cu locurile unde mă aflu acum, frumoase, dar nu rupte din mine şi îşi caută mereu drumul unde simte el că este “acasă”. Scriind, la vârsta de acum, am retrăit inocența copilăriei cu mişcătoare amintiri necuprins de frumoase şi trăiri profunde ca însăşi ințelepciunea senectuții, căci numai prin înțelepciune te întorci la anii copilăriei. Port în mine comorile sufletelor oamenilor din Țigăneşti, un dar revărsat în mine de bunul Dumnezeu. Scriind despre ei, m-am străduit să îi fac mândri pe țigăneştenii mei, trăitori pe străvechi meleaguri pline de tradiții şi frumuseți.

- "Prin scrierile mele adie uneori, fie un duh arhaic, semn de preţuire al strămoşilor noştri, fie câte o pală de romantism, chiar dacă astăzi se scrie după alte rosturi", afirmaţi la un moment dat. Care sunt rosturile după care se scrie astăzi şi ce recomandare aţi dori să le faceţi celor ce se află la început de drum în ale scrisului?

- E greu de definit cum se scrie acum. Nici critica literară nu a reuşit o definiţie. Nu există un curent literar anume. Tinerilor în ale scrisului le-aş dori ca din operele lor să răzbată puterea biruitoare a faptei şi a sentimentului nobil. Le doresc să nu ostenească în truda de a găsi unicitatea ideilor, a faptelor pe care să le înalţe pe piedestalul scrierilor, scrisul lor să aibă culoare, să aibă vibraţie, să aibă viaţă. "Sfântul prea curat al ghiersului românesc"

- Cine sunt poeţii şi scriitorii romantici pe care îi admiraţi cel mai mult?

- Am avut pasiuni pentru mulţi scriitori şi nu numai romantici. Au stăruit în mine autori diferiţi, în diferite etape de viaţă, dar m-am întors mereu la Eminescu, "Sfântul prea curat al ghiersului românesc", cum îl numea Arghezi. Îi cânt sau recit poeziile cu aceeaşi căldură tainică şi proaspătă ca în tinereţe.

- La ce publicaţii colaboraţi?

- Am publicat la mai multe ziare şi reviste: "Observatorul", "Alternativa on-line", "Faptu`divers", ziar săptămânal din Toronto; "Mesagerul" Hamilton, în calitate de redactor şef literar; la "Starpress Internaţional on-line", colaborator permanent, "Oglinda literară". Am publicat ocazional la multe reviste: "Prier" din Republica Moldova, oraşul Ştefan-cel-Mare. Un loc deosebit îl ocupă publicaţiile la revistele on-line "Intermundus Media", iniţiat de remarcabilul om de cultură Artur Silvestri. Sunt colaborator permanent al publicaţiei on-line "Cetatea lui Bucur' –

Bucureşti. Mai recent public şi în “Phoenix Magazine” din Arizona, în Germania la “Agero” la “Romanian Vip”, SUA. *“Mi-ar plăcea dacă românii noştri ar fi mai uniți”*

- Vorbind despre volumul “Prin sita vremii” (2007), Dumitru-Puiu Popescu – Director Editor al Revistei “Observatorul” Toronto, spunea: “Scrierile acestea sunt o picatură vie de cultură românească în lumea canadiană.” Vă rugăm să ne vorbiți despre contribuția dvs. la promovarea culturii româneşti şi despre premiile primite, ca recunoaştere a meritelor dvs. în acest sens.

- Tot ce scriu îşi are rădăcina în cultura noastră românească. Românilor mei le port românitatea prin lumea întreagă, descriu întâmplări în armonie cu viața lor în frumosul şi dulcele lor graiu. Am scris despre frumusețile cuprinse în operele scriitorilor clasici, dar şi contemporani. Am primit două premii din partea revistei „Observatorul” din Toronto, unul în decembrie, 2005, Premiul special pentru talent, perseverenta si promovarea literaturii romane, si altul în ianuarie 2007, pentru promovarea traditiilor romanesti.

– Ce ați dori să ne relatați despre comunitatea română din Toronto?

- În românii aflați pe aceste meleaguri sunt trăiri ale dorului de țară şi de respect pentru istoria şi valorile neamului nostru mai aprinse decât ale multor frați de-ai noştri care se găsesc între granițele țării. În străinătate oamenii trăiesc cu un dor de țara în care s-au născut, dor pe care nu-l pot înțelege decât cei ce se află ca noi. Mi-ar plăcea dacă românii noştri ar fi mai uniți. Îi admir pentru hărnicia lor şi pentru că țin sus steagul demnității țării noastre. *„Dor de primăvara românească”*

- Ce vă place şi ce nu vă place în Canada?

- Blânda şi buna Canada ne-a oferit o viață trăită în normalitate. Aici am întâlnit democrație, linişte şi respect pentru legi, oameni cu zâmbet pe buze care îți transmit calmul şi bucuria clipelor existențiale. Trăim aici o viață frumoasă, cu recompense şi bucurii, dar frumusețea vieții nu se obține lesne, include eforturi, timp, dezamăgiri, răniri, dureri, pierderi. Viața nu oferă nimănui o existență aşa cum şi-o doreşte şi pentru toate bucuriile se plăteşte. Nicio societate nu e perfectă şi la rândul nostru şi noi suntem imperfecți. Dar tot în tot, avem motive temeinice să-i aducem mulțumiri acestei țări care ne-a adoptat fără să facă diferențe între fiii ei. Nu-mi placiernile lungi canadiene şi primăverile prea scurte. De aceea, în fiecare an mi se face un dor nebun de primăvara românească.

- Cum este să îți fie „dor de primăvara românească”?

- Chiar dacă am 77 de ani, tot aşa cum am spus în proza scurtă închinată primăverii, din care citez: “…cum să nu îmi fie dor de acea primăvară românească ce trezea în mine o poftă Dumnezeiasca de viață şi de neastâmpăr şi mă făcea să-mi ies din minți sau să cânt cu gura mare aşa cum cântă Tudor Gheorghe “Au înnebunit salcâmii/ De atîta primavară/… Au înnebunit salcâmii/ Şi tu vrei să fiu cuminte!” Mi-e dor, mi-e dor nebun de toate câte-am spus mai sus şi de încă multe altele nespuse şi care nu vor să mai stea cuminți în acele cuibare de tăceri ale sufletului acum prins în vraja primăverii!

- Când ați fost ultima dată România?

- Aproape în fiecare vară merg în România fiindcă este neostoit în mine cântul doinei dorului de ducă. Mă duc să-mi văd plaiurile natale şi oamenii cu toată zestrea lor primită de la Cel de Sus.*“M-am născut cu duhul plecărilor”*

- La ce lucrați în prezent şi ce planuri de viitor aveți?

- Scriu ca şi până acum proză scurtă şi impresii din călătorie pe care intenționez să le adun într-un volum intitulat «Luminişuri». Sunt scrieri care îmi luminează viața şi în care mă străduiesc să strecor picuri de lumină şi căldură sufletească pentru cei care se vor apleca asupra rândurilor semnate de mine.

- Cum vă petreceți timpul liber?

- Scriind, citind, ascultând muzică clasică şi populară românească, ajutând în gospodărie şi vara călătorind.

- Ce hobby-uri aveți?

- Călătoriile. Cred că m-am născut cu duhul plecărilor.

- În final, v-aş ruga să le adresați un mesaj cititorilor noştri.

- Tot ce scriu este pornit din dragoste pentru oameni. Lor mă adresez, celor de acum, dar şi celor care vor citi dupa ce eu voi trece Vămile Văzduhului. Îi am în față şi dialoghez în gând cu ei, mai ales cu cei care au înscris pe agenda zilnică fapta frumoasă şi gândul curat. Vor fi şi din aceia care nu gustă scrierile mele, dar eu le transmit şi lor dragostea mea şi un zâmbet împletit cu înțelegere pentru diversitatea umană. Dacă sunt sau nu frumoase scrierile mele, asta mai depinde şi de cel care le citeşte. Se spune că frumusețea se află în ochii celui care priveşte.

Phoenix, Arizona

MEDALION ARTUR SILVESTRI
AM CRESCUT DIN GÂNDUL ŞI FAPTA MARELUI OM DE CULTURĂ UNIVERSALĂ ARTUR SILVESTRI

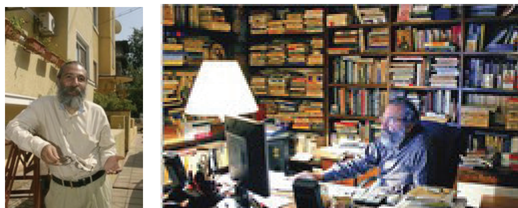

Cam acestea mi-au fost cuvintele de început când am luat cuvântul la comemorarea a şase luni de la trecerea la cele veşnice a omului cu vorbe înțelepte şi fapte mari Artur Silvestri. Ce a impresionat atunci asistența formată din numeroşi scriitori sosiți din toate colțurile țării, ba şi din străinătate, a fost vârsta înaintată la care mi-am făcut debutul – la 70 de ani – şi intuiția marelui om de aleasa cultură, Artur Silvestri, care mi-a venit în întâmpinare, întinzându-mi dreapta sa până aproape de despărțirea definitivă. Nu pot să înteleg nici astăzi cum a fost posibil să joace un rol atât de important în viața mea într-un timp atât de scurt, numai 8-9 luni ale anului 2008, şi doar pe calea internetului, fără să ne vedem la față.

Când nu mă mai aşteptam, s-a întâmplat, ca prin fața casei mele, să treacă norocul cu câteva daruri. N-am pierdut ocazia şi l-am poftit în casă. Aşa s-a făcut că am primit un dar de preț numit Artur Silvestri, cel care mi-a adus un strop de binecuvântare de la Duhul Sfânt.
Vine o vârstă când oamenii isi socotesc încheiate problemele mari ale vieții şi eu închisesem poarta câtorva

etape de viață, socotind că venise vremea să deschid o poartă nouă prin care viața mea să îşi găsească desfăşurarea în mod firesc, cu rost şi dacă se poate şi frumos. Gândul scrierilor era demult cuibărit în adâncul ființei mele şi auzisem adesea îndemnul de a mă aşterne la scris, aşa că acum l-am căutat, l-am adus la suprafață şi i-am dat ființă. Debutul l-am facut la publicația “Observatorul” din Toronto, dar s-a intamplat ca într-un moment dat, să fie in pragul reducerii numărului de pagini si scrierile mele să nu-şi mai găsească loc. Când am aflat, s-a întunecat tot universul şi cutremurată, am zis: “Doamne, nu mă lăsa”. Atunci s-a întâmplat un fel de miracol, m-a stăbătut un fulger, ca iluminarea unui Duh. Am căutat pe Google vreo publicație unde aş putea să trimit scrierile mele. Spre surprinderea mea, care nu mă plimbasem prea mult pe internet, au apărut nenumarate publicații. Din lungul şir, fără să ştiu de ce, m-am oprit doar la unul: INTERMUNDUS MEDIA. Ca în transă, am deschis la adresa indicată şi am trimis două scrieri. Mi-a venit răspunsul în câteva secunde şi s-a stabilit legatura nesperat de repede. Aşa a apărut în viața mea întâlnirea crucială cu minunatul OM Artur Silvestri care m-a luat sub aripa sa, m-a redat pe mine mie însămi. Acest OM excepțional m-a slujit pe mine în numele idealului înalt pe care îl slujea cu o devoțiune fără asemanare în zilele noastre.

Cu acea intuiție a omului superior, cu deosebită precizie, imediat m-a “citit” printre rânduri şi a desluşit nevoia imperativă a scrisului în viața mea caare se desfăşurată într-o lume ce n-a putut să umple golurile celeilalte lumi de care sufleteşte nu m-am putut despărți. Canada mi-a oferit multe satisfacții, dar mi-ar fi putut întinde cursa unei senectuți cu trăire interioară destrămată, diluată, plată, cenuşie. In situația mea, doar scrisul ar fi putut avea puterea să-mi umple viața şi să înlăture instalarea unui

coşmar sufocant, o existență înfundată într-o monotonie ca de mâl, lipsită de urcuşuri şi coborâşuri, de lumini şi umbre ce te pot duce într-o stație în care trenul nu mai soseşte decât odată, ca să te ducă fără întoarcere. Aceaste spaime, nu puteau să-i scape din vedere celui care mărturisea într-unul din miile de articole: “scrisul este viața”. La început am aşteptat punctul său de vedere despre primii mei paşi pe tărâmul scrierilor cu o emoție nu mai mică decât a omenirii care aştepta să vadă primii paşi pe Lună. Am trăit una dintre bucuriile deosebite când am aflat că se ocupa personal de scrierile mele. L-am întrebat odată dacă are puncte de vedere diferite față de ceea ce spusesem într-o scriere pe care n-a publicat-o şi mi-a raspuns: “la mine vin direct lucrările unor scriitori de care mă ocup personal şi lucrarea de care îmi vorbiți nu a sosit la mine.”

Fără să folosească limbajul amabilităților, cu o delicată discretie, distinsul profesor, dr. Artur Silvestri, deşi cu o largă cuprindere a activității demnă de un institut, nu doar de o persoană, a găsit timp să converseze cu o începătoare într-ale scrisului şi încă, destul de bine trecută de etapa marilor elanuri tinereşti. Prin emailurile pe care mi le trimetea simțeam siguranța că este umărul pe care mă pot sprijini, simteam revărsarea căldurii inimii sale, a blândeței, a bunătații, a iluminării şi îndrăznesc a spune, chiar un fel de comunicare ce se făcea pe un canal tainic, poate chiar un fel de telepatie.

Sprijinul cel mai important a fost prin FAPTA, cea prin care mi-a oferit un alt capăt de lume făcându-mi cunoscute scrierile pe multe meridiane şi m-a scos din unghiul mort - aşa cum a făcut cu un lung şir de alți scriitori - şi m-a ridicat acolo unde nu cutezasem să mă văd. Avea puterea de a “ne înălța într-o altă ordine, aceea a miraculosului, a harului” cum remarca marea doamnă a culturii noastre Zoe Dumitrescu Buşulenga.

Am trăit profund rândurile ce mi le-a adresat: ***"In anii de până acum, mulți sau puțini, asa cum o vrea Dumnezeu , nu am avut decât năzuința de a privi în jur cu atenție şi cu buna-voire, întelegând că, dacă viața ne-a fost dată ca un mister inexplicabil, nimic nu o face mai bine purtatoare de înteles ireductibil decat rezultatul viu şi definit, Fapta , de orice greutate . De-aceea , atat "ieri " cât şi azi -si daca voi avea zile, si mâine – am simtit că, dacă dincolo de orice prejudecati, reținere nepăsătoare şi individualism sterp, voi afla precum în nisipul râurilor mari, pepita de aur şi o voi arăta şi altora, ajutând pe cât pot, să se scoată mai lămuritor în evidență, nu voi fi trăit fără rost; şi nădajduiesc ca nu am greşit".***

Mânat de un zor pe care l-am înțeles abia mai târziu, mi-a publicat fără strop de zăbavă tot ce i-am trimis, fără să mă scape din vedere. Aproape în fiecare lună apărea o nouă etapă de împlinire şi astfel, treptat s-a conturat identitatea mea literară. Numai după o lună de zile, mi-a grupat scrierile sub un titlu măgulitor pentru mine: "Frumusețea scrisului". In luna următoare, în numarul din 15 martie 2008 al revistei "Viața literară" m-a prezentat în rubrica "Scriitori români pe mapamond: din China până în Noua Zeelandă" cu opt scrieri şi o fotografie, sub urmatoarea mențiune: "Din sutele de scriitori români răspândiți în întreaga lume, selectăm astăzi numai cateva nume şi creații mai puțin cunoscute de către cititorul român căruia i se inoculează

numai o anumită aşa-zisă "tablă de valori" şi numai numele care sunt admise în cultura dominantă". În urmatoarea lună când a întocmit volumul al doilea al "Mărturisirilor de credință literară", mi-a asezat articolul meu pe prima pagină. La scurtă vreme, când a înființat o nouă revistă "Cetatea lui Bucur" m-a onorat numindu-mă în primul loc în colegiul de redacție. Pe acelaşi suport moral transformat în fapte, ulterior am devenit membra a Ligii Scriitorilor din

Romania, mai apoi membră a Asociației Scriitorilor Români din Canada (ASRC) şi a Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebec (ASLRQ), iar scrierile publicate în mare parte la INTERMUNDUS MEDIA au fost adunate în volumul “Oglindiri”, apărut în anul următor 2009.

Dar cel mai emoționant gest pe care l-a făcut pentru mine a fost cel din urmă, cu puțin înainte de a trece pragul unic al eternității. A pus pe site cateva din scrierile mele despre comuna natală, Tigăneşti-Teleorman, cu un titlu tulburător : “O mare scriitoare din Canada despre copilăria românească”. Eu ştiu că pentru o astfel de afirmație nu a avut deplină acoperire, dar mai ştiu că remarcabilul om de largă cultură universală n-ar fi riscat decât într-un caz cu totul excepțional. Cu eleganța şi discreția dăruirii desăvârşite, din adâncul tainic al interiorului sau încărcat şi de aura misterului, acest gest era un fel de a-şi lua rămas bun, de a-mi transmite un mesaj, pe care eu l-am înțeles: “către acolo trebuie să tinzi, eu acolo îți doresc să ajungi”. Am primit acest mesaj cu sfințenie şi mai ştiu că totul nu s-a terminat atunci. Când mă aşez la masa de scris, dar şi în alte momente, îi simt prezența spirituală benefică.

A rămas pentru mine ca o permanență a modelului la care mă raportez, omul-icoană, căruia îi trimit cu adancă pioşenie gânduri de recunoştință şi rugă pentru odihna sufletului său de o deosebită mărinimie

UN AN FĂRĂ ANIMATORUL CULTURAL DE LARGĂ RESPIRAȚIE INTERNAȚIONALĂ ARTUR SILVESTRI

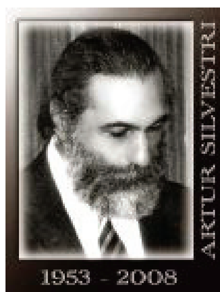

Se împlineşte un an fără mecena culturii româneşti, Artur Silvestri, şi eu parcă tot mai aştept să dea un semn de viață. Parcă ar fi plecat numai un timp, să se întremeze şi să se întoarcă să-şi vadă de rosturile sale întotdeauna peste asupra de măsură adunate pe biroul său. Şocul cu care am primit vestea fulgerătore în ziua de 30 noiembrie, 2008, mi se pare că aparține domeniului viselor la care nu vreau să revin după ce m-am trezit. Cum să dau crezare unui fapt care mi se pare fără noima?! Am fost la Ceahlău la comemorarea celor şase luni de la uluitoarea dispariție, am fost la Mănăstirea Pasarea şi i-am văzut mormântul, cu toate acestea, uit că a dispărut dintre noi, şi parcă tot îl mai aştept. Când deschid computerul, din adâncuri, izvorăşte vag un sentiment că s-ar putea să îmi trimită iarăşi un email. Spiritul lui este atât de viu, încât îi simt prezența alături când mă aşez la masa de scris. Bunul Dumnezeu mi l-a scos în cale într-un moment de cumpănă, pe acest MARE OM de care sufletul meu nu vrea să se despartă. Când am vreo îndoială în mine, îmisprijin gândul pe darul primit de la domnia sa, încrederea ce mi-a acordat-o cu mărinimie. Întotdeauna l-am simțit ca pe un prieten, ca un frate mai mare, deşi eu

număram mai mulți ani, chiar peste douăzeci. L-am luat model de urmat în momentele de cumpănă şi mă sprijin pe valorile morale pe care ni le-a lăsat moştenire. Îi simt şi acum arta de a îmbina sobrietatea cu căldura sufletească şi rămâne mereu un puternic exemplu prin sentimentul datoriei, prin uriaşul efort de a crea noi cărți fundamentale pentru urmaşi, umplând goluri în cultura noastră, prin înțelepciunea cu care lumina urmele strămoşilor, departe de circul saltimbancilor de astăzi.

Prima stare de spirit numită Artur Silvestri am trăi-o la Ceahlău, locul său mult îndrăgit, unde avea o casă de vacanță. Acolo am participat la pomenirea sa, când se împlineau şase luni de la plecarea dintre noi. Cinstirea (pomenirea) celor plecați dintre noi este un moment deosebit. Cuprinde în el o taina atotcuprinzătoare, de care nimeni nu este ferit şi nimeni nu ştie când îi vine rândul. Cu acest sentiment tulburător, scriitori şi prieteni, membrii familiei şi săteni s-au adunat să aducă un pios omagiu celui care a fost mentorul multora, scriitorul şi animatorul cultural de largă respirație internațională. Ne-a adunat acolo distinsa sa soție, scriitoarea Mariana Brăescu-Silvestri, care şi-a luat pe umerii săi sarcina de a duce mai departe memoria sa şi uriaşul său plan de lucru.

Acolo a fost evocată monumentala sa personalitate. Avea vocația dăruirii fără să aştepte niciun fel de răsplată. De la primul contact îi simțeai bonomia. Din tot ce făcea se desprindea gîndul bun şi dorința de mai bine, de fortificare a spiritualității româneşti. Remarcabilă era îi dragostea pentru cei ce scriu. Înnobila pe toți cei cu care venea în contact, le dădea curajul de a merge înainte şi insufla dorința de autodepăşire, de încredere în forțele proprii.

Avea un mod ingenios de a ține aproape pe cei aflați la distanță. Datorită puterii de atracție, nu mai conta distanța, eu însămi aflându-mă într-o atare situație. Veghea cu

discreție uriaşa activitate a scriitorilor români din toate colțurile lumii. Folosind tehnica noua a internetului, a creat un şantier special, “Asociația Română pentru Patrimoniu”, prin care ne-a arătat că adevăratele valori umane şi culturale nu pot să dispară sub tăvălugul umilitor al unei lumi ostile. În epoca fanfaronadelor şi a goanei după bani, el a reuşit să se înalțe deasupra şi să se facă auzit impunând alte dimensiuni culturii şi literaturii noastre, spre alte înțelesuri ale valorilor neamului nostru. Nu putem uita strădania de recuperare a titlurilor revistelor culturale de odinioară şi nici eforturile pentru resuscitarea fondului autohton. În viziunea sa, salvarea neamului românesc era posibilă prin credință şi prin cultura cu vechi rădăcini geto-dacice.

Era un spirit larg, cu un larg orizont, cu o deosebită forță, tenacitate şi mobilitate intelectuală. Printr-o trudă tenace, a pus peceta intelectualității pe orice a intreprins, a gândit sau a scris. Scrierile sale, adevărate străfulgerări de idei cu înțelesuri adânci în care binele este înfrățit cu frumosul, impresionează şi prin densitatea mesajului. A abordat şi problematica arhitectural-urbanistică din perspectiva dezvoltărilor imobiliare. A criticat dezvoltarea haotică a Bucureştiului pentru a crea noilor îmbogățiți mari profituri în timp record. în tot ce a scris sau a intreprins a fost profund original, a sărit din sistemul de referințe obişnuit şi a slujit idealurile până în ultima clipă de viață.

A fost un om profund religios. Religia a fost axa scrierilor şi a vieții sale. Puternica sa credință în Cel de Sus ar putea fi interpretarea unui moment deosebit din ziua dedicată ceremonialului religios în localitatea Ceahlău. Două zile a plouat neîntrerupt, parcă participa şi cerul la jalea de care eram cuprinşi cu toții. Timp de doua ore cât a durat slujba de pomenire şi de sfințire a unei minunate troite maramureşene ridicată în memoria sa, cerul a pus stavilă ploii. Poți zice, adevărat miracol!

Aproape un miracol mi s-a părut şi întâlnirea pe cale tainică de la mormântul său, la Mănăstirea Pasărea. Când am ajuns în apropiere, pe partea dreaptă, se întindea un orizont parcă fără sfârşit, dominat de un soare roşu, care făcuse purpurie întraga zare. Soarele părea că sta în loc să mă aştepte. Lumina aceea de un roşu aprins, ridicându-se de la pământ până la îndepărtate înălțimi, îți sugera gândul că era inima lui vie, arzând în largul necuprins al zării, făcând legătura între pământ şi slava cerului Am avut senzația că aceasta era lumina şi căldura calmă a sufletului sau şi a învățăturilor sale lăsate nouă. Atunci am trăit un sentimet tulburator. Ca o boare în preajma mea, i-am simțit prezența. vie, aşa cum mi l-am închipuit, fascinant, mare, blând, generos, vorbindu-mi, deşi în realitate nu i-am auzit niciodată glasul şi văzându-i privirea, deşi nu i-o văzusem niciodată. Ocrotitor şi protector, parcă mă lua de braț ca un ghid spiritual, să îmi arate cărări noi şi orizontul învolburat, aşa cum discutasem pe internet despre frumusețile câmpiei cu imponderabilele ei valori, despre o geografie spirituală a sudului, a Teleormanului de care eram împreună legați prin locul în care am venit pe lume. I-am simțit bonomia aşa cum am simțit-o de la prima comunicare prin internet. Era o comunicare ce se fşcea pe un canal tainic, parcă despicând luminile de umbre. Momentele acelea au înscris o pagină specială în inima mea.

Lângă crucea mormântului său, nu starea de plâns m-a stăpânit, aşa cum îmi închipuiam ca o adevărată descărcare, şi nici cea de revoltă şi neputință în fața nedreptei frângeri a vieții sale. Am trăit o stare de sfințenie cu îngeri în preajmă, de supunere în fața marilor şi tulburătoarelor taine şi a voinței Domnului. I-am aşezat florile pe mormânt ca să-i vorbească ele despre recunoştința pentru încrederea ce mi-a acordat-o, pentru că mi-a creat sentimentul de apartenență la ceva ce va

dura în timp şi pentru sprijinul acordat fără să mă cunoască, numai după cum a desluşit din scrierile mele ca aş putea fi, să-i spună cât îl prețuiesc şi cît de mult îmi lipseste, deşi eram sigură, că toate acestea le citise demult în sufletul meu. La plecare, cînd mi-am luat rămas bun mângâindu-i crucea şi şoptindu-i din adâncul inimii: “nu aşa mi-am închipuit întâlnirea noastră”, m-au învins lacrimile. Şi ele au curs în voia lor tot drumul până acasă, drum parcurs într-o tăcere deplină, semn al profundului respect. Întoarse în interiorul meu, lacrimile continuă să curgă şi acum.

Se împlineşte un an fără mecena culturii româneşti, Artur Silvestri, şi eu parcă tot mai aştept să dea un semn de viață.

AU TRECUT DOI ANI
DE CÂND MARELE CĂRTURAR
ARTUR SILVESTRI S-A ÎNĂLȚAT LA CER

Au trecut doi ani de când Dumnezeu a deschis catastiful Său şi l-a strigat pe nume pe apostolul culturii noastre, Artur Silvestri. Fiind om de seamă, l-a trimis pe Sfantul Andrei să-i lumineze calea. Şi astfel, cu doi ani în urmă, alesul om, Artur Silvestri, a luat calea spre deplina armonie spirituală, acolo unde îşi poartă nemurirea. Şi-a plănuit din timp modul prin care mai poate comunica cu cei rămaşi în urma lui şi ne-a lăsat operele sale. De cealaltă parte a lumii, privindu-ne din înaltul cerului, acum el primeşte dragostea şi prețuirea noastră, un ocean de recunoştință.

Au trecut doi ani şi vorbim la trecut, dar el este prezent printre noi. Îi simțim prezența când ne aplecăm asupra scrierilor sale, îl simțim în faptele şi gândurile zilnice prin care ne-a transmis idealul său de a sădi încrederea în viață şi lecția iubirii de semeni. N-ar fi putut să facă altfel, fiindcă Dumnezeu a revărsat în el înțelepciune, blândete, bunătate, cumințenie apostlică, demnitate umană.

Au trecut doi ani şi vor mai trece alții, dar vom fi mereu pătrunşi de prezanța sa când îi vedem ochii în fotografii, acei ochi de neuitat, în care încape o lume, ochi cu o privire pǎrtunzătoare, plini de curiozitate izvorată dintr-o minte iscoditoare, ochii care-ți spun că nu poți lua cu uşurință nimic, priviri care-ți spun ca nu-ți îngăduie lenea gândului în dialog cu el, ochi plini de viață care te trezesc adresându-se cu înțelegere, caldură, sinceritate şi bunătate. Om liber în spirit, întreaga ființă şi-a construit-o în jurul convingerii că sobrietatea înălțimilor morale la care trebuie să se afle, în acelaşi timp trebuie îndulcită cu căldura blândă a profundelor înțelegeri umane fără margini, convingeri care au izvorât din lectura cărților sfinte şi din relațiile apropiate cu pesonalități ale bisericii cu profundă credință şi înțelepciune pe care i-a avut model.

Au trecut doi ani şi eu îi simt prezența, deşi nu ne-am văzut niciodată, dar atât cât ne-am cunoscut, deşi scurtă vreme, am simțit că fac parte şi eu din viața sa pe care cu dărnicie o împărțea tuturor semenilor săi. Au trecut doi ani şi umbra sa nu se poate despărți de noi şi datorită doamnei sale, scriitoarea Mariana Brăescu Silvestri, care îndeplineşte cu succes misiunea de a continua proiectele sale culturale şi cultivarea posterității sotului. E lăudabil demersul său misionar făcut cu dăruire şi har, cu inteligență afectivă, cu tenacitatea unei luptatoare ce ne aminteşte de Vitoria Lipan, eroina lui Mihail Sadoveanu. Merită toată admirația noastră pentru deplina reuşită în climatul actual care bruiază valorilor noastre româneşti şi lasă minime şanse ca un asemenea demers să se facă auzit.

Au trecut doi ani şi îi simțim prezenta, dar dureros îi simțim şi lipsa fizică între noi. Faptele bune la care ne-a îndemnat, el le-ar fi făcut cu mult mai bine. Ne-ar fi fost de mare folos să fie alături de noi în momentele grele prin

care trece țara acum. In acest răstimp s-au petrecut multe schimbări în țară, de parcă lumea a luat-o razna, parcă s-a debusolat, oamenii orbecăie, nu-şi mai găsesc drumul şi în această privință ne lipseste marele OM, MODELUL la care să ne raportăm. Prezența sa ne-ar fi adus un colț de cer curat care să se întindă peste această lume cotropită de lăcomie, minciună, falsitate, vanitate şi ipocrizie cotidiană. Ar fi fost un balsam împotriva urii, invidiei, a răutății, un îndemn spre fapte ziditoare. Ar fi rămas neschimbat, cum l-am cunoscut, acelaşi om opusul grosolăniei fără pereche şi al obrăzniciei de mahala care s-au întețit şi ne-au inundat scena politică, presa, televiziunea, strada, adică tot. Gata să se bată pentru o idee, s-ar fi implicat în tumultul dialogului cu fervoare fără să-şi piardă vreodată eleganța şi buna-cuviință, capabil să vadă obiectiv şi drept. Importante ar fi rămas pentru el argumentele şi nu persoana. În fața furtunilor care s-ar fi revărsat asupra lui ar fi stat în picioare şi demn. Nu i-ar fi lipsit energia, entuziazmul, dorința adevărată de a face bine, toleranța, înțelegerea față de oamenii nedreptățiți şi intoleranța față de cei ce asupresc. Ne-ar fi dăruit aceeaşi bunătate necondiționată în cel mai simplu şi direct mod cu putință izvorâtă din adâncul inimii sale generoase, pentru că aşa îi era firea, simplu, discret, firesc, delicat.

În aceste vremuri tulburi ar fi rămas acelaşi optimist, profund ataşat valorilor naționale şi ortodoxe, nezdruncinat în credința revigorării neamului nostru astăzi îngenuncheat. Ne-ar fi insuflat în continuare credința că în istoria veche a acestui popor de pe aceste tărâmuri există o fibră puternică şi că aceasta funcționează de la sine, acolo unde s-a refugiat întotdeauna ființa natională în vremuri grele ca cele de acum.

Ziditor şi pasionat, ar fi continuat să participe la cultura neamului nostru. Din cărțile sale am fi respirat în continuare esențe scumpe. Cuvintele lui ne-ar fi transmis

greutatea unor idei şi am fi preluat din fiecare literă învățăminte. Greu de cuprins în vorbe nestematele pe care ni le-ar fi lăsat acum când se afla în culmea puterii sale de creație.

Dar n-a fost să fie aşa. Şi-a trăit viața pe repede inainte, a luat-o înaintea timpului şi a timpurilor.

Au trecut doi ani şi timpul nu ne-a vindecat de Artur Silvestri. Aşezându-se prea repede la locul de veşnică odihnă, ne-a lăsat un gol pe care nu-l mai poate umple nimeni. Personalitatea sa e născatoare de vii aduceri-aminte, de respectuoasă pomenire, semn că unii oameni trăiesc şi în nemurire.

ADRIAN PĂUNESCU VA DĂINUI ÎN TIMP

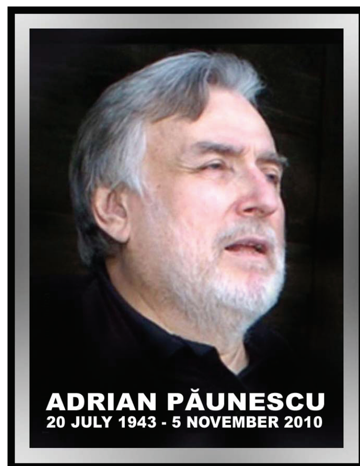

S-a stins clocotul vulcanului numit Adrian Păunescu, poet, prozator, jurnalist, om de cultură, de sport, de televiziune, personalitate remarcabilă care a ocupat un loc însemnat în viața țării noastre. A fost în acelaşi timp una din cele mai controversate prezențe de pe scena românească din ultimii 40 de ani. Timpul va cerne tumultoasa sa activitate şi atitudine în vârtejul faptelor şi va decide ce şi cât va rămâne.

Nu cred că este posibil să se aştearnă colbul uitării nici peste poezii, nici peste fenomenul unic de cultură, numit Cenaclul Flacăra, cu toate contestările răsunătoare. Vor străbate peste timp amintiri despre tumultul, exuberanța şi freamătul nebun al stadioanelor în timpul acelor atrăgătoare evenimente, spectacole pe care Adrian Păunescu le organiza şi le conducea cu vocea lui puternică, cu un soi de histrionism, cu patos, declamativ, vorbind pe înțelesul omului de rând, recitând poezii pe sufletul românilor, dar din păcate şi unele excesiv de laudative la adresa lui Ceauşescu. Ascultându-i poeziile,

cel mai adesea puse pe muzică, în aclamațiile miilor de tineri, ți se făcea pielea de găină. Am fost şi eu prezentă la un astfel de spectacol la Bucureşti, prin 1975, împreună cu fiica mea, atunci de 16 ani. Am trăit atunci la unison cu fiica mea o stare specială, ca de vrajă, atrasă ca de un puternic magnet. Am ascultat poezii care-mi păreau că-i ies din suflet, versuri simple, care curgeau limpede dar cu forță şi emoție, de o intensitate strivitoare. Străbătea prin tot corpul un fior, o stare rară de bine, se răsucea ceva în noi, parcă deveneam alți oameni. Ne regăseam într-un spațiu al descătuşărilor de energii pozitive, în tumultul muzicii, în furtuna aplauzelor. Nu simțeam oboseala îndelungatelor ore de freamăt, nici setea, nici foamea, aveam nevoie doar de ceea ce trăiam atunci.

Cenaclul Flacara era un fel de flacără care aducea un mănunchi de lumină şi de libertate în timpul comunismului întunecat şi aducea puțină schimbare, de neimaginat pentru vremurile comuniste. Au fost 1615 spectacole de muzică şi poezie în 12 ani, între 1973 si 1985, adică un spectacol la două zile şi jumătate. Numai un om puternic cum era Adrian Păunescu, un adevărat monument, ar fi putut atinge o asemenea performanță nemaiîntâlnită pe nicăieri. Devenise mai popular decât Ceauşescu. Clocotitoarea sa viață stăpânită de un sine vulcanic de o intensitate covârşitoare asemenea unui suflu ciclopic, personalitate puternică, imposibil de înregimentat total pe linia partidului, acționând peste limitele admise în acel timp, i-a speriat pe conducatorii țării şi l-au aruncat în umbră. Activitatea lui a avut şi aspecte complicate şi tragice, pe lângă cele puternic contestate ca poet de curte. Împrejurările nu i-au mai îngăduit să revină la ceea ce afost nici după moartea Ceauşeşetilor. Mulți nu i-au putut ierta adulația către Ceauşescu ca un act de îndoctrinare care a întârziat ieşirea din comunism. Adrian Păunescu a murit nefericit. Expansivitatea vieții s-a întors împotriva lui.

Criticul Nicolae Manolescu nota: “Adrian Păunescu, temperament extrem de impulsiv şi poet important, a căzut victimă excesului propriilor sale calităţi”. Vehemenţa extrem de dură cu care este contestat de unii şi după moarte este pe măsura puterii colosale cu care Adrian Păunescu s-a impus maselor.

Personalitatea atât de complexă a lui Adrian Păunescu a fost privită şi din alte unghiuri de vedere. Unii au considerat că acele laude excesive ale poetului s-au născut din dorinţa de a-l influenţa pe Ceauşescu să ţină cârma ţării pe drumul cel drept. Un alt punct de vedere este acela că poetul şi-a dorit să devină un mediator, un fel de poartă deschisă pentru a face abile negocieri între regim şi lumea cultural-artistică. In parte i-a reuşit şi a intervenit cu succes în sprijinul multor pesonalităţi sau oameni de rând aflaţi la strâmtoare. O altă părere este că, lăudându-l pe Ceauşescu, ni-l făcea mai tolerabil, regimul părea mai uşor de suportat.

Relaţia lui cu Ceauşescu şi regimul său a fost ambiguă, a scris poeme adulatoare, dar a avut şi multe versuri ca nişte sentinţe implacabile, critici publice la adresa unor neajunsuri ale impostorilor sau activiştilor PCR. Marin Sorescu zicea despre modul păunescian de a îmbina liricul cu polemicul că, “atunci când îşi scotea colţii, îi sfâşia în largi hiperbole, îi făcea cu miere şi oţet şi îi punea pe munţi la uscat în priveliştea lumii”.

Dincolo de orice păcate, rămân de necontestat multe aspecte din viaţa lui. Purta Basarabia în suflet pentru care a făcut multe eforturi de apropiere de ţara mamă. A promovat generaţii de tineri poeţi şi artişti, a susţinut fotbalul recunoscându-i valoarea ca aducător de mase împreună şi a scris două imnuri. A susţinut o caldă pledoarie pentru valorile naţionale, dând o noua viaţă înaintaşilor şi eroilor noştri, restituind culturii noastre nume

pe care se asezase colbul. Îşi dorea ca pe crucea lui să fie scris: ”El a iubit valorile”. A dat o nouă strălucire frumuseților patriei. S-a impus ca un simbol al dragostei de țară şi de neam prin stihuri însuflețite care țineau loc de țară.

Poezia lui a avut un larg ecou. A fost un poet aparte. Într-o epocă în care poeții se dau în vânt pentru a scrie după tehnici moderne, el a avut curajul să folosească mijloace tradiționale ca să se adreseze direct unei mase largi de oameni. Astfel s-a înscris în rândul ultimilor romantici, transmițând mesaje clare, coerente, convingătoare într-o limbă românească de o rară frumusețe. A fost un poet prolific. A publicat peste 50 de volume şi s-au vândut peste un milion de exemplare ale cărților sale. În cea mai mare parte, sunt poezii de atitudine socială, poezii mişcătoare, capabile să-ți stoarcă lacrimi şi dacă ar fi scris despre cotele apelor Dunării sau timpul probabil. Cele mai impresionante sunt cele referitoare la bătrâni. “Repetabila povară” şi ‘’Rugă pentru părinți’’ sunt cele mai cunoscute. Personal, regret că nu ne-a lăsat versuri pentru un imn al țării, nimeni nu putea să scrie mai bine ca el pentru a-l înlocui pe acesta de acum, care nu mai corespunde vremurilor de azi. S-au poate răspunde cel mai bine acel: ”Deşteaptă-te, române, din somnul cel de moarte” şi de aceea nu a scris versuri pentru un nou imn!?!? Avea o uşurință ieşită din comun de a scrie versuri. Scria poeziile într-un ritm uimitor, nemaiîntâlnit la nici un creator, cred că nu exagerez, din toată lumea cunoscută a literelor. Scriapoezii în maşină, pe margine de mese, pe drumuri, îi veneau în minte spontan versuri care curgeau dintr-odată. Uneori, în nopți târzii, doar cu câteva ore de somn după epuizantele spectacole, el scria şi câte trei poezii pe care a doua zi le recita în spectacol. Avea o memorie fantastică. Evenimentele mai însemnate din viața țării erau

publicate în cel mai scurt timp cu putință, informând țara ca un autentic jurnalist în versuri.

Plecarea prea timpurie dintre noi a fost ultimul lui spectacol, inconjurat de o mare masa de oameni cu flori, lacrimi, lumânări si aplauze. Se pare că şi de dincolo de pragul spre veşnicie a mai transmis un mesaj, caci mulțimea părea căzută pe gânduri de a face ceva pentru a scoate țara din situația grea în care se află, aşa cum credea că poetul s-ar fi adresat prin viu grai, ca un testament.

Viul grai acum s-a stins şi Adrian Păunescu a rămas să vorbească doar prin graiul scris al poeziilor sale care au atins sufletul multor oameni până în adâncuri. Va dăinui în spirit şi prin amintirea actului autentic de cultură prin care a servit o nevoie interioară a românilor redeşteptând simțirea românească şi oferindu-le emoționante trăiri pe care nu le aveau de nicăieri, iar tineretului dezorientat, trezindu-i sentimentul de dragoste de țară, de oameni, de cultură şi mândria că aparține unei nații de care să nu se ruşineze.

Istoria literaturii române nu se va putea scrie fără numele lui.

CEZARINA ADAMESCU

POVEŞTI PENTRU GEORGIANA
ÎNVÂRTECUŞURI
POVESTIRI CÂT SE POATE DE FANTASTICE

Adevărată doamnă a literelor româneşti, Cezarina Adamescu, poetă, prozatoare, eseistă şi critic literar, dramaturg, redactor al mai multor prestigioase reviste din țară şi din străinătate, prin volumul mare al scrierilor sale, peste 80 de volume publicate, respiră harul cuvântului scris. Dumnezeu i-a dat talanți şi ea a înțeles care-i este menirea. Cu această zestre ea aduce bucurie tuturor celor care se apleacă asupra lecturii, indiferent unde se află pe scara anilor, a culturii, a pretențiilor de viață, oferindu-le scrieri în care şi-a muiat pana în adâncul inimii.

Plămădită de Pronia Cerească din lumină, bunătate, înțelegere umană, delicatețe şi candoare nu putea să rămână departe de universul copiilor şi le-a închinat nenumărate cărți, aşa cum este şi cea intitulată *"Poveşti pentru Georgiana"* (Editura Sinteze, Galați, 2010) povestiri țesute *"din soarele blând al iubirii, împărțitorul cel drept al fericirii"*. (pag. 264). Sunt povestiri care ilustrează o bună cunoaştere a caracteristicilor vârstei micii copilării obținută desigur, pe baza unor îndelungate observații, a apropierii de ei cu dragoste, cu tact şi înțelegere.

Cele 127 de povestiri scurte în proză rimată pentru copii de vârstă mică, nu pun accetul pe fapte şi întâmplări ca de basm, ele sunt o succesiune de imagini care se cern prin puterea de înțelegere a copilului, sunt adevărate "învârtecuşuri" de imagini, cu elemente şi personaje de basm aduse la zi, ceea ce italienii numesc "aggiornamento". Sunt, cu alte cuvinte, frânturi de poveşti vechi în haine primenite. Povestirile reprezintă forme concrete de împlinire a curiozităților specifice vârstei copilului care descoperă lumea, sunt prelungiri de meditație şi de reflecție, îndemn la introspecție care pun amprenta pe cititor. Ele generează pentru multă vreme gânduri şi trăiri care contribuie la formarea caracterului, dezvoltă calități psihice şi posibilități intelectuale, îndeamnă copiii să meargă pe calea divinității. În acelaşi timp, sunt povestiri delicate ale miracolului copilăriei care ating sufletul cititorului şi ne invită să ne întoarcem la lumea purității vârstei ingénue, ca un firesc al vieții. Ne recrează iluzia propriilor noastre trăiri, a întrebărilor, răspunsurilor, descoperirilor din acel timp în care nu ajunsesem la certitudinile realității.

Zborul înaripat al imaginației copilăriei este relatat cu vervă de un copil care se prezintă asemenea copiilor bine educați, chiar din primele rânduri:

"STAȚI PUȚIN SĂ MĂ PREZINT:
Da, eu sunt Georgiana Maria şi am venit pe lume într-o zi sfântă din anul 2004: ziua Sfântului Gheorghe, purtătorul de biruință; îmi povesteşte mămica. Aşa trebuia să fie. În dimineața respectivă ea (mama) trebuia să meargă la serviciu, însă eu aveam alt plan. Eram nerăbdătoare să mă bucur de venirea primăverii, am izbutit.

Ce pitică eram, pozele îmi confirmă aceasta. Zâmbeam apoi bățoasă în căruciorul meu iar surioara Andreea îmi cânta mereu. Acum nu mai are loc de cântecele mele ; la

gradiniță am învățat cântecele, poezioare, am avut şi roluri cu ocazia serbărilor organizate. La bunica am doi cățeluşi, mă plimb cu bicicleta. Ştiu că tati şi mami sunt cei care mă iubesc. Bunicul, pe când trăia, îmi spunea mereu: păpuşă dragă. Am atâtea poze în care îl revăd alaturi de bunica, de sora mea, de mine… Uneori îmi este dor de el iar draga bunică mă alintă mereu.Am planuri multe de viitor, gradiniță, apoi şcoală, joacă, of şi câte vor mai fi. Haideți mai bine cu mine în lumea mea, în lumea poveştilor…
Şi mă semnez: Georgiana Maria".
În final, fetița îşi ia rămas bun:
"… dacă vom fi cuminți ne vom reîntâlni într-o viitoare carte a noastră; rămâneți buni la suflet, voi prietenii mei.

Aceeaşi, Georgiana Maria Botiş"

Fetița prin prisma căreia sunt relatate părerile despre lume şi viață, se afla într-un neîntrerupt dialog despre multe şi variate probleme de viață către care are ochii ațintiți şi reuşeşte admirabil să creeze o punte între ea şi cititori. *"Sunt bună de gură şi amintirea mă fură. Mă duce pe cărări neumblate, prin poveştile adevărate" (De-a pirații,* pag.16). *"… v-am turnat o mie de gogorițe, de prin sarici şi de prin torbe, să vă-mpodobesc cu cercei de vorbe. Să le prindeți la urechi, ca pe vişine, perechi. De prin cărți, din auzite, ia, înşir-te margarite!" (De-a artiştii,* pag. 27). Fetița depăşeşte încorsetarea timpului şi a spațiului şi ne plimbă în trecut, în viitor, în universul mic, dar şi spre universul stelelor. Noutățile care abundă în preajma ei le explică celor de-o seamă cu ea într-un limbaj fermecator prin buna potrivire a cuvintelor simple de o deosebită claritate.

"Bătu-l-ar norocul! Ventrilocul e o ființă peste putință de descris. E o arătare de vis. Ciudată la prima vedere, care, călare pe-o lumânare, în timp ce mănâncă o turtă, vorbeşte din burtă".(Jocul de-a ventrilocul, pag.23)

Zborul înaripat al imaginației Georgianei ne oferă incantații ale unor trăiri care ocupă o pondere însemnată în acest volum. Din povestirile ei au dispărut agresivitățile, se îndepărtează de tiparul basmelor cunoscute. Lectura acestor ***“povestiri cât se poate de fantastice”*** ne transpune într-un climat ca o oază de lumină, de mare frumusețe a trăirilor şi ne trimite cu gândul la lumea ca de basm, o lume cu rădăcini parcă afundate în vremuri străbune, dar şi lumea noutăților tehnice.

Aceste povestiri îmi reamintesc de serile când îi spuneam poveşti nepoatei mele şi înainte de a începe relatarea, cu glas cald mi se adresa: “Buni, te rog să nu îmi spui vreo poveste sperietoare. Nu vreau poveste ca aceea în care lupul mănâncă iezi şi caprița îl arde pe lup, ori lupul să o înghită pe bunicuța şi pe Scufița Roşie şi vânătorul să omoare lupul. Vreau să-mi spui ceva frumos”. Astfel de povestiri sunt cele ale Georgianei.

“Sfarmă Gânduri era o maşină care mergea pe o singură şină. Fără benzină sau motorină, fără gaz la macaz şi fără ulei la motor. Dacă cineva insistă, pot spune că motor de tractor sau de vapor, nici nu există. Ea nu avea nici măcar roți, ci o traversă de patru-cinci coți care aluneca de-a lungul şinei subțiri. Nu prididеai să te miri când îi vedeai forma ciudată, ca o gărgăriță adevărată, puțin cam curbată, cu o înfățişare bizară din cale afară. Era vopsită în curcubeu încât mi-e greu să mă decid ce culoare îți lua ochii mai tare.Trebuie să vă spun că maşina era decapotabilă şi purta totdeauna un bidon cu apă potabilă sub caroserie, capabilă să-ți țină de sete şi uneori chiar să te îmbete, cu toate că era chioară-chioruță şi te lăsa în ploaie cam de căruță”. (Sfarmă Gânduri, pag. 9)

Georgiana este un copil obişnuit, cu trăiri în dimensiuni proprii copilăriei, trăiri izvorâte din observațiile zilnice ale lumii înconjurătoare, o lume aparent simplă dar care

cuprinde consistența vieții. Georgiana ne aminteşte de felul cum ne surprind copiii prin idei pline de ingeniozitate, cu profunzime introspectivă, cu fantezii în care recunoaştem firescul vieții.

“Pur şi simplu mă asurzeşte, iarba aceasta când creşte! Bat-o vina, parcă ar vrea să întreacă lumina! Cum poate ea, la adică, dintr-o sămânță atât de mică să crească aşa de voinică? Doar o furnică poate să-mi explice, se-nțelege, după ce lege se conduce şi cum ştie când trebuie neapărat să se usuce. O altă întrebare, deloc uşoară e, de unde ştie dumneaei când trebuie să răsară? E-un mister, cum se îndreaptă singură cu creştetul către cer. Străpunge pământul dintr-o mişcare, să ajungă raza aceea de soare”.(De-a vrăjitoarele, pag.19)

Fetița ştie să orânduiască întrebările, foloseşte cuvinte simple, dar cuceritoare prin prea-plinul de înțelesuri, cu însuşiri prozodice sau creează cuvinte noi prin procedeul numit calchiere.

“Iacătelea! Măcar în treacătelea nu v-am spus despre jocul de-a joacătelea. Dacă nu-l joci frumos, o să te doară sufletul până la os. Ori, până-l plăsele, păcatele mele. El se joacă în unul, în doi, sau în câți vreți voi”. (De-a joacatelea, pag.14).

“A fost odată un băiețel pe care-l chema SingurEl. Nu-l chema aşa după botez, însă numele lui avea un chichirez. Îi plăcea singurătatea şi, vă spun cu toată sinceritatea, căuta un locuşor mai ferit, să rămână singur cu el. De aceea-i spunea SingurEl”. (Povestea lui SingurEl, pag.12).

Fantezia ei bogată este de-a dreptul debordantă în *“De-a leacul ori de-a berbeleacul”:*

“Să te ții, ce de minunății aduceau vracii adunate din cele patru împărății, de la răsărit la apus şi de la miazănoapte

la miazăzi. Cu o pană de iepure şchiop vindecau un miop. Cu o tărtăcuță de dovleac – veneau de hac durerii de stomac. Gheara de pisică era foarte bună pentru frică. Te descântau cu ea şi teama-ți pierea. Laba de gâscă uscată se folosea în armată la pifani sau boboci, numai că trebuia s-o toci. Aripioarele de foci făcute pilaf te fereau de orice perdaf. Piatra de pe dinții unei furnici te vindeca de băşici. Cu găluşti de urzici, ghici ce se vindeca, mai ales duminica? Gâlcile-mătâlcile, întoarse cu furcile, de se speriau curcanii şi curcile. Cine n-a auzit de praf de spuzit sau tinctură de asurzit? C-o limbă de pui gălbui cățărai pistruii în cui. Cornița de melc codobelc amestecată cu mătrăgună era bună pentru somnambuli, să nu mai latre la lună. Iar o ciupercă bercă sau bearcă (udă leoarcă de ploaie care abia se ținea să nu se îndoaie) – fără jumătate de pălărie, mi-a folosit odată şi mie, la păstrat un vis din copilărie. În trecut lumea lua ca vitamină un pahar cu stropi de lumină. Ca hapuri şi alte buline, adierile line de vânt. Într-un cuvânt, îşi puneau prişnițe şi comprese cu suave flori de mirese. Atenție! Pentru cine nu voia să citească basme se foloseau cataplasme. Nu exista farmacie ci doar spițerie. Iar spițerul făcea întotdeauna pe cavalerul şi te îmbia cu licori preparate din flori, (sau din praf de meteori?).Uneori, lucru constatat, în loc de ventuze, bolnavului îi erau aplicate dulci cuvinte pe buze". (De-a leacul ori de-a berbeleacul. Pag.20).

"*Poveşti pentru Georgiana*" e o carte în care puritatea copilăriei este copleşitoare. Citită cu interes de oameni toate vârstele, cartea ne place fiindcă operează asupra inimii cititorilor, ne aduce linişte, calm. Prin înrâurirea emoțiilor trăite ne întoarcem la începuturile vieții noastre, mai aproape de felul cum ne-a zămislit Creatorul, până să cunoaştem umbrele păgânității. Citind-o, atracția ca un magnet către lumea copilăriei devine o forță de neînvins. Ca pe orice operă literară valoroasă o văd înfruntând

timpul înscriindu-se la loc de frunte în istoria literaturii române pentru copii, căci nu ne vine s-o lăsăm din mână până n-o terminăm şi când am ajuns la ultima pagină, o mai răsfoim uşor mângâind-o cu aripa sufletului de copil care încă trăieşte adânc în noi, promițând că n-o vom uita în bibliotecă.

13 decembrie 2010 Toronto

GABRIELA CĂLUȚIU SONNENBERG
PREFAȚĂ LA VOLUMUL ANDALUZIA

Născută în România, căsătorită cu un neamț, trăitoare în Spania, cunoscătoare a câtorva limbi de circulație internațională, cu doctorat în ştiințe economice, cu o profundă cultură generală, cu o educație aleasă şi cu aplecare pentru scrieri, pot spune despre Gabriela Calutiu Sonnenberg că a venit pe lume cu nevoia de spațiu spiritual, dar şi geografic mai larg, un spațiu în care ea să se învârte în voie. Aşa o am înaintea ochilor, un adevarat spirit viu, învârtindu-se pe călcâie, zglobie, nostimă, zâmbind calm şi plăcut, împletind profunzimea gândirii cu aspectul ludic. Parcă se teme să nu o consideri prea gravă, prea adâncită în probleme vieții prea greu de rezolvat, aşa cum în şcolile prin care a trecut, era mereu atentă să nu-şi atraga umilitorul cuvant "tocilar" pentru ca era întotdeauna pe primul loc la învățătură.

Prima impresie a lecturii scrierilor ei este cea a bagatelizării, dar treptat te atrage spre profunzimi. Parcă din joacă face

totul, parcă din joacă scrie şi gândeşte şi nici nu bagi de seamă când te-a atras în lumea încâlcitelor probleme de viață şi lectura devine o provocare. Migala cu care întoarce problemele pe toate fețele este totuşi o migală dinamică, alertă, având ceva din sclipirile apei jucăuşe în razele soarelui. Câte un fapt pe care noi nu l-am băgat în seamă considerând că este ceva prea simplu, despre care nu am gândit nimic, despre care n-am scos nicio vorbă, ea ți-l dezvăluie şi abia atunci observi din ce încâlceală de înțelesuri se compune urzeala lui. Cu o învârtitură de condei, aduce înțelesuri din galaxii spirituale-sufleteşti diferite şi ni le face familiare punându-le înainte, săpând în adâncul întelesului omenesc al faptelor, a ziselor, peste care am trecut fără să ne oprim la ele. Observațiile ei se întruchipează în idei care ne fac să spunem: “ia te uită, chiar aşa, cum de mi-a scăpat asta?” Apoi, tacticos, ia cu răbdare fiecare fir, îl deznoadă, îl îndreaptă ăi îl pune la locul lui, face ordine, pune lucrurile în dulap trăgând cu ochiul la tine care te-ai oprit făcând ochii a mirare, zicându-ți sugubăț în gând: “gata, asta a fost, n-a fost mare scofală”. Trăirile sufleteşti şi le ține în frâu, dintr-un fel de pudoare, din discreție, dar le simți, ştii că în spatele ideilor se află discret un adevărat imperiu al trăirilor sufleteşti.

Lectura scrierile ei ne îmbogateste trăirile, ne luminează mintea privind viața altfel, prin prisma ei, ne duce pe tărâmul desfătărilor calde şi al ideilor mai profunde pe care le desprindem singuri din text, ne îndeamnă să ne uităm mai atent în jurul nostru. Adeseori, dialogheză cu cititorul, îi pune întrebări la care trebuie să dea un răspuns în gând şi subtil ne aminteşte că trebuie să dăm la o parte masca împrejurărilor de circumstanță. Scrierile ei respiră decență, bunul simt, armonie. Sunt scrieri care o definesc şi dacă ar trebui să recurg la un singur cuvânt pentru ea şi scrierile ei – aşa ca o pecete – aş spune cuvântul – SPIRITUALITATE.

IOANA STUPARU
UN GLAS VENIT CA DIN STRABUNI

Delicata şi discreta scriitoare Ioana Stuparu, parcă ne şopteşte în scris gândurile şi trăirile interioare mânate de o pornire launtrică în romane, exegeze, cronici literare, reportaje, portrete, proză scurtă, poezii, mai ales pentru copii, scrieri despre întâlniri cu scriitori şi poeți care şi-au închinat viața scrisului. „Scriu de toate, atâta timp cât izvorul inspirației mă poartă pe ale sale valuri. Scriu ce şi cum îmi dictează sufletul, bobița de nisip iubitoare de semeni, mărturisitoare de Dumnezeu. Scriu proză scurtă, versuri, cronici ale diverselor evenimente, povestiri pentru copii. Scriu în special pentru copiii preşcolari povestiri în versuri, la care am făcut şi ilustrațiile", mărturiseşte autoarea. Pe mine m-a ținut aproape de ea o comuniune de suflet – lumea satului. Chipurile de oameni care-i populează scrierile, oameni din comuna natală, Mârşani-Dolj, îmi amintesc de iconele vechi şi spun mai mult decât ne spune autoarea. Mă regăsec în această lume pentru că e din zona geografică apropiată cu comuna mea natală, Țigăneşti-Teleorman. Avem trăiri asemănătoare în multe privințe, dar pe primul loc rămâne această strânsă legatură sufletească cu locul în care ne-am născut. Am simțit şi eu ca şi ea că nu poți să părăseşti locurile natale din care ai luat o întreagă lume în propria-ți ființă, fără să laşi "ceva" din tine acolo şi acel "ceva", chiar dacă trăieşti peste mări şi țări, te cheamă mereu să-l revezi şi să simți

că iarăşi face parte din tine în aşa fel de parcă timpul interior a stat în loc. Nimeni nu cunoaşte taina ce-l leagă pe om de locul în care a scos primul sunet, cel al sosirii pe acest pământ, într-un loc anume, unic pentru fiecare. Din acest loc şi de la oamenii din mijlocul cărora te-ai înălțat, ai plecat în lume asemenea apei care a luat forma vasului în care a fost pusă. Eu simt la fel ca autoarea când ne spune despre chemarea satului că e “un foc lăuntric ce arde mocnit” şi “din când în când se aprinde arzând cu flacără”. Ioana Stuparu are în inimă un robinet deschis din care curge arzând dorul de satul natal şi “se lasă în voia dorului”, cum ne spune ea, întrebându-se: *“De unde acest DOR ce-i arde pe români? / E viitura sfântă rămasă din străbuni? / E taina pomostită în funduri de fântâni?”*

Firea blândă a autoarei, privirea caldă, senină şi liniştită a ochilor limpezi, nu te lasă să bănuieşti de la început impetuozitatea sentimentelor, entuziasmul captivant, acel mănunchi de senzații şi sentimente care îi umplu întreaga ființă şi care răzbat din această adevărată frescă a satului. Astăzi se scrie mai puțin despre lumea satului, poate şi pentru faptul că, satul fiind într-o măsură oarecare păstrător al unor străvechi obiceiuri şi tradiții, scrierile ar putea fi învinuite de “sămănătorism”, depăşite, fiindcă nu bat în ritmul scrierilor moderne. Dar Ioana Stuparu reuşeşte să ne prezinte o lume nouă, veche de când pământul, împletind tradiția cu elementele noi din lumea satului în detalii revelatoare şi ne face părtaşi la această lume a scrierilor sale. Ea se întoarce cu dragoste la vatra satului în care a văzut lumina vieții, la frumusețile ireversibile ale copilăriei şi adolescenței, le imortalizează şi astfel transformă realitățile în permanență înscriind satul drag în memoria cărților sale, nemurindu-l. Valoarea scrierilor pentru a le transmite generațiilor următoare va creşte în timp, deoarece viața satului este într-o grabnică transformare supusă dezvoltării galopante a stiinței şi

tehnicii. Lumea satului trebuie să țină şi ea pas cu evoluția lumii şi prefacerile noi pot trece ca un tăvălug peste civilizația de acum. Chiar şi azi, când vorbim despre lumea de acum 50-60 de ani, mai ales tineretul, o percepe ca aparținând altui secol, datorită ritmului rapid al înnoirilor.

Autoarea are curajul şi forța de a prezenta lumea satului cu aparenta ei simplitate, dar complexă în profunzime. Deşi timpul real al evenimentelor este cel actual, adie un vânticel patriarhal de care ne este atât de dor, mărturisit sau nu. Ne aduce această lume sub ochi şi ne face părtaşi la întâmplările care, adunate laolaltă, formează însăşi viața. Aşa se încheagă viața în trilogia “Oameni de nisip” (2006, Ed. ”Amurg sentimental”) roman al mârşănenilor, dar şi în proza scurtă din volumul “Grădina care s-a suit la cer” (2007, Ed. “Florile dalbe”) În acest volum sunt înmănuncheate adevărate crâmpeie de viața vibrantă, care alcătuiesc existența din fărâme de adevăr. Sunt fapte simple ale vieții de toate zilele, dar din care cititorul desprinde singur multe înțelesuri. Povestirile nu au o ordine prestabilită, sunt ca un fel de puzzle. Poți alege lectura cu oricare povestire doreşti şi de oriunde ai lua-o, lumea satului se întregeşte treptat şi autoarea ne poartă prin această lume cu condei sigur. Deşi unele povestiri au caracter autobiografic, autoarea reuşeşte să îşi găsească drum limpede şi sigur prin nostalgiile atotstăpânitoare şi să ne dea o proză autentică. Amintirile capătă înțelesuri noi, privite acum cu alți ochi. Ea aude respirația satului, îi simte pulsul, îi trăieşte toate mişcările, se contopeşte cu suflarea lui. Uneori, nu faptul este subiectul, ci starea de spirit. Astfel este întreg ritualul de tămâiere a pomilor fructiferi, după care îi dau de pomană “ca să aibe şi ei acolo, în cer, grădina cu prune mățățăle, pârguite”. Discursul său narativ se împleteşte armonios cu lirismul profund, esențial. Farmecul lecturii scrierilor sale se naşte din înțelesul ascuns pe care ne lasă pe noi, ca şi cititori, să îl

descoperim, că putem înțelege mai multe decât ne spune textul şi că putem alege. Ne place pentru mesajul umanist, cald pe care ni-l transmite, pentru îndemnul discret de a descoperi Adevărul, Dreptatea, Frumosul. Ne impresionează prin amănuntul nud, prin prospețimea trăirilor, prin palpitul vieții. Ne place fiindcă descoperim înțelepciunea nativă a țăranului, o lume benefică, lucruri de bun simț, o lume a satului care merge la esență, nu îşi pierde vremea cu discuții inutile, cu fapte doar ca să se afle în treabă. Autoarea nu caută procedee stilistice, preferă exprimarea simplă, dar autentică şi această simplitate este mai convingătoare decât orice metaforă. E remarcabilă strunirea cuvântului cu care redă starea de spirit şi dialogul care dă viață scriiturii, schițarea portretelor din câteva linii viguroase. Folosirea verbelor la timpul prezent face ca povestirea să se desfăşoare în fața noastră ca pe ecran. Imaginile şi limbajul sunt evocatoare, după tiparul vârstei şi în graiul local.

Oamenii din satul natal îi dau prețuirea cuvenită Ioanei Stuparu, Nicuței Leu, cum o ştiu de copil, pentru dragostea ce le-o poartă scriind despre satul lor. La sărbatoarea "Fiii satului" a primit cu bucurie diploma de CETĂȚEAN DE ONOARE al comunei Mârşani. Despre scrierile Ioanei Stuparu s-au spus şi s-au scris multe şi bine cumpănite cuvinte de apreciere, dar eu m-am oprit la cuvintele remarcabilei scriitoare Cezarina Adamescu: „Folosind limbajul specific arealului oltenesc Ioana Stuparu dă farmec scriiturii şi o notă de autenticitate acestor „bucăți", rupte din viață, cu toate că nu foloseşte multe mijloace de expresie, ci doar un dialog viu, alert, susținut care reliefează cu măiestrie, starea sufletească a personajelor. De asemenea, umorul sănătos ca şi firea mucalită a unor figuri emblematice ale povestirilor, dau la iveală o prozatoare de marcă, viguroasă, spumoasă şi foarte plăcută".

PREFAȚĂ PENTRU VOLUMUL CRÂMPEIE DE VIAȚĂ 16 POVESTIRI ADEVĂRATE DE ION C. HIRU

Descurajanta manelizare care ne-a învăluit în ultima perioadă şi ne-a coborât orizontul vieții noastre prea jos, ar putea ruina totul, chiar şi fibra noastră națională, de n-ar fi pe partea cealaltă oameni care să susțină cultura ca o adevărată contrapondere, oameni în rândul cărora se înscrie şi chipul luminos al profesorului de limbă romană, Ion C. Hiru. El a lăsat deoparte alămurile zgomotoase ale celor care ne aruncă în derizoriu şi s-a alăturat aurului țesut în taină de slujitorii aflați pe tărâmul cuvântului ce stă temelie nației noastre. Prin astfel de oameni vom dăinui ca popor cu tot ce avem noi mai bun, prin ei şi prin acele comori de frumuseți şlefuite prin scurgerea mileniilor peste aceste tărâmuri, comori atât de grăitoare prin miezul tainic de lumină ce-l poartă în ele. Mărturiile faptelor din vechimea Domneştiului aduse până în zilele noastre şi amintirea „ascunsă în surâsul domnesc al țăranului român şcolit la umbra doinelor şi baladelor cu ecou de suspin basarab” (pag. 78), oglindite în volumul de față, sunt o înaltă şcoală a istoriei noastre şi o strălucită dovadă de profunde trăiri ale demnității naționale. Printre rândurile cărții răsar licăriri ce-ți amintesc de plămada bună din care este făcut poporul nostru, că faptele bune nu mor, că lumea poate să fie frumoasă şi dreaptă.

În acest volum, profesorul Ion C. Hiru ne face dovada implicării sale, a omului care se opune mersului pe orbecăială şi nu acceptă datul sorții. Se întoarce la izvoarele vii ale faptelor de viață legate de obârşie şi la voievozii care au scris pagini de aur. Cartea este o adevărată hrană spirituală, te cheamă la un fel de participare alături de autor, te implică, te îndeamnă să revii asupra unor pasaje, să te desprinzi puțin de ea şi să retrăieşti pe cont propriu ceea ce ai citit, valori apte să iradieze. Scrisul lui e ca o cheie care ne deschide o uşă pentru a privi acea lume de care putem fi mândri fără ostentație, o mândrie izvorâtă din simplitatea faptelor mărețe. Găsim pagini memorabile cu întâmplări, evenimente chipuri de oameni care pot schimba multe convingeri existențiale. Cartea este străbătută de fiorul dragostei pentru oameni, ei alcătuiesc marile repere afective, fiindcă, la urma urmelor, doar dragostea de oameni şi înțelegerea cu ei formează substanța vieții. Oamenii profesorului Ion C. Hiru sunt cei ai stării pozitive, ai împlinirii, ai bunăvoinței, ai hărniciei pentru împlinirea frumuseții drumului ales, oameni trăind în lumina devenirii şi care ne transmit mesajul credinței a tot biruitoare. Cei răi şi ticăloşi rămân în umbră. Autorul participă la evenimentele comunității, trăieşte toate mişcările, îi aude respirația, se contopeşte cu suflarea Domneştiului şi ne transmite adevărate crâmpeie de viață vibrantă. Unele povestiri au caracter autobiografic prezentate cu o emoție supravegheată. În ele pulsează autenticitatea realizată convingator printr-un limbajul simplu şi direct, cel mai adesea prin relatările bunicii.

Şi pentru că nu s-a stins dragostea pentru limba şi literatura română pe care profesorul Ion C. Hiru a transmis-o întreaga sa viță elevilor săi, găsim pagini de emoționante momente ale istoriei, ale locurilor, ale oamenilor reflectate în folclor, în literatura cultă sau în

propria-i viziune. Este incitant modul cum autorul şi-l imaginează pe meşterul Manole într-un dialog cu domnitorul – ctitorul bijuteriei arhitectonice Curtea-de-Argeş, ori modul cum ne trece prin literatura cultă legând-o de Domneşti, vorbind de Sultănica din nuvela cu acelaşi nume de B. Şt. Delavrancea. ("O altă Sultănică") sau relatînd tragedia în desfăşurare a "Triunghiului vieții dragostei si mortii" format din Şt. O Iosif, Natalia Negru şi Dimitrie Anghel.

Citind cartea, pe fiecare ne încearcă dorința de a vedea locul naşterii noastre învăluit în aura de frumuseți a acestei localități aşezată „la capătul de dinspre veşnicie al maritului blazon domneşan" (pag. 78). Nu te poți despărți de carte fără să trimiți un gând de prețuire profesorului Ion C. Hiru, localnicilor şi personalităților locale pentru că în ei a ars focul sacru al dragostei pentru Domneşti din care au făcut o adevărată bijuterie.

MEDALION OVIDIU CREANGĂ

Ovidiu la 90 de ani

Puțini sunt cei care pot păşi pragul vârstei de 90 de ani păstrându-şi valorile care i-au definit de-a lungul vieții, în aşa fel, încât să poată spune la 90 de ani: ”eu voi sări peste sută”, precum cu umor şi optimism ne spune prietenul nostru Ovidiu Creangă.

Mulți l-am luat ca model de viață şi toți râvnim să ne păstrăm starea lui de spirit, vioiciunea minții capabilă să aştearnă scrieri şi să scânteieze în epigrame într-o etapă de viață în care mulți au trecut într-un fel sau altul la odihnă. Câți sunt la număr cei care, la 90 de ani s-au înscris la concurs de literatură şi au primit Premiul Scriitorilor din Diaspora, aşa cum a primit el recent, premiul acordat de Liga Scriitorilor din România, Filiala Bucureşti?

Nu-l cunoşteau, dar membrii comisiei de evaluare a textelor, scriitori experimentați, au fost luați prin surprindere întâlnind un fenomen atât de rar în literatură. Câți sunt cei care s-au apucat de scris după trecerea

pragului de 80 de ani, aşa cum a făcut el? Mintea sa scormonitoare l-a ajutat ca la această vârstă să mai prinda un tren al vieții în care s-a urcat cu firescul cu care a trăit până acum. A fost aceeaşi minte iscoditoare care i-a încununat studiile la facultate, cu Magna Cum Laudae, iar invențiile în specialitatea lui mult îndrăgită – chimia – l-au ridicat pe cele mai înalte culmi ale cercetării, cu cele mai mari premii şi aprecieri, încât a stârnit invidia “savantei de renume mondial” şi a fost nevoit să se refugieze în Canada. Deşi securitatea şi aici i-a făcut mari greutăți, le-a învins şi şi-a urmat cariera în mod strălucit şi cu succese care au făcut cinste neamului nostru românesc. Când a venit vremea să încheie munca pe acest tărâm, s-a apucat să studieze medicina alternativă şi hipnotismul cu rezultate incredibile. Scrierile au fost ultima sa iubire. Ele cereau mai puțină alergătură şi de pe scaun, acum putea să vadă ceea ce tinerii nu pot vedea stând în picioare. Opt cărți publicate în aceşti ani şi alte câteva volume care îşi aşteaptă momentul trimiterii la tipar, vin să întregească volumul studiilor de specialitate publicate în țară. La acestea mai avem de adaugat prezența sa în mai multe antologii, cu multă laudă mai ales în cele de epigrame. Mai punem la socoteală şi câteva premii din Basarabia, dar şi de la Observatorul, prestigioasa publicație din Toronto, Ovidiu Creanga numărându-se printre fondatorii ei alături de directorul Dumitru Puiu Popescu şi de regretatul sculptor şi scriitor Nicăpetre. Şi cărțile şi tot ce intreprinde, Ovidiu Creangă le face ca pe cel mai simplu şi firesc gest. Într-o zi, când discutam despre bateriile cu care funcționează ceasurile de mână, îmi spune: “Buni, ştii tu cine a inventat aceste baterii în urmă cu 50 de ani?”

Tăcerea mea şi ridicatul din umeri au adus răspunsul lui scurt. “Eu.” Şi a început să îmi povestească împrejurarea, în timp ce eu încă nu dădeam semne că înțelegeam prea bine totul. “E brevetat, a continuat el şi bine că mi-ai

stârnit această amintire, fiindcă am să cer din Romania brevetul de invenție.” Şi tot la fel de simplu, în cursul aceleiaşi săptămâni, datorită internetului, mi-a pus în față brevetul lui de invenție care acum a luat locul lângă multe altele pe peretele din elegantul lui birou de lucru.

Ovidiu Creangă poate să se înscrie printre oamenii deosebiți chiar dacă aş pune punct aici, dar mai sunt multe de adăugat şi, de bună seamă, nu le voi putea cuprinde pe toate. A fost înzestrat cu o structură psihologică fericită şi cu farmec personal, “lipici” cum se spune în popor. Născut în ziua îndrăgostiților, 14 februarie, ursitoarele au fost bucuroase să-l înzestreze şi cu acest dar, pe langă multe altele. Ursitoarele acestei frumoase zile, i-au mai dăruit ceva cu totul deosebit, un prieten scump inimii sale, dar şi tuturor românilor, născut tot în această zi pe pământul Basarabiei, marele patriot, poetul remarcabil, de o noblețe sufletească rar de întâlnit, mult regretatul Grigore Vieru. Carisma cu care a fost înzestrat Ovidiu Creanga l-a făcut să fie mereu înconjurat de oameni care l-au îndrăgit şi apreciat. Conversația cu el este o rară plăcere. Ironia, autoironia, persiflarea, alunecarea spre ludic, limbajul simplu, clar, direct, sfătos cu care se adresează interlocutorului face ca prezența acestui “Moş Bodrângă” cum îi place să se prezinte, să fie una dintre cele mai atrăgătoare persoane.

Pentru că firul vieții sale s-a desfăşurat pe drumul omului de omenie, i-a mai adus încă o recunoaştere de valoare în ochii celor care-l cunosc. Dragostea nețărmurită pentru Basarabia sa natală şi oamenii ei pentru care nu de puține ori a fost gata să sară în foc, i-au colorat viața şi i-au dat satisfacția că a putut să-i ajute, chiar şi material, din prea plinul inimii sale. Ovidiu Creangă este model strălucit şi pentru frații săi basarabeni care i-au acordat multe diplome şi titluri onorifice, iar câteva şcoli, cămine culturale şi străzi îi poartă numele.

Şi ar mai fi de spus încă multe altele. Pentru că am avut şansa şi norocul să mă număr printre cei apropiați lui şi familiei lui, mi-a dat prilejul să-l admir pentru cum şi-a crescut copii şi nepoții, pentru întreg devotamentul său față de familie, de prieteni şi de toți cei care i-au stat aproape, dar şi de ființele necuvântătoare din preajma lui, în special câinii. Dacă prinde o muscă în casă, nu-l lasă inima s-o omoare, o dă afară, să trăiască şi ea, fiindcă şi ea este o făptură creată de Cel de Sus. M-a uns la suflet dragostea lui pentru frumos şi pentru înalte valori morale. Aş mai adăuga şi un alt aspect şi anume acela că îi plac nu numai florile, ci şi buruienile, de unde i se trage un anume aspect, este uneori "buruienos la gură" cum obişnuieşte să se "scuze" pentru limbajul lui uneori cu picanterii. N-aş vrea să închei fără să amintesc de pasiunea lui pentru pescuit, adevărat izvor de povestiri, asemenea oricărui pescar care se respectă.

Respectul este şi cuvântul cu care închei aceste rânduri şi pe care îl adaug celuilalt cuvânt cel de inimă, dragostea, dar şi prețuirea, cuvinte care îi sunt adresate de toți cei care îl cunosc şi de colaboratorii "Obsevatorului" şi ai publicației "Faptu`divers" din Toronto, la care se alatura un numar mare de colaboratori ale altor publicatii onorate prin scrisul sau.

SĂ NE TRĂIEŞTI, dragul nostru Ovidiu Creangă!

LA MULȚI ANI! ŞI SĂ ȚI SE ÎMPLINEASCĂ DORINȚELE alături de cei dragi!

ANIVERSARI SPECIALE, PROIECTE CULTURALE

Puține sunt ocaziile noastre în care putem să trăim bucuria înaltă a unor întâlniri aşa cum a fost cea prilejuită de sărbătorirea celor 90 de ani ai cunoscutului om de cultură Ovidiu Creangă din Toronto. L-a mângâiat Zâna cea bună când i-a hărăzit venirea pe lume în ziua când oamenii sărbătoresc cel mai frumos şi nobil sentiment, cel care stă la baza vieții, iubirea, ziua de 14 februarie. Înaripatul sentiment al dragostei i-a adus din cele patru zări ale lumii alese cuvinte împletite în urări şi felurite felicitări, de la cele mai înalte autorități canadiene, dar şi de la oameni obişnuiți de aici, din țară şi de pretutindeni, pentru o viață pe care fiecare şi-ar dori-o asemenea. Iubirea, în forme foarte felurite de manifestare, a făcut să-i infloerească inima, să-i vibreze casa şi să i-o umple de oameni apropiați care au ținut să-l îmbrățişeze. Şi frumoasa lui casă a aşteptat numeroşii săi oaspeți cu bucurie, cu flori, cu bunătăți de tot felul, cu diplome de onoare puse în rame cu care s-ar putea mândri orice pretențios pământean, cu felicitări şi ornamente, iar în prag cu sărbătoritul, încojurat de cei dragi ai casei, zâmbindu-le cald şi emoționat.

M-am numărat şi eu printre cei onorați de prietenia lui şi am dorit şi eu ca toți cei prezenți să dureze o astfel de zi cât măcar două la rând. Şi dacă n-am putut dilata timpul, am dorit cu toții ca atmosfera aceasta plăcută pe care am trăit-o împreună să o reedităm sub forma unor întâlniri culturale. Semnalul l-a dat scriitorul şi regizorul Ilie Stelian Constantin. A ridicat o mână, apoi un deget, a ridicat sprâncelele şi a ridicat şi bine-cunoscutu-i glas cu timbrul de înaltă clasă teatrală şi ne-a chemat la un fapt cultural plin de ademenitoare promisiuni. Cum toți ne-am regăsit uniți în gânduri şi în sentimente, l-am ascultat cu atenție. Cunoscând că există în noi dorința mai veche de a

aparține unui grup socio-cultural, el ne-a propus ca, pe lângă nucleul numit „Frunza de arțar” care îşi trăieşte frumoase zile în paginile săptămânalului „Faptu`divers”, să se alăture un număr mai mare de români formând o societate culturală care să-şi păstreze numele inițial „Frunza de arțar” semn de prețuire a țării de adopție. Grupați astfel, am putea petrece împreună momente frumoase şi interesante, am putea face schimburi de idei şi informații. Aici s-ar putea încrucişa săbiile ideilor scânteind de inteligență şi de vervă, ori de frumusețea calmă a graiului în dulcea vorbă românească. Aici am putea să ne cunoaştem semenii care s-au afirmat, facem lansări de cărți, întâlniri cu cititorii, cu oameni remarcabili, cu vizitatori veniți din țară, dar câte şi mai câte altele n-ar putea să dea frumusețe şi emoție trăirilor noastre.

La asemenea propunere s-a ridicat din scaunul său şi sărbătoritul nostru nonagenar, Ovidiu Creangă punând proptele dorinței noastre de a ne vedea uniți într-o grupare socială. Bucuros că îi ducem mai departe ideea inițiată de el a „Frunzei de artar”, ne-a oferit înțelepte sfaturi, dar şi valorosul şi minunatul spațiu necesar întâlnirilor. Mulțumindu-i sărbătoritului pentru tot ce ne-a oferit şi promițându-i că vom fi cu toții prezenți şi la centenar, n-am uitat nici de mulțumirile pentru sprijinul promis de publicația „Faptu`divers” în care putem avea cea mai deplină încredere în capacitatea de a da viață visului abia înfiripat. Am plecat acasă ducând cu noi dorința împlinirii acestui vis frumos, iar prin sita genelor, eu l-am văzut împlinindu-se, chiar de-ar fi să se închege treptat, căci, o vorbă din bătrâni spune că lucrul făcut mai pe îndelete şi mai cu temei este un lucru mai durabil. Şi nu chiar în ultimul rând, mărturisesc că trag nădejde să fiu prezentă la centenarul promis.

ÎN SPIRITUL FRĂȚIEI ROMÂNEŞTI

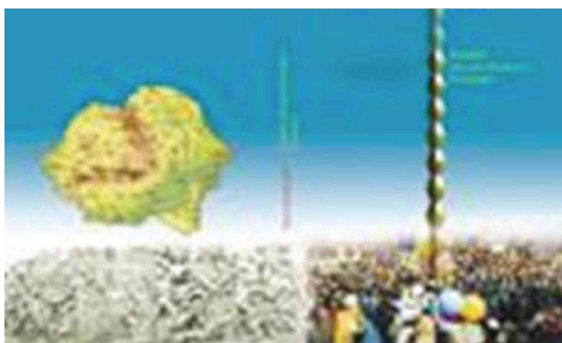

Frații noştri de peste Prut ne trimit mereu semne în spiritul frăției. În ziua de 17 septembrie, 2009, domnul Ovidiu Creangă, colaboratorii revistei “Observatorul” şi cenaclul “Nicăpetre” au organizat întâlnirea cu remarcabilul om de cultură din Chişinău, doctorul în economie, omul politic, sociologul, maestrul al fotografiei artistice, autor a 10 volume în ultimul deceniu, Vasile Şoimaru, descendent al legendarilor Şoimăreşti din romanul lui Mihail Sadoveanu.

Domnia sa ne-a adus cadou un splendid album-monografie care ne vorbeste despre “nemurirea neamului românesc”, cum spunea regretatul om ce cultură Andrei Vartic, album intitulat “Românii din jurul României în imagini”.

La întâlnirea aceasta în spiritul frăției au participat şi mulți basarabeni stabiliți în Canada. Spațiul larg al frumoasei locuințe pusă la dispozitie de către sufletul basarabenilor canadieni, aproape nonagenarul Ovidiu Creanga şi fiica sa, Luminița, a fost un cadru cât se poate de potrivit, strecurându-ne în suflet sentimentul cald ca ne aflăm împreună “acasă”.

Intâlnirea din Toronto

Deschiderea a făcut-o domnul director al Obsrvatorului, Dumitru Puiu Popescu prezentând cu căldură autorul şi opera sa. Luptător activ al mişcării de eliberare națională şi pentru unirea Basarabiei cu țara mamă, suflet mare, Dr. Vasile Şoimaru, alcătuind acest volum, a reuşit să-i facă lansarea la Chişinău, în mod simbolic, în ziua de 27 martie 2008, când s-au împlinit 90 de ani de la votarea Actului Unirii Basarabiei cu România. Gestul acesta îşi găseşte explicația în faptul că albumul este o vie mărturie a luptei pentru unitatea spirituală şi națională a poporului român. Splendidul volum de 272 pagini, cuprinde 850 de imagini ale românilor aflați în afara granițelor României. Din dragoste pentru neam şi țară, pentru păstrarea şi promovarea culturii, limbii şi valorilor spirituale ale românilor din afara granițelor, a umblat neobosit mii şi mii de kilometri, pe cont propriu, timp de cinci ani, pentru a identifica şi a scoate la lumină ipostaze din cultura şi civilizația românilor, ale semenilor noştri, care şi-au păstrat identitatea de români. A surprins locuri ale românilor aduşi de valurile vremilor în diferite perioade istorice, imagini ale

frumoaselor biserici, fântâni, izvoare, curți, case, crânguri, portul, costume naționale, ziduri vechi, aspecte contemporane ale neamului românesc aşa cum se află la ora actuală, dar şi mişcătoare frumuseți arhaice. A colindat multe sate sau colectivități mai mari sau mai mici de români aflate în Rusia, Ucraina, Nordul Bucovinei, Croația, Valea Timocului, Serbia, Albania, Grecia, Macedonia şi a făcut ca în albumul său să locuiască împreună românii aflați pretutindeni în lume. A fost o muncă titanică, concretizată înt-o lucrare unică.

În studiul introductiv al volumului, autorul ne spune: „Trebuie să recunosc din capul locului, că atunci când m-am pornit cu aparatul de fotografiat la drum, în urma cu 5 ani, nu mi-am imaginat că voi parcurge atât de mult. Sunt fascinat de lucrurile pe care le-am văzut“. E prezent aici un întrg univers românesc, e o carte care trezeşte conştiința de neam, care se adresează adâncului inimii şi sufletului nostru, o carte în care emoțiile te fac să îți tremure vocea şi mâna când îi rasfoieşti paginile.

Mânat de dorința informării pentru a alcătui ediția a doua a acestui volum, în septembrie, Dr. Vasile Şoimaru a făcut iarăşi un tur internațional. A sosit în Canada invitat de remarcabilul scriitor, domnul Cornel Florea, care i-a oferit toate conditiile pentru lansări şi întâlniri cu românii. A poposit şi a facut prima lansare mai întâi în Montreal, unde a găsit o comunitate de români bine închegată şi i-au facut o primire emoționantă. Următorul pas a fost la Winnipeg, unde a petrecut cel mai mult timp sub grija frățească a scriitorului Cornel Florea. A fost întâmpinat cu caldură şi ajutat să ajungă în localitatea Boian, din provincia Alberta, la românii poposiți acolo pe la începutul secolului al XX-lea, din Boianul Bucovinei, amintit şi de marele nostru poet, Mihai Eminescu în poezia Doina. Încărcat de emoții şi impresii deosebite, la întoarcere, a poposit doua zile în

Toronto de unde a mai adăugat şi alte emoționante impresii, iar nouă ne-a dat satisfacția întâlnirii ca între frați.

Intâlnirea din Winnpeg

Pe masa, alături de o pâine mare făcută ca în Basarabia, de mâna amfitrionului casei, stătea albumul-monografie, având pe prima coperta Coloana infinitului lui Brancuşi, iar pe coperta a patra, harta Romaniei mari, iar alături o altă carte a sa “Poeme în imagini”. Autorul ni s-a adesat în graiul dulce a moldovenilor, cu vocea blandă şi calmă, cu caldură şi dăruire, dar cu vibrație profundă. A început prezentând un clip cu imagini semnificative din album acompaniate de un cor de copii. Cantecul “Îndemn la unire” compus de profesorul Aurelian Silvestru şi interpretat de corul liceului “Prometeu” din Chişinău, având ca solistă pe Tămăruța Costrițchi, ulterior a devenit “Imnul Naționaliştilor Basarabeni”. Refrenul cu îndemnul său răscolitor “Hai să ne ridicăm şi să înfăptuim unirea” a avut darul de a ne sclipi ochii în lacrimi.

Am aflat multe detalii despre felul cum a luat naştere aceast pretios album, despe viața basarabenilor ținută în

chingile comuniştilor, depre eforturile pentru păstrarea identității naționale, dar şi despre unirea cu România, aşa cum crede că este posibilă, facând primul pas, acela de a intra în Uniunea Europeană.

Ne-a cucerit sinceritatea şi modul deschis de a ni se adresa. Vorbind de problemele cu care s-au confruntat locuitorii Basarabiei, în special eforturile pentru a-i deznaționaliza, în condițiile în care nu aveau informații despre țara mamă, autorul ne spune: "*M-am aflat şi eu sub influența propagandei sovietice de-a lungul anilor. Dar iată că timpurile s-au schimbat şi mi-am dat seama cine suntem şi de unde venim. Lucrarea de față este o răzbunare a mea personală împotriva regimurilor comuniste care au încercat să ne deznaționalizeze*".

Discuțiile care au urmat pe această temă au fost vii, interesante şi nu de puține ori cu lacrimi izvorâte din adâncul inimii. Toți vorbitorii au subliniat valoarea acestui album care este un emotionant omagiu adus tuturor românilor şi efortul titanic al autorului pentru realizarea lui. Au fost multe momente emoționante, ca cel trăit când autorul ne-a spus ca aceasta carte este un dar al basarabenilor pentru frații din România sau oriunde s-ar afla ei. Au fost momente de satisfacție aflând ca elevii din ținuturile de peste Prut vorbesc ântr-o limbă română foarte

corect gramatical, cu accent specific limbii literare române. Pătrunderea mai multor cărți în limba română şi a şi nternetului pe scara mai larga, informațiile sunt mai numeroase şi ei ştiu acum în număr mare adevărul istoriei neamului nostru. O discuție ca aceasta i-a atins o coardă deosebit de sensibilă domnului Ovidiu Creanga, care, lăsând lacrimile să-i curgă în voie, ne-a vorbit despre dragostea ce le-o poartă fraților basarabeni şi despre sprijinul pe care îl acordă unor licee de pe tărâmurile dragi ale naşterii sale.

Întâlnirea noastră s-a încheiat mai uniți în spirit şi în gând şi am continuat discuțiile în grupuri mai mici, la o gustare în care pâinea de pe masă şi-a răspândit aroma şi gustul alături de alte bunătăți din bucatăria recunoscută a moldovenilor, de un vinişor de pe acele tărâmuri. Împreună cu felicitările şi mulțumirile pentru darul de suflet ce ni l-a făcut, i-am urat domnului Vasile Şoimaru drum bun şi mult succes în strădania de a scoate a doua ediție şi rugămintea de a duce calde urări de bine fraților basarabeni.

CAPITOLUL VI

PUNCTE DE VEDERE

DESTINE CONTEMPORANE
CONVORBIRE CU SCRIITORUL AL. FLORIN ȚENE PREŞEDINTELE „LIGII SCRIITORILOR” DIN ROMÂNIA

Cu dragoste şi cu respect mă apropii de cei care pun cuvântul să lucreze. Cuvântul este creator de univers, căci "mai întâi a fost cuvântul". Convorbirile cu scriitorul Al. Florin Tene, preşedintele "Ligii Scriitorilor" din România "starnite" de scriitoarea Elisabeta Iosif şi cu grafica semnată de George Roca (Agero) se înscriu în rândul celor care întăresc credința în regenerarea neamului românesc prin cultură, despre care ne-a vorbit fără oboseală marele cărturar plecat dintre noi, Artur Silvestri, Omul la care ne vom raporta pentru multă vreme înainte.

Aceste convorbiri, contopire de trăiri omeneşti şi filosofie, căutări şi tălmăciri de înțelesuri, au forță şi vitalitate, au

darul de a ne aduna gândurile înapoia frunții, de a declanşa procesul unor îndelungi meditații. Căutând mereu unghiuri noi din care să priveasca lumea, să surprindă esența, ne aruncă în luptă pentru a dezlega câte ceva din rânduielile lumii în care trăim, să găsim sensuri noi, să ocolim locurile bătătorite, ne transportă dincolo de rutina cotidianului. Este remarcabil sistemul propriu de gândire şi de exprimare. Ideile transpuse în vârful condeiului fac mai vizibilă lumea pe langă care trecem.

Astăzi, când cultura poporului nostru lasă impresia de vraişte, acest interviu se înscrie printre actele de cultură de care avem nevoie, căci, după cum se ştie, cultura hrăneşte spiritul, dă vieții noi înțelesuri, face lumea mai frumoasă, mai interesantă. Caracterul uman este în raport cu cantitatea şi calitatea de cultură asimilată.

REPLICI LA DIVERSE ARTICOLE LA OBSERVATORUL

DESPRE VÂRSTA COLABORATORILOR

Replica la articolul "Generații la Observatorul", semnat de Stelian Mitadinu

Autorul articolului, Stelian Mitadinu, a pus în discuție o idee a directorului publicației "Observatorul", Dumitru Puiu Popescu şi anume, intenția de a renunța la colaborarea cu scriitorii mai în vârstă, "bărânii" pentru a face loc scriitorilor "tineri". Altfel spus, vine o vreme când trebuie să te "pensionezi", să renunți la scris datorită vârstei, precum la serviciul la care ai lucrat o viață întreagă.

Se ridică vreo câteva întrebări: Vârsta este cea care dă valoare scrierilor? Cu cât eşti mai tânăr şi mai viguros, cu atât îți merge şi mâna la scris? Care este limita de vârstă

la care trebuie să te retragi de pe tărâmul scrisului? Când poți să zici unui scriitor, poet sau artist in orice domeniu: "eşti bătrân, nu mai scrie?" Semnatarii mai vârstnici ai "Observatorului" demonstrează tocmai invers, toți sunt tineri în spirit şi capabili să redea trăirea unui sentiment durabil în care curiozitatea să se amestece cu respectul şi speranța cu mândria. Ba mai mult, ei întăresc ideea că vârsta îți dă o oarecare înțelepciune pe care la tinerețe n-ai putut să ți-o însuşeşti în aceeaşi măsură. In perioada senectuții viața este trăită într-un dinamism mai calm, dar mai elegant, mai substanțial, mai degajat.

Primesc pe internet nenumarate reviste on-line şi nu am putut remarca pe nicăieri diferența de vârstă între semnatari. Dacă ai ceva de spus, o spui cu harul atât cât l-ai primit de la bunul Dumnezeu. Când nu mai ai ce spune se face retragerea"de pe front" de la sine, dar nu şi se poate impune să renunți din cauza vârstei, fiindcă măsura valorii este cititorul: e citit sau nu un autor, indiferent de vârstă, contează doar ce spune şi cum spune.

Indrăgitul Moş Bodrângă, cum îi place să se numească în glumă, Ovidiu Creangă, şi-a făcut debutul la 80 de ani, acum a păşit în cel de al 90-lea an şi este sprințar la minte, model pentru noi toți. A publicat de curând o nouă carte care se vinde mai abitir decât ale multor scriitori mai tineri. De ce să nu îşi găsească loc şi la "Observatorul" când este publicat în multe reviste care străbat spațiul până prin Australia şi Noua Zeelandă?

Nu am văzut mulți tineri care dau în brânci să publice nici la "Observatorul" şi când apare răzleț câte unul, timpul nu îi stă prea mult în ajutor şi după puțin timp abandonează. Rar sunt tinerii care rămân pe câmpul de luptă al scrierilor, mai ales că acestea se fac prin voluntariat.

Ei se concentrează mai mult pe planul împlinirilor existenței practice. Scrisul cere o relaxare pe care tensiunea problemelor zilnice nu le-o îngăduie prea mult. Poate că în această problemă îşi mai spun şi alții părerea. N-ar fi rău să ascultăm si alte puncte de vedere. La urma urmelor, părerea cititorilor contează. In ceea ce mă priveşte pe mine personal, referitor la vârsta mea, aş răspunde cu un catren:

Am auzit nişte şoapte,
C-am împlinit 77.
Cum pot să îi cred pe ei,
Când mă simt la 33?

CE ŞI CUM SE SCRIE

Replica la articolul "Despre plăcerea de a fi" în rubrica: "Note personale" sub semnătura lui Viorel Neacşu.

Pentru că citesc cu atenție şi interes articolele publicației "Observatorul", am şi eu preferințele mele, ca orice lector obisşnuit. Una dintre acestea este lectura rubricii apreciatului colaborator, domnul Viorel Neacşu. Acum am stăruit mai mult asupra articolului intitulat "Despre plăcerea de a fi", din numărul apărut în septembrie 2010. Domnia sa, ne propune pentru lectură în rubrica intitulată "Note personale" tocmai acest subiect, adică, despre notele personale ale semnatarilor acestei publicații remarcabile din Toronto. Acest articol mi-a stârnit nişte nedumeriri. Despre ce scriu si cum scriu semnatarii "Observatorului", după părerea mea, asemenea subiect ar fi fost potrivit pentru o dezbatere în cadrul cenaclului literar "Nicăpetre" al acestei publicații, dar dacă a socotit că o asemenea temă prezintă un interes mai larg, nu cred că a greşit punând-o în discuția cititorilor.

Domnul Viorel Neacşu, referindu-se la CE SCRIU unii semnatari, combate acele scrieri care tratează subiecte neinteresante şi ne-a dat un exemplu cu o musculiță. Din acest unghi de vedere ar fi ceva de comentat, nu despre ce vorbeşti poate fi supărător, ci ce vrei să comunici propunând acel subiect. Emil Gârleanu are în volumul “Din lumea celor care nu cuvânta” povestirea “Musculița”, fiinta nu mai mare decat cea amintită mai sus, dar povestirea este cuceritoare prin felul cum e prezentată, e o bijuterie literară. Un alt aspect pe care domnul Viorel Neacşu îl combate este cel privind o notă prea personală a scrierilor, scrieri cu aspecte din biografia autorului şi aceştia “confundă uneori pagina tipărită cu jurnalul personal”. Problema este, cine poate fixa mişcătoarea graniță a aspectelor din viața personală care pot sau nu pot fi discutate sau aşternute pe hârtie? Despre ce anume din viața unui om nu este bine sau frumos să vorbeşti? Nu poți să faci abstractie de dictonul lui Terențiu: "Om sunt şi *nimic din ce e omenesc nu-mi e străin*." Jurnalele în care sunt prezentate aspecte din viața unor persoane mi-au produs şi mie ca şi celor mai mulți oameni deprinşi cu lectura, o deosebită satisfacție, o lectură foarte interesantă. Gabriel Liiceanu notează într-un articol din “Jurnalul național”: “Un jurnal publicat ne ajută să ne comparăm viețile, să facem "schimb de vieți". De asta se citesc cu atâta nesaț jurnalele, şi nu neapărat din dorința de a te uita pe gaura cheii în viața altuia. Mă uit la viața celuilalt ca să o înțeleg mai bine pe a mea. Îl iubesc pe autorul jurnalului nu pentru că îmi apare mare şi frumos, ci pentru că, prin tot ce spune despre el, îmi dă o cheie pentru a mă înțelege pe mine”.

Aşadar, cel care dezvăluie aspecte din viața lui, nu o face numai din “plăcerea de a fi”, adică a dăinui în timp, ci pentru că are totuşi ceva de spus.

Celălalt aspect, CUM O SPUNE, aici domnul Viorel Neacşu are deplină dreptate. Se impune “autocenzura”, iar “lipsa de bun simț” e supărătoare şi jenantă, la fel ca şi scrierea “insipidă”, “lăbărțată”. Dar, CUM scrie fiecare depinde de harul cu care este înzestrat, de cultura şi priceperea cu care se apleacă asupra cuvântului. Am însă altă părere despre sfatul pe care-l dă acestora şi anume, să renunțe din bun simț la a mai publica. Ieşirea din rândul semnatarilor nu se face după asemenea criterii. Aici este cititorul cel care decide, este sau nu este citit un publicist, asta contează, iar cuvântul final îl are redacția revistei. Dar nu se poate spune că rolul redacției este “să dojenească” pe aceia care “confundă uneori pagina tipărită cu jurnalul personal”. Se pot face discuții în cadrul cenaclului, aşa cum am spus, dar nu dojană, cum propune domnul Viorel Neacşu.

Gândindu-ne la diversitatea umană, admitem că avem păreri diferite în unele privințe şi că acestea nu umbresc bunele relații între noi şi ca atare eu voi citi cu aceeaşi plăcere şi acelaşi interes scrierile semnate Viorel Neacşu.

ECOURI ALE SCRIERILOR SEMNATE ELENA BUICĂ

"OGLINDIRI" UN NOU VOLUM AL SCRIITOAREI ELENA BUICA

Ce titlu inspirat a putut alege Elena Buică pentru cel de-al patrulea volum al său! Oglindiri…Acum când cunoaşterea s-a înmulțit şi scrieri elevate bazate pe date ştiințifice vorbesc despre oglinzile noastre interioare, putem privi adâncul omenesc cu mai mare uşurință şi convingerea că nu greşim. Noi, întocmai ca o oglindă reflectăm ceea ce este în jurul nostru, de aceea în mod instinctual căutăm frumosul atât în natură cât şi în oamenii cu care venim în contact. Exact acest lucru esențial l-a remarcat demult doamna profesoară de limba română, preocupată nu numai de domeniul filologiei ci asa cum rezultă din scrierile sale este înzestrată cu o deosebită cultură universală ale cărei semințe, întocmai ca în parabola Semănătorului, au căzut pe terenul roditor al unui suflet cald, plin de dragoste față de elevii săi, de colegi de oamenii printre care a trăit şi locurile pe care i le-a rânduit viața să le sfințească prin prezența sa şi să le eternizeze chiar prin scrierile sale încărcate de iubire.

Volumul Oglindiri are trei mari părți – capitole – cum le-a numit autoarea:

1) Puncte de vedere
2) Frumoasele vacanțe
3) Prietenii mei – scriitorii

Este suficient să amintesc doar câteva titluri ale primului capitol: Omul - un unicat, Viața ca o uluire, Percepția

timpului, “Dacă dragoste nu e nimic nu e” (parafraza a sintezei, a concluziei făcută de Sf Apostol Pavel în celebra sa “Scrisoare către corinteni”) şi afirmațiile mele de mai sus nu mai rămân sub semnul îndoielii.

După ce în volumele anterioare ne-a încântat cu evocarea întâmplărilor, tradiției, obiceiurilor, descrierea localității natale Țigăneşti în capitolul doi al acestui volum „ne ia de mână” pur şi simplu şi ne plimbă cu generozitate prin toate locurile pline de farmec pe unde (alături de familie) şi-a petrecut recentele vacanțe: Carolina de Sud, Tropicana, Buffalo, apoi ne duce în rezervația de crocodili din Florida, la casacada Niagara, dar şi în marile oraşe ale Americii: New York, Washington, Atlantic city şi bineînțeles Otawa, capitala țării care a găzduit-o în ultimii zece ani, țară despre care vorbeşte totdeauna la superlativ.

În ultimul capitol se discern adevăratele oglindiri ale psihicului şi sufletului autoarei în scrierile şi operele de artă ale confraților. Cu siguranță a citit mai multe cărți în ultima perioadă, cunoaşte numeroşi scriitori dar ca mulți dintre noi, s-a oprit asupra acelor scrieri pe care citindu-le, aproape şi le asumă, are senzația că le-ar fi scris întocmai aşa cum a citit.

Lansarea acestui volum la Biblioteca Metropolitană „M. Sadoveanu „ din Bucureşti în data de patru iunie a anului în curs, a fost un prilej de întâlnire şi bucurie a iubitorilor de literatură şi a prietenilor autoarei.

În cuvântul de deschidere şi salut, Elisabeta Iosif – preşedinta Filialei Bucureşti a Ligii Scriitorilor din România (LSR) a subliniat simplitatea expresiei, condensarea ideilor, folosirea motivului parabolic, al povestirii şi conjuncturii în care a cunoscut personajele care populează volumul, sugerând atmosfera celor mai însemnate momente din viața scriitoarei.

Cristian Neagu, membru al LSR în cuvântul său însoțit de un poem dedicat autoarei, vine în susținerea temelor propuse din acest volum şi le vede ca o consecință a aplecării asupra trăirilor sufletului uman, a spiritului de observație fin, al înțelegerii cu toleranță a anumitor atitudini mai puțin conforme cu convingerile personale.

Au vorbit în continuare la modul elogios, uneori cu evocări a unor amintiri comune scriitori ca: Paula Romanescu, Geo Călugăru, Ioana Stuparu, Nastasia Manu, Geo Stroe - preşedintele Academiei Dacoromâne. Elena Armenescu, impresionată de faptul că s-a găsit încheind coloana scriitorilor din capitolul al treilea, a mulțumit în numele tuturor celor menționați, (adică şi a celor care nu erau prezenți în sală) şi a vorbit despre ecourile care pătrund subtil în elanuri lăuntrice, apoi printr-o metamorfoză inefabilă capătă o vibrație rezonantă cu prietenia, cu armonia.

Cantautorul, poetul Paul Polidor ne-a oferit tuturor momente de încântare prinntr-un scurt spectacol muzical. Cuvântul de încheiere a revenit autoarei, care a mărturisit că scrie din nevoia de iubire. Citez: „mă încântă puterea muzicală a cuvintelor şi a imaginilor create prin cuvinte. E un exercițiu al puterii de a mă transfera, de a crea armonie din cuvinte, de a le da viață şi culoare”.

La sfârşit, toată lumea a dorit să se fotografieze alături de Elena Buică, cea care ne-a oferit prin volumul Oglindiri, o veritabilă bucurie intelectuală.

Elena ARMENESCU
Bucureşti, iunie 2009

“OGLINDIRI”, ELENA BUICĂ, RECIPROCITATEA ARHAIC-MODERN, TIMP-SUFLET

Vorbind despre debutul literar al Elenei Buică, (întâmplat la vârsta septuagenară) nu vom putea trece peste situaţia oarecum similară cu cea a Ninei Berberova, (1901 – 1993) fenomen al literaturii ruse, care a debutat la etatea de aproape 84 de ani. Intitulată „Oglindiri” (Ed. ANAMAROL, Bucureşti, 2009) cea de-a patra carte semnată de Elena, ne va atrage atenţia pe parcursul celor cinci capitole, asupra unor conglomerate sentimentale a căror vibraţii îi definesc stilul, (care întotdeauna se raportează la personalitate) împletindu-se prin subtonuri prezentul, confesat filelor de structură reportericească, şi nostalgicul evocator de referinţă autobiografică, primând imaginea unui autodenunţ tămăduitor,– întrucâtva – al sindromului romantic, după cum ne mărturiseşte chiar domnia-sa: *„Dacă nu m-am scuturat total de romantism, este şi din convingerea că romantismul înnobilează, umanizează, apropie mai mult oamenii între ei, dă aripi minţii, sufletului, încântă, dă frumuseţe înfloririi florilor, înfrunzirii frunzelor, şoptitului şoaptelor, sunetului cântecelor de care fiecare suntem însetaţi, ne dă vibraţia caldă a nostalgiei….”* (Despre scrierile mele, p. 6).

Desigur, comunicarea socială în cazul Elenei Buică, nu se reduce numai la acţiune, căci cuvintele îi rezumă în acelaşi timp reacţiile afective, selecţia şi ordonarea experienţelor trăite. Avem să observăm delicateţea sentimentului, ritmicitatea crescândă a acestuia, de la gradul modernităţii structurii sociale canadiene, la secvenţialitatea barocului rustic al satului românesc, conturată ca o litografie sentimentală, aninată pe un perete, într-un apartament de zgârie nori din Toronto: *„Adusesem din Ţigăneştiul meu natal, câteva seminţe* (de

ricin, n.n.) *ca să le sădesc aici şi să simt prin ele ceva din respirația aerului de acolo."* (p. 28) Iată cum în reflexele textului, câmpul de tensiuni devine funcția autoarei, prin însăşi tipologia subiectului.

Vom reține totuşi aspecte ale câmpului de reflecție asupra stilisticii îmbucătățită şi recompusă, amintind subtitlurile: *La bazinul de înot,* (p.11); *Rolul de bunică,* (p.24); *Nunțile în Canada,* (p.59); *Halloween,* (p.97); *O raită prin Washington* (p.132); Iarăşi Niagara, (p.165); Ottawa iarna, (p.196) Astfel, trecerea – prin intermediul autoarei – de la sfera faptului personal, la cea a execuției artistice, presupune faza inițială a procesului creator, menținut alternativelor în ideea prozastică. În această perspectivă e pusă în lumină nu atât deosebirea, ci legătura dintre limbajul uzual şi limba literară, unde cea de a doua nu apare în funcția sa, investindu-se mai mult în practici comunicative, pe fondul simțirii tensionate de afectul dureros al unei oarecare singurătăți, confirmându-se aici ideologia critică a lui Beckett: *„Să numeşti, nu, nimic nu poate fi numit; să spui, nu, nimic nu poate fi spus."*

Deşi planul cotidian al Elenei se află în Canada, iar planul sentimental melancolic este fixat în perimetrul teleormănean al Țigăneştilor, reuşeşte să îşi exprime tumultul interior, prin similitudinea cu puritatea picăturii, care izvorăşte prin vechimea seculară a unui zid mânăstiresc din România… Ploaia, soarele, şi toate ale vieții, au îngălbenit marmura albă a vârstei, iscând acel sentiment viu, meditativ, cu trecere prin profunzimea amurgului, ce cuprinde treptat malul împădurit al unei ape curgătoare căci, iată ce ne dezvăluie, explorându-şi propriile adâncimi sufleteşti:
„Trăiesc de zece ani în Canada, şi poate că unii m-ar întreba: < de ce nu îți vezi de zilele care ți-au mai rămas de trăit, şi te întorci mereu la ce ai lăsat în urmă?> Dar aş putea? Orice aş face, tot nu pot să smulg şi rădăcinile din

locul de unde mi-a fost dat să mă înalț în lume.” (Crâmpeie de viață canadiană, p. 14)

CHEMAREA

Bine te-ai întors țățică,
Şi lasă-mă, ce am de spus a-ți spune:
Din când în când, un dor, Elena Buică,
Venea la noi de peste mări şi lume.

Cât ai lipsit te-au căutat cocorii,
Iar miriştea a suspinat sub brumă
Şi ceru-a plâns răvaşindu-şi norii,
Apoi zăpezile, parcă-ți cerşeau o urmă.

Treăsarea la Țigăneşti amurgul
Peste întinderea de sat,
Lăsându-i Lunii – în cale – crugul,
Cum ție cale, Dumnezeu ți-a dat.

Şi au vibrat salcâmii plini de floare
Aplecați peste uluca văruită;
O salcie, şi-un râu pierdut în vale
Îți sunt durerea netămăduită.

Căci trunchiul îl poți desprinde
Spre a-l purta cum ți se pare,
Dar rădăcinile, în ăst pământ înfipte,
Prin glasul sângelui, auzi a lui chemare.

Bine te-ai întors, țățică !

Cristian NEAGU
4 iunie 2009, Bucureşti
Lansarea volumul “Oglindiri”

DRUMUL SPRE OBÂRŞII

Motto
Forma pământului
Nu e decât
Urma paşilor tăi
Pe-un drum ştiut.

Ce-i cheamă pe Oameni spre locuri neştiute de nu acel alean baudelairian de “plonger au fond du fouffre pour trouver du nouveau”?

De parcă ştiutul nu le-ar mai fi deajuns!

Şi-apoi, cum altfel să înțelegem dorul întoarcerii spre noi după ce vom fi ajuns până în zarea cea fără hotar ca să vedem că şi acolo “stelele-n cer, deasupra mărilor / ard depărtărilor până ce pier”, iar firul de iarbă cată spre înalt cu aceeaşi neostoită sete de boare, şi soare, şi rouă, şi mlădieri de vânt, de nu prin chiar nevăzutele fire în care ne înveşmântăm bruma de suflet cea rămasă undeva, la pragul dintâi, pe poteca patimilor în care ne-a înflorit întâia oară iubirea.

Tot ce ne ține intactă forma pământului (al nostru) este amintirea fără de care n-am mai afla cărarea întoarcerii în noi.

Aşa îmi explic de ce Elena Buică se întoarce an de an la “drumul ştiut” cu ofrande de gând în care topeşte esențele tari ale chemării ghicite în chiar graiul românesc.

Cărtile sale vorbesc despre oameni din satul său natal, despre obiceiuri, tradiții şi metehne care țin de sufletul românesc. Sunt crâmpeie de suflet care, adăugate la zestrea de cuvânt a neamului “sporesc a lumii taină” cum ar zice poetul din Lancrămul de Sebeş-Alba crucificat între

a cunoaşte, a iubi şi, hotărât să tot “sape” cu tăiuşul gândului în carnea de cremene a dorului dor.

Cărtile Elenei Buică sunt declarații de iubire pentru limba română, pentru pământul acesta al oamenilor care, n-ar avea forma rotundă dacă cei plecați sub alte ceruri n-ar mai face iar şi iar drumul spre obârşii

Paula ROMANESCU
Membru al Uniunii Scriitorilor din România

SCRIITOAREA ELENA BUICĂ O ADEVĂRATĂ DOAMNĂ A LIMBII ROMÂNE

După 30 de ani de exil, am găsit printre rătăcitorii prea naufragiați ai exilului, o româncă minunată care scrie intr-o română de invidiat chiar şi pentru mânuitorii de condei din România. Cinstire i se cuvine acestei Doamne pentru că ştie să poarte cu mândrie, prin lume, sfântul tezaur al neamului nostru de români – LIMBA!

Dar cine sunt eu să fac aprecieri şi să dau asemenea calificative? Simplu: sunt un bun român, şi eu port în suflet neprețuitul tezaur al LIMBII NOASTRE şi mă legitimez printre semenii mei ca

poetul George FILIP – Montreal

UN TORENT ROMÂNESC DE IUBIRE: ELENA BUICĂ

Elena Buică, „OGLINDIRI”, Editura ANAMAROL, Bucureşti, 2009

Există un timp al memoriei şi al spiritului neamului nostru. El este cel adevărat, cel care rămâne încrustat în scoarța cerebrală. Celălalt, timpul fizic, nu este decât relativ. Şi spre acest timp al memoriei îşi îndreaptă atenția scriitoarea de față.

„Scrisul este pentru mine, singura cale care duce spre lumină” – spune Elena Buică în cartea sa „Oglindiri”. Un titlu atât de sugestiv, nu te poate duce cu gândul decât că, în cartea cu pricina, desigur ai să te regăseşti într-o oarecare măsură. Şi nu e de mirare pentru că scriitorul, atunci când aşterne ceva pe hârtie, trăieşte atâtea vieți, câte personaje zămisleşte în ipostaza de creator. Şi fiecare dintre ele, îşi cere dreptul legitim la viață, are o personalitate, este un UNICAT. Aşadar, am pornit de la gândul că mă voi regăsi în cartea Elenei Buică şi într-adevăr, aşa a fost. M-am transpus, i-am trăit destinul, m-am încărcat cu toate bucuriile şi emoțiile unei persoane care acum, nu are mai mare bucurie decât aceea DE A SE DĂRUI. Dăruindu-ne nouă, fărâme din ființa sa generoasă, demnă, iubitoare de oameni, de țara şi de limba ei, păstrătoare de sfinte tradiții şi de icoane dragi în suflet. Elena Buică este o persoană admirabilă. Ca mulți alți scriitori care s-au îndepărtat de țară, ea nu trăieşte decât pentru a-i reînvia tradiția şi de a-i păstra integritatea în sufletul său. Ea-şi poartă România, întreagă, ca pe un diamant în suflet, în inimă, în sânge, în carne, n-a părăsit-o niciodată şi, ca dovadă, ea se reîntoarce mereu în Teleormanul ei drag, în comuna Țigăneşti unde a văzut

lumina dintâi şi le nemureşte în scrierile sale. Le dă viață, le dă suflul său, le apără de toți denigratorii şi e gata să-şi dea măsura iubirii ei, într-o PROFESIUNE DE CREDINȚĂ LITERARĂ, exemplară.

Romånca din Teleorman ne dă lecții de românitate, lecții de civism şi patriotism, de iubire de neam şi de istorie. A studiat şi predat o viață întreagă Limba şi Literatura Română, a învățat generații întregi despre frumusețea graiului românesc. Acum, îşi învață nepoții cu aceeaşi iubire față de tradiție şi de grai.

Ea îşi continuă, departe de țară, opera de înălțare a Limbii şi Literaturii Române, la rang de Stindard şi icoană sfântă. A ales să le slujească în acelaşi spirit de pietate şi evlavie. Ca şi un alt mare român, aflat în Australia, Ioan Miclău, ea şi-a făcut un cult din valorificarea tradițiilor culturale româneşti şi nu scapă nici un prilej în acest nobil scop. Ioan Miclău, aflat la Cringila, a înființat o bibliotecă românească în propria sa casă, intitulată sugestiv „Mihai Eminescu”. Editează o revistă care poartă numele „Iosif Vulcan”. Cinsteşte şi omagiază toate personalitățile româneşti în fiecare an, prin tot ceea ce face. Dar mai mult decât atât, păstrează legătura cu românii, le întreține spiritul cu hrană din cuvinte şi imagini româneşti, din Istoria neamului. El ține pe masa de lucru, alături de steagul australian, steagul românesc şi alături de portretul lui Iosif Vulcan, pe cel al lui Mihai Eminescu şi al cărturarului de excepție Prof. dr. Artur Silvestri.

În scrierile sale evocă ținuturi şi întâmplări din țara lui.

Elena Buică, scriitoarea care călătoreşte peste tot în lume, care a trecut prin Marele Canion, a colindat continente, a străbătut mări şi oceane, nu uită niciodată de Țigăneştiul ei natal, de întâmplări care i-au mângâiat copilăria şi pe care le reînvie acum, în scrierile sale. Faptul că au trecut

aproape 70 de ani de când s-au întâmplat, nu constituie pentru Elena Buică un impediment. Amintirile sunt la fel de vii ca odinioară. Ea se recunoaşte copil, pe ulițele satului natal, mergând cu colindul, cu steaua, ciocnind ouă de Paşti, ori mergând la horă.

Ceea ce face în cărțile sale nu constituie decât Restituiri ale memoriei sale, ale memoriei altora, ale trăirilor peste care nu se va aşterne niciodată uitarea, pentru că ea le sculptează în plămada sufletească, în memoria sa şi le dă suflul ei cald ca să le reînvie, precum sculptorul care reînvie statuia, rodul mâinilor sale, cu dragostea lui.

Nici piatra nu rămâne străină şi rece în fața unui asemenea torent de iubire. Elena Buică mărturiseşte cu sinceritate: *„În orice scriere, într-un fel anume, vă aduc lângă mine şi dialogăm. Conversez cu cei de acum, dar şi cu cei care vor veni după ce eu nu voi mai fi decât spiritul ascuns printre rândurile cărților mele”.* O frumoasă profesiune de credință literară este şi aceasta: *„Astfel, mi-am deschis sufletul şi lumea poate să umble slobodă prin el. Scriu ca sã nu fiu singurã, din nevoia de iubire, sã mã leg de lume, sã-mi prelungesc prezența printre oamenii din viitor, o fragilã mãrturie cã am existat.”*

Şi mai spune Elena Buică în prefața cărții sale: *„Retrãirile aşternute pe hârtie sunt pentru mine un fel de joacã a minții fãcutã cu bucurie, deşi nu tocmai uşoarã, dar îmi place fiindcã este stimulatoare şi genereazã energii creatoare. Când scriu simt un val de trãire nouã. Mã încântã puterea muzicalã a cuvintelor şi a imaginilor create prin cuvinte. E un exercițiu al puterii de a mã transfera, de a crea armonie din cuvinte, de a le da viațã şi culoare”.*

Dar, nu lipsită de oarecare doză de umor şi fină autoironie, Elena Buică adaugă: *“Dar scriu şi pentru faptul cã pe*

creier este un punct al scrisului, care are un fel de mâncãrime şi trebuie sã ajung acolo cu scãrpiniciul."
Şi după ce stabileşte motivațiile, hazlii sau cât se poate de serioase, Elena Buică ne face părtaşi ai trăirilor sale interioare şi exterioare, suntem martorii ei fortuiți ori nu, la alchimia care se produce în propriul laborator de creație. Ea-şi retrăieşte amintirile, şi îşi revendică necesitatea lor, pentru că, cel fel de om ar fi acela fără amintiri? *"Dumnezeu ne-a dat şi aceastã mare minune, amintirea. Nimeni şi niciodatã nu-şi scoate din minte amintirile scumpe şi dragi, adevãrate comori de trãiri care înseamnã frumosul, iubirea, ființa, viața, adicã totul. Amintirile seamãnã adesea cu ilustratele de demult, la care îți arunci ochii din când în când, atras de vraja închisã în ele şi te laşi rostogolit în starea de bucurie şi trãire profundã ca în momentul trãit atunci, dacã nu chiar şi mai profund. Te laşi sedus de amintirile cu parfum narcotic ce te îmbie sã-ți desluşeşti memoria îndepãrtatã. Au uneori calitãți terapeutice, un fel de pansament alinãtor peste rãni usturãtoare."*

Departe de a fi o fire introvertită, interiorizată, Elena Buică invocă amintirile, fie în colocviile cu cei vii, fie cu cei care au plecat, ori în solilocvii intime: *"Nu este bucurie dacã nu o împãrtãşeşti cu cei cãrora te-ai adresat. Cartea se împlineşte prin lecturã, ca o încoronare a ei. Numai atunci este deplina ei finalizare, când autorul colaboreazã lãuntric şi intim, într-un discurs interior cu cititorul. Îi am în vedere chiar şi pe acei prieteni care s-au înãlțat în lumea seninului deplin, fiindcã şi cu ei pot comunica într-un anume fel. Nu existã nicio oprelişte a gândului care se înalțã pânã la ei şi gândurile trimise lor se întorc la mine cu un rãspuns, ca un ecou, conform firii lor pãmântene de odinioarã. Cuvintele sunt pentru mine un fel de scarã pe care pot urca oricât de sus, sau în viitor, pot coborî pânã în adâncuri, chiar şi la acelea ale sufletului nostru."*

A urca şi a coborî scări exterioare şi interioare, nu e un lucru tocmai la îndemână. Acest lucru presupune şi curaj şi puterea fiecăruia de a-şi menține propriul echilibru. Dar astfel, poți lua contact cu tine, poți ajunge să te cunoşti mai bine şi să-ți împlineşti destinul: *„am vrut sã fiu un om în inima cãruia sã cânte viorile, sã strãlucească florile în culori proaspete, sã rãsune trilurile pasãrilor, sã fie luminã, cãldurã şi bunãtate, sã fie cerul senin în care sã plutească îngerul pãcii şi al dragostei”.*

Nu este om să nu se întrebe la un moment dat: Cine sunt eu? Ce rost am, de ce am venit pe pământ şi încotro mă îndrept? Astfel de întrebări şi le-a pus şi Elena Buică. Răspunsurile le-a găsit în mare măsură, dar alte nedumeriri au rămas fără rezolvare. Dezlegarea lor poate fi la îndemâna cititorilor, care iau hățurile cuvintelor şi mână mustangii poveştilor spre tărâmuri mirifice, aşa cum le dictează propriile preferințe şi înclinații. *„Mi-am răsfoit memoria”* – spune simplu Elena Buică.

Scrierile Elenei Buică sunt, aşa cum singură şi le-a numit: *„Crâmpeie de viață”,* trecute *„Prin sita memoriei”* – dar şi un *„Gând purtat de dor”*- spre meleagul, niciodată uitat al Teleormanului.

Eroii ei sunt oameni simpli, oameni de brazdă, trăind după legea străbună, *„cu familii trainice, cu casele neîncuiate când plecau de acasã, folosind saluturi lungi când li se încrucişau drumurile <Maicã, sãnãtate şi numai bine sã-ți dea bunul Dumnezeu dupã inima pe care o ai>, oameni care se armonizau cu pulsul cerului, de pe vremea când lumea era mai aproape de cum o zidise Creatorul”.*

Scriitoarea îşi începe cartea cu capitolul *“Puncte de vedere”* , în care prima proză este *“De vorbă cu oamenii”* capitol axat pe unele peregrinări avute în țară şi cunştința cu oamenii de la sat. *“Fiecare om îşi ticluieşte gândurile în*

înțelesurile lor cele mai adânci, izvorâte aparent doar dintr-o sursă de banalități. Din câteva cuvinte poți să desprinzi semnificații rafinate ale celui cu urechea deschisă afară şi cu ochiul întors în interior, spre spiritualitatea sa şi îți lasă deschisă poarta spre un regat interior. Pentru că m-am născut şi am copilărit la țară, am învățat de la oamenii din sat să îmi plec urechea la vorbele pline de semnificații ale țăranilor care îsi trag seva din duhul arhaic, să prețuiesc viața lor trăită mai aproape de firesc şi cu o anume cumințenie, adeseori mai bine cumpănită decât a oraşenilor puşi mereu pe grabă.” Şi aici se relevă unul din harurile scriitorului care trebuie să stea cu urechea ciulită spre afară, dar cu ochiul întors spre interior, pentru a analiza stările lăuntrice ale celuilalt şi a le trece prin propriul filtru, transfigurate artistic.

În permanență, scriitoarea pune față în față timpul de azi cu cel dedemult şi situațiile pe măsura acestora. Povestaşă, dar şi culegătoare de poveşti de la oameni, Elena Buică s-a încărcat cu memoria altora, căpătând în felul acesta experiență cât se poate de bogată. Țăranul, din fiecare întâmplare trage învățăminte şi culege o lecție de viață. Pentru el, nimic nu e întâmplător, ci cu rost, cu temei, iar dacă e păcălit, nu se miră şi nu regretă pentru că se consideră tot el în câştig. A câştigat o experiență de viață. *“Pentru mine* - spune autoarea - *este un permanent izvor de bucurie să mă plimb în timpul memoriei şi al spiritului neamului nostru. Îmi place tot ceea ce s-a păstrat mai valoros în cultura populară, tot ce aparține de tradiție, de cânt, de joc, de rostire bogată, de datini şi obiceiuri”.*

E adevărat că situația românilor s-a schimbat mult, că s-a răsturnat tabela valorilor în detrimentul oamenilor cinstiți şi curați sufleteşte, aşa cum, îndeobşte, au rămas în mare parte, cei de la sat. Dar scriitoarea are o putere de înțelegere uriaşă şi ea reține aspectele plăcute şi caracterul admirabil al unor persoane întâlnite. Ea

conchide în finalul eseului său : *«Indiferent în ce fel sunt oamenii, buni sau răi, au fost şi rămân pentru mine un miracol al vieții, de care sunt iremediabil atrasă. Scrierile mele, desigur, că aici îşi găsesc sursa, în dorința aceasta de a comunica cu semenii”*.

Şi în al doilea eseu, intitulat tot “*Puncte de vedere II”* Elena Buică nu încetează a se mira de reacțiile oamenilor puşi în fața unui act de cultură. Scriitoarea caută să justifice astfel de atitudini în felul următor: *“Nu ştiu a câta oară mi-am amintit că sunt şi oameni care şi-au pierdut abilitatea judecătilor echilibrate urând sau detestând adevărul, sau că unii oameni te urăsc numai pentru că nu eşti ca ei. De departe simți în ei apa îngroşată a sufletului.”*

Ecouri şi reacții la scrierile sale, au avut darul s-o motiveze în următoarele creații. *“Scrierile mele sunt ridicate pe suport biografic. Poate că sunt şi stângăcii, căci accesul spre tine însuți nu este întotdeauna lesnicios. N-am pretenții de geniu, dar am scris cu multă dragoste şi stăruință.”* Reacții dintre cele mai diverse sunt în măsură să o uimească. Dar ea notează cu delicatețe: *“Şi câte alte neguri nu mi-au căzut pe cap… Dar partea luminoasă îşi aştepta rândul.”*

Autoarea presară mai departe „*Crâmpeie de viață canadiană”.* Ea radiografiază realitatea la scară mică, aşa cum ochii săi o vede şi simțurile îi dictează. De pildă, bazinul de înot,, spune ea, *„îmi oferă un fel de fereastră prin care să privesc imagini care ilustrează la scară mică lumea în care trăim, cea canadiană. Aici simți torsul firesc al lumii canadiene, redusă la dimensiunile acestui spațiu, căci firescul developării activităților mărunte ale zilei închide în el însăşi substanța vieții, fără să ne dăm seama. Când ne vin vizitatori din România, neapărat îi aduc şi la bazinul de înot, prilej să le arăt ca într-o oglindă fragmente*

din viața canadiană în plină desfăşurare.” Totul se află sub semnul bunei organizări, a grijii pentru om, pentru a-i da posibilitatea să se relaxeze, să se simtă bine. *„La bazinul de înot înțelegi mai bine cum se face educația copiilor şi chiar a maturilor, fără ceartă, fără enervări, ci doar prin organizare şi supraveghere şi mai rar cu câte o atenționare verbală dar făcută cu tact, cu vorbă bună şi caldă, cu zâmbetul pe buze”.* Autoarea subliniază aceste aspecte ale civilizației canadiene, nu în contrast cu cele ale României post revoluționare, dar în spirit de admirație şi respect. Şi mai ales în ideea că am putea învăța ceva de la alte civilizații, în dezvoltarea noastră materială şi spirituală, în schimbarea mentalității şi în accederea la o înaltă treaptă de civilizație: *„Şirul îndelungat al anilor de democrație din Canada a făcut posibil temeinicia bunelor moravuri, mult mai stricte decât în zona noastră balcanică unde atâtea slăbiciuni omeneşti sunt luate drept fireşti. Aici trăieşti altfel ideea că nici un om nu este mai valoros decât altul. Că eşti gras, bătrân, handicapat, alb, negru, maroniu sau roşu, că nu vezi sau n-auzi bine, că ai un handicap fizic sau psihic, nici un motiv nu îți creează sentimentul de inferioritate. Retrăieşti un sentiment pe care parcă-l uitaseşi, acela că te scalzi în apele tale. Nu poți conversa lejer în engleză? Nu-i nimic, interlocutorul nu îți râde în nas sau în colțul gurii, nu îi înfloreşte zeflemeaua pe buze. Tot el te scuză blând: “it`s OK”, şi continuă cu bunăvoință, “mi-e suficient că zâmbeşti şi eu înțeleg ce vrei să spui”. N-am întâlnit aici în vreun fel lipsa de respect, mai ales cea care să ducă la impertinența neruşinată, amestecată cu aroganța idiotului sau a proastei creşteri, cu atât mai puțin persistența urii ireductibile, nici măcar oameni cu ardei pe limba. N-am văzut oameni agitați, cu gesturi de dirijori electrocutați, ori oameni preocupați numai de gândul cum să scape de frecuşurile fără noimă ale zilei, ori de instabilitatea principiilor semenilor lor. Sunt şi aici greutăți şi suferințe,*

ca peste tot în lume, dar oamenii nu le flutură în văzul celor din jur. Îşi păstrează ținuta demnă fără ostentație şi cu zâmbetul pe buze ca o încredere în reuşită. Ieşi din bazin nu numai cu trupul scăldat în ape limpezi, ci şi cu sufletul spălat de zgura gândurilor neliniştitoare.” Ochiul vigilent al reporterei şi scriitoarei Elena Buică înregistrează realitatea în fibra ei intimă.

Elena Buică trece în textul următor la însemnări din viața personală şi anume la *„Rolul de bunică”,* eu i-aş spune „Meseria de bunică” pentru că şi aceasta se deprinde, la fel ca şi aceea de mamă. Pornind de la clipa fericită a naşterii nepoțelei sale, autoarea se străduieşte să retrăiască alături de micuța nepoată, toate vârstele, uitând de vârsta ei de acum. E şi acest rol, un fel de vocație pentru că te solicită şi îți dă sentimentul împlinirii tale ca om. *„Prin nepoți, toate capătă prospețime, culoare, sens şi bucurie de a trăi. Ei te împing îndărăt de-a lungul generațiilor şi iei viața de la început, prin ei se redeschide viitorul. Întâmplările din viața mea aveau parcă sunetul stins, ca trecut prin vată, iar lumina lor era estompată. Acum, când ploaia de afară mă apasă rece şi posacă, prezența Marei o face dintr-odată argintată şi luminoasă. Recepționez altfel scurgerea timpului, simt mai acut precaritatea existenței şi o trăiesc altfel. Nepoții te duc spre noi descoperiri, spre noi începuturi şi fiecare zi este o nouă mirare, adesea la chemarea ca un ordin spus cu căldură : “Buni, vino să vezi, vino să vezi cum au “bobocit” florile, vino sa vezi…!”. Poți urmări cu încântare lumea întreagă pe chipul lor.”* Miracolul retrăirii maternității într-un sens plenar, o face pe scriitoarea Elena Buică să-şi considere rolul pe deplin împlinit.

Povestea boabelor de ricin răsădite-n grădină îi aduce scriitoarei în minte considerațiuni despre firea omenească şi la cât de diferiți sunt oamenii între ei.

Este semnificativ faptul că Elena Buică ştie să extragă din fiecare întâmplare şi fapt al vieții, o pildă, o învățătură de viață, şi într-aceasta constă adevărata valoare a scrisului său. Pentru că mulți autori înşiră cuvinte fără înțeles şi la sfârşit constați că nu ai rămas cu nimic.

Cu un şarm de neîntrecut, autoarea ilustrează în *„Viața ca o uluire"* acest aspect pilduitor şi plin de semnificații al scrisului său**,** devenit necesitate imperioasă. Întrebându-se în clipele de răgaz ale nopții, care au fost momentele cele mai semnificative din propria viață, ea spune: *„…am luat la rând toate treptele prin care am trecut. Adevărate piese de teatru, fiecare cu decorurile ei, cu actorii, luminile, regizorii şi textul etapei respective".*

Trecându-şi în revistă principalele etape ale vieții, de la copilărie, adolescență, cu regulile sale pe care trebuie să le desluşeşti şi să le selectezi, intrarea în viața propriu-zisă, cu înălțări şi prăbuşiri, ipostaza de familistă, de om împlinit pe plan social şi profesional autoarea ajunge şi etapa actuală, *„cea a strămutării într-o altă lume, cu alte orânduiri ale vieții decât cele cunoscute, cu decorul total schimbat. Este o alergare pe orizontală prin excursiile şi vacanțele făcute în colțuri de lume nesperate până nu cu mulți ani în urmă, dar şi o coborâre în zonele înțelesurilor mai adânci ale vieții. Noutățile din Canada, din Hawaii, Republica Dominicană, Florida şi prin multe alte locuri, cu multe şi foarte diferite surprize, le-am primit cu înțelesurile de la înălțimea vârstei şi a experienței de viață, oricât erau de diferite de tot ceea ce cunoşteam".*

Ar fi fost firesc ca etapa aceasta să fie cea mai rodnică, dar scriitoarea mărturiseşte că, etapa de început a existenței sale pe cont propriu din comuna Ineu, a fost cea mai reprezentativă pentru calitatea sa de om. *„Mi se părea că trăiesc pe alt tărâm. Era o completă uluire. Parcă visam. Nici graiul oamenilor nu-l înțelegeam, parcă îmi*

luase Dumnezeu şi auzul. Nu numai vocabularul era mult diferit de cel din sudul țării, dar şi construcția frazelor, intonația, sunete necunoscute de mine, iar uneori dădeau şi un înțeles diferit cuvintelor uzuale. Se punea pe atunci mare accent pe munca de lămurire de la om la om. Am fost trimisă în sat să lămuresc oamenii să voteze noua constituție a țării.”

Autoarea îşi povesteşte experiența sa, nu fără umor. Tradițiile din această parte a țării, mult deosebite de celelalte regiuni, au darul să se întipărească în mintea scriitoarei pentru totdeauna. Astăzi, toate sensurile de atunci s-au răsturnat şi s-au răstălmăcit în altele noi. Nimeni şi nimic nu a rămas la fel, dar autoarea caută cu disperare urmele întâmplărilor de atunci.
“Dintre toate etapele de viață, cea mai “încâlcită”, cea de pe vremea când am luat viața pe proprie răspundere, mi se pare cea mai vie etapă din viața mea, trăită atunci ca o adevărată uluire. Nu sunt nici acum întotdeauna cu picioarele pe pământ şi nu încetez nici acum să mă mir când constat că iar îmi fuge pământul de sub picioare. Strămutată într-o lume complet nouă, este lesne de înțeles că se găsesc multe asemănări cu lumea de atunci, complet nouă pentru mine, numai că diferă ceva foarte important – vârsta la care recepționezi.”

Elena Buică nu se dă în lături nici de la satiră, ori pamflet în scrierile sale, aşa cum e vorba în proza: *„Parvenirea-i boală grea”.* Cu un fin simț ironic, autoarea scoate în evidență acest defect al omului, dobândit la un moment dat, grație împrejurărilor vieții şi nu datorită meritelor personale. Când vorbeşti despre parvenitism, gândul imediat te duce la personajul lui Nicolae Filimon, Dinu Păturică, din *„Ciocoii vechi şi noi”.* Dar, parvenitismul în zilele noastre a atins cote inimaginabile şi el este mult mai persuasiv şi mai pervers decât cel al celebrului personaj. Şi autoarea vine cu exemple în acest sens.

Gândul autoarei se întoarce şi la „*Clopoțelul sărbătorilor de iarnă*” – reînviind întâmplări şi tradiții păstrate în copilăria sa natală, când aceste sărbători erau ținute la mare rang, cu pietate şi mare frică de Dumnezeu. *„Şi gândul mă duce şi în vremurile când cântam colindele cu zăbala în gură, în timpul unor cumplite zvârcoliri ale istoriei, dar şi mai apoi, când dădeam farmec acestor zile în oraş, în Bucureşti, chiar daca nu prea semănau cu cele din copilăria noastră. Era tulburător de frumoasă forfota oamenilor plecați la cumpărături în ajun, ritmul bătătorului pe covoarele atârnate pe bara de la capătul blocului, mirosul amețitor al brazilor din piețe, ori aromele mâncărurilor tradiționale care năvăleau pe scările blocului. Răsună frumos bătutul bocancilor ca să scuture zăpada după ce oamenii intrau în holul blocului aducându-ți un val de aer rece şi proaspăt. Aducea un surâs pe fețele noastre schimbul de vorbe frumoase şi de farfurii cu mâncare între vecine, ori invitațiile la un vinişor sau o țuiculiță fiartă, ori o prăjiturică după o rețetă specială, mândria gospodinelor, aflate într-o întrecere tacită care le antrena onoarea, deplin convinse că tradiția trebuia să se mai îmbogățească odată cu scurgerea anilor. După ce ne încălzeam bine, dădeam glas colindelor, mai în surdină sau mai cu ceva curaj în ultimii ani de restricție.*

Ținând să fie o a doua mamă tot la fel de bună pentru noi, cei care ne-am născut a doua oară, ca şi mama cea dintâi, Canada ne oferă şi ea farmecul acestor sărbători. Risipa de lumini şi de podoabe întâlnite peste tot ne dă sentimentul de desprindere de toate cele rele plutind spre o lume plină de încântare. Şi aici sună la fel de limpede clopoțelul bucuriilor pe care le trăim din plin, împletite cu nostalgii de care nici nu vrem şi nici nu ne putem desprinde.»

Scriitoarea are şi intervenţii ocazionate de diferite evenimente, cum e cel aniversar al Coralei „Armonia” – prilej cu care îi aduce un frumos omagiu.

O problemă spinoasă pe care o atinge în aceste scrieri publicistice, adunate cu sârg între copertele cărţii *„Oglindiri”* este *„Conflictul dintre generaţii”,* unde descrie succint, prin personajul pe care şi l-a ales drept exemplu, un astfel de conflict în care capul familiei – bunicul – avea cuvântul hotărâtor în familie şi nimeni nu îndrăznea să i se opună. Atitudine care s-a mai schimbat pe parcurs, după ce acesta a îmbătrânit şi şi-a pierdut fiul, iar nepoţica, a reuşit să-l „îmbuneze” în sensul că a început să ţină cont şi de persoanele din jur. Nu fără nostalgia însă, a vremurilor când cuvântul său era literă de lege şi nimeni nu sufla în faţa lui: *„iar bunicul reaşează şi acum părerile despre lume după alte rânduieli mai noi, deşi trăieşte puternic nostalgia vremurilor de altădată, murmurând pentru sine: “eh, pe vremea mea, era altfel”.*

Autoarea nu uită să cinstească şi ziua femeii, realizând o paralelă între sărbătoarea românească şi cea canadiană subliniază un adevăr important: *„Dintre toate ipostazele femeii, cea mai de sus rămâne, incontestabil, cea de mamă, aşa cum mai presus de toate este Fecioara–Mamă, Femeia între Femei. Femeia este chivotul vieţii, este paşnica rodire a omenirii, fără de care lumea n-ar mai fi.” (...)* Pentru ca în finalul tabletei sale, să spună: *“Aşadar, pe lângă rolul social substanţial, femeia rămâne mereu un cântec de lumină, la care mai adaug doar frumoasele cuvinte spuse de poetul Grigore Vieru: “Femeia este al cincilea anotimp, în care Natura se odihneşte, amintindu-şi toate florile primăverii, toate privighetorile verii, toate poamele toamnei şi toate ninsorile iernii”.*

Despre “*Nunțile din Canada*” – autoarea povesteşte în amănunțime, în paralel cu tradițiile româneşti de logodnă şi nuntă, care s-au mai păstrat la sate, în special în Țigăneşti, dar şi, tradițiile musulmane, hinduse ori canadiene privind acest important eveniment din viața omului, evenimente la car participă autoarea.

În “*Exercițiu de imaginație*” – Elena Buică – îi aduce în prim plan pe scriitorii clasici români şi se închipuie contemporană cu ei dar şi, punându-i în ipostaza creatorului de azi. Este un text foarte frumos şi un adevărat exercițiu de imaginație: *“Pe Eminescu îl văd tânăr, păstrându-şi frumoasa înfățişare, cu ținuta vestimentară îngrijită, cu o sănătate viguroasă, ziarist, la fel de îndrăgostit de Veronica, devenită soție. Ar scrie poezii în noi forme în care străluceşte genialitatea, păstrându-şi viu imperiul forței interioare, cu trăiri incandescente irepetabile. În satire, ca şi în articolele din presă, îmi imaginez răsărind chipuri schimonosite de ură, de resemnare, de neputință, ori stând mereu cu bățul deasupra bălții. Politicienii noştri, cu multele lor metehne, spectaculos îmbogățiți şi făcători de legi hoțeşti, ar fi o țintă predilectă. Invocația lui Țepeş şi-ar găsi alte forme mult îmbogățite căci exemplele s-au însutit față de vremea lui. Cu sinele sau înalt, cu vastitatea minții sclipitoare, ar putea prezenta o largă paletă de oameni loviți spectaculos de hoție, gata de atacuri acide, necruțătoare, cu izbucniri ca de turbare. Pentru cei oropsiți ar fi un neînfricat apărător nu numai prin poezii, ci şi pe tărâm social. Poeziile lui de iubire ne-ar reaminti că putem fi şi fericiți.*

Pe Veronica Micle mi-o imaginez tot seducătoare prin frumusețea şi ținuta ei, păstrându-şi rafinamentul doamnelor din lumea bună şi la fel de devotată Eminilui ei iubit căruia îi dedică şi ea poezii de dragoste. Mi-o închipui bibliotecară şi implicată în treburile de binefacere şi un fel de prințesă a inimilor noastre, ca prințesa Diana.

Pe Ion Creangă îl văd purtând blugi şi îmbrăcându-se de la magazinele second-hand, ca o replică dată scorţoşilor care strălucesc pe dinafară şi sunt nulităţi în interior. Mi-l închipui tot învăţător sau poate profesor de religie şi student pentru completarea studiilor. În graiul popular şi cu umor, ne-ar povesti despre prefacerile lumii de la sate, despre ifosele odraslelor de bani gata, depre felul cum este prostită populaţia derutată de noile prefaceri, mergând la vot ca să aleagă politicienii care se înhamă la căruţa ţării pe care s-o ducă de râpă. Lipsa de moralitate, cine ştie ce năstruşnică "Poveste a poveştilor" i-ar inspira.

Pe I. L. Caragiale, îl văd purtând o pălărie de cowboy, preocupat de restaurantul "Gambrinus", devenit "La mătuşa Momoloaia" recunoscător pentru averea lăsată. Despre scris…"Grea misie"căci nu poate să scrie după câte subiecte îi sar în cale. Pixul ar sfârâi aşternând fraze usturătoare, cu aceeaşi viziune satirică de subtext. Teatrele din ţară, dar şi din străinătate, ar prezenta comediile lui cu biletele vândute cu o jumătate de an înainte. Ar fi chemaţi pe scena actorii trecuti de mult la pensie ca să întruchipeze politicienii care nu vor să iasă de pe scena politică, ori oameni făcuţi parcă numai din adrenalină, gesticulând bezmetic, femei defilând prin lume în ţinută sumară, sexy. O văd pe Tamara Buciuceanu întruchipând o femeie de serviciu, jucând rolul omului descumpănit, care nu înţelege sensul lumii din care face parte. Caragiale ar pune în scenă o lume în care orice lucru, oricat de grav, poate deveni o başcălie, iar tragedia poate fi o comedie tristă şi amară. Ne-ar reaminti o frumoasă lecţie pe care am şi uitat-o, că poţi să fii sarcastic cu bonomie, maliţios cu amabilitate, zeflemist cu calm superior, tăios cu zâmbet suav, muşcător cu politeţe.
Ce dor ne este de Caragiale ca să ne aducă în viaţa noastră râsul ca terapie! Să vindece pe cei buni de tristeţi, de acreală continuă şi de nervozitate.

Arghezi cred că ar înflori. N-ar mai prididi cu scrisul pamfletelor. Cu acelaşi spirit dinamic, cu o privire largă asupra evenimentelor, într-o nouă serie a "Biletelor de papagal", ar folosi cuvinte-ciomag cu care ar mai îndoi spinările politicienilor hoţi şi aroganţi, plini de trufie zmintită, în permanentă goană bezmetică după bani. Ar arde cu cuvinte acide abjecţia lăsată liberă. Întors în universul de la Mărtişor, ne-ar întoarce faţa spre frumuseţile simple ale naturii.

Pe Alecsandri îl văd scriind un vodevil al căpătuielii, cu oameni care se dau în stambă, o "Coana Chiriţa" cu metehnele zilelor noastre. Ar umple scena cu multe personaje întruchipând pe îmbogăţiţii care nu ştiu să-şi poarte cu eleganţă bogăţia, inculţi şi agramaţi, incapabili să producă ceva onorabil sau demn de admiraţie, dar care ştiu să demoleze orice fel de valoare. I-ar pune în scenă pe cei dominaţi de mizerie morală, de îngâmfare, sau pe cei care îşi molfăie ura şi frustrarea fiindcă lucrurile nu ies aşa cum vor ei. O bună sursă i-ar putea fi emisiunile TV care prezintă ore întregi discuţii delirante, declaraţii ţâfnoase, vorbitul la grămadă, turuind vijelios, ori uşurinţa, seninătatea, dezinvoltura şi aroganţa cu care politicienii spun inepţii, unii mereu iritaţi şi puşi pe harţă, fără jenă de ridicol, ca-ntr-un fel de bâlci. Poate ca i-ar pune să danseze pe ritmul unor manele."

Anumite reflecţii despre epoca internetului şi a convieţuirii rapide şi nervoase, cu tulburări şi sincope, cu răsturnări de situaţii, face autoarea în *„Generozităţi înfrânte".* Nici *"Întâmplările cu animale"* nu lipsesc din amintirile autoarei şi ele fac farmecul, nu numai al copiilor, dar şi al adulţilor prin candoarea şi gingăşia lor.
Anumite reflecţii despre scurgerea timpului, pe îndelete*, „cu saţ"*, cu răbdare şi îngăduinţă, face autoarea în proza: *„Percepţia timpului"*

Tradițiile țării de adopție, Canada, cum este cea a Zilei Recunoştinței – Thanksgiving Day – sunt descrise cu mult şarm în proza: *„Curcanul şi amintirile”.* Sărbătoarea, care este una de familie în America şi Canada, şi se ține în jurul mesei, unde se adună toți ai casei la tradiționalul curcan rumenit, îi prilejuieşte autoarei retrăirea unor momente din copilărie şi tinerețe mai ales cea în care, un curcan, agățat de frânghii în closetul de la țară, avea să fie furat noaptea şi familia a rămas de sărbători fără tradiționalul curcan.

O altă tradiție existentă pe pământul american este cea de *„Halloween”* şi Elena Buică aduce în carte informații din folclorul pământului nord-american legat de această ciudată zi, legendele care circulă pe seama acestei sărbători şi faptul că fiecare copil umblă mascat, din casă în casă, unde capătă dulciuri, prilej de sărbătoare şi de cadouri pentru toți.

Un prilej de emoție artistică este şi amintirea când teatrul „Tudor Muşatescu” din Toronto a pus în scenă piesa „O noapte furtunoasă” de I.L.Caragiale, reînviind lumea Bucureştiului de altădată. Cu o regie de excepție şi o direcțiune remarcabilă, ca să nu mai vorbim de distribuție, amintirea punerii în scenă a piesei şi spectacolul jucat în preajma sărbătorilor, au fost pentru autoare un bun prilej de reflecție asupra dramaturgiei româneşti şi personajelor caragialianeşti, atât de actuale.

Autoarea are şi *„Un cuvânt pentru oamenii cuvintelor alese”* - referindu-se, de data aceasta la INTERMUNDUS MEDIA şi la mentorul acesteia, Prof. Dr. Artur Silvestri, *„Astăzi fac mai des drumul dus-întors pe poteca de suflet aşternută între aici şi acolo, între Toronto şi Bucureşti, fiindcă nu poți să te sustragi farmecului chemării locului ivirii pe pământ pentru a participa la unele momente*

importante, cum este şi cel din această zi. Nevoia de a-ți simți semenii aproape ocupă un loc important în viața fiecărui om. Mi-a făcut această înlesnire INTERMUNDUS MEDIA, prin efortul susținut al domnului Artur Silvestri. Astfel, după deschiderea făcută la "Observatorul" în Toronto, scrierile mele au prins aripi în zborul către cei pentru care am ostenit a scrie, căci Intermundus Media are preocuparea constantă de a include în circuitul cultural o seamă de nume, idei, evenimente şi stări de suflet ale românilor din toate colțurile lumii. Şi de aici, iată-mă la următorul pas, cel al păşirii în Liga Scriitorilor Români, Filiala Bucureşti"

În lupta cu prefacerile, nu tocmai fericite ale societății, scriitoarea are puterea să spună: *„Eu am ales. De-a lungul vieții, trecând prin atâtea prefaceri, am ajuns la concluzia că trebuie să-i mulțumesc trecutului pentru că m-a modelat, indiferent cum a fost el, cu bune, cu rele şi că m-a învățat să accept schimbarea pe care o consider cheia înaintării în viață, asemenea unor adevăruri noi, vechi de când lumea, ori cum zice genialul nostru poet: "Toate-s vechi şi nouă toate".*

În rugăciunile mele repet cuvintele St. Francisc de Assisi <Doamne dă-mi linişte a să accept lucrurile pe care nu le pot schimba, curajul să schimb lucrurile pe care pot să le schimb, şi înțelepciunea să văd diferența între ele>".

Cinstitoare a tradițiilor româneşti, Elena Buică are în carte o intervenție sugestivă intitulată: „DACĂ DRAGOSTE NU E, NIMIC NU E" – cu referire la cuvintele adresate Corintenilor de către Sfântul Apostol Pavel în prima lui scrisoare. Şi de aici, un frumos elogiu adus iubirii, cea care este una din cele trei virtuți creştine, alături de credință şi speranță.

Capitolul al II-lea al cărții, intitulat: *„Frumoasele vacanțe"* se axează pe călătoriile autoarei împreună cu familia, pe

mai multe continente. Autoarea dă *„O raită prin Washington”* prezentându-ne principalele puncte turistice şi atracţii de aici, prilej cu care înfăţişează, pe lângă arhitectura oraşului, tradiţiile şi curiozităţile lui, apoi dă o fugă în Carolina de Sud, la Myrtle Beach, la fel de bine documentată şi îndrăgostită de turism, se opreşte la New York, în Manhattan, apoi în ATLANTIC CITY la Tropicana Resort Casino, în sfârşit la Niagara, la Miami, poposeşte la Rezervaţia de crocodili din Florida, după aceea în Buffalo, ne descrie splendoarea Ottawei iarna, toate acestea, însoţite de imagini foto, de întâmplări hazlii, nostime şi de distracţie. Cu generozitate, Elena Buică ne face părtaşi la unele peripeţii şi chiar „aventuri” în locuri periculoase, dar, de fiecare dată, totul se termină cu bine.

Cine iubeşte călătoriile are un bun prilej de a se delecta cu aceste note de călătorie ale Elenei Buică.

Partea a treia şi ultima a cărţii sale este dedicată unor personalităţi de prestigiu pe care autoarea le-a cunoscut şi pe care le admiră, ori care sunt evocate cu căldură. Printre ele se află: Gabriela Căluţiu-Sonnenberg, regretatul sculptor Nicapetre, evocarea omului de excepţie Prof. Dr. Artur Silvestri, creatorul acelei Românii Tainice, căruia îi închină mai multe articole, Rodica Elena Lupu, scriitoare şi editoare, în persoana căreia, Elena Buică vede *„Mâna destinului*” Eugen Verman „Culai”, Ovidiu Creangă *„(Inventator, terapeut şi scriitor fără zăbavă),* poetul Valeriu Cercel, trăitor şi el în străinătate.

Elena Buică face şi unele aprecieri critice asupra operelor unor autori precum: *„Poeziile Veronicai Pavel Lerner”; Elisabeta Iosif – “Globul de cristal” – povestiri fantastice,* despre *Scrierile profesorului Dr. Victor Stoleru,* un eseu despre talentatul artist Alexandru Tomescu, intitulat: *„Să ştii să priveşti”,* despre Maria Cecilia Nicu în studiul “*O mie o sută de ani”.*

Ultima parte a lucrării se axează pe literatura satirico-umoristică, Epigrame şi Catrene foarte apreciate în cercurile umoristice şi în revistele de profil.

În încheiere, sunt adunate câteva referințe critice asupra operei Elenei Buică.

Volumul beneficiază de ilustrații color, este bine îngrijit şi redactat la Editura ANAMAROL, al cărei editor este Rodica Elena Lupu.

Prin cărțile sale, Elena Buică, scriitoare de origine română, dovedeşte harul şi măiestria cu care a fost înzestrată, dar şi o tărie de caracter, avută de o veritabilă păstrătoare a tradițiilor româneşti, prin aceasta, ducând faima României, în toate colțurile lumii.

Cezarina ADAMESCU,
9 martie 2010

CUPRINS

CAPITOLUL III / 127

CAPITOLUL IV / 155

CAPITOLUL V / 185

Tiparul executat NORATIP
Tel: 021 668 51 25